

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

สิงหาคม 2559

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขปฏิบัติ สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคูไหญ่
สิงหาคม 2559

วันทนา เนื่องอนันต์. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.(การศึกษาผู้ใหญ่).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ ดร.นัทธี จิตสว่าง

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็น 2) สร้าง และ 3) ประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง: เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน 5 คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจากทัณฑสถานวัยหนุ่ม 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 384 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน 2) สร้างรูปแบบ โดยการวิเคราะห์ผลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินรูปแบบมีความเหมาะสมระดับมาก 3) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.1) วัตถุประสงค์: การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการมีระเบียบวินัยในตนเอง 1.2) บทบาทวิทยากร: เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบตนเอง ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขัง 1.3) ปรัชญา: คือนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำความผิดซ้ำ คิดอย่างมีเหตุผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง 1.4) การวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน: สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน 1.5) การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม: ข้อมูลอายุ ภูมิฐานะเดิมครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพ ก่อนต้องโทษ ประเภทคดี 1.6) การจัดกิจกรรม: ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อจัดกิจกรรม เทคนิคจัดกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม ประเมินผล และ 1.7) เนื้อหากิจกรรม: สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง

2) ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรม : 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องขังและทัณฑสถาน 2) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม 3) จัดกิจกรรมและประเมินผล

3) ผลการประเมินประสิทธิผลรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

3.1) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเองพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3) ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้กับภูมิหลังของผู้ต้องขังวัยหนุ่มด้านอายุ ภูมิลำเนาเดิม อาชีพก่อนต้องโทษ สถานะตนเอง ประเภทดดี การศึกษา กำหนดโทษ โทษคงเหลือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Wantana Nuanganun (2016). **The Development of Activity Model to Promote Learning for the Rehabilitation of Young Prisoners**, Ed.D. (Adult Education), Bangkok:

Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee ; Assoc. Prof.

Dr.Ong-art Naiyapatana Assoc. Prof. Dr.Snong Lohitwisas, Dr.Sombat Suwanpitak,

Dr.Nathee Chitsawang

The aims of this research were: 1) Study 2) Create and 3) Assess model of activity in order to promote learning for the rehabilitation of young prisoners. The process used in the execution of this research included 1) The study about the activity model used to promote learning for the rehabilitation of young prisoners. Interview and survey questionnaires were used with the sample groups, which included the following: the five directors of divisions, and the forty officers responsible for managing educations of prisoners. The two sample groups were selected by purposive sampling. And three hundred and eighty four young male offenders were selected by multi-stage sampling; 2) The creation of the model activity form was analyzed by survey questionnaires and was reviewed by the five experts and providing positive results. ; 3) The test of the effectiveness of the activity model to promote learning for rehabilitation of young prisoners consisted of a sample of thirty young prisoners obtained by Purposive sampling. The statistics for analysis included frequency, average, standard deviation and t- test. The results of the research indicated the following:

1) The activity model to promote learning for the rehabilitation of young prisoners are consisted of seven elements 1.1) Objectives: The creation of a new way of life; Self-esteem and personal development; Self-disciplines 1.2) Roles of lectures: friendly person, motivation; opening opportunities for offender participation; taking responsibility for themselves; planning activities with the offenders; paying attention to problems of offenders; linking their knowledge and experience; 1.3) Philosophy: returning offenders back into decent citizens; having a new way of life; behavioral developments and life skills in preventing recidivism; logical thinking, self-appreciation and self-esteem; 1.4) Analyzing the context of a correctional institution: the place; the location, institutional environment, the rules and regulations; 1.5) Analyzing the context of young prisoners: aging data; family and hometown; sentencing period; remaining sentence; previous career, type of case; 1.6) Activities: step, media, technology, conducting an evaluation; and 1.7) Activity contents:

according with the objectives 1) Creating a new way of life; 2) Increasing self-esteem
3) Increasing Self-disciplines.

2) The development of the activity is as follow: 1) Study and analyze the prisoners, as well as the correctional institution; 2) Objectives of targeting and analyzing the activity
3) Conducting and evaluating activities

3) The experts rated the effectiveness of the activity model in order to promote learning for the rehabilitation of young prisoners. According to a test sample of thirty young prisoners found the following:

3.1) Behavioral assessment had three features: New life, Self-Esteem and Self-disciplines. The levels as a whole and each feature before-after performing activities to promote learning were statistically significant at a level of .01

3.2) Learning achievement: The levels before and after performing activities to promote learning was statistically significant at a level of .01

3.3) The comparison test of behavioral changes after performing activities with regards to the backgrounds of the young prisoners included age, hometown, case, sentence term, remaining sentence, state, level of education. The differences were statistically significant at a level of .01

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... กรรมการ
(ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพันธ์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ อธิการบดี รศ.ดร.อดิสรณ์ อดิสรณ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดร.นันทิ จิตสว่าง อธิการบดีกรมราชทัณฑ์ ที่ให้เกียรติและกรุณาเป็นคณะกรรมการปริญญานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำ แก่ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ ที่ให้เกียรติเป็นประธาน คณะกรรมการสอบปากเปล่า กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ หัวหน้าภาควิชา การศึกษาผู้ใหญ่ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นางสาวรศมี กิตติมนัส อดีตผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์ นางสาวเพลินใจ แต่เกษม ผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนวิทยา กรมราชทัณฑ์ ที่ให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณกรมราชทัณฑ์ สำนักพัฒนาพฤตินิสัย ส่วนส่งเสริมการศึกษา ที่ให้โอกาสและอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยจนประสบผลสำเร็จ นายณรงค์ศักดิ์ สมพัศ ผู้อำนวยการทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง นายสิริรัฐภูมิ สินสมศักดิ์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัณฑสถานวัยหนุ่ม พระนครศรีอยุธยา

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบทอดแทนพระคุณบิดา มารดา พ่อวีรพันธ์ เนืองอนันต์ แม่เครือวัลย์ เนืองอนันต์ นางवास วิถีสวัสดิ์ “น้ำवास” นายวรพจน์ เนืองอนันต์ “ป๊อป” “ฝน” และ“น้องภา” ผู้เป็นที่รักยิ่งที่ทำให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนในทุกๆด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าของความพยายามและความสำเร็จของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่พระคุณบิดา มารดาและครอบครัวเนืองอนันต์ ขอขอบคุณเจ้าเอกสรารุข เรืองบุตร สำหรับกำลังใจที่มีให้ตลอดมา ขอขอบคุณนางสาวสธิตาพร คำสด “เพื่อน” ที่ให้คำปรึกษาให้กำลังใจและดูแลกันและกันจนประสบผลสำเร็จ

ท้ายสุด “ครู” ขอขอบใจลูกศิษย์วัยหนุ่มทุกคนที่เป็นแรงกำลังใจ และมีตั้งใจ เชื่อฟัง มุ่งมั่น ในการแก้ไขความผิดพลาดในอดีตของตนเอง และพัฒนาตนเองให้พร้อมกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอย่าง สุจริตชนภายหลังพ้นโทษ

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่องานการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ราชทัณฑ์ประเทศไทย และพัฒนางานวิจัยอื่นๆต่อไป

วันทนา เนืองอนันต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	15
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง.....	24
การปฏิบัติและการจัดการศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำต่างประเทศ.....	46
แนวคิดการจัดการเรียนรู้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส.....	54
แนวคิดการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่.....	65
รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	71
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	95
ตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม..... *	96
ขั้นตอนการวิจัย.....	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	98
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	102
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	103
ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	103
การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่มจากผลการวิจัยความคิดเห็น.....	103

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสร้างหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	103
ประเมินรูปแบบ หลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	107
ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	108
ขั้นตอนการวิจัย.....	109
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	109
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	110
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	112
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้.....	118
ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้.....	135
ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้.....	178
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	185
สรุปผลการวิจัย.....	186
อภิปรายผลการวิจัย.....	189
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	199
บรรณานุกรม.....	201
ภาคผนวก.....	207
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	208
ภาคผนวก ข หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง.....	210
ภาคผนวก ค แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	218

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	238
ภาคผนวก จ คู่มือการทดลองการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติ นิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	263
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	309
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	326

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงสรุปพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง.....	36
2 แสดงสรุปข้อมูลการจัดทำเรือนจำต้นแบบการศึกษานำร่อง.....	43
3 แสดงการวิเคราะห์การจัดการศึกษาผู้ต้องขังงานราชทัณฑ์ต่างประเทศ.....	52
4 แสดงสรุปแนวคิดทฤษฎีและรูปแบบขั้นตอนการเรียนรู้.....	63
5 แสดงการสังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม.....	91
6 แสดงตัวชี้วัดรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม.....	92
7 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการสร้างกรอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	96
8 แสดงแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม.....	106
9 แสดงข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ช่วยการส่วน.....	118
10 แสดงข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษอบรมผู้ต้องขัง.....	119
11 แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	120
12 แสดงข้อมูลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ช่วยการส่วน.....	122
13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในภาพรวมและราย องค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	125
14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถาน วัยหนุ่มนครศรีธรรมราช องค์ประกอบและรายข้อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	126
15 แสดงค่าแจกแจงความถี่ ระดับความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่องค์ประกอบ เนื้อหากิจกรรม.....	132
16 แสดงค่าแจกแจงความถี่ ระดับความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ องค์ประกอบ เนื้อหากิจกรรมของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังวัยหนุ่มแบบเรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	133

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 รวบรวมองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนีย ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย.....	136
18 รวบรวมองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนีย ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย.....	137
19 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิจัยจากแบบสอบถามกับร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	143
20 แสดงการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัย หนุ่มตามผลการวิจัย.....	149
21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการประเมินใน ภาพรวมและรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ.....	161
22 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการ ประเมินองค์ประกอบและรายข้อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	162
23 แสดงการเปรียบเทียบการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนีย ผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและรูปแบบจากผลการวิจัย	167
24 แสดงการวิเคราะห์การประเมินขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่มหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	175
25 แสดงการประเมินแผนการจัดกิจกรรม แบบประเมินพฤติกรรม หน่วยความรู้ ของ หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	176
26 แสดงการประเมินกิจกรรมของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	177
27 แสดงข้อมูลสถานภาพกลุ่มตัวอย่างการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	178
28 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยรวมและรายด้านก่อน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิทยากรและผู้ต้องขัง.....	180
29 แสดงการเปรียบเทียบผลประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมตาม รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	181

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
30 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	181
31 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	182
32 แสดงการเปรียบเทียบผลประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมกับภูมิหลัง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการประเมินของวิทยากร.....	182
33 แสดงการเปรียบเทียบผลประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมกับภูมิหลัง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการประเมินตนเองของผู้ต้องขัง.....	184
34 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	219
35 แสดงคะแนนการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัย ผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	234
36 แสดงคะแนนการประเมินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม.....	237
37 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังวัยหนุ่มรายรวมและรายข้อ รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	310
38 แสดงค่าจำแนกความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	314
39 แสดงข้อมูลสถานภาพผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิผล รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	316
40 แสดงผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	317
41 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย วิทยากร.....	319
42 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย วิทยากร.....	320
43 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย ผู้ต้องขังประเมินตนเอง.....	321

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
44 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย ผู้ต้องขังประเมินตนเอง.....	322
45 แสดงการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มทดลองการประเมิน ประสิทธิผลรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม.....	323

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	13
2 แสดงกระบวนการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	46
3 แสดงเครื่องมือในการวิจัย.....	110
4 แสดงโครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	111
5 แสดงแผนผังขั้นตอนการวิจัย.....	115
6 แสดงรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มการผลการวิจัย.....	160
7 แสดงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	160
8 แสดงรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มการผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	174
9 แสดงรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	268
10 แสดงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัย	269
11 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.....	324

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปี 2556 ประเทศไทยมีจำนวนผู้ต้องขังเป็นอันดับ 6 ของโลก โดยเป็น 1 ใน 8 ประเทศที่มีจำนวนผู้ต้องขังมากกว่า 200,000 คน ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย บราซิล อินเดีย เม็กซิโก และอิหร่าน ซึ่งทั้ง 8 ประเทศนี้มีผู้ต้องขังรวมกัน 6.2 ล้านคน เท่ากับร้อยละ 61 ของผู้ต้องขังทั่วโลก 10.2 ล้านคน เมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากร ประเทศไทยมีผู้ต้องขังคิดเป็น 398 คนต่อประชากร 1 แสนคน ซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 21 ของโลก โดยเฉลี่ยร้อยละ 54 ของทุกประเทศทั่วโลกมีอัตราส่วนผู้ต้องขังต่ำกว่า 150 คนต่อประชากร 1 แสนคน สำหรับในภูมิภาคอาเซียนเฉลี่ยมีผู้ต้องขัง 138 คนต่อประชากร 1 แสนคน โดยประเทศไทยถือได้ว่ามีจำนวนผู้ต้องขังและอัตราส่วนผู้ต้องขังต่อประชากรมากที่สุดภูมิภาคนี้ แม้จำนวนผู้ต้องขังในประเทศอินโดนีเซียจะมีถึง 144,332 คน แต่เมื่อเทียบกับอัตราส่วนประชากร มีคนถูกคุมขังเพียง 59 คนในประชากร 1 แสนคนและประเทศเวียดนามที่มีผู้ต้องขัง 130,180 คน เมื่อเทียบกับอัตราส่วนประชากรแล้วมีจำนวนผู้ต้องขังราว 145 คนต่อประชากร 1 แสนคน ส่วนประเทศที่มีอัตราส่วนผู้ต้องขังต่อประชากรมารองลงมาจากไทยคือ สิงคโปร์ ซึ่งมีอัตราส่วนผู้ต้องขัง 230 คนต่อประชากร 1 แสนคน (ศูนย์ศึกษาเรือนจำนานาชาติ. 2556. อ้างอิงจาก นพดล อาชามาส. 2014: 1; ออนไลน์)

ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ประเทศไทยคือการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองที่ดีไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพสุจริต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ส่วนที่ 4 การแยกผู้ต้องขัง หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป ข้อ 40 ให้แยกผู้ต้องขังออกเป็น 7 ประเภทได้แก่ ผู้ต้องขังหญิง ผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปีและต้องโทษเป็นครั้งแรก ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่กระทำอนาจาร ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่ประทุษร้ายต่อทรัพย์ ผู้ต้องขังซึ่งศาลพิพากษาว่าเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย ผู้ต้องขังที่ไม่อยู่ในจำพวกที่ได้ระบุมานี้แล้ว (กรมราชทัณฑ์. 2559: 8-9 ; ออนไลน์) ซึ่งผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปีและต้องโทษเป็นครั้งแรก คือผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (Young offenders) ต้องโทษตามคำพิพากษาศาลตามความผิดครั้งแรก อายุระหว่าง 18–25 ปี จากข้อมูลของกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ สํารวจ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2558 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศจำนวน 310,399 คน เป็นนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาคัดสินแล้วจำนวน 266,048 คนในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน 212,471 คน และในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องขังที่มีอายุ 18– 25 ปี จำนวน 37,651 คน ซึ่งถูกควบคุมอยู่ในทัณฑสถานวัยหนุ่มและเรือนจำทั่วประเทศ

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดนโยบายในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (Young offenders) เป็นการเฉพาะให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ที่ระบุว่านักโทษเด็ดขาดอายุต่ำกว่า 25 ปี ต้องคำนึงถึงการศึกษาอบรมเป็นพิเศษ และให้จัดแบ่งสถานที่ของทัณฑสถานออกเป็นส่วนๆ โดยให้มีสิ่งกีดกันหรือขอบเขตอันแน่นอนแสดงส่วนแบ่งนั้นๆ และจัดแยกผู้ต้องขังแต่ละประเภทไว้ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้จัดแบ่งขึ้นนั้นหากทัณฑสถานโดยสภาพการณ์ไม่อาจทำได้กล่าวนี้ได้ให้พยายามแยกควบคุมกักขังให้ใกล้เคียงกับที่ได้กล่าวแล้ว (กรมราชทัณฑ์. 2559: 11; ออนไลน์) ซึ่งในทางปฏิบัติได้มีการจัดตั้งทัณฑสถานวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะ จำนวน 3 แห่ง คือ ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครราชสีมา โดยกำหนดให้สร้างบรรยากาศภายในทัณฑสถานให้มีลักษณะเหมือนโรงเรียนประจำ ให้ผู้ต้องขังแต่งกายคล้ายนักเรียนมัธยม สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นครูผู้สอนให้ใส่กางเกงขาสั้นสีขาว เสื้อเชิ้ตแขนสั้นหรือแขนยาวสีขาว การกำหนดแต่งกายดังกล่าวเพื่อเป็นการเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้คุมและผู้ต้องขังที่เป็นอยู่เดิม มาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน อันจะมีผลให้การศึกษาอบรมบังเกิดผลดียิ่งขึ้น ให้เน้นในเรื่องการศึกษาอบรมมากกว่าการใช้แรงงาน โดยจัดให้มีสถานที่เรียนวิชาสามัญ เริ่มจากการสอนให้อ่านออกเขียนได้ จนถึงระดับอุดมศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ เน้นเรื่องดนตรีไทยสากล เพื่อช่วยกล่อมเกลাজิตใจของผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้เป็นผู้ที่มีอารมณ์เยือกเย็น รวมถึงการฝึกสอนวงโยธวาทิต เพื่อให้ผู้ต้องขังรู้จักการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม การเล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ใช้พลังงานส่วนเกินของตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมและกิจกรรมลูกเสือ เพื่อฝึกสอนให้เป็นผู้มีความรู้รักสามัคคี มีระเบียบวินัย และเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. 2554: 2)

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มงานราชทัณฑ์ต่างประเทศมีรูปแบบที่สอดคล้องกับงานราชทัณฑ์ประเทศไทยกล่าวคือเรือนจำประเทศอังกฤษได้จัดตั้งทัณฑสถานวัยหนุ่มบอร์สตัน (Borstal School) ในปี ค.ศ. 1897 โดยมีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุระหว่าง 16-21 ปี มีกำหนดโทษไม่เกิน 4 ปีการดำเนินงานยึดหลักปฏิบัติภายใต้ระเบียบที่เหมาะสมไม่เข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมากจนเกินไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้มีโอกาสรับผิดชอบในการตัดสินใจและควบคุมวินัยของตนเอง ภายใต้บรรยากาศที่เป็นอิสระและไว้วางใจ มีการฝึกสอนวิชาชีพ วิชาสามัญและศีลธรรมจรรยาที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลภายใต้ระบบการจำแนกลักษณะ และการให้คะแนนตามผลความก้าวหน้าในการพัฒนาด้านความประพฤติ (กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ. 2550: 37-38) สหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งทัณฑสถานเอลิร่า มลรัฐนิวยอร์ก เน้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (อายุ 16-30 ปี) เป็นรายบุคคล โดยการควบคุมจะมีบรรยากาศที่มีความเป็นอิสระ ให้ผู้ต้องขังมีความเคารพรับผิดชอบต่อตนเองและหมู่คณะ จัดการศึกษาอบรม ฝึกวิชาชีพ และด้านศีลธรรมซึ่งได้รับผลดีในระยะแรกและช่วยให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นคนดีจำนวนมาก แต่ต่อมาได้แปรเปลี่ยนไปสู่วิธีการ

ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมโดยหวนกลับไปสู่หลักปรัชญาเดิม “การลงโทษผู้กระทำความผิดถือเป็นการกระทำแก้แค้นต่อผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น” และปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างเข้มงวด ทำให้รูปแบบทัศนสถานวัยหนุ่มเดิมกลับกลายเป็นแหล่งสอนอาชญากร (กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ .2550: 12-15)

ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (Young offenders) ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์กลุ่มหนึ่งที่ก้าวพลาดกระทำความผิด การแก้ไขฟื้นฟูเหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดบางประเภทเท่านั้น เช่น ผู้กระทำผิดครั้งแรก ซึ่งได้กระทำผิดไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบหรือโดยพลั้งพลาด หรือทำไปเพราะความจำเป็น การแก้ไขฟื้นฟูมิให้กระทำผิดซ้ำอีก ย่อมมีทางสำเร็จได้มาก (นันทิ จิตสว่าง.ม.ป.พ.: 30 - 31) ด้วยช่วงอายุของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่คงเหลืออีกมากตลอดจนกำลังกายยังสามารถสร้างประโยชน์ให้กับประเทศได้ จึงควรได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองให้กลับตนเป็นคนดีกลับคืนสู่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ที่ให้ความสำคัญของการเป็นมนุษย์ และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่ามีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลได้รับอิสรภาพและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเปาโล แฟร์ ที่เชื่อว่าผู้เรียนต้องถูกปลดปล่อยจากการกดขี่ของครูที่สอนแบบเก่า ผู้เรียนมีศักยภาพและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง (Paulo Faure . 1962 .อ้างอิงจาก ทิศนา ขัมมณี .2550: 50 – 76) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การศึกษาของคนไทยกล่าวคือ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป้าหมายภายใน พ.ศ. 2561” โดยกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เน้นประเด็นหลัก 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) การให้โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริการและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 11–12) ประเด็นดังกล่าวนี้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มผู้ต้องขังซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของประเทศด้วย

ข้อมูลจากกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 เมษายน 2558 มีผู้ต้องขังชายอายุเฉลี่ย 32 ปี กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 2 จำนวน 43,135 คน กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 3 จำนวน 8,661 คน กระทำผิดครั้งที่ 4 จำนวน 2,295 คน และกระทำผิดซ้ำ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 1,483 คน ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวถือเป็นความล้มเหลวอันเนื่องมาจากการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มบางส่วนหวนกลับมากระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ต้องขังที่ผ่านมาพบว่ายังไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขังได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากประสบปัญหาและอุปสรรคที่เป็นผลต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาแก้ไขผู้ต้องขังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ กล่าวคือกรมราชทัณฑ์ไม่ใช่สถาบันการศึกษาจึงไม่

สามารถจัดทำงบประมาณสำหรับบริหารการศึกษาโดยตรงได้ ต้องอาศัยงบประมาณจากหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายที่เข้ามาร่วมดำเนินการ ทำให้การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้กับผู้ต้องขังไม่ทั่วถึง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังไม่มีประสิทธิภาพ ด้านหลักสูตรการศึกษาระมราชทัณฑ์ไม่มีหลักสูตรการศึกษาเป็นของตนเองต้องอาศัยหลักสูตรของหน่วยงานที่เข้าไปดำเนินการร่วม เช่น สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นต้น หลักสูตรเหล่านี้เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับที่ใช้กับนักเรียน/นักศึกษาทั่วไป แต่ในความเป็นจริงลักษณะของหลักสูตรที่จัดให้ผู้ต้องขังควรมีแตกต่างไปจากหลักสูตรของผู้เรียนในสถานศึกษาภายนอก เนื่องจากมีองค์ประกอบที่มีความเฉพาะในบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งเป็นผู้ที่กระทำความผิด และต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลตามกฎหมายของบ้านเมือง บริบททัศนสถานทางกายภาพของทัศนสถาน ที่มีความแตกต่างทางกายภาพจากโรงเรียนภายนอก มีกฎระเบียบข้อบังคับเป็นการเฉพาะ (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. 2554: 2)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของเรือนจำ ทัศนสถานของนัตรชัย ยอดอุดม ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการจัดการสภาพแวดล้อมในการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤตินิสัยผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำอำเภอรัญบุรี เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี และเรือนจำกลางสมุทรปราการ ศึกษามิติด้านการพัฒนาการศึกษาและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่ม พบว่าเรือนจำได้ดำเนินการจัดการสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาและบำบัดฟื้นฟูแก้ไขพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบตามศักยภาพและทรัพยากรการบริหารของแต่ละแห่ง แต่มีข้อจำกัดที่สำคัญที่ทำให้การแก้ไขพฤตินิสัยผู้ต้องขังยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ คือ พื้นที่ภายในเรือนจำที่คับแคบทำให้การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในเรื่องอาคารเรียน สถานที่ปฏิบัติการกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ และได้มีข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดขนาดของเรือนจำ สถานที่ตั้งและพื้นที่ภายในและการควบคุมผู้ต้องขังตามความจุของเรือนจำให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน การพัฒนาการศึกษาควรมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยนแก้ไขคนให้มีคุณภาพด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่มมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิธีการเป็นเครื่องมือที่สามารถลงลึกถึงสาเหตุการกระทำผิดและมูลเหตุจูงใจของผู้ต้องขังแต่ละบุคคลเพื่อให้การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยมีประสิทธิภาพ(นัตรชัย ยอดอุดม. 2552: 302-311) และบริบทของการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มของอัยรัช ครุอำโพธิ์ ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนของผู้ต้องโทษวัยหนุ่มโดยการศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของผู้ต้องโทษวัยรุ่นถูกคุมขังอยู่ในทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำพิเศษมันบุรี พบว่า 1) ผู้ต้องโทษที่มีจิตลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ มีความมุ่งมั่นในอนาคต มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีสุขภาพจิตดี มีความสุขในชีวิตก่อนต้องโทษ จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมพัฒนาตนด้านระเบียบวินัยในระดับมาก ซึ่งจะอยู่ในกลุ่มผู้ต้องโทษวัยหนุ่มที่มีการศึกษาน้อย กระทำความผิดครั้งแรก และมีกำหนดโทษน้อย 2) ผู้ต้องโทษวัยรุ่นจะมีพฤติกรรม

การพัฒนาตนเอง เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ 2.1) ด้านศึกษาและฝึกวิชาชีพ 2.2) ด้านระเบียบวินัย 2.3) ด้านศาสนา โดยพฤติกรรมการพัฒนาตนเองได้รับแรงจูงใจจากเจ้าหน้าที่และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อนผู้ต้องโทษ 3) ผู้ต้องโทษที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ผู้ที่ผู้ต้องโทษวัยรุ่นที่ผู้ต้องโทษซ้ำ และมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาผู้ต้องโทษวัยรุ่นที่ผู้ต้องโทษซ้ำว่าควรมีการพัฒนาตน 3 ด้าน ได้แก่ การศึกษาและฝึกวิชาชีพ ด้านศาสนา และด้านระเบียบวินัย (อัยยรัช คุรุอำโพธิ์ .2551: 1-2) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีมนุษยนิยมของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) ซึ่งมีแนวคิดที่มนุษย์มีธรรมชาติที่ดีมีแรงจูงใจในด้านบวก เป็นผู้ที่มิได้เหตุผล (Rational) เป็นผู้ที่สามารถได้รับการขัดเกลา (Socialized) สามารถตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ ถ้ามีอิสระเพียงพอ และมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (Full Potential) และพัฒนาไปสู่ทิศทางที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การตระหนักรู้ในตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization) (Rogers, 1969. อ้างอิงจาก สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544: 334-335)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัยดังกล่าวพบประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง คือการกำหนดแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแต่ละประเภท เช่น ผู้ต้องขังกำหนดโทษสูง ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำผู้ต้องขังหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งไม่มีรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะ ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรื่องความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางของอังกฤษ พงศ์พนิตานนท์ พบว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการศึกษา และด้านการฝึกวิชาชีพอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีระยะเวลาต้องโทษต่างกันจะมีความต้องการการพัฒนาตนเองที่ต่างกันด้วย กล่าวคือผู้ต้องขังคงเหลือโทษสูงมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการศึกษาเป็นลำดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านการฝึกอบรมและด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดตั้งโรงเรียนภายในทัณฑสถาน และเปิดการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา เน้นผู้ต้องขังที่ไม่มีวุฒิการศึกษาให้สามารถเรียนจบได้รับวุฒิการศึกษาในระหว่างต้องโทษ และเมื่อพ้นโทษสามารถนำไปต่อยอดการศึกษาที่สถาบันการศึกษาภายนอกได้และด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรจัดพื้นที่ที่สามารถให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนจัดวันว่างให้เลือกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (อังกฤษ พงศ์พนิตานนท์. 2548: 80-94) และงานวิจัยของปิยะพงษ์ ไสยโสภณ เรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษา นอกโรงเรียนในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบ คือผลการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความตระหนักในตน ขั้นการจัดประสบการณ์ใหม่ ขั้นการสร้างโครงสร้างความรู้ใน

ตน ขึ้นการทดลองปฏิบัติและขึ้นการประยุกต์ใช้ (ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ. 2550: 3) จากผลงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความประสงค์ที่จะพัฒนาตนเอง มีศักยภาพ มีความพร้อม และสามารถพัฒนาให้กลับตนเป็นคนดี เพื่อกลับเข้าสู่สังคมได้ ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยของ พิรญา ทับคง เรื่องปัจจัยในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี พบว่าการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีเกี่ยวข้องกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ต้องขังด้านการศึกษา ด้านฐานความผิด และปัจจัยแวดล้อมการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีต้องพัฒนาด้านความรู้โดยให้การศึกษาวิชาสามัญในระดับมาก มีความต้องการเรียนหนังสือในระดับมาก ส่วนด้านการฝึกวิชาชีพ ผู้ต้องขังต้องการให้บุคคลภายนอก ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาเป็นครูผู้สอนในการฝึกวิชาชีพ และควรคำนึงถึงความสมัครใจของผู้ต้องขัง ด้านการอบรมทางศาสนาและศีลธรรมควรมีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (พิรญา ทับคง. 2553: 1)

ข้อมูลงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าขอบเขตของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ พัฒนาจิตใจ โดยใช้หลักคำสอนทางศาสนา การพัฒนาทักษะอาชีพ และการช่วยเหลือด้านสวัสดิการและกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลงานราชทัณฑ์ต่างประเทศด้านการนำกระบวนการศึกษามาใช้ในการแก้ไขและพัฒนาผู้ต้องขัง พบว่าประเทศสิงคโปร์ ได้จัดตั้งเรือนจำโรงเรียนชื่อ Kaki Bukit Prison School ในปี 2000 โดยจัดโครงสร้างระบบการปกครองและสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำให้เป็นในลักษณะโรงเรียน ประเทศญี่ปุ่นไม่มีการจัดตั้งเรือนจำการศึกษาเป็นการเฉพาะแต่แบ่งประเภทเรือนจำแยกผู้ต้องขังควบคุมตามอายุโดยผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุต่ำกว่า 26 ปี เน้นให้มีการเรียนการสอนสายสามัญ สอนภาษาอังกฤษ มีโรงเรียนสอนวิชาชีพพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขัง (สัญญาชัย ดุจดำเกิง. 2558: 129) การเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติในการใช้เรือนจำเพื่อการลงโทษผู้กระทำความผิดมาเป็นเพื่อการแก้ไขอบรมผู้กระทำความผิดให้กลับสู่สังคม รูปแบบและกิจกรรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำจึงได้เปลี่ยนแปลงไปจากการเน้นการควบคุมอย่างเคร่งครัดมาสู่การจัดกิจกรรมในเชิงแก้ไข เช่น การให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพและการจัดสวัสดิการ เป็นต้น เรือนจำจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือในการที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดพัฒนาพฤตินิสัยในทิศทางที่ถูกต้อง โดยมีระบบและกระบวนการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของงานราชทัณฑ์ (นันทิ จิตสว่าง. ม.ป.ป.: 43) ในปี 2558 กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัย ประเภทเรือนจำการศึกษา โดยนำกระบวนการจัดการศึกษาอบรมและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มาเป็นแนวทางปฏิบัติหลักในการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ต้องขังชายอายุ 18 - 35 ปี ที่มีกำหนดโทษ 5-10 ปี ทุกประเภทคดี โดยใช้สถานที่เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา กำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานให้เป็นเรือนจำที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คัดสรรเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิทางการศึกษา มาเป็นเจ้าหน้าที่ประจำในการดำเนินการจัดการ

เรียนการสอนควบคู่กับวิทยาการภายนอก ผู้ต้องขังมีสถานะเป็นนักเรียนมีตารางการปฏิบัติตนและตารางการเรียนรู้ให้มีลักษณะเป็นโรงเรียนประจำ (ส่วนส่งเสริมการศึกษา. 2557: อัดสำเนา)

ในภาคปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ยังไม่มีรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังที่เป็นบุคคลที่กระทำความผิด ซึ่งล้วนแล้วแต่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทั้งด้านพื้นฐานครอบครัว พื้นฐานการศึกษา ช่วงอายุ ภูมิสำเนาเดิม การประกอบอาชีพ ประเภทคดี มูลเหตุการกระทำความผิด กำหนดโทษ โทษคงเหลือ ตลอดจนผู้ต้องขังเป็นบุคคลที่มีความเปราะบางทางความคิด ซึ่งด้วยบริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะให้มีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ และพัฒนาพฤติกรรมเป็นอาชญากร ทั้งนี้ รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ควรมุ่งเน้นเป็นสำคัญคือการปรับเปลี่ยนด้านความคิด เพื่อให้เกิดความตระหนักในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม อันจะนำมาซึ่งการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามครรลองครองธรรมที่ถูกต้องในสังคม ตลอดจนกฎหมายของบ้านเมือง

จากมูลเหตุประเด็นปัญหาการหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกของผู้ต้องขังชายบางส่วน ซึ่งเคยกระทำความผิดครั้งแรกในช่วงวัยรุ่นในสถานะผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ไม่มีเพียงพอ ไม่สามารถพัฒนาผู้ต้องขังได้ตรงกับมูลเหตุแห่งปัญหา ด้วยช่วงอายุของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เป็นวัยผู้ใหญ่ขึ้นเริ่มต้นที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตที่ไม่เหมาะสมตามครรลองของสังคม ก้าวผิดพลาดกระทำความผิดโดยเจตนาและไม่เจตนาและบริบทภูมิหลังที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ภูมิสำเนาเดิม การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ สถานะตนเองและครอบครัว ประเภทคดี กำหนดโทษ โทษคงเหลือ ด้วยมูลเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักในปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งพิจารณาเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ ในการสร้างการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการมีระเบียบวินัยในตนเอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างถาวร มีเจตคติที่ดี ซึ่งจะสามารถตัดทอนปัญหาการหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำๆ ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จนเกิดการสะสมพฤติกรรมที่ไม่ดีและกลายเป็นอาชญากรโดยอาชีพหากไม่ได้รับการพัฒนาพฤตินิสัยในแนวทางที่เหมาะสม และเพื่อให้ภารกิจการพัฒนาพฤตินิสัยของกรมราชทัณฑ์มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มนี้ เพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมดำเนินชีวิตอย่างสุจริตชน ถูกต้องตามครรลองของสังคม และไม่สร้างความเดือดร้อนและภาระให้กับสังคม สามารถเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
2. เพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทักษะสถานวัยหนุ่มมีรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะสอดคล้องกับบริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม บริบททัณฑสถาน และบริบทที่เกี่ยวข้องเนื่องเพื่อให้การพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มบรรลุความสำเร็จและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. กรมราชทัณฑ์สามารถนำรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะกับงานราชทัณฑ์ประเทศไทย
3. หน่วยงานในเครือข่ายกระทรวงยุติธรรม เช่น กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ สามารถนำรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ตลอดจนผู้ที่ถูกคุมประพฤติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้ครอบคลุมพื้นที่ ดังต่อไปนี้

1.1 สถานที่ศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม: ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี ทัณฑสถานวัยหนุ่ม นครศรีธรรมราช ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา

1.2 สถานที่ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม : ฝ่ายการศึกษา แดน 4 ภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี

2. ด้านเนื้อหา

2.1 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม การพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขัง สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังเรือนจำต่างประเทศ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบเนื้อหาเพื่อการศึกษา 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1) องค์ประกอบปรัชญา 2) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบภาระวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 4) องค์ประกอบภาระวิเคราะห์บริบททัศนสถาน 5) องค์ประกอบบทบาทวิทยากร 6) องค์ประกอบการจัดกิจกรรม 6.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6.2) วิธีการจัดกิจกรรม 6.3) เทคนิคการจัดกิจกรรม 6.4) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 6.5) การประเมินผล 7) องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม และ 3 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ 1. ศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้ต้องขังและทัศนสถาน 2. กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรม 3. จัดกิจกรรมและประเมินผล

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 คน
2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจากทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช และทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 58 คน
3. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุ 18–30 ปี ที่ถูกควบคุมตัวตามคำพิพากษาของศาล ที่ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8,600 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือขณะต้องโทษ จำนวน 1,857 คน และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือขณะต้องโทษ จำนวน 6,733 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มาจากกลุ่มประชากร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจง
2. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจากทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช และทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 คน คัดเลือกแบบเจาะจง
3. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุ 18 – 30 ปี ที่มาจากกลุ่มประชากร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแบบตารางของทาโร ยามาเน่ ที่ค่าความเชื่อมั่นระดับ.05 โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือ จำนวน 86 คน กลุ่มที่ไม่เรียนหนังสือ จำนวน 298 คน สังกัดทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวน 269 คน: เรียนหนังสือ 50 คน ไม่เรียนหนังสือ 219 คน ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช

จำนวน 53 คน: เรียนหนังสือ 18 คน ไม่เรียนหนังสือ 35 คน ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา
จำนวน 62 คน: เรียนหนังสือ 18 คน กลุ่มไม่เรียนหนังสือ 44 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

4.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่

4.2.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการมีระเบียบวินัย

4.2.2 การเปลี่ยนแปลงความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการมีระเบียบวินัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดวิธีการดำเนินการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย ศึกษารูปแบบจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยนำกรอบแนวคิดในข้อที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผลการวิจัยความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มของกลุ่มตัวอย่างในตอนที่ 1 และสร้างหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมและเครื่องมือประเมินรูปแบบตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลอง ประกอบด้วยประเมินรูปแบบและหลักสูตรแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ และนำหลักสูตรตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาพฤติกรรม หมายถึง การทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและแสดงออกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 3 ด้าน

1.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ หมายถึง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจมุ่งมั่นและมีเจตคติที่ถูกต้องในการพัฒนาตนเองเพื่อดำเนินชีวิตใหม่

1.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมแสดงออกถึงการรักตนเอง เข้าใจและภาคภูมิใจในตนเอง

1.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง หมายถึง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจมีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

2. รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเองโดยผ่านกระบวนการวิจัย

3. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง กระบวนการสร้างและการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังและทัณฑสถาน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล

4. การประเมินประสิทธิผลรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง การตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความรู้ของผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม ประกอบด้วย

1) ผลการประเมินพฤติกรรม: ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

5. หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง ประมวลกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้รับการพัฒนาพฤติกรรมในด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง

6. แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง แนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย ระยะเวลา การดำเนินการ หน่วยความรู้ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การจัดกิจกรรม สื่อ และการประเมินผล

7. ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง ผู้ต้องขังที่มีอายุ 18 – 30 ปี ที่ถูกควบคุมตัวตามคำพิพากษาของศาลที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา

8. ภูมิหลังผู้ต้องขัง หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 6.1 อายุ หมายถึง อายุปัจจุบันของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 18 – 30 ปี
- 6.2 ภูมิลำเนาเดิม หมายถึง ชื่อจังหวัดตามสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 6.3 กำหนดโทษ หมายถึง ระยะเวลาการต้องโทษตามคำพิพากษาคัดสินของศาล
- 6.4 โทษคงเหลือ หมายถึง จำนวนระยะเวลาที่คงเหลือในการจองจำ
- 6.5 ประเภทดี หมายถึง มูลเหตุการกระทำความผิด ได้แก่
 - 6.5.1 ความผิดเกี่ยวกับเพศ หมายถึง โทรม ช่มชู้น กระทำชำเรา พรากผู้เยาว์
 - 6.5.2 ความผิดเกี่ยวกับชีวิต หมายถึง ทำร้ายร่างกาย พยายามฆ่า ฆ่า
 - 6.5.3 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมายถึง ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์

รับของโจร

- 6.5.4 ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด หมายถึง ครอบครอง จำหน่าย
- 6.6 การประกอบอาชีพ หมายถึง ข้อมูลการประกอบอาชีพก่อนต้องโทษของผู้ต้องขัง

วัยหนุ่ม

- 6.7 สถานภาพตนเอง หมายถึง ข้อมูลสถานะของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ โสด

มีครอบครัว

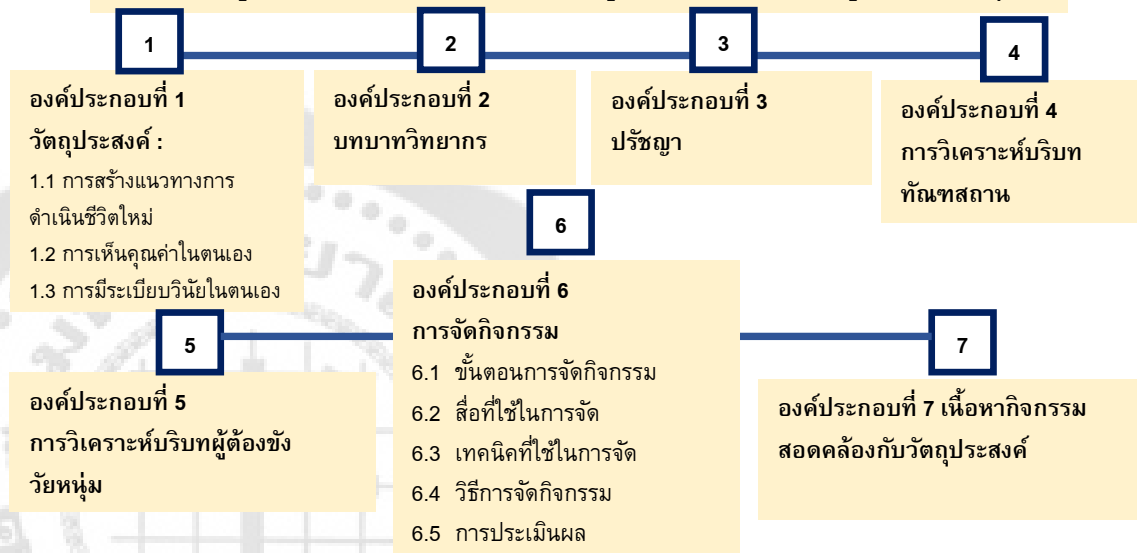
6.8 สถานภาพของครอบครัว หมายถึง ข้อมูลสถานะของบิดาและมารดาของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ บิดา/มารดาอยู่ด้วยกัน หย่าร้าง แยกกันอยู่ เสียชีวิต หรือไม่มีข้อมูล

6.9 การศึกษา หมายถึง ข้อมูลการศึกษาของผู้ต้องขังวัยหนุ่มขณะต้องโทษ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนหนังสือ และกลุ่มที่ไม่เรียนหนังสือ

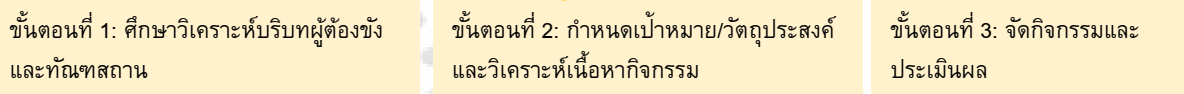
กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ขั้นตอนที่ 2

2.1 สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.2 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1. ผลการประเมินรูปแบบหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
กลุ่มตัวอย่าง : ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
เครื่องมือที่ใช้ : แบบประเมินรูปแบบ/หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แผนการจัดกิจกรรม แบบประเมินความรู้ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบประเมินพฤติกรรม

2. การประเมินพฤติกรรมการสร้างแนวทางดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ : ก่อนและหลังเรียน
กลุ่มตัวอย่าง : ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จำนวน 30 คน ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง
เครื่องมือที่ใช้ : กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบประเมินความรู้/พฤติกรรม

รูปแบบกิจกรรมส่งเสริม
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย
ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

- 1.1 นิยามผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 1.2 กฎระเบียบ ข้อบังคับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 1.3 นโยบายกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 1.4 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 1.5 การปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง

- 2.1 นิยามการพัฒนาพฤตินิสัย
- 2.2 วิวัฒนาการการจัดการเรียนรู้กับผู้ต้องขัง
- 2.3 แนวคิดการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ต้องขัง
 - หลักการและเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ต้องขัง
 - วิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ต้องขัง
- 2.4 แนวทางการปฏิบัติเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ต้องขัง
- 2.5 กระบวนการให้การศึกษาและพัฒนาจิตใจ
- 2.6 องค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเรือนจำและทัณฑสถาน
- 2.7 เรือนจำต้นแบบการศึกษานำร่อง
- 2.8 สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

3. การปฏิบัติและการพัฒนาผู้ต้องขังในเรือนจำต่างประเทศ

- 3.1 ประเทศสิงคโปร์
- 3.2 ประเทศญี่ปุ่น
- 3.3 ประเทศอังกฤษ
- 3.4 ประเทศแคนาดา
- 3.5 ประเทศออสเตรเลีย, มลรัฐออสเตรเลียใต้ประเทศออสเตรเลีย
- 3.6 ประเทศสหรัฐอเมริกา

4. แนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่

5. การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

6. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7. เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1.1 นิยามผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 มาตรา 4 ระบุไว้ว่า “ผู้ต้องขัง” หมายรวมถึงตลอดถึงนักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก

“นักโทษเด็ดขาด” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุดและหมายรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย “คนต้องขัง” หมายความว่า บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายขัง

“คนฝาก” หมายความว่า บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่น โดยไม่มีหมายอาญา

ข้อ 40 ภายใต้บังคับมาตรา 11 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ให้แบ่งผู้ต้องขังออกเป็นประเภทดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ต้องขังหญิง
- (2) ผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และต้องโทษเป็นครั้งแรก
- (3) ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่กระทำอนาจาร
- (4) ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย
- (5) ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ทรัพย์
- (6) ผู้ต้องขังซึ่งศาลพิพากษาว่าเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย
- (7) ผู้ต้องขังที่ไม่อยู่ในจำพวกที่ได้ระบุมาแล้ว

กรมราชทัณฑ์ประเทศไทย ได้ให้ความสนใจในปัญหาการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดวัยหนุ่มสืบต่อกันมาเป็นเวลานานแล้ว กล่าวคือ ภายหลังจากการยกฐานะแผนราชทัณฑ์จากกรมพลำภวัง ตั้งขึ้นเป็นกรมราชทัณฑ์ใน พ.ศ. 2479 แล้ว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และประกาศใช้กฎกระทรวงมหาดไทย(ฉบับที่ 1) ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ กำหนดให้แยกผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และต้องโทษเป็นครั้งแรก ได้มีการจัดตั้งทัณฑสถานวัยหนุ่มขึ้นเป็นเอกเทศ เพื่อทำการแยกผู้ต้องขังวัยหนุ่มออกจากผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ โดยคำนึงถึงเป้าหมายแห่งการพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังเหล่านี้ ให้มีโอกาสกลับตัวปรับปรุงความประพฤติให้เหมาะสมเมื่อได้รับการปลดปล่อยไปแล้วเป็นสำคัญ และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกับข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ ข้อ 8 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ต้องขังต่างประเภทกันพึงแยกคุมขังไว้คนละแห่ง หรือคนละส่วนของทัณฑสถาน โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติในทางอาชญากรรม เหตุผลในทางคดีและความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเหล่านั้น” และข้อ 8 (ง) “ผู้ต้องขังเยาว์วัยพึงแยกจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่” แต่เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานในเรื่องของสภาวะแวดล้อมทางด้านสังคม

วัฒนธรรมของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน จึงมีการกำหนดช่วงอายุผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (Young prisoner)) แตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง ผู้ต้องขังชายที่มีอายุระหว่าง 16–30 ปีซึ่งกระทำความผิดเป็นครั้งแรก ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ประเทศอังกฤษ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหมายถึงผู้ต้องขังชายที่มีอายุระหว่าง 17–21 ปี ซึ่งรับโทษจำคุกในเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ มิใช่ในโรงเรียนดัดสันดานหรือศูนย์ควบคุมตัว การนิยามความหมายคำว่า “ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม” แต่ละประเทศนั้นจะเห็นได้ชัดว่ามีความสอดคล้องกันคือมีเกณฑ์หลักด้านอายุ ทั้งนี้ อาจกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้เป็นไปตามบริบททางสังคมของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศไทยได้กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การรับตัวผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ที่จะได้รับการจำแนกให้ย้ายไปคุมขังในทัณฑสถานวัยหนุ่มหรือเรือนจำที่กำหนดให้เป็นสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (สุดสวาท รักษาสัตย์. 2544: 103-142)

1. อายุไม่เกิน 25 ปี กระทำความผิดครั้งแรก
2. มีโทษเหลือจำคุกต่อไปเกิน 6 เดือน และไม่เกินอำนาจการควบคุมของทัณฑสถานหรือเรือนจำที่กำหนดให้ย้ายไป
3. ไม่เป็นผู้ต้องขังในคดียาเสพติดให้โทษหรือต้องโทษในคดีอื่นแต่ติดยาเสพติด
4. เป็นผู้ต้องขังชั้นกลางขึ้นไป
5. ไม่เป็นผู้ต้องขังที่ป่วยด้วยโรคติดต่อเรื้อรัง วิกฤตจิต หรือโรคประสาท
6. ไม่เป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ
7. ผ่านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังโดยคณะกรรมการของเรือนจำ

1.2 กฎหมาย/ระเบียบข้อบังคับ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1.2.1 ด้านสุขอนามัย

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ข้อ 68 ระบุว่า “ให้พัศดีจัดให้ผู้ต้องขังทุกคนยกเว้นแต่คนต้องขังและคนฝาก”

(ก) ตัดผมสั้นหรือโกนผมตามระเบียบ

(ข) โกนหนวดและเครา

(ค) ตัดเล็บ

(ง) อาบน้ำและขัดถูร่างกาย

“ทั้งนี้ในเมื่อไม่ขัดต่อลัทธิศาสนาของผู้ต้องขังนั้น”

1.2.2 ด้านเครื่องแต่งกายผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยเครื่องแต่งกายผู้ต้องขัง พุทธศักราช 2538 ข้อ 10 “ผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่มให้ใช้เครื่องแต่งกายตามแบบที่กำหนด ดังนี้

(ก) เสื้อคอปกโปโลแขนสั้นเนื้อสอเล็กน้อยสีขาว

(ข) กางเกงขาสั้นแบบนักเรียน เอวติดตะขอมียางยืดด้านข้างสองข้างสี

กรมท่า

1.2.3 สถานที่คุมขังผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

กรมราชทัณฑ์กำหนดให้มีสถานคุมขังผู้ต้องขังวัยหนุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. สถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง สถานที่แยกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ไว้เป็นสัดส่วนในเรือนจำเพื่อการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังวัยหนุ่มและการให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มและส่งผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษเกินอำนาจการควบคุมไปรับการอบรมแก้ไขในทัณฑสถาน วัยหนุ่มอื่นๆ ต่อไปเฉพาะเรือนจำกลางตาก เรือนจำกลางอุดรธานี เรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด และเรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่ต้องคัดย้ายผู้ต้องขังวัยหนุ่มไปคุมขังในทัณฑสถานวัยหนุ่ม เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เป็นสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มและภายในเรือนจำดังกล่าวได้มีแผนเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. ทัณฑสถานวัยหนุ่ม หมายถึง ทัณฑสถานที่ใช้คุมขังเพื่อให้การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีอายุ 18–25 ปี ที่กระทำความผิดครั้งแรก ตัดสินคดีเด็ดขาดแล้ว และไม่ใช่วัยกลางคน ซึ่งปัจจุบันมีทัณฑสถานวัยหนุ่ม จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ 63 ไร่ เป็นทัณฑสถานที่มีความมั่นคงสูงสุด (Maximum Security Institution) คุมขังผู้ต้องขังวัยหนุ่มในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีกำหนดโทษเกินอำนาจการควบคุมของทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มอื่นๆ มีอำนาจการควบคุมกำหนดโทษถึง 20 ปี มีอัตราความจุปกติประมาณ 3,120 คน อัตราความจุเต็มที่ประมาณ 5,860 คน

ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา เป็นทัณฑสถานที่มีความมั่นคงปานกลาง (Medium Security Institution) คุมขังผู้ต้องขังวัยหนุ่มในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอำนาจการควบคุมกำหนดโทษไม่เกิน 15 ปี อัตราความจุปกติประมาณ 310 คน อัตราความจุเต็มที่ประมาณ 415 คน

ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ 3 งาน เป็นทัณฑสถานวัยหนุ่มประจำภาคใต้ มีความมั่นคงปานกลาง (Medium Security Institution) มีอำนาจควบคุมกำหนดโทษไม่เกิน 7 ปี 6 เดือน อัตราความจุปกติประมาณ 942 คน อัตราความจุเต็มที่ประมาณ 656 คน

1.3 นโยบายกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

นโยบายว่าด้วยเรื่องแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มสำหรับทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มทุกแห่งถือปฏิบัติดังนี้ (กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ.มปป. 20-22)

1. การสร้างบรรยากาศภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้มีลักษณะเหมือนโรงเรียนประจำมากกว่าเรือนจำ โดยให้ผู้ต้องขังแต่งกายคล้ายนักเรียน คือใส่กางเกงขาสั้นสีดำ เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว กุ้งเท้าขาวและรองเท้าผ้าใบสีดำ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เป็นครูสอนวิชาสามัญ และธรรมศึกษาไม่ต้องแต่งตัวเครื่องแบบ แต่ให้ใส่กางเกงขาสั้นสีกรมท่า เสื้อแขนสั้นหรือแขนยาวสีขาว ติดป้ายชื่อเพื่อเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้คุมและครูกับนักเรียน อันจะมีผลให้การศึกษามีบรรยากาศที่ดีขึ้น สำหรับเจ้าพนักงานอื่นแม้จะแต่งเครื่องแบบของทางราชการก็ไม่ต้องพกกระบอง การลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2475 ห้ามลงโทษทางร่างกายหรือใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยเด็ดขาด เว้นแต่รายที่เห็นว่าจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น และเมื่อมีการใช้เครื่องพันธนาการตามนัยดังกล่าวแล้ว จะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการถอดเครื่องพันธนาการดังกล่าวโดยเร็วที่สุด รายใดที่เห็นว่าไม่เชื่องคล่องและไม่สมควรที่จะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นผู้ต้องขังวัยหนุ่มอีกต่อไป ควรเสนอขออนุมัติกรมราชทัณฑ์ย้ายไปคุมขังที่เรือนจำอื่น เพื่อรับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ หรือขออนุมัติย้ายไปคุมขังที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะมีแดนควบคุมพิเศษ (Security block) สำหรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มโทษสูง หรือมีปัญหาการปกครองต่อไป

2. เน้นในเรื่องการให้การศึกษามากกว่าการใช้แรงงานผู้ต้องขัง ทัณฑสถานวัยหนุ่มทุกแห่งตลอดจนเรือนจำที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดให้มีสถานที่เรียนโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนให้มากที่สุด การเรียนวิชาสามัญ จะต้องเริ่มจากการสอนให้อ่านออกเขียนได้ไปจนถึงจบการศึกษาภาคบังคับเป็นอย่างน้อย ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา การเรียนวิชาชีพจะต้องเปิดสอนหลายสาขาตามความต้องการของผู้ต้องขังผู้ที่ใกล้พ้นโทษควรได้รับการฝึกสอนวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยประสานงานกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้หางานทำได้ง่ายขึ้น ภายหลังพ้นโทษด้านธรรมศึกษา จะต้องเปิดสอนทุกระดับ ได้แก่ ธรรมศึกษาตรี โท และเอก นอกจากนี้ จะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมจิตภาวนาด้วยเพื่อกล่อมเกลাজิตใจผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้พร้อมที่จะออกไปอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้โดยปกติสุข

3. เน้นการฝึกวิชาชีพมวยไทยและมวยสากล เนื่องจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นผู้ที่อยู่ในวัยฉกรรจ์ จึงมีพลังกายส่วนเกินอยู่มาก พลังกายดังกล่าวถ้าได้มีการใช้ไปในทางที่เหมาะสมก็จะเกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังดังกล่าวเอง มวยไทยและมวยสากลจึงนับว่าเหมาะสมแก่การใช้พลังกายส่วนเกินของผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะเป็นการออกกำลังกายแล้วยัง

สามารถยึดเป็นอาชีพสุจริตที่จะสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้ตนเองด้วย จึงจำเป็นจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจังและกว้างขวาง โดยประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชนในเรื่องครูฝึกสอนและการนำผู้ต้องขังออกไปร่วมแข่งขันชมมวยที่เวทีภายนอกด้วยความเห็นของกรมราชทัณฑ์ ตลอดจนการจัดให้มีการแข่งขันชมมวยระหว่างผู้ต้องขังวัยหนุ่มด้วยกันเอง

4. เน้นเรื่องดนตรีและวงโยธวาทิต เนื่องจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นผู้ที่มีอารมณ์สุนทรีย์ค่อนข้างสูง จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้อารมณ์ไปในทางสร้างสรรค์ โดยการฝึกสอนวิชาการดนตรีไทยและสากล ซึ่งนอกจากจะช่วยกล่อมเกลাজิตใจผู้ต้องขังให้เป็นผู้มีอารมณ์เยือกเย็นแล้ว ยังอาจยึดเป็นอาชีพสุจริตได้ภายหลังพ้นโทษ และจัดให้มีการฝึกสอนวงโยธวาทิต เพื่อฝึกให้ผู้ต้องขังรู้จักการทำงานเป็นทีมหรือเป็นหมู่คณะ อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการออกไปดำรงชีวิตภายนอกหลังพ้นโทษด้วย วงดนตรีและวงโยธวาทิตดังกล่าว นอกจากจะแสดงให้บุคคลภายนอกที่เข้าชมกิจกรรมของทัณฑสถานวัยหนุ่มหรือสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มแล้วควรจะได้มีการนำการแสดงให้บุคคลภายนอกชมเป็นครั้งคราวเท่าที่ไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับของกรมราชทัณฑ์ด้วย เพื่อให้ผู้ต้องขังบังเกิดความภาคภูมิใจอันจะมีผลโดยตรงต่อการอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจให้กลับตนเป็นคนดีต่อไป

5. เน้นในเรื่องการกีฬาและนันทนาการ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเจริญวัยซึ่งมีพลังกายส่วนเกินและต้องการการเรียนรู้อีกมาก ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเล่นกีฬาหลายประเภททั้งในร่มและกลางแจ้งเท่าที่สภาพแวดล้อมของทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มทุกแห่งจะเอื้ออำนวยให้มีการใช้พลังกายส่วนเกินของตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม โดยกำหนดเวลาให้เล่นในช่วงเช้าหลังจากลงจากเรือนนอน ในช่วงพักเที่ยงและในช่วงเย็น ก่อนขึ้นเรือนนอนในวันธรรมดา และตลอดทั้งวันในวันหยุดราชการจนกว่าจะขึ้นเรือนนอน และเพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความตื่นตัวในเรื่องการกีฬา กรมราชทัณฑ์จึงได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างต่าง ๆ ระหว่างผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นประจำทุกปีด้วย นอกจากนี้ จะต้องจัดให้มีการดำเนินการด้านนันทนาการแก่ผู้ต้องขัง โดยเปิดโอกาสให้พักผ่อนชมรายการโทรทัศน์ และวิดีโอทัศน์ ในช่วงที่ไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกวิชาชีพและยังไม่ถึงเวลานอน และควรจัดให้มีวงดนตรีหรือการแสดงภายนอกเข้าไปแสดงให้ผู้ต้องขังชมเป็นครั้งคราว เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดอันจะเป็นผลดีต่อการอบรมแก้ไขและฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยตรง

6. การนำกิจกรรมหรือวิชาลูกเสือมาใช้ในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เนื่องจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นผู้ที่มีอายุน้อย โอกาสที่จะออกไปรับใช้ประเทศชาติในภาคหน้ายังมีอยู่มากจึงควรฝึกสอนให้เป็นผู้ที่มีความรัก ความสามัคคี มีระเบียบวินัย และเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประเทศชาติ วิชาลูกเสือจึงนับว่าเป็นวิชาที่เหมาะสมที่สุด ที่จะนำมาใช้ในการฝึกสอนแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มดังกล่าว กรมราชทัณฑ์จึงได้กำหนดแนวทางให้ทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มทุกแห่ง และเรือนจำที่เกี่ยวข้องนำวิชาหรือกิจกรรมลูกเสือมาฝึกสอนแก่ผู้ต้องขังอย่างน้อยปีละ 6 รุ่น โดยให้มีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญนอกโรงเรียนขึ้นภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มทุกแห่ง

7. การแนะแนวผู้ต้องขังวัยหนุ่มก่อนพ้นโทษเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคคลดังกล่าวในการที่จะออกไปอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้ดียิ่งขึ้น โดยได้จัดให้มีการแนะแนวแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ใกล้จะพ้นโทษ เพื่อให้คำปรึกษาหารือและความอนุเคราะห์ในเรื่องต่างๆที่จำเป็นสำหรับการออกไปอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้โดยปกติสุขต่อไป

8. การสงเคราะห์ผู้ต้องขังวัยหนุ่มภายหลังพ้นโทษ แม้จะมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่จะได้รับการปลดปล่อยโดยการแนะแนวและให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆไปแล้ว แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นต้องมีมาตรการในการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อในการได้รับอิสรภาพดังกล่าวอาจจะทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเกิดความว้าวุ่น สับสน อันจะนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำได้ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสงเคราะห์แก่บุคคลดังกล่าวในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางกลับบ้าน การจัดหางานให้ทำ การจัดที่พักพิงให้ชั่วคราว

1.4 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะมีลักษณะแตกต่างไปจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ในสาระสำคัญที่ว่า จะมีการสร้างบรรยากาศภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มและสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับโรงเรียนประจำให้มากที่สุด โดยจะต้องเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าพนักงานและผู้ต้องขังที่มีอยู่เดิม ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีฐานะเหนือกว่า คือ “ผู้คุม” กับผู้ที่อยู่ในฐานะด้อยกว่า คือ “ผู้ต้องขัง” มาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีฐานะใกล้เคียงกันคือระหว่าง “ครู” กับ “นักเรียน” ซึ่งจะช่วยให้การอบรมและแก้ไขฟื้นฟูจิตใจและไม่มีรูปแบบมาเป็นสิ่งขวางกั้นสัมพันธภาพอันดีระหว่างกัน ตลอดจนไม่มีการใช้เครื่องพันธนาการและการลงโทษร่างกาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเครียดแก่ผู้ต้องขัง นอกจากนี้ยังได้เน้นในเรื่องการเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาอบรมทั้งด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ วิชาธรรมศึกษา และการฝึกอบรมจิตภาวนาอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีความรู้และวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนกล่อมเกลাজิตใจให้พร้อมที่จะออกไปอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้โดยปกติสุข

วัตถุประสงค์ของการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

การจำแนกเรือนจำและทัณฑสถานเพื่อแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มในประเทศไทยได้ถือจำแนกตามระบบความแตกต่างในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด (The Differentiated System) โดยถือปฏิบัติ 2 แนวทาง คือ

1. การจำแนกเรือนจำและทัณฑสถาน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการแก้ไข ปรุ่่งแต่งจิตใจผู้กระทำความผิด
2. การจำแนกเรือนจำและทัณฑสถาน โดยยึดถือประเภทของผู้กระทำความผิดเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดประเภทของเรือนจำและทัณฑสถาน

นอกจากนี้ ความมุ่งหมายสำคัญของเรือนจำและทัณฑสถานระบบนี้ คือการบำบัดแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำความผิด ยิ่งไปกว่าความมั่นคงปลอดภัยในการควบคุม กลไกสำคัญที่สุดของการจัดเรือนจำและทัณฑสถานระบบนี้ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์วิเคราะหศึกษาระบาดิและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างเหมาะสมต่อไป เรือนจำและทัณฑสถานระบบนี้ จึงต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานปฏิบัติย่อยๆ หลายสาขาวิชาชีพตามความจำเป็นทางทฤษฎีปฏิบัติ อาทิ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ ครู เป็นต้น

สาระสำคัญของความแตกต่างในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด มีดังนี้ (กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา สำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์. 2551: 24-25)

1. แนวปรัชญาของการจำแนกเรือนจำและทัณฑสถาน ระบบความแตกต่างในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดมาจากข้อสมมติฐานที่ว่า สาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมย่อมประกอบด้วยปัจจัยหลายส่วน อาทิเช่น ความยากจน การว่างงาน การอาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม การแตกแยกของครอบครัว การไร้โอกาส การขัดแย้งระหว่างค่านิยมและวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและอื่นๆ ดังนั้น การจะปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในเรือนจำและทัณฑสถานให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติให้สอดคล้องกับปัจจัย และสาเหตุแห่งการกระทำผิด

2. กฎเกณฑ์อายุเป็นเครื่องวินิจฉัยในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก หรือบุคคลวัยหนุ่ม ซึ่งย่อมมีพฤติกรรมง่ายต่อการแก้ไข สมควรแยกออกจากต่างหากจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ที่มีลักษณะอาชญากรแท้ เพื่อป้องกันการถ่ายทอดความรู้อาชญากรรมแก่กัน จากการศึกษาพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือบุคคลวัยรุ่นพบว่า เป้าหมายแห่งการประกอบอาชญากรรมแตกต่างกันส่วนใหญ่แล้ว เป็นผลมาจากความฉีกเคนองการพบเพื่อนที่ไม่ดี แต่อาชญากรผู้ใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จากการประกอบอาชญากรรมนั้น ๆ โดยตรง ในหลายประเทศนอกจากจะแยกผู้กระทำความผิดระหว่างเด็กและผู้ใหญ่เป็นสัดส่วนแล้ว ยังได้จัดตั้งทัณฑสถานสำหรับปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดระหว่างเด็กและผู้ใหญ่เป็นสัดส่วนและจัดตั้งทัณฑสถานสำหรับปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดวัยหนุ่มแยกตามช่วงอายุแก่อ่อนด้วย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามหลักการที่เหมาะสม

3. ภูมิลำเนาของผู้กระทำความผิดในกรณีนี้ ได้แก่ การสร้างเรือนจำและทัณฑสถานแห่งท้องถิ่น เพื่อใช้ควบคุมผู้กระทำความผิดที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเยี่ยมจากครอบครัวและญาติ และเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการโยกย้ายผู้กระทำความผิด เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ เนื่องจากผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นมูลเหตุประการหนึ่งในลงมือกระทำความผิดต่อทรัพย์สิน ต่อชีวิตร่างกาย หรือเพศ และอื่น ๆ เป็นต้น

5. การกำหนดให้มีสถานแรกรับ (Reception Center) เพื่อใช้เป็นศูนย์จำแนก ลักษณะผู้กระทำความผิดโดยในแนวทางปฏิบัติผู้กระทำความผิดเข้าใหม่จะถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานแรกรับก่อนอย่างน้อยเป็นเวลาประมาณ 6 สัปดาห์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการสืบเสาะ วิเคราะห์ ประวัติเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดและวางแผนในการโยกย้ายผู้กระทำความผิดไปควบคุมและฝึกอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความจำเป็นในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลต่อไป

6. การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามระบบความแตกต่างเน้นหนักไปในด้านแก้ไขความประพฤติ แต่มิได้ละเลยเหตุผลด้านความมั่นคงปลอดภัยในการควบคุมผู้กระทำความผิดมิให้หลบหนี โดยนัยนี้ การจำแนกประเภทเรือนจำและทัณฑสถานตามระบบความแตกต่างในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด จึงมักนิยมจัดเรือนจำระดับความมั่นคงปานกลางเป็นที่ควบคุมและฝึกวิชาชีพผู้กระทำความผิด

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ถึงมูลเหตุในการการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. ป้องกันมิให้มีการมีการถ่ายทอดนิสัย และพฤติกรรมในการกระทำความผิดระหว่างผู้ต้องขังผู้ใหญ่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านอาชญากรรมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งกระทำความผิดครั้งแรก ซึ่งอาจกระทำความผิดไปโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือโดยประมาท หากไม่มีการแยกคุมขังเฉพาะผู้ต้องขังวัยหนุ่มแล้ว จะทำให้ผู้ต้องขังผู้ใหญ่ถ่ายทอดนิสัย พฤติกรรม หรือวิชาชีพอาชญากรได้

2. ป้องกันมิให้เกิดการรังแกผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้ต้องขังผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเกิดการรังแกในทางเพศหรือการรังแกอันเป็นการข่มขู่ทางร่างกาย หรือการใช้อิทธิพลครอบงำผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้รับใช้ หรือเป็นลูกมือของผู้ต้องขังผู้ใหญ่

3. เพื่อให้การแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหากไม่มีการแยกปฏิบัติแล้ว การอบรมแก้ไขจะทำให้ยาก เพราะผู้ต้องขังจะอยู่ปนกัน การจัดชั้นเรียน การฝึกอาชีพ และการอบรมด้านต่างๆ จะทำได้ไม่สะดวก เพราะกลุ่มเป้าหมายจะต่างกัน ในทัณฑสถานวัยหนุ่มจะเน้นเรื่องการให้การศึกษา การออกกำลังกาย และเล่นกีฬา เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้ใช้พลังงานอย่างเต็มที่ กิจกรรมการฝึกลูกเสือ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การฝึกดนตรี เพื่อให้ดนตรีเป็นเครื่องขัดเกลานิสัย และการอบรมทางศีลธรรม เป็นการฝึกจิตใจ นอกจากนี้ การแยกปฏิบัติยังทำให้สามารถแยกบุคลากรที่ใช้ในการอบรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มออกจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่ด้วย

1.5 การปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา สำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์ ได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยสามารถสรุปหลักการและปัญหาในการปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้ (กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา สำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์. 2551: 82–84)

1. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มต้องยึดถือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเป็นแนวทางในการควบคุมดูแลเป็นสำคัญ

2. การปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่มต้องใช้ไม้อ่อนและไม่แข็งให้เหมาะสมกับประเภทของผู้ต้องขัง

3. โดยธรรมชาติของผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะสามารถรับการอบรมแก้ไขได้ง่ายกว่าผู้ต้องขังผู้ใหญ่ แต่ในด้านการปกครองหากมีเหตุขัดใจหรือมีเหตุไม่พึงพอใจแล้ว ผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะมีการต่อต้านสูงและมีความรุนแรงกว่าผู้ต้องขังผู้ใหญ่ ดังนั้น ต้องมีระบบการสื่อสารที่ดีเพื่อให้มีความเข้าใจแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างตรงไปตรงมา ให้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง ชัดเจนทั่วถึง และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ระเบียบวินัย การลงโทษทางวินัย มาตรการการปกครอง กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง สร้างระเบียบวินัยและสร้างความพึงพอใจ ลดความหวาดระแวงในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ และไม่ควรปล่อยให้ผู้ต้องขังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มด้วยกัน

4. วัฒนธรรมของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ค่านิยมเกี่ยวกับ “ศักดิ์ศรี” นับเป็นเรื่องสำคัญซึ่งนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวก การมีลูกพี่ลูกน้อง การสร้างอิทธิพลเหนือผู้ต้องขังกันเอง การปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่มจึงควรมีความระมัดระวังและป้องกันมิให้มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเป็นหลายกลุ่ม ทั้งนี้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นกลไกในการลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความสามัคคีด้วยการส่งเสริมการจัดกิจกรรมกลุ่มตั้งชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมดนตรีไทย-สากล ชมรมกีฬาต่าง ๆ ชมรมศิลปะ ชมรมร้องเพลง ชมรมดีเจ เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกในชมรมเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างสัมพันธภาพ สร้างบรรทัดฐานของกลุ่มในการอยู่ร่วมกัน

5. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความอ่อนไหวในเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการความเป็นอยู่ด้านปัจจัยสี่ สิทธิประโยชน์ การลงโทษทางวินัย ฯลฯ การปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จึงต้องคำนึงถึงการให้ความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ การใช้ความอ่อนโยนพร้อมที่จะเรียนรู้และให้ความเข้าใจในปัญหาของผู้ต้องขัง

6. ต้องสามารถเข้าถึงจิตใจและความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม รวมถึงต้องรู้เท่าทันเหตุการณ์ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และคาดการณ์ปรากฏการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เช่น สถานการณ์วันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือหยุดช่วงเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์สิ่งหนึ่งที่จะเกิดขึ้นคือความต้องการนำเอายาเสพติดหรือของมีค่าทุกชนิดเข้ามาในทัศนสถานซึ่งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จะต้องอ่านสถานการณ์ออกและคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น พร้อม

เตรียมมาตรการพิเศษล่วงหน้า ทั้งป้องกัน บังคับ ตรวจสอบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมเข้าไปให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเกิดความสนุกสนาน ได้ผ่อนคลายความเครียดและไม่สร้างปัญหาทางการปกครองขึ้นได้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง(สัมภาษณ์ ณ วันที่ 4 เมษายน 2551 ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง) สะท้อนให้เห็นว่า การที่ทณฑสถานวัยหนุ่มและเรือนจำฝ่ายที่ย้ายผู้ต้องขังมาควบคุมที่ทณฑสถานวัยหนุ่ม ไม่ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติการรับตัวผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามแนวนโยบายที่กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้โดยเคร่งครัด ทำให้ปัจจุบันทณฑสถานวัยหนุ่มมีทั้งผู้ต้องขังที่มีอายุเกินหลักเกณฑ์ (อายุเกิน 25 ปี) ผู้ต้องขังเเกร่ ดื้อด้าน ผู้ต้องขังโรคจิต/วิกลจริต ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำซาก ผู้ต้องขังคดียาเสพติดและผู้ต้องขังคดีทั่วไปอยู่ปะปนกัน บางคนกำหนดโทษสูง ส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมยาเสพติดต่อกัน การพยายามลักลอบนำยาเสพติดเข้าภายในทณฑสถาน การแบ่งพรรคแบ่งพวก การสร้างอิทธิพลเหนือผู้ต้องขังกันเอง ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวย่อมยากที่จะเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมแบบโรงเรียนประจำ และยากลำบากที่จะสร้างความเป็นเอกภาพในการปกครองกันในลักษณะความสัมพันธ์ที่ดีแบบครูกับนักเรียน

2. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง

2.1 นิยามการพัฒนาพฤตินิสัย

การพัฒนาพฤตินิสัย หมายถึงปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขัง ด้วยการส่งเสริมการให้ความรู้พื้นฐานและฝึกวิชาชีพมากกว่าจะมุ่งใช้แรงงานของผู้ต้องขังแต่เพียงอย่างเดียว (เรือนจำกลาง พิษณุโลก. 2551: ออนไลน์)

การพัฒนาพฤตินิสัยคือการแก้ไขผู้ต้องขังในด้านการให้การศึกษา การพัฒนาจิตใจ และการฝึกวิชาชีพ(สำนักพัฒนาพฤตินิสัย.2554:ออนไลน์)

การพัฒนาพฤตินิสัย คือ แนวการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่เปลี่ยนจากการลงโทษมาเป็นการแก้ไขเพื่อคืนคนดีสู่สังคม (ส่วนส่งเสริมวิชาการสังคมสงเคราะห์ สำนักสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์.2554: ออนไลน์)

ในอดีตสังคมมีความเชื่อว่าอาชญากรรมเป็นผลมาจากความชั่วร้ายโดยกมลสันดานของผู้กระทำความผิด ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงต้องทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับความผิดที่จะได้กระทำไปเพื่อให้เกิดความยุติธรรม แต่สำหรับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มุ่งเน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยใช้เรือนจำเป็นหลัก มีการปฏิรูปให้มีมนุษยธรรมมากขึ้น มีการปรับปรุงสภาพเรือนจำให้ดีขึ้น โดยการเน้นการอบรมแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับเข้าสู่สังคมคือ การพัฒนาพฤตินิสัย และปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขังและการส่งเสริมการให้ความรู้พื้นฐานและฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังมากกว่าจะมุ่งใช้แรงงานของผู้ต้องขังแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ได้กำหนดภารกิจให้มีการเน้นในเรื่องการพัฒนาอบรม

แก้ไขผู้ต้องขังอย่างจริงจังในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านจิตใจ ทักษะ การศึกษา อาชีพและคุณภาพชีวิต และในกลยุทธ์ที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้วางแนวทางการดำเนินงานไว้ชัดเจน ในการที่จะเน้นเรื่องการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง ความต้องการส่วนบุคคลมากขึ้น

2.2 การกีดด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง(สำนักพัฒนาพฤตินิสัย.2554:ออนไลน์)

ด้านการส่งเสริมการศึกษา

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาผู้ต้องขังเป็นหลักในการพัฒนาแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ให้มีความรู้ ทักษะ มีวิชาชีพติดตัว กลับตนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ โดยมอบหมายให้ส่วนส่งเสริมการศึกษา สำนักพัฒนาพฤตินิสัยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดทำ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การจัดการศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้มีความเหมาะสมในการปรับเปลี่ยน แก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยให้มีความพร้อมก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวไปสู่สังคมภายนอก ตามแผนปฏิบัติการราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ.2552-2555 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาพฤตินิสัย เพื่อคืนคนดีสู่สังคมลดภาระภาครัฐ และกลยุทธ์ที่ 2 ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาตามโครงการต่างๆ

ด้านการฝึกวิชาชีพ

กำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังตามความถนัด และตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง ให้มีความเหมาะสม

ด้านการพัฒนาจิตใจและส่งเสริมสมรรถภาพร่างกายแก่ผู้ต้องขัง

ส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้กับผู้ต้องขัง ในการปฏิบัติโครงการเกี่ยวข้องกับการนำธรรมของแต่ละศาสนา/กิจกรรมทางศาสนาที่ผู้ต้องขังนับถือมาใช้เป็นเครื่องมือขัดเกลาจิตใจผู้ต้องขัง ตั้งแต่แรกเข้าสู่ประตูรั้วเรือนจำ ทัณฑสถาน จนกว่าจะได้รับการปล่อยหรือพ้นโทษไป เพื่อปลูกฝังหลักธรรมให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง ครอบครัวและสังคม และทราบถึงผลการทำงานที่ดีและทำความชั่ว เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป ตลอดจนจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาในเรือนจำเพื่อให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาพฤตินิสัย หมายถึง แนวทางการแก้ไขปรับเปลี่ยนผู้ต้องขัง โดยใช้กระบวนการศึกษาอบรม เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับความรู้ การฝึกวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับทักษะ การพัฒนาจิตใจเพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีเจตคติ/ทัศนคติในแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อให้กลับคืนสู่สังคมสามารถดำรงตนอย่างสุจริตชน ภายหลังพ้นโทษ

2.2 วิวัฒนาการการจัดการเรียนรู้ออกให้ผู้ต้องขัง

ช่วงที่ 1 สมัยรัตนโกสินทร์ศก 110 (พ.ศ.2434 - พ.ศ.2500)

นับเนื่องมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าได้มีการจัดการศึกษาอบรมสั่งสอนนักโทษ คงแต่เน้นการลงโทษผู้กระทำความผิด ด้วยการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้ได้รับความทุกข์ทรมานเป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นข่มขู่ให้เป็นตัวอย่างเพื่อการปราบปรามอาชญากรรม จวบจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ศก 110 (พุทธศักราช 2434) กรมพระนเรศวรฤทธิ์ เสนาบดีกรมพระนครบาล สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้กราบบังคับสมัญญานามนักโทษในกรมพระนครบาลขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายต่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวินิจฉัย เพื่อมีพระบรมราชานุญาตให้ใช้ต่อไป พระองค์มีแนวคิดริเริ่มที่จะปลูกฝังการให้การศึกษาแก่นักโทษเพื่อให้เกิดคุณแก่ตัวนักโทษเองและแก่ชาติบ้านเมือง ขอบังคับดังกล่าวจึงมีส่วนที่ว่าด้วย “การเรียนวิชาของนักโทษ ” โดยในหนังสือประวัติราชทัณฑ์ 200 ปี ได้บันทึกการศึกษาเล่าเรียนของผู้ต้องขัง ดังนี้

1. การเล่าเรียน ให้สอนอ่านและสอนเลขรู้คิดได้ ตลอดจนวิธีมาตราต่าง ๆ หนังสือใช้หนังสือแบบเรียนเร็ว 2 เล่ม สมุดที่จะเรียน หนังสือเลขวิธี 2 เล่ม นักโทษที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถ้าไม่หมั่นเรียนหรือเกียจคร้าน ต้องลงโทษบังคับให้เรียนแต่ถ้านักโทษที่สมัครเรียนเอง ถ้าคนใดเรียนได้ 5 เดือน ไม่จบเล่ม 1 ทั้งหนังสือและเลขก็ยกให้นักโทษนั้นออกจากการเล่าเรียน
2. การหัดเขียนหนังสือมิให้ใช้กระดาษ ใช้กระดานชนวนในห้องเรียนเว้นแต่สำหรับเรียนที่มีอักษรพิมพ์อยู่เท่านั้น จึงให้เอาเข้าห้องเรียนได้ ในห้องเรียนห้ามมิให้นักโทษพูดคุยกัน พูดได้แต่กับครูผู้สอนเท่านั้น
3. นักโทษตั้งแต่จำพวกมัธยมที่ได้รับโทษขึ้นไป ถ้าเป็นคนดีที่รู้เลข และหนังสือพอเป็นครูได้ และเป็นคนประพฤติเรียบร้อย ยกมาเป็นผู้ช่วยสอนครูสอนเลข สอนหนังสือและจะมีรางวัลคะแนนพิเศษเพิ่มขึ้น เดือนละ 1 คะแนน
4. นักโทษที่เรียนหนังสือ จะเอาหนังสือที่เรียนไปเล่าอ่านในห้องขังแห่งตนได้แต่ต้องได้รับการอนุญาตจากเจ้ากรมเสียก่อน จึงจะเอาไปได้

ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบบประชาธิปไตย พ.ศ. 2476 กรมราชทัณฑ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการอบรมสั่งสอนแก่นักโทษ ได้วางระเบียบการอบรมสั่งสอนนักโทษเพื่อเป็นแนวทางให้เรือนจำทุกแห่งปฏิบัติตาม โดยได้เสนอต่อกระทรวงมหาดไทยไปยังสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลว่า “ ด้วยกรมราชทัณฑ์ เสนอว่าการอบรมสั่งสอนนักโทษ ซึ่งได้ดำเนินการทดลองในที่บางแห่งเป็นผลดีใช้ได้ทั่วไป จึงได้วางระเบียบนี้ไว้ เพื่อให้เรือนจำทั้งหลายปฏิบัติ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในนโยบายของรัฐบาลและหลักการเดิม ” ให้เทศาภิบาลสั่งให้ผู้บังคับบัญชาเรือนจำถือปฏิบัติตั้งบัดนี้เป็นต้นไป ระเบียบการอบรมสั่งสอนนักโทษมีอยู่ 3 แผนกคือ แผนกศีลและธรรมอันดี แผนกวิชาสามัญ และแผนกวิชาชีพ

1. แผนกศิลปและธรรมอันดี

ให้พระภิกษุเทศนาสั่งสอนอบรมในวันหยุดสัปดาห์ละครึ่ง ส่วนนักโทษที่นับถือศาสนาอื่นให้จัดหานักบวชหรือครูสอนศาสนานั้นๆ มาสั่งสอนในเวลา 19.00 นาฬิกา ของทุกวัน เมื่อนักโทษเข้าห้องขังแล้วให้เจ้าพนักงานเรือนจำผลัดเปลี่ยนกันทำการสั่งสอนศิลปและธรรม ตลอดจนหน้าที่พลเมืองดีแก่นักโทษจนถึงเวลา 20.00 นาฬิกา

2. แผนกวิชาสามัญ มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะ ดังนี้

2.1 ด้านสถานที่ให้จัดสถานที่แห่งหนึ่งเป็นโรงเรียนมีเครื่องใช้สอย เช่น กระดานดำ โต๊ะครู สมุด หนังสือ คู่มือครู ม้านั่งของผู้เรียน และคัดเลือกนักโทษที่มีความรู้ขึ้นเป็นครูสำหรับเรือนจำใหญ่ให้มีเจ้าหน้าที่เป็นครูใหญ่

2.2 วิชาที่สอนมุ่งตั้งแต่ให้อ่านเขียน คัดเลข จรรยา สุขวิทยา ความรู้เรื่องเมืองไทยไปจนเข้าประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ แยกเป็นชั้น ๆ ตามแต่สามารถจะจัดให้

2.3 นักโทษที่ให้เรียน เลือกคัดให้มีกำหนดโทษหรือยังต้องโทษต่อไปกว่า 6 เดือนผู้ต้องขังระหว่างคดีจะสมัครเรียนก็อนุญาตให้มีบัญชีรายชื่อไว้เป็นสำคัญ

2.4 การสั่งสอน อย่าให้ขาดกำลังนักโทษใช้งาน ให้แบ่งแยกผลัดกันเล่าเรียน บ้างทำงานบ้าง ถ้านักโทษทำผิดข้อบังคับเรือนจำ ให้ตัดสิทธิการเล่าเรียน

2.5 การสอบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายธรรมการร่วมด้วย

3. แผนกวิชาชีพ

ในอดีตการฝึกวิชาชีพนักโทษจะควบคู่กันกับการใช้แรงงานนักโทษเป็นหลัก ดังนั้นการสอนแผนกวิชาชีพส่วนใหญ่จึงเน้นวิชาความรู้ประเภทที่นักโทษสามารถนำไปประกอบอาชีพได้และฝึกจนมีความชำนาญในงานประเภทนั้น เช่น วิชาช่างไม้ ช่างตัดผม ช่างจักสาน และเกษตรกรรมเป็นต้นพุทธศักราช 2477 รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการอบรมการให้การศึกษาแก่นักโทษว่า “จะได้มีการจัดให้มีการอบรมนักโทษในทางธรรมจรรยา และสั่งสอนวิชาชีพพร้อมทั้งการฝึกฝน และจัดให้มีการทำงานที่เป็นคุณประโยชน์เพื่อสุขภาพ เพื่อปลูกฝังนิสัย และส่งเสริมวิชาชีพ” กรมราชทัณฑ์ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 โดยได้กำหนดไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยการศึกษาและอบรมโดยบัญญัติไว้ 2 มาตรา ดังนี้

มาตรา 27 อธิบดีมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและการอบรมผู้ต้องขัง

มาตรา 28 บรรดาเครื่องอุปกรณ์ในการศึกษาและการอบรมเช่นเครื่องมือ เครื่องใช้สมุดหนังสือนั้น รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาให้ แต่ผู้ต้องขังจะนำของตนเองมาใช้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

กรมราชทัณฑ์ได้วางระเบียบในการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธศึกษาได้แก่ การอบรมสั่งสอนในวิชาสามัญและวิชาชีพ
2. ด้านจริยศึกษาได้แก่ การอบรมศีลธรรมจรรยาและหน้าที่พลเมือง
3. ด้านพลศึกษาได้แก่ การศึกษาด้านการอนามัยสุขภาพกายและออกกำลังกาย

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในระยะแรกๆ นั้น เนื่องจากผู้กระทำผิดที่ถูกควบคุมและคุมขังอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานเป็นจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ ไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้ กรมราชทัณฑ์จึงได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้ต้องขัง โดยใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ขั้นมูลฐานของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก โดยถือหลักและแนวทางในการจัดการ เช่นเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังทั้งสายสามัญและสายอาชีพนั้น ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบที่ชัดเจนเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2490 ที่เรือนจำจังหวัดน่าน โดยได้รับความร่วมมือจากแผนกศึกษาธิการอำเภอ กระทรวงศึกษาธิการด้วยเห็นว่าในเมื่อกรมราชทัณฑ์มีนโยบายที่จะจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้แก่ผู้ต้องขังอย่างจริงจัง และเรือนจำแห่งอื่น ๆ ก็อาจมีความประสงค์จะดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังอย่างที่จัดขึ้นในเรือนจำจังหวัดน่าน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดประสานงานและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังกับทางเรือนจำ

1. จังหวัดใดที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่อยู่ก่อนแล้ว ถ้าทางเรือนจำมีความประสงค์จะเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่สอนหนังสือให้กับผู้ต้องขัง และได้ขอความร่วมมือไปยังแผนกศึกษาธิการจังหวัด ก็ให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดให้ความร่วมมือด้วยการจัดส่งครูโรงเรียนผู้ใหญ่ไปดำเนินการช่วยสอนและให้คำแนะนำทางวิชาการ โดยจ่ายค่าตอบแทนวิทยากรให้ตามระเบียบ แต่ถ้าเรือนจำใดมีครูสอนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำอยู่ก่อนแล้ว ก็ให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการให้เป็นไปตามหลักสูตรหรือให้หนังสือเรียน เป็นต้น

2. สำหรับจังหวัดที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อเรือนจำประสงค์จะดำเนินการนี้พัศดีเรือนจำอาจจะติดต่อขอคำแนะนำทางวิชาการได้จากแผนกการศึกษาธิการจังหวัดเกี่ยวกับห้องเรียนหลักสูตร และแบบเรียน เป็นต้น แต่ทางเรือนจำจะต้องเป็นผู้จัดการเรียนการสอนเอง (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526: 79–80)

ช่วงที่ 2 การขยายผลการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (พ.ศ.2514–2527)

ในปี พ.ศ. 2514 กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ได้ให้ความร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นอกจากนี้ยังจัดให้มีการเรียนการสอนสายสามัญตามหลักสูตรการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 1,2 และ 3 ต่อในปี 2518 กรมราชทัณฑ์ได้ขยายระดับการศึกษาสายสามัญออกไปอีก เป็น 5 ระดับ ได้แก่หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 1 (ชั้นประถมศึกษา 2) ระดับที่ 2 (ชั้นประถมศึกษา 4) ระดับที่ 3 (ชั้นประถมศึกษา 6) ระดับที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษา 3) ระดับ 5 (ชั้นมัธยมศึกษา 6)

สุจินดา จันทรมณี (2535: 23-24) ได้ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในช่วงปี 2514 – 2535 สรุปได้ดังนี้

หลักสูตรการเรียนการสอน ใช้หลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา–มัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้สอน เป็นเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ ทณฑสถาน โดยปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนควบคู่ไปกับการควบคุม

รูปแบบการเรียน จัดแบบชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบรรยาย

สถานที่เรียน หากเรือนจำ/ทณฑสถานใดไม่มีอาคารเรียนเป็นเอกเทศ ให้จัดหาสถานที่ภายในเรือนจำ/ทณฑสถานที่เหมาะสมจัดเป็นสถานที่เรียนให้กับผู้ต้องขัง เช่น โรงเลี้ยงอาหาร ชั้นล่างเรือนนอน หรือหอประชุม เป็นต้น

วัสดุอุปกรณ์การเรียน ทางราชการจัดหาให้ หากผู้ต้องขังประสงค์จะใช้ นอกเหนือจากที่จัดหาให้ สามารถแจ้งญาติที่มาเยี่ยมจัดซื้อให้ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตและผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ตารางเรียน แบ่งผู้ต้องขังเข้าชั้นเรียนออกเป็น 2 กลุ่มและช่วงเวลา 08.30 – 11.30 นาฬิกา ผู้ต้องขังที่เรียนเสร็จในช่วงเช้า ต้องเข้าทำงานที่โรงฝึกวิชาชีพในช่วงบ่าย 13.00 – 16.00 นาฬิกา ผู้ต้องขังที่ทำงานในโรงฝึกวิชาชีพในตอนเช้าให้เข้าชั้นเรียนในช่วงบ่าย

การประเมินผล แบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือก่อน-ระหว่าง-หลังเรียน

ประเสริฐ เมฆมณี (2522: 466 –467) ได้กล่าวถึงข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกับข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ ข้อ 77 ที่บัญญัติถึงความสำคัญของการศึกษาของผู้ต้องขัง ดังนี้

1. ทางเรือนจำจะต้องจัดให้ผู้ต้องขังทุกคนได้ศึกษาต่อเท่าที่ผู้ต้องขัง สามารถจะรับประโยชน์จากการศึกษา รวมทั้งให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ต้องขังอย่างกว้างขวาง เท่าที่จะทำได้ การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่อ่านหนังสือไม่ออก และผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับ และต้องได้รับความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากฝ่ายบริหารงานเรือนจำและทณฑสถานอย่างใกล้ชิด
2. การศึกษาของผู้ต้องขังพึงปฏิบัติสอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อว่าภายหลังการปลดปล่อยตัวแล้ว ผู้ต้องขังอาจจะได้ศึกษาต่อไปได้โดยสะดวก

กรมราชทัณฑ์และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ร่วมกันจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ผู้ต้องขัง โดยมีมูลเหตุสืบเนื่องจากในปีพุทธศักราช 2527 ผู้ต้องขังคนหนึ่งที่ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางบางขวางชื่อว่า บัณฑิต ชูชาติ ได้ให้ญาติของตนสมัครเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในสาขาวิชานิติศาสตร์ และแจ้งฐานะการเป็นนักศึกษาให้เรือนจำกลางบางขวางทราบ พร้อมทั้งยื่นคำร้องต่อเรือนจำขอให้ตนได้มีโอกาสเข้าสอบไล่ในภาคการศึกษา นั้นอดีตผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง (นายสวัสดิ์ สรรเสริฐ) ได้รายงานมายังกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้ประสานกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในการพิจารณาหาแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมจากการที่กรมราชทัณฑ์มีนโยบายเน้นหนักการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง และส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาในระดับ ก่อนอุดมศึกษาอย่างกว้างขวางอยู่ก่อนแล้ว อีกทั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นระบบการศึกษาทางไกลที่ทุกคนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนเหมือนกับสถาบันการศึกษาแห่งอื่น อดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์ (นายสนิท รุจิณรงค์) และอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน) จึงมีความเห็นสอดคล้องกันที่จะร่วมกันจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในระดับอุดมศึกษาโดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะนักโทษชายบ้านเทิง ชูชาติ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังทุกคนที่มีความประพฤติดีและมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด สามารถสมัครเข้าเป็นนักศึกษาได้ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2528 เป็นต้นมาโดยผู้ต้องขังเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเองทั้งหมด และมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้หนังสืออนุญาตให้สมัครเรียนจากกรมราชทัณฑ์เป็นเอกสารประกอบการสมัครเรียนด้วย เดือนตุลาคม 2530 ได้มีผู้ต้องขังสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เป็นบัณฑิตคนแรก ชื่อว่า กุญแจแก้ว อินตะแก้ว จากเรือนจำกลางบางขวาง จากการจุดประกายของผู้ต้องขังทั้งสองรายดังกล่าว ทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้ต้องขังได้รับความสนใจจากผู้ต้องขังคนอื่น ๆ เป็นอย่างมาก มีผู้ประสงค์จะสมัครเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ (กรมราชทัณฑ์. 2554)

ช่วงที่ 3 การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ (พ.ศ. 2535–2542)

กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำแผนทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า พ.ศ.2536–2545 โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาให้กับผู้ต้องขังดังนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2538: 124) ภารกิจหลัก 3 ประการ

1. การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้ภายหลังที่พ้นโทษ
3. การส่งเสริมสมรรถนะในการบริหารงานราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากภารกิจหลักข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากรมราชทัณฑ์ได้เล็งเห็นการพัฒนาผู้ต้องขังเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้ต้องขังสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข มีวิชาความรู้ติดตัวทั้งสายสามัญและวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และเน้นปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังให้ดีขึ้น กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามภารกิจข้อ 2 ดังกล่าว ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2538: 125)

1. ดำเนินการให้ผู้ต้องขังทุกคนได้รับการศึกษาวิชาสามัญอย่างน้อยระดับประถมศึกษาหรือภาคบังคับ
2. ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาและระดับที่สูงขึ้น
3. ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งสามารถนำความรู้ความชำนาญไปประกอบอาชีพอิสระเลี้ยงตนเองและครอบครัวภายหลังพ้นโทษได้

4. ฝึกระเบียบวินัย อบรมศีลธรรมและนำกิจกรรมทางศาสนาพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง

5. สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย จัดให้มีอาคารเรียนเป็นสัดส่วน มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีบุคลากรที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนรวมในการดำเนินงาน

ปี พ.ศ. 2540 กรมราชทัณฑ์ได้ประสานร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดตั้ง “โรงเรียนผู้ใหญ่” ขึ้นในเรือนจำ ทัณฑสถานทั่วประเทศโดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญมี 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ให้เรือนจำ ทัณฑสถานดำเนินการจัดโดยวิธีเรียนแบบชั้นเรียนส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใช้วิธีเรียนแบบเรียนด้วยตนเองเพราะวิธีเรียนด้วยตนเองเป็นวิธีที่สะดวกและเหมาะสมกับสภาพของผู้ต้องขัง ตลอดทั้งยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการเรียนด้วยวิธีอื่น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539: 28–29) ทั้งนี้ เรือนจำ ทัณฑสถานสามารถเลือกดำเนินการได้ตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละแห่ง โดยต้องประสานงานกับ กศน. อำเภอหรือจังหวัดในพื้นที่ที่ตั้งเรือนจำ ทัณฑสถาน โดย กศน. ให้การสนับสนุนด้านคำแนะนำทางวิชาการ ครูผู้สอน ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนทางไกล (ชุดดาวเทียมไทยคม) เมื่อผู้ต้องขังเรียนจบและสอบไล่ได้ตามหลักสูตรแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ออกไปประกาศนียบัตรให้ โดยมีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับสถานศึกษาภายนอกทุกประการ (แดนไทย เจริญ. 2544: 12)

ช่วงที่ 4 การศึกษาผู้ต้องขังตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (พ.ศ. 2542 – ปัจจุบัน)

ภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กรมราชทัณฑ์ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนผู้ต้องขัง ตลอดจนพัฒนารูปแบบ/กิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับความรู้ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องแม้ขณะต้องโทษ และจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดการเรียนรู้อีกเมื่อพ้นโทษไปแล้ว กรมราชทัณฑ์ได้ศึกษาค้นคว้า และสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขัง โดยดำเนินการในรูปแบบโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เลือกสรรที่จะเรียนรู้ตามอัธยาศัยภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ดังนี้

ห้องสมุดพร้อมปัญญา ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นมงคลสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา กรมราชทัณฑ์ได้ถือเป็นปีเริ่มต้นของการพัฒนาห้องสมุดในเรือนจำ ทัณฑสถานเพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เพียบพร้อมมีประสิทธิภาพสามารถให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายได้ตามบทบาทและภารกิจของห้องสมุดได้จัดทำโครงการ “ปรับปรุงห้องสมุดเรือนจำ ทัณฑสถาน เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี”น้อมนำแนวพระราชดำริและพระราชปณิธานในการที่จะทำให้ประชาชนทั่วประเทศรู้หนังสืออ่านออกเขียนได้ให้ทุกคนรักการอ่านการเขียนส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ได้มีโอกาสหาความรู้จากการอ่านหนังสือมาดำเนินการให้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม

การให้บริการของห้องสมุดภายในเรือนจำ ทักษสถาน

1. กำหนดให้ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” มีอาคารห้องสมุดกลางมีสื่อทรัพยากรสารสนเทศและวัสดุ ครุภัณฑ์ห้องสมุดอย่างเหมาะสมครบถ้วนตามมาตรฐานห้องสมุดเรือนจำ ทักษสถานและจัดบริการห้องสมุดย่อยตามแดนต่าง ๆ เช่น แดนหญิงเรือนนอนตลอดจนห้องสมุดเคลื่อนที่โดยหมุนเวียนสื่อทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดกลางไปให้บริการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การบริการของห้องสมุดตอบสนองความต้องการและครอบคลุมผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของเรือนจำ ทักษสถาน

2. การจัดเก็บสถิติผู้ใช้บริการห้องสมุดอย่างเป็นระบบเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการได้แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาปรับปรุงกิจการห้องสมุด ให้มีความเจริญก้าวหน้าตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง

3. บริการห้องสมุดทั่วไปเช่น การอ่านการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังสมัครเป็นสมาชิกห้องสมุด เปิดโอกาสให้ได้ยืมหนังสือออกไปอ่านนอกห้องสมุดได้ ครั้งละ 1-3 เล่ม กำหนดเวลาเปิดให้บริการที่สัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 5 วัน นอกจากนี้ กำหนดให้มีบริการพิเศษด้านกฎหมายแก่ผู้ต้องขังโดยจัดบุคลากรที่มีความรู้ด้านกฎหมายปฏิบัติหน้าที่ประจำห้องสมุดหรือผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาให้ความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำด้านปัญหา กฎหมาย แก่ผู้ต้องขังและจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในลักษณะต่าง ๆ

การจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยในห้องสมุด นอกจากจะจัดให้เป็นพื้นที่ทำงาน บรรณารักษ์พื้นที่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศตามหมวดหมู่ทศนิยมของดิวอี้ พื้นที่บริการด้านการอ่านบริการสื่อประกอบการศึกษาของผู้ต้องขัง สื่อโสตทัศนูปกรณ์แล้ว ยังให้จัดพื้นที่บริการและใช้สอยภายในห้องสมุดกลาง ดังนี้

1. มุมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้จัดไว้บริเวณส่วนหน้าของห้องสมุดตกแต่งให้มีความสวยงามคู่ควรแก่การประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ได้พระราชทานให้กับห้องสมุดเรือนจำ ทักษสถานทุกแห่ง รวบรวม จัดแสดงหนังสือพระราชนิพนธ์นิทรรศการพระราชประวัติพระราชกรณียกิจ เพื่อให้ผู้ต้องขังและผู้ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดได้ศึกษาเรียนรู้ และน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณโดยเฉพาะผู้ต้องขังจะได้เตือนใจให้เร่งประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี

2. มุมวิชาการและกฎหมายรวบรวมเอกสารตำราวิชาการโดยเฉพาะด้านกฎหมายไว้ให้บริการเป็นมุมเฉพาะเพื่อให้สะดวกแก่การค้นคว้า

3. มุมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมุมส่งเสริมการอ่านมุม มสธ. มุมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการอาชีพ เป็นต้น

ทรัพยากรสารสนเทศ

1. ทรัพยากรสารสนเทศนอกจากจะตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการแล้ว จะต้องตอบสนองภารกิจด้านการแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมราชทัณฑ์เรื่องห้องสมุดของเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ พ.ศ. 2499 เช่นไม่มีลักษณะเป็นการยั่วยุจิตใจให้กำเริบก่อให้เกิดความประพฤติในทางชั่วร้าย ผิดศีลธรรม ก่อให้เกิดความรู้สึกทางกามารมณ์หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของเรือนจำ ทัณฑสถาน เป็นต้น

2. ประเภทและจำนวนหนังสือในระยะเริ่มต้นกำหนดให้มีหนังสือซึ่งคัดเลือกว่ามีความเหมาะสมแล้วอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 3,000 รายการและให้จัดหาเพิ่มเติมร้อยละ 5 ของจำนวนหนังสือที่มีอยู่ในแต่ละปีโดยให้มีสัดส่วนของหนังสือประเภทต่างๆ ดังนี้

- หนังสือเกี่ยวกับวิชาชีพ ร้อยละ 30
- ศาสนาศีลธรรมจรรยา ร้อยละ 20
- บันเทิง ร้อยละ 20
- สารคดีวิชาการทั่วไป ร้อยละ 15
- กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ร้อยละ 15

3. วารสารและนิตยสารที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอาชีวศีลธรรมจรรยากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างน้อย 5 รายการ

4. หนังสือพิมพ์

5. โสตทัศนูปกรณ์จัดให้มีบริการโสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นเช่นเทปบันทึกเสียงซีดีซีดีรอมตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆตามความเหมาะสม

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้บริการห้องสมุด

1. กิจกรรม “เรื่องเล่าจากห้องสมุดเรือนจำ” มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เรือนจำทัณฑสถานได้เผยแพร่ผลงานกิจกรรม/โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการอ่าน การศึกษาเรียนรู้และการใช้ห้องสมุด และกระตุ้นให้เรือนจำ ทัณฑสถานได้ให้การสนับสนุน การดำเนินกิจกรรม/โครงการ ที่เป็นประโยชน์ ด้านการศึกษา เรียนรู้ การใช้ห้องสมุดของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง ตลอดจนมุ่งส่งเสริม การอ่าน การเรียนรู้ และการใช้ห้องสมุดของผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยให้เรือนจำทัณฑสถานจัดส่งผลงานของผู้ต้องขังในลักษณะแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ร่วมกับการให้บุคลากรจากเรือนจำ ทัณฑสถาน ที่ส่งผลงานของผู้ต้องขังเข้าประกวด นำเสนอผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการในลักษณะการบรรยาย การใช้ Power point หรือสื่อมัลติมีเดีย

2. กิจกรรมเสียงตามสาย เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้เรือนจำ ทัณฑสถานที่มีศักยภาพเพียงพอ จัดดำเนินการโดยให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ต้องขังของเรือนจำ ทัณฑสถานได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร ประเภทต่าง ๆ หรือเกสรสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ ภายในห้องสมุดและสรุปประเด็นสาระสำคัญนำมาบอกเล่าในการจัดรายการวิทยุภายในเรือนจำ ทัณฑสถาน หรือให้ตัวแทนผู้ต้องขังกล่าวหน้าเสาธงในช่วงเช้าภายหลังเคารพธงชาติแล้ว เป็นต้น

3. ห้องสมุดสาขาย่อยและห้องสมุดเคลื่อนที่ เนื่องจากสภาพอาคาร สถานที่ของ แต่ละเรือนจำ ทักษสถานมีความแตกต่างกัน จึงให้เรือนจำ ทักษสถานจัดทำห้องสมุดสาขาย่อย ตามแผนภายในเรือนจำ ทักษสถาน โดยจัดบริเวณมุมใดมุมหนึ่งของแต่ละแดน จัดให้มีชั้นหนังสือ และให้เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์สลับสับเปลี่ยนหนังสือจากห้องสมุดกลางของเรือนจำ ทักษสถานไปจัด ให้บริการที่ห้องสมุดสาขาย่อย และหากไม่สามารถดำเนินการห้องสมุดสาขาย่อยได้ ให้จัดใน ลักษณะห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยเป็นรถเข็นหนังสือ ไปตั้งเวียนให้บริการกับผู้ต้องขังตามแดนต่าง ๆ ในแต่ละวันทำการ

ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย.2550) กรมราชทัณฑ์ตระหนักในการที่จะพัฒนาผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาอบรมทั้งด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ เพื่อให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความพร้อมทั้งสติปัญญา ความรู้ ความสามารถก่อนออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอก และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีองค์ความรู้ที่ หลากหลาย สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในด้านวิชาการและวิชาชีพสาขา ต่างๆ ตลอดจนให้ผู้ต้องขังได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการศึกษาหาความรู้ ซึ่งจะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด มีกำลังใจ ไม่ท้อแท้ มีความหวังในชีวิต มองคุณค่าของตนเอง ไม่คิดแหกหัก หลบหนีทั้งนี้ ยังส่งเสริมนโยบายของรัฐ และหลักการสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการเปิดโอกาสให้ ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ จึงได้ กำหนดเรือนจำ ทักษสถานจัดบริเวณอาคารเรียนส่วนใดส่วนหนึ่ง จัดเป็นห้องศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ประกอบด้วย

1. มุมเทคโนโลยี ประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมเครื่องพิมพ์ โทรศัพท์ เครื่องเล่น DVD และแผ่น CD วิชาชีพต่างๆ
2. มุมหนังสือ ประกอบด้วย หนังสือด้านวรรณกรรม หนังสือศาสนาต่างๆ วารสารแนวทางการประกอบอาชีพ หนังสือภาษาอังกฤษและกฎหมายทั่วไป
3. มุมการอ่านและการเรียนรู้ เป็นมุมที่ผู้ต้องขังสามารถเข้ามาศึกษาค้นคว้า และ ใช้สำหรับจัดอบรมวิชาการ หลักสูตรวิชาชีพต่างๆ

การศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบโครงการ/กิจกรรมเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วย สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขัง ให้พัฒนาเพิ่มพูนและยกระดับความรู้ ทักษะ วิชาการและ วิชาชีพ ขัดเกลาลจิตใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ผู้ต้องขัง ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้จัดทำดำเนินการขึ้นโดย ปรับเปลี่ยน คิดค้น และคัดสรร รูปแบบกิจกรรมและโครงการให้มีความหลากหลาย เหมาะสม ครอบคลุมกับผู้ต้องขังทุกประเภท ด้วยความคาดหวังว่าผู้ต้องขังจะเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โครงการบรรยายความรู้จากวิทยากรภายนอก กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมพัฒนาความรู้ ประเภทการเรียนภาษาต่างประเทศ การอบรมผู้ช่วยบรรณารักษ์ กิจกรรมพัฒนาทักษะ ประเภทโครงการอบรมวิชาชีพระยะสั้น 40 ชั่วโมง กิจกรรมศิลปะแขนงต่างๆ (ส่วนส่งเสริมการศึกษา.2558)

กล่าวโดยสรุปนโยบายของกรมราชทัณฑ์ในการพัฒนาแก้ไขผู้ที่กระทำผิด โดยนำ การศึกษามาใช้เป็นหลักในการปรับเปลี่ยน และฟื้นฟูให้กับผู้ต้องขังที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ ทัณฑสถาน โดยมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย แบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้ (รัศมี กิตติมนัส. 2545: 1-3)

1. การศึกษาสายสามัญ ผู้ต้องขังที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำ ทัณฑสถาน จะต้อง ผ่านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังทุกคน เพื่อให้ทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เดิม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทุกคน สำหรับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษน้อย และผู้ที่อยู่ระหว่างสอบสวน ระหว่างพิจารณาคดี ระหว่าง อุทธรณ์ ฎีกาจากศาล จะจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน (6 เดือน) และผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูง จะต้องส่งเสริมให้เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ในระบบชั้นเรียนและทางไกล

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ต้องขังได้รับ การศึกษาต่อที่สูงขึ้นในระดับอุดมศึกษา ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดย สมัครเรียนได้ 2 หลักสูตร คือระดับปริญญาตรี และโครงการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง โดยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลจากสื่อการสอนในการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ การ จัดมุม มสธ.ภายในเรือนจำ ทัณฑสถาน

3. การศึกษาวิชาชีพ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ด้วยหลักสูตรสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้เข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขัง มีการเรียน ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การสอบวัดผล ประเมินผล และวุฒิบัตรให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาสำหรับใช้ เป็นหลักฐานสำคัญ โดยมีเป้าหมายให้ผู้ต้องขังทุกคนได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพอิสระ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ภายหลังพ้นโทษ

4. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบใน การเลือก เข้ารับบริการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาด้วยตนเอง ได้มีความรู้เท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงวิทยาการต่าง ๆ โดยจัดให้มีห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมความรู้สาระต่าง ๆ การ จัดบริการด้านข่าวสารข้อมูล โดยจัดบอร์ดประจำและเคลื่อนที่ เสียงตามสาย ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดเคลื่อนที่ การให้ข้อมูลความรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ กิจกรรมตามอัธยาศัย ด้านศิลปะดนตรี กีฬา กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ โดยนำกิจกรรมการ ฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ ยุวกาชาดนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้ต้องขังทุกคนมีความยึดมั่นต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนส่วนรวม สร้างค่านิยมและเจตนคติที่ดี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้สรุปพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังโดย แบ่งเป็นช่วงระยะเวลาได้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงสรุปพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง

พัฒนาการ	หลักสูตรการสอน	วัตถุประสงค์การจัดการศึกษา
ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2434 - 2475	วิชาภาษาไทย และคิดเลข	เพื่อให้อ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น ไม่เน้นการศึกษาเน้นการลงโทษให้เข็ดหลาบและเกิดการสำนึกผิดในสิ่งที่ได้กระทำ
ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2476 - 2513	สายสามัญ /วิชาชีพ การอบรมจริยธรรม/ศีลธรรม/พลศึกษา	เพื่อให้อ่านออกเขียนได้ มีความรู้เกี่ยวกับเมืองไทย มีทักษะในวิชาชีพเพื่อนำไปความรู้ที่ได้รับไปประกอบเป็นอาชีพมีจริยธรรม/รู้จักสุขอนามัยเฉพาะตน
ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2514 - 2527	หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนและวิชาชีพ /อุดมศึกษา/จริยธรรม	มุ่งให้ผู้ต้องขังขยายผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/สายวิชาชีพ และระดับอุดมศึกษา และเน้นด้านการพัฒนาจิตใจโดยใช้หลักศาสนาต่าง ๆ
ช่วงที่ 4 พ.ศ. 2528 - 2540	หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน/วิชาชีพและหลักสูตรการเรียนของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน	เน้นให้ผู้ต้องขังทุกคนต้องรับการศึกษาขั้นต่ำประถมศึกษาและสนับสนุนให้มีหลักสูตรที่หลากหลายเป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง
ช่วงที่ 5 พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน	หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน(สายสามัญ)/วิชาชีพ(ปวช./ปวส./ระยะสั้น)/อุดมศึกษา(ป.ตรี/ป.โท)/และกิจกรรมตามอรรถยาศัย	เพื่อจัดการศึกษาผู้ต้องขังให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และ พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2551 ให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกับการศึกษาภายนอก และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมตามอรรถยาศัยที่หลากหลาย

2.3 แนวคิดการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ต้องขัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง ถือเป็นกิจกรรมอันสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และการปกครองเรือนจำ ทักษะสถาน โดยพิจารณาถึงความหมายของการศึกษา ซึ่งได้แก่การเล่าเรียนฝึกฝนและอบรมให้เจริญงอกงามด้วยหลักภูมิการศึกษา การส่งเสริมให้ผู้ศึกษาถึงพร้อมด้วยปัญญา จริยศึกษการถึงพร้อมด้วยการประพฤติดี พลศึกษาการถึงพร้อมด้วยความสมบูรณ์แห่งอนามัย และหัดศึกษาการถึงพร้อมด้วยการมีความรู้ในการประกอบอาชีพในลักษณะที่สมดุลกันคือให้มีความรู้ในแง่ของการประกอบอาชีพและมีหลักศีลธรรมประจำใจเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตที่ดีงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงประวัติการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำ ทักษะสถานทั้งของไทยและต่างประเทศ มีลักษณะเป็นสากลคือผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ไร้การศึกษาและขาดศีลธรรมในการดำรงชีวิต จึงถูกชักจูงไปในทางที่ชั่วได้ง่าย ดังนั้น การจัดบริการการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ ทักษะสถานอย่างทั่วถึง และมีผลทางการปฏิบัติอย่างจริงจังย่อมเป็นประโยชน์ต่อการฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังให้กลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดีสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข โดยมีข้อพิจารณาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง ดังนี้ (จำเนียร จันทรวงาม. 2536:18-36)

หลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

1. เรือนจำและทัณฑสถานต้องทำการประชุมอบรมหรือชี้แนะให้เจ้าพนักงานเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งฝ่ายควบคุมและฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีทัศนคติที่ดี ในการร่วมกันจัดบริการทางการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน
2. เรือนจำและทัณฑสถาน ต้องชี้แจงแนะนำแนวทางการจัดบริการทางการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง นับตั้งแต่วาระแรกที่ถูกนำเข้ามาคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถาน
3. การจัดบริการทางการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง ควรทดสอบถึงความถนัดและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ต้องขังเป็นแนวทางการจัดชั้นเรียน หรือหลักสูตรการศึกษาของผู้ต้องขัง
4. เป้าหมายของการศึกษาผู้ต้องขังต้องมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน หน้าที่พลเมืองที่ดี และการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม
5. แผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต้องมีความสอดคล้องและรวมเข้าไว้ในส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยการจัดหลักสูตรและการรับรองคุณภาพของการศึกษา ต้องอยู่ในการควบคุมและส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาแห่งท้องที่ที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่หรือสถาบันการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนร่วม
6. การจัดการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานให้กับผู้ต้องขังต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรมปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมรักษาความปลอดภัย การอบรมและฝึกวิชาชีพ การนันทนาการ และการปลดปล่อยผู้ต้องขัง

วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

1. การจัดการศึกษาระดับผู้ไม่รู้หนังสือถึงประถมศึกษาให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งในเรือนจำทั่วไปจะมีผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสืออยู่ประมาณร้อยละ 50-80 ของจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ ซึ่งควรจัดในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่ออบรมฝึกสอนให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็นและการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาต่อและได้รับประกาศนียบัตรเทียบเท่าการศึกษาของหน่วยงานภายนอก
2. การสังคมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังในลักษณะกว้างๆ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในระหว่างต้องโทษ และการปรับสภาพชีวิตภายหลังพ้นโทษไปแล้ว โดยการอบรมทั่วไป การพัฒนาทัศนคติที่ดีของผู้ต้องขัง ด้านวัฒนธรรม ศีลธรรมปัญหาสังคม การควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนว ซึ่งการอบรมในแง่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรอบรู้ในสายอาชีพต่างๆ เป็นอย่างดี เช่น นักวิชาการศึกษา นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ นักจิตวิทยา นักทัณฑวิทยานักสังคมสงเคราะห์ อนุศาสนาจารย์ และเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานราชทัณฑ์

3. การจัดบริการด้านพลศึกษาและนันทนาการให้กับผู้ต้องขัง เป็นการจัดการเสริมต่อการบำรุงจิตใจและการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพอนามัยและสุขภาพจิต ที่ต้องถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งนี้รูปแบบของการจัดบริการทางพลศึกษาและนันทนาการแก่ผู้ต้องขังที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไป ได้แก่ การฝึกกระเบียดแถว การเล่นกีฬา การจัดบริการบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลดีต่อการบำรุงสุขภาพอนามัยและจิตใจของผู้ต้องขังโดยตรงแล้วยังมีส่วนในการลดการก่อความวุ่นวาย หรือการปฏิบัติผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานอย่างดียิ่งอีกด้วย

2.4 แนวทางการปฏิบัติเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

1. การคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษาวិชาสามัญและวิชาชีพ ให้เรือนจำและทัณฑสถานดำเนินการคัดเลือก โดยแจ้งให้ผู้ต้องขังซึ่งทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่สนใจสมัครเข้ารับการศึกษาร่วมกัน และให้คัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้เดิมความสนใจในการศึกษา ความอดสาหะวิริยะ และการรักษาระเบียบวินัย ประกอบการพิจารณาด้วยโดยเฉพาะผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือ เอาใจใส่จัดให้ได้รับการศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ควรจัดการศึกษาผู้ต้องขังให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย

2. เมื่อมีการย้ายผู้ต้องขังระหว่างเรือนจำ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. แจ้งจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกย้ายให้เรือนจำทัณฑสถานและผู้ต้องขังย้ายไปทราบ พร้อมรายละเอียด เช่น ระดับชั้น วิชาชีพที่กำลังศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษามาแล้ว ผลการเรียนที่ผ่านมา

2. คัดสำเนาระเบียบการศึกษาส่งไปตามระเบียบ

3. เรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิทางการศึกษาให้เพียงพอและมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูผู้สอนโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อครูจะได้ทำหน้าที่สอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมครูให้มีโอกาสเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ครู โดยเรือนจำและทัณฑสถานให้การสนับสนุนในเรื่องเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะ พร้อมรายงานผลการอบรมสัมมนาแต่ละครั้งให้กรมราชทัณฑ์ทราบ

5. ห้องสมุดเรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับอ่านหนังสือไว้ให้ผู้ต้องขังที่สนใจได้ใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เป็นการส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้ต้องขังได้เป็นอย่างดีอีกส่วนหนึ่ง

2.5 กระบวนการให้การศึกษาและพัฒนาจิตใจ

เรือนจำและทัณฑสถานต้องให้การอบรมและให้การศึกษาสำหรับผู้ต้องขังดังนี้ (อาทิตย โพนทอง. 2530: 20 อ้างอิงจาก ในรุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง. 2541: 12)

1. ให้การอบรมเกี่ยวกับระเบียบวินัยและวิธีการปฏิบัติตนขณะต้องขังอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน เรียกว่า “การอบรมผู้ต้องขังเข้าใหม่”
2. ให้การอบรมเกี่ยวกับวิธีการฝึกจิตภาวนาสมาธิ โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรมและมีภาคปฏิบัติอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
3. ให้การอบรมศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทยในวัยหยุดประจำสัปดาห์ ในวันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ
4. ให้การอบรมรายตัว ในกรณีที่เกิดปกติหรือมีปัญหาเฉพาะตัวผู้ต้องขัง
5. ให้การอบรมก่อนปล่อยตัวออกจากเรือนจำ
6. ให้การศึกษาทางด้านวิชาสามัญตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ) จนถึงระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

2.6 องค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเรือนจำและทัณฑสถาน

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจหลักในการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพและแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมเสียให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพพร้อมต่อการพัฒนาประเทศ การดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังที่ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และการดำเนินงานดังกล่าวต้องมีองค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือผู้บริหาร ครู ผู้เรียน สื่อหลักสูตรและชุมชน ดังนี้ (ชาติชาย ชินคำหาร. 2547: 18 – 21)

1. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถาน ให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สอดคล้องตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวนโยบายของกรมราชทัณฑ์ อำนาจความสะดวกด้านการบริหารจัดการ กำกับดูแลให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ต้องขังที่เข้ารับการศึกษารับการศึกษาในเรือนจำ ทัณฑสถาน
2. ครู ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของเรือนจำ ทัณฑสถาน ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสถานที่ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ร่วมวางแผนการเรียนรู้กับผู้เรียน มอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จัดหาสื่อการ

เรียนรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ประเมินผลของการเรียนรู้ เป็นวิทยากรสอนเสริมในวิชาที่ตนเองมีความชำนาญหรือจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาสอนเสริม

3. ผู้เรียน ได้แก่ ผู้ต้องขัง เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก (Self-directed learning) โดยผู้เรียนต้องสร้างพฤติกรรมในการเฝ้าหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำ ทักษสถาน ผู้ต้องขัง เป็นต้น เพื่อการศึกษาค้นคว้ามานำเสนอ อภิปราย และสรุปเป็นองค์ความรู้

4. หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนให้กับผู้ต้องขัง ปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 หลักสูตรสายสามัญ

- ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ใช้หลักสูตรกรมราชทัณฑ์

- ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้หลักสูตรสำนักงาน การศึกษานอกโรงเรียน โดยนำสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2551 มาจัดทำ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนมีสาระสำคัญคือให้เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็น ผู้ใหญ่ที่ต้องการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มพูนศักยภาพในการ ทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีโครงสร้าง ดังนี้

สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1.ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2.ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	
3.การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4.ทักษะการดำเนินชีวิต	5		5		5	
5.การพัฒนาสังคม	6		6		6	
รวม	36	12	40	16	44	32
	48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง	

การนำหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นหรือหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เอง โดยมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาและกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ของเรือนจำและทัณฑสถานในภาพรวม เพิ่มมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาและปรับเพิ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับสภาพเรือนจำและทัณฑสถานและความต้องการของผู้เรียน ในแต่ละและหมวดวิชาของแต่ละระดับการศึกษา กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายหมวดวิชา กระบวนการเรียนรู้ สื่อ การวัดและการประเมินผลการเรียนของอนุมัติหลักสูตร และการบริหารจัดการหลักสูตร(การนำหลักสูตรไปใช้)ซึ่งหน้าที่ของครูผู้สอนคือการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยต้องออกแบบวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่

เป็นผู้ใหญ่ มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และรายละเอียดการเรียนรู้ของแต่ละระดับการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน
- 2) ศึกษาสำรวจเอกสารที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และรายละเอียดการเรียนรู้สื่อวัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) จัดทำรายละเอียดเนื้อหาแต่ละหัวของสาระการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชาและกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติในการจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้นั้นควรร่วมจัดทำเป็นกลุ่ม
- 4) แบ่งสาระการเรียนรู้แต่ละหมวดวิชาเป็น 9 ส่วนสำหรับการจัดการศึกษาในแต่ละภาคเรียน (เรียน 2 หมวดวิชาต่อ 1 ภาคเรียน) เพื่อจัดการเรียนรู้ในแต่ละส่วนที่จะจัดการเรียนรู้ให้วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จำแนกออกเป็นสาระการเรียนรู้ที่ง่าย สำหรับให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเรียนรู้หรือปฏิบัติด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้ที่ยากสำหรับครูผู้สอนจะสอนหรืออธิบาย และสาระการเรียนรู้ที่ยากมากซึ่งต้องเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขามาให้ความรู้สาระการเรียนรู้ที่วางแผนไว้นี้ครูผู้สอนต้องนำไปใช้ให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นแผนการเรียนรู้ที่มีกำหนดกิจกรรมที่มีระยะเวลาและผลงานที่แน่นอนในการศึกษาหมวดวิชา

1.2 หลักสูตรสายอาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้หลักสูตรอาชีวศึกษาและหน่วยงานภายนอกที่ให้การสนับสนุนวิทยากร เช่นวิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยชุมชน เป็นต้น

1.3. ระดับอุดมศึกษา ใช้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.4. สื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลายเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แบบเรียน ชุดวิชา วารสาร เอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิกิพีเดีย เทปเสียง คอมพิวเตอร์ หรือสื่อบุคคล ได้แก่ ผู้รู้ ผู้ชำนาญการ ภูมิปัญญา แหล่งความรู้ ได้แก่ ห้องสมุด เป็นต้น

5. ชุมชน หมายถึงเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งเป็นสังคมที่อยู่ในข้อจำกัดถึงสถานที่เวลา กฎระเบียบ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันและผู้ต้องขัง โดยข้อจำกัดดังกล่าวนี้มีผลทำให้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องเป็นไปตามศักยภาพดังกล่าว แต่ทั้งนี้ผู้ต้องขังส่วนหนึ่งที่มีความรู้ควรจะนำมาร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้ต้องขังด้วย และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากสังคมภายนอกเรือนจำและทัณฑสถานควรนำชุมชนภายนอกได้เข้ามาสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้ต้องขังด้วย

2.7 เรือนจำต้นแบบเพื่อการศึกษาสำรอง

การเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติในการใช้เรือนจำเพื่อการลงโทษผู้กระทำผิดมาเป็นเพื่อการแก้ไขอบรมผู้กระทำความผิดให้กลับสู่สังคม รูปแบบและกิจกรรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำจึงได้เปลี่ยนแปลงไปจากการเน้นการควบคุมอย่างเคร่งครัดมาสู่การจัดกิจกรรมในเชิงแก้ไข เช่น การให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพและการจัดสวัสดิการ เป็นต้น ดังนั้น เรือนจำจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือในการที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดพัฒนาพฤติกรรมในทิศทางที่ถูกต้อง โดยมีระบบและกระบวนการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของงานราชทัณฑ์ (นันทิ จิตสว่าง.ม.ป.ป:43) กรมราชทัณฑ์มีแนวนโยบายในการจัดตั้งเรือนจำต้นแบบเพื่อการศึกษา โดยเน้นเป็นเรือนจำสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้เรือนจำจังหวัดมหาสารคามและทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางเป็นเรือนจำการศึกษาสำรองโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

1. ดำเนินการจัดพื้นที่ภายในเรือนจำให้เป็นสัดส่วนชัดเจนโดยกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมเป็นแดนการศึกษาแยกเรือนนอนระหว่างผู้ต้องขังทั่วไปกับผู้ต้องขังที่เป็นนักเรียน นักศึกษาจัดโรงฝึกวิชาชีพหรือการรับจ้างแรงงานให้เป็นสัดส่วนเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังเห็นความแตกต่าง
2. รูปแบบการจัดการศึกษาภายในเรือนจำต้นแบบเพื่อการศึกษาให้ดำเนินการอย่างเข้มข้น จัดให้มีการเรียนการสอน หรือกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดทั้งวันตั้งแต่ตื่นนอนลงมาจากเรือนนอนจนกระทั่งขึ้นนอน และหลังจากขึ้นเรือนนอนอาจจะต้องกำหนดกิจกรรมให้ทำหรือในโอกาสต่อไปอาจจะต้องพัฒนาห้องนอนให้มีความพร้อมทางด้านการศึกษา เช่น การจัดที่อ่านหนังสือการติดตั้งระบบแสงสว่างเพื่อการอ่านหนังสือ เป็นต้น
3. การคัดย้ายผู้ต้องขังที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้คัดย้ายผู้ต้องขังที่อยู่ในแถบภาคอีสานเป็นลำดับแรกเพื่อจะได้ไม่ก่อความเดือดร้อนกับตัวผู้ต้องขังและญาติ พร้อมกับคัดเลือกผู้ต้องขังที่จะเข้ามาเพื่อการศึกษา
4. จัดแบ่งกลุ่มผู้ต้องขังให้ชัดเจนระหว่างผู้ต้องขังนักเรียนนักศึกษากับผู้ต้องขังทั่วไปซึ่งผู้ต้องขังทั้ง 2 กลุ่มนี้ อาจจะไม่ต้องมีการพบปะกันเลย เพื่อที่จะได้ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่าง

ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง

1. รูปแบบการจัดการศึกษาในเรือนจำต้นแบบเพื่อการศึกษาของทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางยังไม่มีกำหนดอย่างชัดเจน ทั้งนี้กรมราชทัณฑ์ได้พิจารณาแนวทางในเบื้องต้นว่าทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางเป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะจึงต้องเน้นการให้การศึกษาอบรมและการกีฬาเป็นหลัก โดยแบ่งเป็น 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดการศึกษา รูปแบบของพัฒนาจิตใจ รูปแบบการกีฬา และรูปแบบของการนันทนาการ

2. กำหนดให้ใช้สถานที่แดน 4 (แดนการศึกษา) เป็นสถานที่นำร่องเรียนจาต้นแบบการศึกษา โดยให้ทศสถานปรับปรุงสถานที่ภายในแดนยกเลิกกองงานรับจ้างและการฝึกวิชาชีพ

3. คัดเลือกผู้ต้องขังที่สมัครใจและสนใจเข้าศึกษาและเรียนรู้ ทั้งนี้ หากผู้ต้องขังใดที่ไม่ประสงค์จะศึกษา ให้ย้ายออกไปคุมขังยังแดนอื่นที่เหมาะสม

4. เจ้าหน้าที่ทุกคนนอกจากปฏิบัติงานด้านการควบคุมแล้วจะต้องปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนด้วย

5. ปรับให้ผู้ต้องขังปฏิบัติกิจวัตรประจำเป็นห้องเรียน เช่น จัดแถวเป็นห้องเรียน ทานข้าวในโรงเลี้ยงเป็นห้องเรียน และจัดให้ผู้ต้องขังนอนเป็นห้องเรียน ซึ่งจะเป็นข้อดีสำหรับผู้ต้องขังที่จะได้ปรึกษากันในวิชาที่เรียน และช่วยป้องกันปรามการรวมกลุ่มเป็น “บ้าน” ของผู้ต้องขัง

6. การจัดให้ผู้ต้องขังซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำหน้าที่โยธาของแดน เช่น โยธาโรงเลี้ยง โยธาเรือนนอน

ตาราง 2 แสดงสรุปข้อมูลการจัดเรือนจำต้นแบบการศึกษานำร่อง

ข้อมูล	เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม	ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
หลักสูตร	จัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ-อุดมศึกษา และวิชาดนตรี กีฬาหลักสูตรกรมราชทัณฑ์ กศน. โรงเรียนกีฬากรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยอาชีวศึกษา
กลุ่มเป้าหมาย	-นักโทษเด็ดขาดชาย/หญิง -ทุกประเภทคดีคงเหลือโทษไม่เกิน 15 ปี -มีความสนใจ/สมัครใจเข้าศึกษาขณะต้องโทษ -ไม่เป็นผู้ร้ายรายสำคัญ -ต้องย้ายที่คุมขังไปยังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม	-นักโทษเด็ดขาดชายอายุ 18 – 25 ปี -ทุกประเภทคดี -มีความสมัครใจ/สนใจเข้าศึกษาขณะต้องโทษ -ผ่านการจำแนกจากคณะกรรมการ
จุดเด่น	จังหวัดมหาสารคามมีความโดดเด่นด้านสถาบันการศึกษาระดับสูงสุดที่มีคุณภาพหลายแห่ง ดังนั้น จึงได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ดังกล่าวเข้ามาจัดการศึกษาโดยเน้นระดับปริญญาโทให้กับผู้ต้องขังเป็นแห่งแรกในงานราชทัณฑ์ไทย	ดำเนินการแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ที่ระบุว่าการศึกษอบรมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (18-25ปี) ให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ
จุดด้อย	- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษามีไม่เพียงพอและเหมาะสมกับการเป็นเรือนจำต้นแบบการศึกษาและยังไม่ได้เข้าใจถึงแนวนโยบายการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน - ด้านพื้นที่ดำเนินการซึ่งมีสภาพเป็นเรือนจำเก่า ซึ่งเรือนจำได้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณแดนการศึกษาแต่ยังไม่สามารถแยกผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาให้ออกจากกลุ่มผู้ต้องขังทั่วไปได้อย่างเด็ดขาดทำให้การดำเนินการยังไม่บรรลุตามแนวทางที่กำหนดไว้เท่าที่ควร - กลุ่มเป้าหมาย ผู้ต้องขังสมัครเข้าเรียนระดับปริญญาโท 12 คน	- ปัญหาด้านการแบ่งหน้าที่กันระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา กับฝ่ายควบคุมภายในแดนการศึกษา ซึ่งไม่สามารถดำเนินการควบคุมดูแลและจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน - กรมราชทัณฑ์ยังไม่สามารถกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้มีความชัดเจน ซึ่งแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเรือนจำต้นแบบการศึกษานำร่องกลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาอบรมในกลุ่มผู้ต้องขังทั่วไป - แนวนโยบายของผู้บริหารแต่ละบุคคลเป็นหลัก

2.8 สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่ากรมราชทัณฑ์ได้กำหนดนโยบายการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยหลักการจุดมุ่งหมายและสาระสำคัญที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติพบว่า การนำนโยบายที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดสู่การปฏิบัติยังไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ กล่าวคือ

1. กรณีที่เรือนจำ ทณฑสถานต่างๆ ย้ายผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มารวมกันไว้ในทัณฑสถานวัยหนุ่ม ได้สร้างปัญหายากลำบากทั้งด้านการปกครองและการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยที่ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายได้อย่างมีเอกภาพและเป็นรูปธรรม

2. ปัญหาด้านบุคลากรของทัณฑสถานวัยหนุ่ม ซึ่งขาดการคัดสรรผู้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะ ขาดการฝึกอบรมพัฒนาให้ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีจิตสำนึก ทักษะคติ และทักษะที่ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงานและปรัชญาการแก้ไขพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ทำให้ความมุ่งหมายที่จะจัดรูปแบบการปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่มแบบครบกับนักเรียนไม่เป็นไปตามที่ได้รับไว้

3. การสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศแบบโรงเรียนประจำที่เอื้อต่อการจัดโปรแกรม/กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในทางปฏิบัติยังไม่ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มในปัจจุบัน ยังไม่มีความแตกต่างจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วไป

4. ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่มประเทศไทยพบว่า ผู้ต้องขังวัยหนุ่มส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อกลับตนเป็นคนดี กลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตอย่างปกติสุข สำหรับรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จำเป็นต้องให้มีความสำคัญต่อการพัฒนาแก้ไขผู้ต้องขังในกลุ่มนี้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมกว่าที่เป็นอยู่

จากการที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนกลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ได้รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ข้อจำกัดด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้

1. ด้านระยะเวลาการต้องโทษ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีกำหนดโทษ 1-2 ปี ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางได้จำแนกให้อยู่ภายในแดนควบคุม 1 และไม่อนุญาตให้สมัครเข้าเรียนหนังสือภายในทัณฑสถานเนื่องจากกำหนดโทษน้อย ดังนั้นผู้ต้องขังกลุ่มนี้จึงอยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษาเรียนรู้จะเน้นให้ฝึกวิชาชีพแรงงานรับจ้าง

2. ด้านสถานที่จัดการเรียนรู้ ภายในทัณฑสถานมีเพียงแดนควบคุมแดน 4 ที่ใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะ เฉลี่ยปีหนึ่งๆ สามารถรับนักเรียนได้ไม่เกิน 1,200 คน

3. ด้านบุคลากร ปัจจุบันฝ่ายการศึกษา มีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนจำนวน 12 คน และครูผู้สอนจากหน่วยงานภายนอก จำนวน 5 คน รวม 17 คน รับผิดชอบในการ

จัดการเรียนการสอนผู้ต้องขังวัยหนุ่มจำนวน 789 คน ตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ปวช. ปวส. ซึ่งเมื่อเทียบอัตราส่วนระหว่างผู้สอนกับจำนวนผู้เรียน คือ 1:46 คน

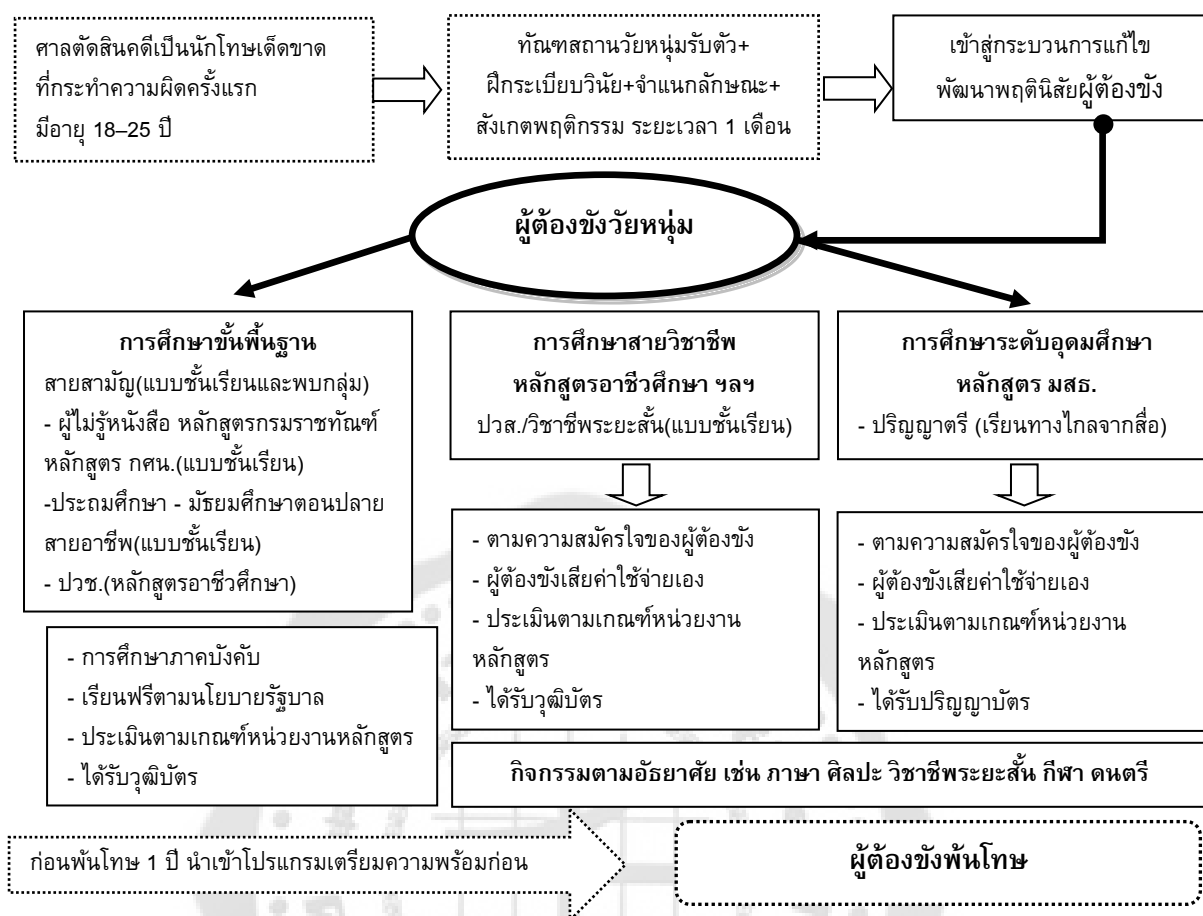
4. ด้านหลักสูตร/รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยกล่าวคือ ไม่มีหลักสูตรการศึกษาเป็นการเฉพาะที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังวัยหนุ่มต้องอาศัยหลักสูตรของหน่วยงานที่เข้าไปดำเนินการร่วม เช่น สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสมศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นต้น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับที่ใช้กับนักเรียน/นักศึกษาทั่วไป แต่ในความเป็นจริงลักษณะของหลักสูตรที่จัดให้ผู้ต้องขังได้เรียนควรมีความเฉพาะหรือแตกต่างไปจากสถานศึกษาอื่นๆ เพราะองค์ประกอบทางด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม หรือบริบทของนักเรียนที่เป็นผู้ต้องขังกับนักเรียนโดยทั่วไป หลักสูตร/รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้ต้องขังวัยหนุ่มในด้าน พื้นฐานของครอบครัว พื้นฐานด้าน การศึกษาก่อนต้องโทษ มูลเหตุการกระทำผิด ประเภทคดี ทักษะความสามารถพิเศษ ตลอดจน แนวความคิดในการดำเนินชีวิตภายหลังพ้นโทษ เป็นต้น

เนื่องจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นผู้ต้องขังที่สามารถจะพัฒนาให้กลับคืนสู่สังคมเป็น ทรัพยากรบุคคลที่สามารถทำประโยชน์ให้กับประเทศได้ ควรมีการแก้ไข พัฒนาในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เฉพาะและเหมาะสมกับการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนผู้บริหารทัณฑสถานวัยหนุ่มควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันสมัยมีความเข้าใจถึงปัญหาของบุคคลในช่วงอายุ 18-25 ปี เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. กรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ให้เพียงพอและเหมาะสม และควรมีนโยบายปรับลดหรือยกเลิกการใช้แรงงานรับจ้างผู้ต้องขังวัยหนุ่มทั้งนี้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มต้องมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากผู้ต้องขังประเภทอื่นๆ กล่าวคือควรมุ่งเน้นด้านการศึกษาอบรมเป็นหลัก โดยในทางปฏิบัติสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนคือควรต้องมีการทบทวน จุดมุ่งหมาย และแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในกลุ่มนี้ให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

3. การกำหนดมาตรฐานในการแก้ไขฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรมีการจัดตั้งเรือนจำการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะ โดยจัดให้มีโครงสร้างทางกายภาพ อาคารสถานที่ พื้นที่ใช้สอย ปัจจัยต่างๆ คล้ายโรงเรียนประจำชาย เพื่อที่จะส่งผลต่อการจัดระบบการเรียนรู้ การพัฒนาพฤตินิสัยให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างเป็นรูปธรรมผู้วิจัยได้จัดทำกระบวนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

3. การปฏิบัติและการจัดการศึกษาผู้ต้องขังวัยหนุ่มในเรือนจำต่างประเทศ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มในประเทศต่างๆ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันในลักษณะของการผ่อนปรนมากกว่าผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมในการกระทำผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่มนั้นมิใช่ผู้มีสันดานเป็นอาชญากร แต่เป็นเพราะความพลั้งพลาด หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในที่นี้จะยกตัวอย่างการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มในเรือนจำต่างประเทศ

ประเทศสิงคโปร์

ในปี 2000 กรมราชทัณฑ์ประเทศสิงคโปร์ได้มีการจัดตั้ง Kaki Bukit Prison School โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งให้เป็นเรือนจำโรงเรียน โดยนำการศึกษามาใช้ในการแก้ไขผู้กระทำผิดสร้างชีวิตใหม่และปลุกความหวังให้ผู้ต้องขังและเป็นสถาบันการศึกษา ที่เพิ่มศักยภาพการสอนของกรมราชทัณฑ์ประเทศสิงคโปร์ จัดโครงสร้างระบบการปกครอง และสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำให้เป็นในลักษณะโรงเรียนทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยจัดหลักสูตรที่พัฒนาความรู้ทางวิชาการด้านการศึกษาและวิชาชีพ โรงเรียนยังสร้างโอกาสต่างๆ ให้นักเรียน(ผู้ต้องขัง)ได้รับทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมอื่น ๆ โดยผ่านการเข้าร่วมในโครงการ/กิจกรรม ดังนี้

ด้านการศึกษาในปี 2004 ได้กำหนดใช้แผนการฟื้นฟูที่สำคัญเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้เพื่อให้ผู้ต้องขังมีระดับความรู้หนังสือใช้ช่วงระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยจัดทำเป็นโครงสร้างหลักสูตรและดำเนินการในรูปของโครงการการรู้/อ่านหนังสือสำหรับผู้ต้องขังที่มีความรู้น้อยหรือไม่มีทักษะเลย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแม้ขณะต้องโทษอยู่ภายในเรือนจำ ทั้งนี้จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้านอาชีวศึกษาจัดให้มีหลากหลายการฝึกอบรมให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้มีทักษะในวิชาชีพ เช่น วิชาชีพไฟฟ้า การเตรียมอาหาร ซ่อมเครื่องปรับอากาศ การทำความสะอาด การจัดให้มีการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายหลักสูตร Microsoft Office และ Webpage Design

การจัดให้มีกิจกรรม/ชมรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพ เช่น คณะนักร้องประสานเสียงในโบสถ์, ชมรมส่งเสริมการอ่านภาษาจีน, ชมรมการแสดงละครสัตว์, ชมรมการแสดงละครเวที, ชมรมด้านการเกษตร, ห้องสมุด, ชมรมกีฬา เช่น บาสเกตบอล ฟุตบอล บิงปอง เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้จัดจ้างครูมาสอนจากภายนอก และมีอาสาสมัครเข้ามาช่วยสอนการจัดการศึกษามุ่งเน้นทางด้านการสังคมศึกษา และการใช้ชีวิตประจำวันของสังคมทั่วไปภายนอกเพื่อให้ผู้ต้องขังเข้าใจและสามารถเข้าอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุขมีการจัดกลุ่มเป็นกลุ่มกิจกรรมประชุมสัมมนากลุ่มย่อย

1. การเรียนการสอนด้านวิชาสามัญ มักจะเป็นภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น คณิตศาสตร์ และวิชาพื้นฐานอื่น ๆ ผู้ต้องขังต้องจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการสอบวัดผลการเรียนด้วย

2. การเรียนการสอนด้านวิชาชีพ มีการเรียนการสอนวิชาชีพช่างซ่อมจักรยานยนต์ เครื่องไฟฟ้า การทำอาหาร เครื่องจักรกล ช่างเรียงพิมพ์ ซึ่งได้รับงบประมาณจากรัฐบาลบางหลักสูตร ผู้ต้องขังต้องออกค่าใช้จ่ายในการเรียนเอง ภายในเรือนจำบางแห่งมีโรงเรียนสอนวิชาชีพพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขัง โดยแบ่งระดับต้นอายุ 14-16 ปี จำนวน 44 แห่ง ระดับกลาง 16 - 20 ปี จำนวน 54 แห่ง ระดับพิเศษอายุ 21 - 30 ปี ซึ่งพิจารณาอาชญากรรมขั้นสูงมี 14 แห่ง นอกจากนี้ยังสอนวิชาด้านสุขภาพอนามัย สำหรับผู้ต้องขังหญิงมี 9 แห่ง จากการเรียนการสอนเช่นเดียวกันด้านห้องสมุด มีวารสาร หนังสือพิมพ์ ตำราประกอบอาชีพให้ผู้ต้องขังได้อ่านเสริมความรู้ และกิจกรรมด้านศาสนา รัฐบาลเปิดโอกาสให้ผู้นำทางศาสนา อาสาสมัครหรือพระพุทธรศาสนาเข้าไปสั่งสอน บางครั้งมีการนำผู้ที่มีชื่อเสียงเข้าไปให้ความรู้ทางศาสนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของเรือนจำด้วย

ประเทศอังกฤษ

เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษ ถือว่าการศึกษาอบรมเป็นเสมือนเครื่องมือในการแสวงหางานทำ การช่วยเหลือในเรื่องการดำรงชีวิต ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องคุณภาพชีวิต การให้การศึกษอบรมเป็นหน้าที่ของสำนักงานศึกษาการจังหวัด โดยใช้งบประมาณของ

กรมราชทัณฑ์ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มทุกคนมีอิสระที่จะเลือกเรียนตามความสมัครใจของตนเอง การเรียนส่วนใหญ่จะดำเนินการนอกเหนือเวลาทำงาน แต่จะมีการศึกษาอบรมในเวลากลางวันแก่ผู้ต้องขังที่ขาดทักษะขั้นพื้นฐานในการอ่านและการเขียน ตลอดจนผู้มีแววในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปด้วย สำนักงานการศึกษาธิการจังหวัดจะเป็นผู้จัดหาครูผู้สอนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ และผู้ที่สอนผ่านจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองจากทางราชการด้วย นอกจากนี้ยังได้จัดการศึกษาด้านพลศึกษา และการบริหารร่างกาย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญด้านการปกครองอย่างหนึ่ง และถือว่าเป็นข้อผูกมัดสำหรับทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมสุขภาพและพลานามัยของผู้ต้องขังให้แข็งแรง และได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ อีกทั้งมีส่วนทำให้พวกเขาได้มีงานทำภายหลังการปลดปล่อยด้วย อาทิจากการเป็นครูสอนว่ายน้ำ เป็นต้น

สำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มในเรือนจำประเทศอังกฤษได้จัดตั้งทัณฑสถานวัยหนุ่มบอร์สตัน (Borstal School) ในปี ค.ศ. 1897 โดยมีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุระหว่าง 16 - 21 ปี ไว้ได้ไม่เกิน 4 ปี หากประพฤติตัวดีจะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษหรือปล่อยตัวก่อนกำหนด การดำเนินงานยึดหลักปฏิบัติภายใต้ระเบียบที่เหมาะสมไม่เข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมากเกินไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้มีโอกาสรับผิดชอบในการตัดสินใจและความคุมวินัยของตนเอง ภายใต้บรรยากาศที่เป็นอิสระและไว้วางใจ มีการฝึกสอนวิชาชีพ วิชาสามัญและศีลธรรมจรรยาที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลภายใต้ระบบการจำแนกลักษณะ และการให้คะแนนตามผลความก้าวหน้าแห่งความประพฤติ ซึ่งการดำเนินงานของทัณฑสถานแห่งนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และเป็นที่ยอมรับจากแพร่หลายและเป็นระบบแบบอย่างที่ดีที่มีหลักการปฏิบัติแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิดวัยหนุ่มที่ดีดังนี้(กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ. 2550: 37–38)

1. การกวดขันในการสรรหาเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจหลักปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดวัยหนุ่มเป็นอย่างดี
2. กำหนดมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดวัยหนุ่ม ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานอย่างแท้จริง
3. ได้รับการสนับสนุนและมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานราชทัณฑ์ทั่วไปและในระดับผู้บริหารระดับสูงอย่างแท้จริง

ประเทศแคนาดา

การจัดการศึกษาและการฝึกวิชาชีพ จัดเป็นงานหลักในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ประเทศแคนาดา โดยเล็งเห็นว่าการศึกษาคือสิ่งสร้างสรรค์สติปัญญา ให้ความคิดใหม่ๆ เป็นอาหารทางความคิด นำมาซึ่งความนับถือและความภาคภูมิใจในตนเอง สร้างขวัญกำลังใจในการก้าวไปข้างหน้า สร้างโลกทัศน์ใหม่ เป็นการสร้างพัฒนาการให้กับสังคมและตนเอง การให้การศึกษาก่อผู้ต้องขังในประเทศแคนาดา มีการจัดดำเนินการทั้งในเรือนจำที่มีความมั่นคงสูง กลาง ต่ำ ประกอบด้วยหลักสูตร ดังนี้ (รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง. 2544: 12 – 15)

1. การศึกษาพื้นฐานสำหรับผู้ใหญ่ ระดับ 1 – 10

2. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3. การศึกษาสายอาชีพ ประกอบด้วยหลักสูตรช่างประปา ช่างเชื่อม ช่างซ่อมเครื่องยนต์ขนาดเล็ก และให้ผู้ต้องขังได้ทำงานในเรือนจำ เพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยกำหนดให้ผู้ต้องขังผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ก่อน

4. ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

โครงการฝึกวิชาชีพ “Corcan” ประกอบด้วยธุรกิจในการ 5 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจการเกษตร การก่อสร้าง หัตถกรรม บริการและสิ่งทอ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีประสบการณ์และฝึกงานโดยจัดสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำให้คล้ายกับการทำงานภาคเอกชนเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้ต้องขังได้เรียนรู้งานฝีมือ งานการผลิต การบริการ เช่น การทำเครื่องใช้สำนักงาน เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์การเกษตร ประดิษฐ์กรรมโลหะ การบันทึกข้อมูล งานด้านอิเล็กทรอนิกส์ ความสำเร็จของโครงการได้ตั้งเป้าหมายที่การเรียนรู้จะต้องโทษและช่วยเพิ่มความเป็นไปได้ในการที่ผู้ต้องขังจะประสบความสำเร็จเมื่อกลับออกไปสู่สังคมภายนอก โดยโครงการนี้ได้ดำเนินการในเรือนจำ 32 แห่ง

ประเทศออสเตรเลีย

กรมราชทัณฑ์ประเทศออสเตรเลียจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง เพื่อพัฒนาความรู้ ปรับทัศนคติให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเมื่อได้พ้นโทษโดยจัดรูปแบบโปรแกรมการศึกษามีสถานที่จัดการศึกษาได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ห้องคอมพิวเตอร์ ชั้นเรียน การรู้หนังสือ ห้องพักครู และสำนักงานการศึกษามีการศึกษาด้านอาชีพและต่อเนื่อง ครูออกแบบและสร้างชั้นเรียนเอง ผลที่ได้คือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาและจะให้รางวัลสำหรับผู้จบหลักสูตรการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรและเอกสารเผยแพร่ ประกอบด้วย (พัชณีย์ ศรีพึ้ง. 2544: 22 – 45)

1. ชุดการอ่านสำหรับผู้ต้องขัง โดยการจัดทำโครงการ Bay Reader Series ซึ่งศูนย์ราชทัณฑ์ต่าง ๆ ในประเทศออสเตรเลียได้ยึดทรัพยากรการสอนเหล่านี้ ซึ่งออกแบบและผลิตโดยผู้ต้องขังในชั้นเรียนการรู้หนังสือ ครูจะเป็นผู้สอนการรู้หนังสือ และผู้ต้องขังได้พัฒนานิยาย และบทกวีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตของพวกเขา

2. ชุดการเรียนด้านการรู้หนังสือสำหรับผู้ต้องขัง (ปี 1991) จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 ของการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังและได้รับเลือกให้เป็นหนังสือ “The Resource Book for New workers in Adult Literacy 1992” หนังสือสำหรับคนงานใหม่ของการรู้หนังสือผู้ใหญ่

3. หลักสูตรนันทนาการสำหรับผู้ต้องขัง จัดขึ้นเพื่อความสมบูรณ์ทางกายภาพและนันทนาการของผู้ต้องขังใหม่

4. โปรแกรมการริเริ่มการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง เป็นโปรแกรมที่ส่งเสริมผู้ต้องขังก่อนการปล่อยตัว

5. การส่งเสริมด้านอาชีพ ได้คิดค้นการส่งเสริมด้านอาชีพพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขังในหลักสูตรด้านศิลปะ คอมพิวเตอร์ ด้านวัฒนธรรม

มลรัฐออสเตรเลียใต้

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจัดการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และเข้าใจชีวิตมากขึ้น ในลักษณะโปรแกรม เช่น โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ โดยเฉพาะชาวอะบอริจินท์ (ชาวพื้นเมืองออสเตรเลีย) ที่เป็นผู้ต้องขังให้สามารถอ่านออกเขียนได้ โปรแกรมทักษะความชำนาญการวาดภาพ การฝึกวิชาชีพ สำหรับผู้ต้องขังหญิงเป็นหลักสูตรการเย็บปักถักร้อย การทำอาหาร เบเกอรี่ คอมพิวเตอร์ ผู้ต้องขังสามารถเลือกเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง และเมื่อเรียนสำเร็จจะได้รับประกาศนียบัตร ภายในเรือนจำได้จัดสถานที่เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าของผู้ต้องขัง เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องเรียนหนังสือ โดยแบ่งชั้นระดับการศึกษาของผู้ต้องขังยังมีพื้นที่บริเวณทำเกษตรกรรมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้อีกประเภทหนึ่ง อีกหนึ่งตัวอย่างของเรือนจำประเทศออสเตรเลียที่จัดแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขังคือเรือนจำยาตาลา (Yatala Prison) เป็นเรือนจำที่มีความมั่นคงสูง ควบคุมผู้ต้องขังที่มีโทษสูงมากจัดโปรแกรมการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตห้องสมุด ห้องเรียนเฉพาะสำหรับชาวอะบอริจินท์ และมีวิทยากรภายนอกเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้ต้องขัง กิจกรรมนันทนาการจัดให้มีห้องศิลปะผู้ต้องขังสามารถที่จะวาดภาพบนฝาผนัง และสถานที่ออกกำลังกาย (พัชณีย์ ศรีผึ้ง. 2544: 22-45)

สหรัฐอเมริกา

งานราชทัณฑ์ได้แบ่งออกเป็น 3 ระบบ(สุดสวาท รักษาสัตย์.2544.อ้างถึงในกลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. 2550: 12-15)

1. ระบบเรือนจำส่วนกลาง อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานราชทัณฑ์แห่งรัฐบาลกลางแบ่งออกเป็น 4 ระดับ เรือนจำความมั่นคงต่ำที่สุด ต่ำ ปานกลาง และสูง การพัฒนาเน้นการจัดโปรแกรมด้านการศึกษา และการฝึกวิชาชีพ การให้คำปรึกษาและการให้บริการด้านสุขภาพจิต

2. ระบบเรือนจำมลรัฐ ภายใต้การดูแลของกรมราชทัณฑ์ประจำมลรัฐ แยกเป็น 3 ประเภทตามระดับความมั่นคงปลอดภัย คือ เรือนจำความมั่นคงสูง ปานกลาง และต่ำ

3. ระบบเรือนจำท้องถิ่น ภายใต้การปกครองระดับมณฑลและเมืองมีนายอำเภอเป็นผู้ดูแล ควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีหรือโทษไม่เกิน 1 ปี

รูปแบบด้านการพัฒนาทัศนียะระบบเรือนจำส่วนกลางได้จัดให้มีส่วนการศึกษาสำหรับให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังโดยเริ่มต้นจากหลักสูตรพื้นฐาน(การอ่านออกเขียนได้) หลังจากนั้นผู้ต้องขังสามารถเลือกเรียนตามที่ตนเองถนัดหรือต้องการ เช่น โปรแกรมสายอาชีพ และจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการโปรแกรมพัฒนาจิตใจด้วยศาสนา กิจกรรมด้านศิลปะ การให้ความรู้ทางกฎหมายกับผู้กระทำผิดทางเพศและผู้ติดยาเสพติดส่วนระบบเรือนจำมลรัฐ เน้นการฝึกฝนด้านวินัย การเตรียมเพื่อการทำงานโดยการศึกษาและการฝึกวิชาชีพ

ในปี 1876 มีการจัดตั้งทัณฑสถานเอลมิรา (Elmira reformatory) ขึ้นในมลรัฐนิวยอร์ก โดยเน้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นการเฉพาะ โดยใช้หลัก 5 ประการคือ

1. ควบคุมผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งกระทำผิดครั้งแรกและอายุระหว่าง 16 – 30 ปี
2. ใช้ระบบการให้คะแนนเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดสิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องขัง และแนวทางการพิจารณาปลดปล่อยตามหลักการลงโทษจำคุกที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนตายตัว

3. การใช้คะแนนผู้ต้องขังถือกำหนดเกณฑ์จากความประพฤติ การรักษาระเบียบวินัยความขยันหมั่นเพียรในการทำงานและผลแห่งการศึกษาอบรมเป็นสำคัญ

4. แบ่งชั้นผู้ต้องขังออกเป็น 3 ชั้นเพื่อสะดวกในการปฏิบัติ โดยให้ผู้ต้องขังเข้าใหม่อยู่ชั้นกลางมีกำหนด 6 เดือน หากประพฤติตัวดีจะได้เลื่อนชั้นเป็นชั้น 1 ซึ่งมีสิทธิที่จะรับการพักการลงโทษ แต่ถ้าประพฤติตัวไม่ดีจะถูกลดชั้นเป็นชั้น 3

5. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลและส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬา นันทนาการ การควบคุมจะมีบรรยากาศที่มีความเป็นอิสระ ประกอบด้วยการใช้หลักศาสนาใช้ในการอบรมเพื่อเสริมสร้างศีลธรรมจรรยาแก่ผู้ต้องขัง ตลอดจนให้ผู้ต้องขังมีความเคารพและรับผิดชอบต่อตนเองหมั่นคุณะมากขึ้น

ระบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มของทัณฑสถานเอลมิรา (Elmira reformatory) ได้รับผลดีในระยะแรกและช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการจำคุกไม่แน่นอนการพักการลงโทษ การรักษาวินัยด้วยตนเองของผู้ต้องขัง รวมทั้งกรอบแนวทางการศึกษาอบรม การฝึกวิชาชีพ และด้านศีลธรรมจรรยา ได้ถูกนำไปเป็นแนวทางแบบอย่างการปฏิบัติในวงการราชทัณฑ์ทั่วไปอย่างกว้างขวาง แต่ต่อมาได้ค่อยแปรรูปกลับกลายเป็นสู่วิธีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากการขาดสมรรถภาพของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ และการหวนกลับไปสู่หลักปรัชญาเดิม “การลงโทษผู้กระทำความผิดถือเป็นการกระทำแก่แก่นต่อผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น” นอกจากนั้นในการก่อสร้างทัณฑสถานวัยหนุ่ม ระยะต่อมาในสหรัฐอเมริกาที่โครงสร้างที่มีขนาดใหญ่เกินความจำเป็น และยังปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างเข้มงวดเกินกว่าเหตุจึงทำให้รูปแบบทัณฑสถานวัยหนุ่มที่วางได้แต่เดิมกลับกลายเป็นแหล่งสอนอาชญากร

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์การดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังดังนี้

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์การจัดการศึกษาผู้ต้องขังงานราชทัณฑ์ต่างประเทศ

ประเทศ	รูปแบบเรือนจำ	รูปแบบการพัฒนาพฤตินิสัย	รูปแบบการเรียนรู้
สิงคโปร์	ปี 2000 จัดตั้งเรือนจำโรงเรียนในชื่อ Kaki Bukit Prison School โดยจัดโครงสร้างระบบการปกครองและสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำให้เป็นในลักษณะโรงเรียน	นำการศึกษาไปใช้ในการแก้ไขผู้กระทำผิดเพื่อสร้างชีวิตใหม่และปลุกความหวังให้ผู้ต้องขังและเป็นสถาบันการศึกษากรมราชทัณฑ์ประเทศสิงคโปร์ตลอดจนส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1.หลักสูตรพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาและวิชาชีพ 2.โครงการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม 3.จัดตั้งชมรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ชมรมส่งเสริมการอ่านภาษาจีน, ห้องสมุด, ชมรมกีฬา
ญี่ปุ่น	-แบ่งขนาดเรือนจำเป็น 3 ขนาดตามจำนวนผู้ต้องขัง คือขนาดใหญ่ (1,000-2,500 คน) ขนาดกลาง(600-800 คน) ขนาดเล็ก(น้อยกว่า300 คน) -กำหนดสถานวัยหุ้มควบคุมผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี -สถานที่คุมขัง 3 ประเภท คือ สถานฝึกอบรมเยาวชน(อายุต่ำกว่า 20 ปี) สถานจำแนกเยาวชน และสถานแนะแนวสตรี(สำหรับผู้หญิงที่กระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี) -ไม่มีการจัดตั้งเรือนจำการศึกษาเป็นการเฉพาะ	เน้นขั้นตอนการจำแนกสาเหตุการกระทำ ความผิดก่อนนำผู้ต้องขังเข้าสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูโดยใช้การศึกษา การแก้ไขด้านจิตใจด้วยหลักศาสนา การแก้ไขด้วยหลักสูตรการฝึกวิชาชีพ การแก้ไขโดยการให้สวัสดิการด้านความเป็นอยู่ สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน(อาหาร,เครื่องแต่งกาย การอนามัย การรักษาพยาบาล)	1.จัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางไกลหลายหลักสูตร โดยได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ 2.ผู้ต้องขังต้องสอบเพื่อประเมินระดับที่สูงขึ้น 3.เจ้าหน้าที่เรือนจำ/อาสาสมัครเป็นผู้ฝึกสอน 4.จัดหลักสูตรฝึกวิชาชีพเพื่อพัฒนาทักษะ เมื่อเรียนสำเร็จได้รับประกาศนียบัตร/ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสามารถนำไปใช้ภายหลังพ้นโทษ
อังกฤษ	เรือนจำแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (1) เรือนจำท้องถิ่น ควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีหรือกำหนดโทษต่ำ (2) เรือนจำฝึกอบรมระยะสั้น ควบคุมผู้ต้องขังโทษจำคุกระหว่าง 18 เดือน (3) เรือนจำฝึกอบรมระยะปานกลางควบคุมผู้ต้องขังที่รับโทษจำคุกระหว่าง 18 เดือน-4 ปี และผู้ต้องขังวัยหนุ่มหรือผู้ต้องขังหญิงที่รับโทษไม่เกิน 3 ปี (4) เรือนจำฝึกอบรมระยะยาว ควบคุมวัยหนุ่มหรือผู้ต้องขังหญิงที่รับโทษเกิน 3 ปี	ให้ความสำคัญกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังก่อนนำสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูด้านการศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะคดี ได้แก่ คดีความผิดทางเพศ และคดียาเสพติด	-เน้นหลักสูตรผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ -จัดให้มีการศึกษาวิชาสามัญ โดยสอบเทียบรับประกาศนียบัตรจากสถาบันภายนอก ได้แก่ The City and Guilds of London และ The Royal Society of Arts -หลักสูตรการเรียนระดับมหาวิทยาลัยโดยศึกษากับมหาวิทยาลัยเปิดทางไปรษณีย์
แคนาดา	ไม่มีการจัดตั้งเรือนจำเพื่อการศึกษาเป็นการเฉพาะ แบ่งการดำเนินการเรือนจำออกเป็น - เรือนจำความมั่นคงสูง - เรือนจำความมั่นคงระดับกลาง - เรือนจำความมั่นคงระดับต่ำ	ปรัชญาด้านการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังคือ การศึกษาเป็นสิ่งสร้างสติปัญญา ให้ความคิดใหม่ๆ เป็นอาหารทางความคิด ซึ่งจะนำมาถึงความนับถือและความภาคภูมิใจในตนเอง	หลักสูตรการจัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพแบ่งออกเป็นระดับ ดังนี้ 1.ขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ใหญ่ 2.ระดับมัธยมศึกษา 3.สายอาชีพ ผู้ต้องขังที่จะเข้ารับการศึกษายาอาชีพได้ต้องผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาก่อน 4.วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเทศ	รูปแบบเรือนจำ	รูปแบบการพัฒนาพฤตินิสัย	รูปแบบการเรียนรู้
ออสเตรเลีย	-แบ่งเรือนจำออกเป็น 3 ประเภท คือ เรือนจำความมั่นคงสูงปานกลาง ต่ำ -การบริการงานเรือนจำมีทั้งส่วนที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งทั้งหมดต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน คือ ความมั่นคงของเรือนจำสวัสดิการผู้ต้องขัง งานราชทัณฑ์ ชุมชน การบริการงานราชทัณฑ์ โดยควบคุมดูแลผู้กระทำผิดเพื่อให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนพฤตินิสัย และกลับคืนสู่สังคม	1.การศึกษาเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ต้องขัง 2.การฝึกวิชาชีพ เพื่อช่วยให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม และนำทักษะวิชาชีพหลังพ้นโทษ	-จัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง หลักสูตรชุดการเรียนด้านการรู้หนังสือผลิตโดยหน่วยเอกสารการรู้หนังสือขั้นพื้นฐาน -ศูนย์ราชทัณฑ์ ต่าง ๆ ได้ ออกแบบและผลิตชุดการอ่านนิยาย บทกวีต่าง ๆ สำหรับผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังได้อ่านได้เรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวกับชีวิต -จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการอ่าน ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ -ส่งเสริมด้านอาชีพพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ วัฒนธรรม ศิลปะ
สหรัฐอเมริกา	(1)ระบบเรือนจำส่วนกลาง อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานราชทัณฑ์แห่งรัฐบาลกลางแบ่งออกเป็น 4 ระดับ เรือนจำความมั่นคงต่ำที่สุด ต่ำ ปานกลาง และสูง (2)ระบบเรือนจำมลรัฐ ภายใต้การดูแลของกรมราชทัณฑ์ประจำมลรัฐ 3 ประเภทตามระดับความมั่นคงปลอดภัย คือ เรือนจำความมั่นคงสูง ปานกลาง ต่ำ (3)ระบบเรือนจำท้องถิ่น ภายใต้การปกครองระดับมณฑล/เมืองมี นายอำเภอเป็นผู้ดูแล ควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาตัดสินหรือโทษไม่เกิน 1 ปี	- ระบบเรือนจำส่วนกลาง เน้นการจัดโปรแกรมด้านการศึกษา และการฝึกวิชาชีพ รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการให้บริการด้านสุขภาพจิต - ระบบเรือนจำมลรัฐ เน้นการฝึกฝนด้านวินัยการเตรียมเพื่อการทำงาน โดยการศึกษาและการฝึกวิชาชีพ	-จัดให้มีส่วนการศึกษาสำหรับให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังโดยเริ่มต้นจากหลักสูตรพื้นฐาน (การอ่านออกเขียนได้) หลังจากนั้นผู้ต้องขังสามารถเลือกเรียนตามที่ตนเองถนัดหรือต้องการ เช่น โปรแกรมสายอาชีพ และจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ -โปรแกรมพัฒนาจิตใจด้วยศาสนา -กิจกรรมด้านศิลปะ การให้ความรู้ทางกฎหมายกับผู้กระทำผิดทางเพศและผู้ติดยาเสพติด

งานราชทัณฑ์ของประเทศต่าง ๆ ทั้งในแถบเอเชีย และทวีปยุโรป อเมริกา ที่ได้กล่าวข้างต้น ล้วนแต่ให้ความสำคัญในด้านการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น การให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และวิชาชีพ การอบรมด้านศีลธรรม การจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ ประเภทการกีฬา ศิลปะ ดนตรี ตลอดจนจัดให้มีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ขณะต้องโทษประเภท ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สื่อสารสนเทศ ทั้งนี้ด้วยมุ่งให้เห็นผลสัมฤทธิ์ด้านการแก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนทัศนคติพัฒนาทักษะความสามารถ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขัง ให้สามารถกลับคืนสู่สังคมและดำรงตนอย่างสุจริตชนได้อีกครั้งหนึ่ง

4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ความหมายของการเรียนรู้

ฮิลการ์ด (Hilgard .1975) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากสภาพเดิม

ครอนบัค (Cronbach.1977) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับมา

โรเวอร์และบีโฮวี (Rohwer& B-Howe.1980 : 2) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญาที่ค่อนข้างถาวรและสามารถสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงนั้นได้จากพฤติกรรมของบุคคล

ไคลน์ (Klein. 1991 : 2) ให้ความหมายการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการเชิงทดลองที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงสัมพันธ์ที่ถาวรของพฤติกรรม ซึ่งอธิบายไม่ได้ด้วยสภาวะชั่วคราววุฒิภาวะหรือการตอบสนองโดยกำเนิด

ชาญชัย สิทธิวิภัทร (2541: 14) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่อินทรีย์ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นกระบวนการปรับปรุงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลจากประสบการณ์เดิม เป็นกระบวนการที่คนเราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ

มาลินี (2541) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมา เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลเนื่องมาจากการฝึกที่ได้รับการเสริมแรง

อุบลรัตน์ เฟื่องสถิต (2542) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองบ่อย ๆ ครั้งจนในที่สุดกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นอย่างถาวร

สุพัตรา จันท์เทียน (2543: 21) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในลักษณะที่ค่อนข้างถาวร มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและสามารถแก้ปัญหาปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการมีประสบการณ์ที่ซ้ำกันหลายๆครั้ง

ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ (2550: 51) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมไปเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคล

จากความหมายของการเรียนรู้ข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าการเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลจากการที่บุคคลทำกิจกรรมใดๆ ทำให้เกิดประสบการณ์และเกิดทักษะต่างๆ ขึ้นยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมค่อนข้างถาวร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และพระราชบัญญัติศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม (พระราชบัญญัติศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551: 4)หนึ่งในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม (Persons with Disability) อีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (Young prisoner) ที่เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และมีข้อจำกัดมากมายในการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม นำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมในการพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้เสนอแนวคิดการศึกษานอกระบบว่าควรยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2546: 3-4)

1. หลักความเสมอภาคทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบส่วนมากเป็นผู้พลาดโอกาส และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอาจมีความแตกต่างทางด้านสภาพในสังคม อาชีพเศรษฐกิจ และข้อจำกัดในการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ หากแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

2. หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษานอกระบบจะต้องจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตน สามารถเรียนรู้เกิดความสำนึกที่จะพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น ปรับตัวเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เรียนด้วยตนเอง พึ่งพาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. หลักการบูรณาการการเรียนรู้กับวิถีชีวิต หลักการนี้อยู่บนพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสภาพปัญหา วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะของการบูรณาการจึงมีความเหมาะสม โดยบูรณาการสาระต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ และบูรณาการวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม

4. หลักความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียน หลักการนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของตนเอง สามารถจัดการศึกษาให้กับตนเอง ได้อย่างเหมาะสม ครู กศน. มีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีการเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการการศึกษานอกระบบที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. หลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผู้เรียนนับว่าสำคัญ เป็นการส่งเสริมและสร้างกัลยาณมิตรในกลุ่มผู้เรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน เอื้ออาทร การช่วยกันและกัน ปลูกฝังวินัยในตนเอง ฝึกความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะ สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชน ก็นับว่าเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษานอกระบบ ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรเป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนในเรื่องอื่น ๆ เพื่อผลิตผู้เรียนที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนต่อไป

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม

นวลลออ สุภาพล (2527: 255-288) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีมนุษยนิยมเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงบุคลิกภาพโดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า มนุษย์มีความดีและมีคุณค่าต่อการยอมรับมนุษย์มีความต้องการที่จะมุ่งไปสู่ ความเข้าใจในศักยภาพของตนเอง ถ้าสภาพสิ่งแวดล้อมของเขาดีพอหรือเอื้ออำนวย ดังนั้นทฤษฎีจึงมีแนวคิดพื้นฐานในเรื่องการศึกษาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความบริบูรณ์ ความเจริญงอกงามและการสร้างสรรค์ของมนุษย์

ทฤษฎีมนุษยนิยมของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์มีธรรมชาติที่ดีมีแรงจูงใจในด้านบวก เป็นผู้มีเหตุผล (Rational) เป็นผู้ที่สามารถได้รับการขัดเกลา (Socialized) สามารถตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ ถ้ามีอิสระเพียงพอ และมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่าง เต็มศักยภาพ (Full Potential) และ พัฒนาไปสู่ทิศทางที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การตระหนักรู้ในตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization) โดยคาร์ล โรเจอร์สได้เสนอหลักการเรียนรู้แบบมนุษยนิยมไว้ในหนังสือชื่อว่า Freedom to Learn (Rogers, 1969.อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544: 334-335)

1. โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพประกอบจะเรียนรู้
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนรับรู้ว่ามีวิชาที่เรียนมีความหมายและมีความสัมพันธ์ต่อจุดมุ่งหมายของชีวิตผู้เรียน
3. ผู้เรียนจะต่อต้านการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนความรู้สึกเกี่ยวกับ “ตน” (Self) ของผู้เรียน
4. ในกรณีที่มีการข่มขู่จากสิ่งภายนอกกดดัน ผู้เรียนอาจจะค่อย ๆ ยอมรับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อ “ตน”
5. ผู้เรียนอาจจะยอมรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และเริ่มเรียนรู้หากการขู่เข็ญจากสิ่งภายนอกต่อ “ตน” ต่ำ
6. การเรียนรู้ที่สำคัญมักจะเกิดจากการลงมือกระทำของผู้เรียนเอง (Learning by Doing)
7. ถ้านักเรียนมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้จะช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น
8. ถ้าผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทุ่มเททั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญาจะเป็นผลให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้นอยู่ตลอดเวลา
9. การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดอิสระ เป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์
10. การเรียนรู้ที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดต่อการมีชีวิตอยู่ในสมัยปัจจุบันก็คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) หรือเรียนรู้อย่างไร และผู้เรียนจะต้องกล้าที่จะเปิดโอกาสให้ตนเองมีประสบการณ์ใหม่ และพยายามที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาในชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

สรวงศ์ โค้วตระกูล ได้สรุปแนวทฤษฎีของโคมส์ (Combs) นักจิตวิทยามนุษยนิยมว่าหน้าที่ของครูหรือการศึกษา คือ การเข้าใจ Perceptual Word ของนักเรียนแต่ละคนและช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในเรื่องต่อไปนี้ (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2544: 336)

1. ช่วยผู้เรียนแต่ละคนให้เป็นปัจเจกบุคคล (Individuality)
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีความภูมิใจในตนเองว่าเป็นบุคคลที่พิเศษ มีลักษณะเฉพาะตน และเป็นเอกลักษณ์ (Unique Individuality)

3. ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามศักยภาพของตนอย่างเต็มที่

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีมนุษยนิยมผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หลักการสอนและวิธีการสอนตามแนวคิดมนุษยนิยม จะเน้นความสำคัญของการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกับการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) บรรยากาศของห้องเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนมีความสำคัญมาก ผู้เรียนและครูต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันครูมีหน้าที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นผู้ที่ยอมรับนักเรียนในฐานะปัจเจกบุคคล วิธีที่สอนที่ใช้เป็นการสอนแบบ Open Education โดยจัดประสบการณ์ให้มีการพัฒนาทางสติปัญญาของ

ผู้เรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจและค้นพบและเรียนรู้ มีความสนุกในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแรงเสริมภายในที่จะทำให้ให้นักเรียนเฝ้าหาความรู้ไปตลอดชีวิต

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม

บลูม (Bloom) อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสมอง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคติ ค่านิยม (Affective Domain) เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจและเกิดความรู้สึนึกคิด ค่านิยม ความสนใจด้วยแล้วได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือเป็นต้น

Jacques Delors และคณะได้เขียนไว้ในหนังสือ Learning: The Treasure Within และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้แปลและจัดพิมพ์เพื่อรายงานต่อยูเนสโกไว้ในรายงานการเรียนรู้ขุมทรัพย์ในตนได้กล่าวถึงการเรียนรู้ 4 ประเภทดังนี้ (2540: 25-27)

1. การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to Know) การเรียนรู้ประเภทนี้เป็นการเรียนที่เน้นองค์ความรู้ทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะที่ลงลึกในบางวิชาแต่เนื่องจากโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีองค์ความรู้ใหม่เกิดได้ตลอดเวลาซึ่งอาจได้มาจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ค้นคว้าและวิจัยของมนุษย์จึงเป็นไปได้ที่มนุษย์จะเรียนรู้ได้ทุกอย่างและมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning How to Learn) เพื่อให้สามารถแสวงหาความรู้ที่ต้องการได้ ดังนั้นการคิดเป็นเครื่องมือของการเรียนเพื่อรู้หากปราศจากการคิดที่ถูกต้องแล้วก็ไมอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ได้

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to Do) เมื่อมนุษย์ได้เรียนรู้แล้วต้องเน้นการปฏิบัติได้จริงเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญโดยเฉพาะในสังคมอุตสาหกรรมความสามารถส่วนบุคคลได้กลายเป็นเรื่องสำคัญงานที่ใช้กำลังกายแต่เพียงอย่างเดียว เช่น สังคมกสิกรรมจะหมดไปแต่มีงานที่ต้องใช้สติปัญญาและสมองมาแทนที่การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริงแต่ก่อนเป็นเพียงการถ่ายทอดงานที่ค่อนข้างเป็นกิจวัตรในปัจจุบันและอนาคตการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริงจะต้องเน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะความสามารถที่จะสร้างนวัตกรรมได้นอกจากนี้ในปัจจุบันและอนาคตความสำคัญของอุตสาหกรรมบริการจะมีมากขึ้นข่าวสารการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสำคัญมากขึ้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังคุณลักษณะของมนุษย์ให้สามารถสร้างความสัมพันธ์กลมเกลียวกับผู้อื่นซึ่งไมอาจเรียนรู้หรือสั่งสมกันได้ด้วยการฝึกฝนแบบเดิม

3. การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน (Learn to Live Together) การเรียนรู้ประเภทนี้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติเป็นไปได้หรือไม่ที่ทุกประเทศจะจัดระบบการศึกษาที่จะช่วยลดความขัดแย้งด้วยสันติวิธีโดยสอนให้เคารพผู้อื่นรวมทั้งเข้าใจศาสนาและวัฒนธรรมของผู้อื่นฝึกการทำงานร่วมกันซึ่งให้เห็นและเข้าใจถึงความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันของวัฒนธรรมของมนุษย์ซึ่งจะนำมาสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งของมนุษย์และทำให้สังคมมีสันติ

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) หลักการเบื้องต้นของการศึกษาจะต้องช่วยพัฒนาปัจเจกชนทุกด้านทั้งจิตใจและร่างกายสติปัญญาความอ่อนไหวสุนทรีภาพความรู้สึกรับผิดชอบและศีลธรรมจรรยาเพื่อให้มนุษย์เราทุกคนสามารถพัฒนาความคิดอย่างอิสระเสรีโดยใช้วิจารณญาณมีดุลยพินิจของตนเองเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรจะทำเนิการอย่างไรเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสถานการณ์ในชีวิตและอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้นั้นต้องมุ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายทั้งนี้เพื่อจะทำให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นบุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต

กาเย่ (Robert Gange. 2003) ได้นำเอาแนวแนวความคิด 9 ประการ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการสอนทั้ง 9 ประการได้แก่

1. เร่งเร้ากระตุ้นและดึงดูดความสนใจ (Gain Attention) ของผู้เรียนเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้าหรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี

2. บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความคาดหวัง

3. ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) หรือการกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิมเป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

4. นำเสนอเนื้อหาใหม่หรือสิ่งเร้าใหม่ (Present New Information) ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นลักษณะสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจนเพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

5. ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) หรือการจัดระบบข้อมูลให้มีความหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

6. กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียนซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนและข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

8. การประเมินผลการแสดงออก (Assess Performance) ของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด

9. สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) เป็นการส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียงและในสถานการณ์ที่หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นและสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่นๆได้

CIPPA Model โดยทศนา แคมมณี

C = Construction of knowledge การสร้างความรู้ด้วยตนเอง

I = Interaction การมีปฏิสัมพันธ์

P = Process skills ทักษะกระบวนการ

P = Physical participation มีการเคลื่อนไหวร่างกาย

A = Application การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

มีแนวคิดมาจาก 1) หลักการสร้างความรู้ 2) หลักกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) หลักความพร้อมในการเรียนรู้ 4) หลักการเรียนรู้กระบวนการ 5) หลักการถ่ายโอนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง(C) และการมีปฏิสัมพันธ์(I)กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวหลายด้าน โดยใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ(P)จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการและเรียนรู้สาระที่กว้างขึ้นจะเกิดขึ้นหากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้มีประสบการณ์รับรู้ที่ตื่นตัว และสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้คือการให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางกาย(P)อย่างเหมาะสมกิจกรรมหลากหลายทำให้ผู้เรียนตื่นตัวอยู่เสมอจึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีความหมายต่อตนเองและมีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและอยู่คงทนมากต้องอาศัยการถ่ายโอนการเรียนรู้ หากผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปประยุกต์ใช้(A)ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ความรู้นั้นก็จะเป็นประโยชน์และมีความหมายมากขึ้น

CIPPA Model มีขั้นตอนการดำเนินการสอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทบทวนความรู้เดิม
2. การแสวงหาความรู้
3. การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล / ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม
4. การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม
5. การสรุปจัดระเบียบความรู้ และวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้
6. การปฏิบัติ และ/หรือ การแสดงผลงาน
7. การประยุกต์ใช้ความรู้

กระบวนการคิดเป็น มีการจำแนกให้เห็นขั้นตอนต่างๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นกระบวนการคิดได้ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาเอกชนโรงเรียน. 2547: 31-32)

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

ขั้นที่ 2 การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเพื่อทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ข้อมูลสังคมได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัวปัญหา สภาพสังคมของแต่ละบุคคล ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชนและสังคมทั้งในแง่เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

2) ข้อมูลตนเองได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล ซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นข้อมูลทั้งทางด้านกายภาพ ความพร้อมทั้งทางอารมณ์ จิตใจ เป็นต้น

3) ข้อมูลทางวิชาการ ได้แก่ข้อมูลด้านความรู้ในเชิงวิชาการที่จะช่วยสนับสนุนในการคิดการดำเนินงาน

ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน เข้ามาช่วยในการคิดหาทางแก้ปัญหาภายในกรอบแห่งคุณธรรม ประเด็นเด่นของขั้นตอนนี้คือระดับของการตัดสินใจที่จะแตกต่างกันไปแต่ละคน เป็นผลเนื่องมาจากข้อมูลในขั้นที่ 2 ความแตกต่างของการตัดสินใจดังกล่าวมุ่งไปเพื่อความสุขของแต่ละคน

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ เป็นขั้นตอนสำคัญของแต่ละคนในการเลือกวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหา ขึ้นอยู่กับว่าผลของการตัดสินใจนั้นพอใจหรือไม่ หากไม่พอใจก็ต้องทบทวนใหม่

ขั้นที่ 5 เป็นการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้คิดและตัดสินใจแล้ว

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ขององค์การอนามัยโลก และกรมสุขภาพจิต องค์การอนามัยโลก (WHO) กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 10 องค์ประกอบจัดเป็น 5 คู่และสามารถจัดแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ 3 ด้าน (กรมสุขภาพจิต. 2543: 1) ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัยได้แก่ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์
2. ด้านจิตพิสัยได้แก่ความตระหนักรู้ในตนเองและความเข้าใจผู้อื่น
3. ด้านทักษะพิสัยมี 3 คู่ได้แก่ 1) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 2) การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา 3) การจัดการด้านอารมณ์และความเครียด

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2541: 1-3) กล่าวว่าในประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนโดยจัดความคิดสร้างสรรค์ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบจัดความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่นเป็นด้านจิตพิสัยโดยเพิ่มเจตคติอีก 1 คู่ คือความภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนที่เหลืออีก 3 คู่เป็นด้านทักษะพิสัย ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและสับสนในด้านเจตคติและค่านิยมเพื่อให้่ายต่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิธีการสอนของครู

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัยที่เป็นองค์ประกอบร่วม ได้แก่

- ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical thinking) หมายถึงความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหาและสถานการณ์ต่างๆรอบตัว

- ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) หมายถึงความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยหรือเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 คู่คือ

คู่ที่ 1 ความตระหนักรู้ในตนและความเห็นใจผู้อื่น

- ความตระหนักรู้ในตน (Self awareness) หมายถึงความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเองและความแตกต่างของผู้อื่นไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

- ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเราไม่ว่าจะในด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ

คู่ที่ 2 ความภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม

- ความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) หมายถึงความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเช่นความมั่นใจรู้จักให้รู้จักรับค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ ของตน เช่นความสามารถด้านสังคมดนตรีกีฬาศิลปะ ฯลฯโดยมิได้มุ่งสนใจอยู่แต่เรื่องรูปร่างหน้าตาเสน่ห์หรือความสามารถทางเพศ การเรียนเก่ง ฯลฯ

- ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) หมายถึงความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความภูมิใจในตนเพราะหากคนเรามีความภูมิใจในตนคนเหล่านี้ก็มีแรงจูงใจที่จะทำดีกับคนอื่นและสังคมองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 คู่คือ

คู่ที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Interpersonal relationship and communication skill) หมายถึงความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนและความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายไม่ว่าจะในการแสดงความต้องการความชื่นชมการปฏิเสธการสร้างสัมพันธภาพ

คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (Decision making and Problem solving skill) หมายถึงความสามารถในการรับรู้ปัญหาสาเหตุของปัญหาหาทางเลือกวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกประเมินทางเลือกตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมและลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

คู่มือ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotion and Stress skill) หมายถึงความสามารถในการประเมินอารมณ์รู้เท่าทันอารมณ์ เลือกใช้ชีวิตจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมและเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียดเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับความเครียดวิธีผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงสาเหตุพร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิด รูปแบบและขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

ตาราง 4 แสดงสรุปแนวคิดทฤษฎีและรูปแบบ/ขั้นตอนการเรียนรู้

ทฤษฎี	โรเจอร์ส(Carl Roger)	บลูม (Bloom)	Jacques Delos และคณะ	Grant Wiggins และ Jay McTighe
แนวคิดการเรียนรู้	1. มนุษย์มีธรรมชาติที่ดี มีแรงจูงใจในทางบวกมีเหตุผล(Rational) 2.สามารถขัดเกลาได้ (Socialized) 3.การมีอิสระเพียงพอ บรรยายภาพที่เอื้ออำนวย นำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (Full Potential) 4.การตระหนักรู้ในตนเองอย่างแท้จริง(Self - Actualization)	การเรียนรู้การสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนแน่นอนเพื่อให้ผู้สอนกำหนดและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งวัดประเมินผลได้ถูกต้อง แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยา พื้นฐานว่ามนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย	การเรียนรู้ชุมชนทรัพยากรในตน เป็นการเรียนรู้ที่เน้นองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ ด้านการปฏิบัติจริง ด้านการดำรงชีวิต ร่วมกัน และด้านการพัฒนาจิตใจ ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้จะทำให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเป็นบุคคลที่เรียนรู้ตลอดชีวิต	Backward Design การออกแบบย้อนกลับเป็นกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดหลักฐานการแสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังก่อนแล้วจึงออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและแสดงความรู้ความสามารถตามหลักฐานการแสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้
องค์ประกอบ/ขั้นตอนการเรียนรู้	1.โดยธรรมชาติมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ 2.ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ 3.การต่อต้านจะเกิดขึ้นหากกระตือรือร้น ความรู้สึกของผู้เรียน 4.การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ 5.การเรียนรู้แบบการมีส่วนร่วม 6.ประเมินผลจากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ 7.เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1.การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด (Cognitive Domain) เป็น 2.การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain)เป็น 3.การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ 3.การเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะ ร่างกาย	องค์ประกอบการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 1.Learning to Know (เรียนเพื่อรู้) 2. Learning to Do (เรียนเพื่อปฏิบัติจริง) 3. Learning to Live Together(เรียนเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกัน) 4. Learning to Be (เรียนเพื่อพัฒนาจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม)	ขั้นที่ 1 กำหนดความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 กำหนดหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง ขั้นที่ 3 ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ตาราง 4 (ต่อ)

ทฤษฎี	โรเจอร์ส(Carl Roger)	บลูม (Bloom)	Jacques Delos และคณะ	Grant Wiggins และ Jay McTighe
แนวคิดการเรียนรู้	หลักการนำเสนอเนื้อหา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ ด้วยหลักการสอน 9 ประการ	เป็นการนำหลักพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักธรรมอริยสัจ 4	CIPPA Model C=Construction of knowledge (การสร้างความรู้ด้วยตนเอง) I =Interaction(การมีปฏิสัมพันธ์) P=Process skills (ทักษะกระบวนการ) P=Physical participation (มีการเคลื่อนไหวร่างกาย) A=Application (การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้)	จากการกำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO)ซึ่งนำมาแบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย โดยได้นำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย
องค์ประกอบ /ขั้นตอนการเรียนรู้	1. เร่งเร้ากระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน 2. บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ 3. ทบทวนความรู้เดิม 4. นำเสนอเนื้อหาใหม่หรือสิ่งเร้าใหม่ 5. ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ 6. กระตุ้นการตอบสนองของบทเรียน 7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ 8. การประเมินผลการแสดงออกของผู้เรียน 9. สรุปและนำไปใช้	ทุกขั สมุทัย นิโรธ ปริญา ปหานะ สังกิริยา กระบวนการแก้ปัญหา 1. ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกขั) 2. ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย) 3. ขั้นทดลอง/เก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) 4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล/สรุปผล (ขั้นมรรค)	CIPPA Model มีขั้นตอนการดำเนินการสอน 7 ขั้น ดังนี้ 1. การทบทวนความรู้เดิม 2. การแสวงหาความรู้ 3. การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4. การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5. การสรุปจัดระเบียบความรู้ และวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ 6. การปฏิบัติ และ/หรือ การแสดงผลงาน 7. การประยุกต์ใช้ความรู้	องค์ประกอบของทักษะชีวิต 3 ด้าน 1.ด้านพุทธิพิสัย ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์+ ความคิดสร้างสรรค์ 2.ด้านจิตพิสัย คู่ที่ 1 ความตระหนักรู้ในตนเอง+ ความเห็นใจผู้อื่น คู่ที่ 2 ความภูมิใจในตนเอง+ความ รับผิดชอบต่อสังคม 3.ด้านทักษะพิสัย คู่ที่ 1 การสร้างสัมพันธ์ภาพ+การ สื่อสาร คู่ที่ 2 การตัดสินใจ+การแก้ไข ปัญหา คู่ที่ 3 การจัดการอารมณ์+ ความเครียด

6. แนวคิดการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

ความหมายของผู้ใหญ่

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544: 37; อ้างอิงจาก เขียรศรี วิวิธสิริ. 2527) ได้ให้ความหมายของผู้ใหญ่หมายถึงบุคคลซึ่งมีพัฒนาการไปพร้อมกันทั้งด้านร่างกายจิตใจและอารมณ์ตลอดจนบทบาททางสังคมสมบูรณ์เต็มที่สามารถรับผิดชอบและดำเนินชีวิตและกิจกรรมต่างๆร่วมกับผู้ใหญ่อื่นๆได้ด้วยความราบรื่น

ลักษณะของผู้ใหญ่

สำหรับนักวิชาการไทยได้เสนอแนวคิดหลักการแบ่งวัยผู้ใหญ่โดยใช้ผสมผสานระหว่างแนวคิดนักวิชาการต่างประเทศและการแบ่งวัยแบบไทยๆมีดังนี้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544: 37; อ้างอิงจาก Havighurst. 1972) ได้จำแนกพัฒนาการของมนุษย์ออกเป็นระยะต่างๆ 6 ช่วงอายุมีรายละเอียดดังนี้

- 1) วัยเด็กเล็ก (Early childhood) ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5-6 ปี
- 2) วัยเด็กตอนกลาง (Middle childhood) อายุ 6-13 ปี
- 3) วัยรุ่น (Adolescence) อายุ 13-18 ปี
- 4) วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Early adulthood) อายุ 18-35 ปี
- 5) วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (Middle adulthood) อายุ 35-60 ปี
- 6) วัยชรา-วัยสูง (Later maturity) อายุ 60 ปีขึ้นไป

สมาลี สังข์ศรี (2539: 56) ได้สรุปว่าเกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาความเป็นผู้ใหญ่อาจพิจารณาได้จาก 3 องค์ประกอบหลักด้วยกันมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบด้านอายุผู้ใหญ่จะเป็นผู้ที่มีร่างกายพัฒนาเต็มที่แข็งแรงส่วนประกอบต่างๆของร่างกายพัฒนาอย่างสมบูรณ์แล้ว
2. องค์ประกอบด้านจิตวิทยาผู้ใหญ่จะเป็นผู้ที่มีระดับวุฒิภาวะทางด้านจิตใจสมบูรณ์แล้วเป็นผู้ที่มีความนึกคิดมีพัฒนาการทางสติปัญญาทางอารมณ์มีการควบคุมอารมณ์มีเหตุมีผลมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบด้วยเหตุด้วยผล
3. องค์ประกอบทางด้านสังคมผู้ใหญ่จะเป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบกว้างขวางมากมายตามความคาดหวังของสังคมเช่นความรับผิดชอบต่อตนเองมีหน้าที่การงานมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวต่อสังคมและประเทศชาติ

ทั้งนี้ผู้ใหญ่หรือผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ไม่ได้หมายถึงผู้ที่มีอายุถึงระดับตามที่นักจิตวิทยากำหนดและมีพัฒนาการทางร่างกายที่สมบูรณ์แล้วเท่านั้นแต่ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ยังต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา กล่าวคือต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านอายุและสรีระร่างกาย ด้านจิตวิทยาและด้านสังคมควบคู่กันไปด้วยดังนั้นผู้ใหญ่จึงมีภาระที่จะต้องกระทำมากมายกว่าเด็ก

อุณา นพคุณ (2527: 35-64) ได้แบ่งวัยผู้ใหญ่เป็น 4 ช่วงคือ

1. ผู้ใหญ่วัยเริ่มแรกหรือปฐมวัย (17-25 ปี) ผู้ใหญ่วัยนี้จะมีความสมบูรณ์ของร่างกายกว่าช่วงใด ๆ มีระบบการเคลื่อนไหวและกล้ามเนื้อที่เจริญสูงสุดความสามารถทางด้านร่างกายมีประสิทธิภาพสูงเช่นความสามารถในการไต่ยืนความสามารถในการใช้สายตาผู้ใหญ่วัยนี้กำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์สังคมเริ่มยอมรับภารกิจต่างๆ เช่นการบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย การเกณฑ์ทหารการทำการสมรส เป็นต้น

2. ผู้ใหญ่วัยสร้างตัว (25-40 ปี) ผู้ใหญ่วัยนี้จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในด้านร่างกายแต่ในด้านสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงมากเพราะเป็นระยะเริ่มแรกของการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจวัยนี้จะมีภารกิจทางสังคมที่สำคัญได้แก่การเลือกคู่ครองการสร้างชีวิตครอบครัวการทำงานประกอบอาชีพในด้านอาณัติและจิตใจจะเป็นตัวของตัวเองไม่เอนเอียงเปลี่ยนแปลงได้ง่ายการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จะใช้ดุลยพินิจจากประสบการณ์ที่ผ่านมามากกว่าตัดสินใจตามความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ผู้ใหญ่มัชฌิมวัย (40-60 ปี) เป็นวัยผู้ใหญ่ที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างเห็นได้ชัดเริ่มเกิดปัญหาสุขภาพอนามัยและระบบต่างๆ ในร่างกายเริ่มเสื่อมลงผิวหนังจะหย่อนยานใบหน้าเปลี่ยนแปลงความสามารถทางสายตาและความสามารถในการไต่ยืนลดลงความสามารถของพลังทักษะลดน้อยลงในสังคมไทยยังให้ความเคารพผู้ใหญ่ในวัยนี้เรื่องความอาวุโส

4. ผู้ใหญ่ปัจฉิมวัย (60 ปีขึ้นไป) เป็นวัยแห่งชีวิตผู้ใหญ่ทุกคนจะมีความแตกต่างกันเฉพาะบุคคลมากกว่าทุกวัย เพราะช่วงวัยนี้เป็นวัยที่สะสมประสบการณ์มาโดยตลอดสามารถมองดูชีวิตความเป็นจริงและปลงอนิจจังชีวิตได้ในด้านร่างกายจะเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วความสามารถในการไต่ยืนความสามารถในการเห็นลดลงซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้มีการเข้ากิจกรรมทางสังคมน้อยแต่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาการเข้าวัดมากขึ้นในด้านสังคมสภาพสังคมไทยยังให้ความเคารพและยอมรับนับถือผู้สูงวัยโดยเฉพาะในสังคมชนบทผู้สูงอายุยังได้รับการดูแลเอาใจใส่ได้รับมอบหมายให้ดูแลบุตรหลานและการเป็นที่ปรึกษาให้กับครอบครัว

จากที่กล่าวจะเห็นว่าลักษณะของผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่แตกต่างกันและหลากหลายมากทั้งด้านร่างกายประสบการณ์บทบาททางสังคมดังนั้นการจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้ผู้ใหญ่จำเป็นต้องพิจารณารายละเอียดอย่างรอบคอบไม่เช่นนั้นอาจทำให้เกิดปัญหาหรือความล้มเหลวในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ได้อันเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและเทคนิคแนวการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่โดยเฉพาะจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อเป็นหลักการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่

หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและสรุปสาระสำคัญของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีรายละเอียดต่อไปนี้คือ

โนลส์ (Knowles, 1980) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่ ประกอบด้วย

1) มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเองจะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นไปเป็นการนำตนเอง เป็นตัวของตัวเอง ประกอบด้วย

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
2. การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้
3. การวางแผนร่วมกัน
4. การนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน
5. การประเมินผลการเรียนรู้

2) ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะมากขึ้นมีประสบการณ์อย่างกว้างขวางที่จะเป็นแหล่งทรัพยากรอันมีค่าของการเรียนรู้ขณะเดียวกันก็จะมีพื้นฐานเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ประกอบด้วย

1. ความสำคัญของการนำประสบการณ์มาเป็นเทคนิคในการเรียนการสอน
2. ความสำคัญของการนำประสบการณ์ไปปฏิบัติ
3. การเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์

3) ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนเมื่อรู้สึกว่สิ่งนั้น “จำเป็น” ตอบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน ประกอบด้วย

1. เวลาในการเรียนรู้
2. การจัดกลุ่มผู้เรียน

4) แนวทางการเรียนรู้ (Orientation to learning) ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งนำความรู้ไปใช้ทันทีที่ประกอบด้วย

1. แนวทางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
2. แนวทางการเรียนรู้ของหลักสูตร
3. การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้

ฮาร์เลย์ (Hartley. 1998: 18) ได้เสนอแนวคิดว่หลักการเรียนรู้เป็นการเกิดปฏิกิริยาทางความรู้ทางจิตวิทยานั้นผลของความรู้เกิดจากการสรุปการคาดหวังและทำความเชื่อมโยงแทนที่จะเป็นลักษณะนิสัยผู้เรียนควรจ่วางแผนและใช้ยุทธศาสตร์ความรู้เป็นสิ่งสำคัญโดยมีหลักการสำคัญคือ

1. ผู้สอนควรมีการจัดการที่ดีการจัดการที่ดีจะง่ายต่อการจดจำและการเรียนรู้
2. ผู้สอนควรมีความชัดเจนในโครงสร้างชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างความคิด

กับแนวคิด

3. การรับรู้ในลักษณะของภาระงานที่เป็นสิ่งสำคัญมากผู้เรียนสามารถเลือกลักษณะที่แตกต่างเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะของภาระงาน

4. ความรู้เดิมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
5. ความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความสำคัญและจะมีผลต่อการเรียนรู้ความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้หรือวิธีการเข้าถึงการเรียนรู้ล้วนแต่มีผลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น
6. การสะท้อนกลับจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในเรื่องความสำเร็จหรือความล้มเหลว

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544: 16) ได้เสนอเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Adult learning: Ten principles) มี 10 ประการดังนี้คือ

1. ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน (Motivation to learn) คือบุคคลจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนสิ่งนั้นๆ
2. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning environment) ต้องมีความสะดวกสบายเหมาะสมตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน (Trust and Respect)
3. ควรคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคลและรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning styles) ที่มีความหลากหลาย
4. ต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่า
5. ควรได้พิจารณาถึงการดูแลและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning content activities)
6. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic problems) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
7. ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. ควรให้มีเวลาอย่างพอเพียงในการเรียนรู้โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ การฝึกทักษะใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
9. ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดีหรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้
10. ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพหรือสมรรถภาพในการเรียนรู้จนกระทั่งเขาได้แลเห็นถึงความก้าวหน้าว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้

จากหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจในการเรียนของผู้ใหญ่คือความต้องการในการเรียนสิ่งนั้นๆ และสิ่งที่ควรคำนึงคือรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning styles) ที่มีความหลากหลายความรู้เดิมและประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่ารวมทั้งให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning content activities)

นอกจากหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ปัจจัยในด้านจิตวิทยาได้เข้าไปมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนดังนี้ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544: 95; อ้างอิงจากอุ๋นตานพคุณ. 2527) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของจิตวิทยาทฤษฎีการเรียนรู้มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างต่อเนื่องต่ออาชีพนักการศึกษาผู้ใหญ่ในการนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมที่จัดให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนหรือวิทยากรมีความรู้และความเข้าใจว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร
2. ช่วยให้ผู้สอนหรือวิทยากรเข้าใจปฏิบัติหรือการปฏิบัติตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นตามความเชื่อถือหรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่ตนเองเข้าใจและนิยมที่จะปฏิบัติ
3. ช่วยให้ผู้สอนหรือวิทยากรสามารถตัดสินใจเลือกกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสิ่งสำคัญนอกจากหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถตัดสินใจเลือกกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สามารถใช้เป็นหลักประกอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ได้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สวัทน์ วัฒนวงศ์ (2538:43-45) ได้สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็น 3 กลุ่มคือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) หลักการสำคัญที่นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อถือคือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกันระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งสกินเนอร์ (Skinner) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้โดยการเสนอให้มีความสำคัญประกอบการเรียนรู้ 2 ประการ

- 1.1 วิธีการควบคุมพฤติกรรม (Control) ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมต่างๆในการเรียนรู้ นั้นจำเป็นต้องอาศัยสภาพการณ์และเงื่อนไข (Condition) ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้การควบคุมพฤติกรรมได้ผลดีการใช้กฎในการรู้ผลลัพท์ (Law of effect) เป็นเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการเรียนรู้

- 1.2 วิธีการตกแต่งพฤติกรรม (Shaping) เป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยการใช้แรงเสริม (Reinforcement) ควบคุมไปด้วยในการตกแต่งพฤติกรรมที่เหมาะสมอันทำให้ผลของการเรียนรู้ตามที่เรามีความต้องการ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitive) หลักการสำคัญที่นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อถือคือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นต้องอาศัยทั้งสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียนประสานสัมพันธ์กันคือส่วนหนึ่งต้องมาจากความต้องการและเป้าหมายของผู้เรียนมิใช่ความสำคัญขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าภายนอกอย่างเดียวนักจิตวิทยากลุ่มนี้จะเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทและส่วนร่วมมากขึ้นโดยที่ผู้เรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นหมายและกำหนดวัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายของตนเองได้

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) หลักการสำคัญที่นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อถือคือการให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเป็นอย่างมากถึงแม้บรรดาสิ่งเร้าทั้งหลายจะมาจากภายนอกก็ตามแต่ว่าการคิดค้นเพื่อความเข้าใจจะต้องเกิดจากตัวผู้เรียนเป็นสำคัญหลักการที่สำคัญของมนุษยนิยมก็คือในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนย่อมจะได้รับประสบการณ์ต่างๆที่ต้องการด้วยตนเอง

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สามารถสรุปได้ว่าผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่และได้รับการจูงใจให้อยากเรียนมองเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะเรียนซึ่งสนองความต้องการของผู้เรียนและสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์ที่เขามีการจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับปัญหาที่ผู้เรียนพบจริงในชีวิตประจำวันโดยที่ผู้เรียนจะรู้วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ได้ดี

นอกจากนี้ โนลส์ (Knowles) ยังได้เสนอแนะให้ใช้กระบวนการสำหรับการจัดระบบการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยงานตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2544:95; อ้างอิงจากสมบุรณ์ ศาลยาชีวิน. 2526)

1. การสร้างบรรยากาศเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ควรจะมีการประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงใจให้ผู้สนใจมาร่วมกิจกรรมในโครงการจัดสถานที่ ที่เรียนและวัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้พร้อม อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนและสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง

2. การจัดโครงสร้างองค์การเพื่อการวางแผนการเรียนร่วมกันควรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในกลุ่มเล็กเพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดร่วมวางแผนการเรียนตั้งแต่จุดเริ่มต้นผู้สอนจะต้องรู้จักการดำเนินงานกลุ่มใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มการรักษาความสัมพันธ์ภายในกลุ่มให้มีระดับของการร่วมแสดงความคิดเห็นก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เปิดเผยและไว้วางใจกันและกัน

3. การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในขั้นนี้เริ่มต้นโดยการสร้างเกณฑ์สมรรถภาพที่พึงประสงค์ซึ่งอาจจะได้มาจากผลจากวิจัยหรือแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญหรือการวิเคราะห์หลักสูตรต่อจากนั้นจึงประเมินสภาพปัจจุบันของผู้เรียนว่าเขาขาดสมรรถภาพอะไรอยู่อีกบ้างและสมรรถภาพที่ยังขาดและต้องการนั้นควรจะสนองตอบโดยวิธีการใดจึงจะทำให้ผู้เรียนยอมรับและตระหนักถึงความต้องการนั้นได้

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนในการสอนผู้ใหญ่จะเน้นที่ความต้องการของผู้เรียนโดยให้เขาเป็นผู้กำหนดและตัดสินใจทิศทางของการเรียนของตนเองผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนดังนั้นการกำหนดวัตถุประสงค์จึงเป็นวิธีการทางจิตวิทยาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและต้องระบุประเภทพฤติกรรมรวมทั้งเนื้อหาและขอบข่ายของพฤติกรรมประเภทนั้นๆ ด้วยเช่นจะให้ความรู้ในเรื่องอะไรจะมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับอะไร

5. การจัดแผนการเรียนการสอนการสอนผู้ใหญ่ย่อมจะเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนซึ่งได้แก่การจัดระเบียบของเนื้อหาหน่วยการเรียนการสอนแนะกระบวนการและการจัดวิธีการเรียนการสอนที่สอดคล้องกัน

6. การดำเนินการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนจะขึ้นอยู่กับทางเลือกเทคนิคการสอนตลอดจนการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนอย่างไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์การสอนแต่ละหน่วยและกลวิธีจูงใจผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนซึ่งมีส่วนสำคัญส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับผิชอบในการเรียนดังนั้นบทบาทของผู้สอนจึงเป็นทั้งนักเทคนิคคือแนะนำวิธีที่ดีที่สุดให้ผู้เรียนมี

ส่วนร่วมด้วยอย่างมากและบทบาทในฐานะเป็นวิทยากรคือแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหน่วยการเรียนรู้แนะนำเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนมีความต้องการนอกจากนั้นจะเป็นผู้ที่คอยเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วในหน่วยที่เรียนผ่านมากับเนื้อหาที่จะเรียนต่อไป

7. การประเมินผลผู้เรียนกิจกรรมนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายตามที่วางแผนไว้ตอนแรกอย่างไรมีอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคทั้งนี้จะได้เปรียบเทียบกับความสามารถก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนได้รับรวมทั้งประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนด้วย

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนการดำเนินการสอนใช้กลวิธีจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมบทบาทของผู้สอนต้องเป็นทั้งนักเทคนิคและวิทยากรที่แนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหน่วยการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วกับเนื้อหาที่จะเรียนต่อไปและการประเมินผลผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับความสามารถก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนได้รับรวมทั้งประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนด้วย

7. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction Model)

ก. ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

จอยส์และวิล (Joyce and Weil, 1996:334) (อ้างถึงในทศนาแซมมณี, 2546:51) อ้างว่า มีงานวิจัยจำนวนไม่น้อยที่ชี้ให้เห็นว่าการสอนโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีบทบาทในการเรียนทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนโดยจัดสาระและวิธีการให้ผู้เรียนอย่างดีทั้งทางด้านเนื้อหาความรู้และการให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (academic learning) เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุดผู้เรียนมีใจจดจ่อกับสิ่งที่เรียนและช่วยให้ผู้เรียนถึง 80% ประสบความสำเร็จในการเรียนนอกจากนั้นยังพบว่าบรรยากาศการเรียนที่ไม่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียนสามารถสกัดกั้นความสำเร็จของผู้เรียนได้ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องระมัดระวังไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในทางลบ เช่น การดูต่ำว่ากล่าวการแสดงความไม่พอใจหรือวิพากษ์วิจารณ์ผู้เรียน

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งช่วยให้ได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและมโนทัศน์ต่างๆรวมทั้งได้ฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆจนสามารถทำได้ดีและประสบผลสำเร็จได้ในเวลาที่จำกัด

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

การเรียนการสอนของรูปแบบนี้ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญๆ 5 ขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1.1 ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและระดับการเรียนรู้หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน

1.2 ผู้สอนชี้แจงสาระของบทเรียนและความสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนอย่างคร่าวๆ

1.3 ผู้สอนชี้แจงกระบวนการเรียนรู้และหน้าที่รับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนแต่ละขั้นตอน

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอบทเรียน

2.1 หากเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระข้อความรู้หรือมโนทัศน์ผู้สอนควรกลั่นกรองและสกัดคุณสมบัติเฉพาะของมโนทัศน์เหล่านั้นและนำเสนออย่างชัดเจนพร้อมทั้งอธิบายและยกตัวอย่างประกอบให้ผู้เรียนเข้าใจต่อไปจึงสรุปคำนิยามของมโนทัศน์เหล่านั้น

2.2 ตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ก่อนให้ผู้เรียนลงมือฝึกปฏิบัติหากผู้เรียนยังไม่เข้าใจต้องสอนซ่อมเสริมให้เข้าใจก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ (structured practice)

ผู้สอนปฏิบัติให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างผู้เรียนปฏิบัติตามผู้สอนให้ข้อมูลป้อนกลับให้การเสริมแรงหรือแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ (Guided practice)

ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยผู้สอนคอยดูแลอยู่ห่างๆผู้สอนจะสามารถประเมินการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนได้จากความสำเร็จและความผิดพลาดของการปฏิบัติของผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียนโดยให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ

ขั้นที่ 5 การฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ (Independent practice)

หลังจากที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นที่ 4 ได้ถูกต้องประมาณ 85-90% แล้วผู้สอนควรปล่อยให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อไปอย่างอิสระเพื่อช่วยให้เกิดความชำนาญและการเรียนรู้ยู่คงทนผู้สอนไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลป้อนกลับในทันทีที่สามารถให้ภายหลังได้การฝึกในขั้นนี้ไม่ควรทำติดต่อกันในครั้งเดียวควรมีการฝึกเป็นระยะๆเพื่อช่วยการเรียนรู้ยู่คงทนขึ้น

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

การเรียนการสอนแบบนี้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนตรงไปตรงมาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยได้เร็วและได้มากในเวลาที่จำกัดไม่สับสนผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามความสามารถของตนจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง (Storyline Method)

ก. ทฤษฎี/หลักการ/หรือแนวคิดของรูปแบบ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสร้างเรื่อง (Storyline Approach) พัฒนาขึ้นโดย สตีฟเบิ้ลและแซลลี่ฮาร์คเนส (Steve Bell and Sally Harkness) จากสกอตแลนด์เขามีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า (อ้างถึงในออร์ทัย มูลคำ และคณะ. 2541: 34-35)

1) การเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะบูรณาการหรือเป็นสหวิทยาการคือเป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานศาสตร์หลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกันเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดในการประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) การเรียนรู้ที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผ่านทางประสบการณ์ตรงหรือการกระทำหรือการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเอง

3) ความคงทนของผลการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนรู้หรือวิธีการที่ได้ความรู้มา

4) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คุณค่าและสร้างผลงานที่ดีได้หากมีโอกาสได้ลงมือกระทำ นอกจากความเชื่อดังกล่าวแล้วการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสร้างเรื่องนี้ยังใช้หลักการเรียนรู้และการสอนอีกหลายประการเช่นการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปสู่วิถีชีวิตจริงการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จากฐานความเชื่อและหลักการดังกล่าว สตีฟเบิ้ล (ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาและโลกศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542: 4) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรและทักษะการเรียนรู้จากหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกันโดยให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์เรื่องขึ้นด้วยตนเองโดยผู้สอนทำหน้าที่วางเส้นทางเดินเรื่องให้โดยการดำเนินเรื่องแบ่งเป็นตอนๆ (episode) แต่ละตอนประกอบด้วยกิจกรรมย่อยที่เชื่อมโยงกันด้วยคำถามหลัก (key question) ลักษณะของคำถามหลักที่เชื่อมโยงเรื่องราวให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องมี 4 คำถาม ได้แก่ ที่ไหน ใครทำอะไร/อย่างไร และมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผู้สอนจะใช้คำถามหลักเหล่านี้เปิดประเด็นให้ผู้เรียนคิดร้อยเรียงเรื่องราวด้วยตนเองรวมทั้งสร้างสรรค์ชิ้นงานประกอบกันไปการเรียนการสอนด้วยวิธีการดังกล่าวจึงช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ประสบการณ์และความคิดของตนเองอย่างเต็มที่และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกันอภิปรายร่วมกันและเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้เรียนในเรื่องที่เรียนรวมทั้งทักษะกระบวนการต่างๆ เช่น ทักษะการคิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้จำเป็นต้องมีการวางแผนและจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ล่วงหน้า โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเส้นทางเดินเรื่องให้เหมาะสม

ผู้สอนจำเป็นต้องวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตรและเลือกหัวข้อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และจัดแผนการสอนในรายละเอียดเส้นทางเดินเรื่องประกอบด้วย 4 องค์กร (episode) หรือ 4 ตอนด้วยกันคือจากตัวละครวิถีชีวิตและเหตุการณ์ในแต่ละองค์ผู้สอนจะต้องกำหนดประเด็นหลักขึ้นมาแล้วตั้งเป็นคำถามทำให้ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบซึ่งคำถามเหล่านี้จะโยงไปยังคำตอบที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาต่างๆที่ประสงค์จะบูรณาการเข้าด้วยกันดังแสดงตัวอย่างเส้นทางเดินเรื่อง

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนในระดับที่สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้รวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ

ขั้นที่ 2 การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอนดำเนินการตามแผนการสอนไปตามลำดับการเรียนการสอนแบบนี้อาจใช้เวลาเพียงไม่กี่คาบหรือต่อเนื่องกันเป็นภาคเรียนก็ได้แล้วแต่หัวเรื่องและการบูรณาการว่าสามารถทำได้ครอบคลุมเพียงใดแต่ไม่ควรใช้เวลาเกิน 1 ภาคเรียนเพราะผู้เรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการเริ่มกิจกรรมใหม่ผู้สอนควรเชื่อมโยงกับเรื่องที่ค้างไว้เดิมให้สานต่อกันเสมอและควรให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดของแต่ละกิจกรรมก่อนจะขึ้นกิจกรรมใหม่นอกจากนั้นควรกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนชื่นชมผลงานของกันและกันและได้ปรับปรุงพัฒนางานของตน

ขั้นที่ 3 การประเมิน

ผู้สอนใช้การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (authentic assessment) คือการประเมินจากการสังเกตการบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงานและการแสดงออกของผู้เรียนการประเมินจะไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐานเท่านั้นแต่จะรวมถึงทักษะการคิดการทำงานการร่วมมือการแก้ปัญหาและอื่นๆการประเมินให้ความสำคัญในการประสพผลสำเร็จในการทำงานของผู้เรียนแต่ละคนมากกว่าการประเมินผลการเรียนที่มุ่งให้คะแนนผลผลิตและจัดลำดับที่เปรียบเทียบกับกลุ่ม

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนในระดับที่สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้รวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ

3. รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT

ก. ทฤษฎี/หลักการ/หรือแนวคิดของรูปแบบ

แม็ค คาร์ธี (McCarthy อ้างถึงใน ศักดิ์ชัย นิรัฐทวีและไพเราะ พุ่มมั้น, 2542:7-11) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้ขึ้นจากแนวคิดของโคลบ์ (Kolb) ซึ่งอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของ 2 มิติคือการรับรู้ (perception) และกระบวนการจัดกระทำข้อมูล (processing) การรับรู้ของบุคคลมี 2 ช่องทาง คือผ่านทางประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมและผ่านทางความคิดรวบยอดที่

เป็นนามธรรม (abstract conceptualization) ส่วนกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้รับนั้นมี 2 ลักษณะเช่นเดียวกันคือการลงมือทดลองปฏิบัติและการสังเกตโดยใช้ความคิดอย่างไตร่ตรองเมื่อลากเส้นตรงของช่องทางการรับรู้ 2 ช่องทางและเส้นตรงของกระบวนการจัดกระทำข้อมูลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มาต่อกันแล้วเขียนเป็นวงกลมจะเกิดพื้นที่เป็น 4 ส่วนของวงกลมซึ่งสามารถแทนลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบคือ

แบบที่ 1 เป็นผู้เรียนที่ถนัดจินตนาการ (imaginative learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านทางประสบการณ์เป็นรูปธรรมและใช้กระบวนการจัดกระทำข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างไตร่ตรอง

แบบที่ 2 เป็นผู้เรียนที่ถนัดการวิเคราะห์ (analytic learners) เพราะมีการรับรู้ทางความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมและชอบใช้กระบวนการสังเกตอย่างไตร่ตรอง

แบบที่ 3 เป็นผู้เรียนที่ถนัดใช้สามัญสำนึก (common sense learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมและชอบใช้กระบวนการลงมือทำ

แบบที่ 4 เป็นผู้เรียนที่ถนัดในการปรับเปลี่ยน (dynamic learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านทางประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมและชอบใช้กระบวนการลงมือปฏิบัติ

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้สมองทุกส่วน (whole brain) ทั้งซีกซ้ายและขวาในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

การเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT มีขั้นตอนดำเนินการ 8 ขั้นตอนดังนี้ (ศักดิ์ชัย นิรัญทวีและไพเราะ พุ่มมั้น. 2542: 11-16; เขียวพานิช. 2542: 3-5)

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ผู้สอนเริ่มต้นจากการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียนด้วยตนเองซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้ว่าทำไมตนจึงต้องเรียนรู้เรื่องนี้

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ประสบการณ์หรือสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้และยอมรับความสำคัญของเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 3 การพัฒนาประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอดหรือแนวคิดเมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียนแล้วผู้สอนจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดขึ้นด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 การพัฒนาความรู้ความคิดเมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์และเกิดความคิดรวบยอดหรือแนวคิดพอสมควรแล้วผู้สอนจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความคิดของตนให้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นโดยการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายการเรียนรู้ในขั้นที่ 3 และ 4 นี้คือการตอบคำถามว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้คืออะไร

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้ในขั้นนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ความคิดที่ได้รับจากการเรียนรู้ในขั้นที่ 3-4 มาทดลองปฏิบัติจริงและศึกษาผลที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 6 การสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเองจากการปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้ในขั้นที่ 5 ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ถึงจุดเด่นจุดด้อยของแนวคิดความเข้าใจแนวคิดนั้นจะกระจ่างขึ้นในขั้นนี้ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถของตนโดยนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้หรือปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างชิ้นงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเองดังนั้นคำถามหลักที่ใช้ในขั้นที่ 5-6 ก็คือจะทำอย่างไร

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผลงานและแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เมื่อผู้เรียนได้สร้างสรรค์ชิ้นงานของตนตามความถนัดแล้วผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงผลงานของตนชื่นชมกับความสำเร็จและเรียนรู้ที่จะวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์รวมทั้งรับฟังข้อวิพากษ์วิจารณ์เพื่อการปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ขั้นที่ 8 การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดขั้นนี้เป็นขั้นของการขยายขอบข่ายของความรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดแก่กันและกันและร่วมกันอภิปรายเพื่อการนำการเรียนรู้ไปเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและอนาคตคำถามหลักในการอภิปรายก็คือถ้า....? ซึ่งอาจนำไปสู่การเปิดประเด็นใหม่สำหรับผู้เรียนในการเริ่มต้นวัฏจักรของการเรียนรู้ในเรื่องใหม่ต่อไป

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจและนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ได้และสามารถสร้างผลงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเองรวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆอีกจำนวนมาก

รูปแบบที่ 4 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Instructional Models of Cooperative Learning)

ก. ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือพัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1974: 213-240) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันเพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้-ชนะต่างจากการร่วมมือกันซึ่งก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการชนะ-ชนะอันเป็นสภาพการณ์ที่ดีกว่าทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญาหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการประกอบด้วย

(1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (positive interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน

(2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากันมีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลและการเรียนรู้ต่างๆ

(3) การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (social skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน

(4) การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) ที่ใช้ในการทำงาน

(5) การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (individual accountability) หากผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้แบบร่วมมือกันนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้วยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วยรวมทั้งมีโอกาสดูฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิดการแก้ปัญหาและอื่นๆ

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลักๆ ซึ่งได้แก่การจัดกลุ่มการเรียนรู้เนื้อหาสาระการทดสอบการติดตามและระบบการให้รางวัลแตกต่างกันออกไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะแต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดต่างก็ใช้หลักการเดียวกันคือหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการและมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกันคือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกันช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกันความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระและวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญเพื่อความสำเร็จในการนำเสนอผู้เขียนจึงจะนำเสนอกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบทั้ง 8 รูปแบบต่อเนื่องกันดังนี้

1. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบจิ๊กซอว์ (JIGSAW)

1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ(เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา(home group)

1.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน(เปรียบเสมือนได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราแยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่นซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกันตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (expert group) ขึ้นมาและร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียดและร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปสู่กลุ่มบ้านของเราแต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเช่นนี้สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

1.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบแต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคลและนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านของเรามารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่มกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัล

2. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบเอส.ที.เอ.ดี (STAD)

คำว่า “STAD” เป็นตัวย่อของ “Student Teams Achievement Division” กระบวนการดำเนินการมีดังนี้

2.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (home group)

2.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกันเนื้อหาสาระ อาจมีหลายตอนซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอนและเก็บคะแนนของตนไว้

2.3 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (improvement score) ซึ่งหาได้ดังนี้

คะแนนพื้นฐาน: ได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลายๆครั้งที่ผู้เรียนแต่ละคนทำได้

คะแนนที่ได้: ได้จากการนำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน

คะแนนพัฒนาการ: ถ้าคะแนนที่ได้คือ

- 11 ขึ้นไปคะแนนพัฒนาการ = 0

-1 ถึง -10 คะแนนพัฒนาการ = 10

+1 ถึง 10 คะแนนพัฒนาการ = 20

+11 ขึ้นไปคะแนนพัฒนาการ = 30

2.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรานำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่มกลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุดกลุ่มนั้นได้รับรางวัล

3. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบที.เอ.ไอ. (TAI)

คำว่า “TAI” มาจาก “Team-Assisted Individualization” ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

3.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (home group)

3.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน

3.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราจับคู่กันทำแบบฝึกหัด

ก. ถ้าใครทำแบบฝึกหัดได้ 75% ขึ้นไปให้ไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้ายได้

ข. ถ้ายังทำแบบฝึกหัดได้ไม่ถึง 75% ให้ทำแบบฝึกหัดซ่อมจนกระทั่งทำได้แล้วจึงไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้าย

3.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราแต่ละคนนำคะแนนทดสอบรวบยอดมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่มกลุ่มใดได้คะแนนกลุ่มสูงสุดกลุ่มนั้นได้รับรางวัล

4. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบที่.จี.ที (TGT)

ตัวย่อ “TGT” มาจาก “Team Games Tournament” ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

4.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (home group)

4.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน

4.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราแยกย้ายกันเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันกับกลุ่มอื่นโดยจัดกลุ่มแข่งขันตามความสามารถคือคนเก่งในกลุ่มบ้านของเราแต่ละกลุ่มไปรวมกันคนอ่อนก็ไปรวมกับคนอ่อนของกลุ่มอื่นกลุ่มใหม่ที่รวมกันนี้เรียกว่ากลุ่มแข่งขันกำหนดให้มีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน

4.4 สมาชิกในกลุ่มแข่งขันเริ่มแข่งขันกันดังนี้

ก. แข่งขันกันตอบคำถาม 10 คำถาม

ข. สมาชิกคนแรกจับคำถามขึ้นมา 1 คำถามและอ่านคำถามให้กลุ่มฟัง

ค. ให้สมาชิกที่อยู่ซ้ายมือของผู้อ่านคำถามคนแรกตอบคำถามก่อนต่อไปจึงให้คนถัดไปตอบจนครบ

ง. ผู้อ่านคำถามเปิดคำตอบแล้วอ่านเฉลยคำตอบที่ถูกให้กลุ่มฟัง

จ. ให้คะแนนคำตอบดังนี้

ผู้ตอบถูกเป็นคนแรกได้ 2 คะแนน

ผู้ตอบถูกคนต่อไปได้ 1 คะแนน

ผู้ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ฉ. ต่อไปสมาชิกกลุ่มที่สองจับคำถามที่ 2 และเริ่มเล่นตามขั้นตอนข – คจนกระทั่งคำถามหมด

ช. ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 1 ได้โบนัส 10 คะแนน

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 2 ได้โบนัส 8 คะแนน

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 3 ได้โบนัส 5 คะแนน

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 4 ได้โบนัส 4 คะแนน

4.5 เมื่อแข่งขันเสร็จแล้วสมาชิกกลุ่มกลับไปกลุ่มบ้านของเราแล้วนำคะแนนที่แต่ละคนได้รวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

5. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบแอล.ที (L.T)

“L.T.” มาจากคำว่า Learning Together ซึ่งมีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อนดังนี้

5.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

5.2 กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คนศึกษาเนื้อหาพร้อมกันโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ตัวอย่างเช่น

สมาชิกคนที่ 1: อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2: หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3: หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4: ตรวจสอบคำตอบ

5.3 กลุ่มสรุปคำตอบร่วมกันและส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม

5.4 ผลงานกลุ่มคะแนนเท่าไรสมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนเท่ากัน

ทุกคน

6. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบจี.ไอ. (G.I)

“G.I.” คือ “Group Investigation” รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกันไปสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกันโดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

6.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

6.2 กลุ่มย่อยศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกันโดย

ก. แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อยๆแล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบ

ข. ในการเลือกเนื้อหาควรให้ผู้เรียนอ่อนเป็นผู้เลือกก่อน

6.3 สมาชิกแต่ละคนไปศึกษาหาข้อมูล/คำตอบมาให้กลุ่มกลุ่มอภิปรายร่วมกันและสรุปผลการศึกษา

6.4 กลุ่มเสนอผลงานของกลุ่มต่อชั้นเรียน

7. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี. (CIRC)

รูปแบบ CIRC หรือ “Cooperative Integrated Reading And Composition” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะรูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือกิจกรรมการอ่านแบบเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจและการบูรณาการภาษากับการเรียนโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ (Slavin, 1995:104-110)

7.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่านนักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คนหรือ 3 คนทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนร่วมกัน

7.2 ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับทีมทำกิจกรรมร่วมกันเช่นเขียนรายงานแต่งความทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆและมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีมทีมใดได้คะแนน 90% ขึ้นไปจะได้รับประกาศนียบัตรเป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ 80-89% ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

7.3 ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาทีแจ้งวัตถุประสงค์ในการอ่านและแนะนำคำศัพท์ใหม่ๆบทวนศัพท์เก่าต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่จะอ่านแล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้เช่นอ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟังและช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามวิเคราะห์ตัวละครวิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไปเป็นต้น

7.4 หลังจากกิจกรรมการอ่านครูนำการอภิปรายเรื่องที่อ่านโดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆในการอ่านเช่นการจับประเด็นปัญหาการทำนายเป็นต้น

7.5 นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจนักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม

7.6 นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วันเช่นทักษะการจับใจความสำคัญทักษะการอ้างอิงทักษะการใช้เหตุผลเป็นต้น

7.7 นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนรู้การสอนเขียนซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจนักเรียนจะร่วมกันวางแผนเขียนเรื่องและช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

7.8 นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านหนังสือที่สนใจและเขียนรายงานเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคลโดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้านโดยมีแบบฟอร์มให้

8. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex

Instruction)

รูปแบบนี้พัฒนาขึ้นโดยเอลิซาเบธ โคเฮนและคณะ (Elizabeth Cohen) เป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับรูปแบบจี.ไอ. เพียงแต่จะเน้นการสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มมากกว่าการทำเป็นรายบุคคลนอกจากนี้งานที่ให้อย่างมีลักษณะของการประสานสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะหลายประเภทและเน้นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องค้นหาความสามารถเฉพาะทางของผู้เรียนที่อ่อนโคเฮนเชื่อว่าหากผู้เรียนได้รับรู้ว่าตนมีความถนัดในด้านใดจะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในด้านอื่นๆด้วยรูปแบบนี้จะไม่มีการใช้กลไกของการให้รางวัลเนื่องจากเป็นรูปแบบที่ได้ออกแบบให้งานที่แต่ละบุคคลทำสามารถสนองตอบความสนใจของผู้เรียนและสามารถจูงใจผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือจากเพื่อนๆรวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นทักษะการประสานสัมพันธ์ทักษะการคิดทักษะการแสวงหาความรู้ทักษะการแก้ปัญหา

รูปแบบที่ 5 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานหรือโครงการ (Project Work)

ก. ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานหรือโครงการถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันและสามารถแสดงออกโดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างกว้างขวางผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงที่เน้นการสื่อสารและสภาพการณ์ที่แท้จริงดังนั้นการกำหนดงานตามความต้องการของผู้เรียนจึงเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดโดยผู้เรียนสามารถเลือกงานที่ต้องการจะกระทำตามแรงจูงใจของตนเองเป็นหลัก Stotter (1997) (อ้างถึงในสมศักดิ์ ภาณุวิภา ดาวรรณ. 2544: 82) ได้จัดรูปแบบของโครงงานหรือโครงการไว้ดังนี้

1. โครงงานแบบกำหนดโครงสร้าง (Structure Project) โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อกิจกรรมวิธีการและการนำเสนอให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ
2. โครงงานแบบไม่กำหนดโครงสร้าง (Unstructure Project) โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดหัวข้อกิจกรรมวิธีการและการนำเสนอตามความสนใจของผู้เรียน
3. โครงงานแบบกึ่งกำหนดโครงสร้าง (Semi-Structure Project) โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อกิจกรรมวิธีการและการนำเสนอ

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการสืบค้น (Enquiry-based Skills) ซึ่งทักษะนี้สามารถถ่ายโอนสู่การปฏิบัติงานอื่นในชีวิตประจำวัน

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานหรือโครงการมีขั้นตอนการปฏิบัติตามแนวทางของ Ribel; & Vidal (1993) (อ้างถึงในสมศักดิ์ ภาณุวิภา ดาวรรณ. 2544: 84) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (Creating a Good Atmosphere) เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้สมาชิกในกลุ่มทำงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการทำงานเช่นการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เข้าช่วยเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยและพร้อมที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ (Getting the Class Interested) เป็นขั้นของการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในอันที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจซึ่งอาจใช้การระดมสมองใช้ดนตรีสไลด์หรือธรรมชาติเพื่อนำความรู้สึกของผู้เรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเลือกหัวข้อ (Selecting the Topic) เป็นขั้นของการเจรจาและสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อประมวลเป็นหัวเรื่องของโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสร้างโครงร่างของโครงการ (Creating a General Outline of the Project) เป็นขั้นวางแผนและกำหนดขอบเขตของโครงการวิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานจัดเตรียมอุปกรณ์เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นลงมือปฏิบัติงานตามหัวเรื่อง (Doing Basic Research Around the Topic) เป็นขั้นดำเนินการตามโครงร่างของโครงการตามหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นรายงานผลการปฏิบัติงานสู่ชั้นเรียน (Reporting to the Class) เป็นขั้นถ่ายทอดความคิดความรู้สึกสู่ชั้นเรียนอาจเป็นการรายงานด้วยการพูดหรือการเขียน

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นกระบวนการย้อนกลับ (Processing Feedback) เป็นขั้นของการย้อนกลับโดยการให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนถึงแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาต่อ

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยตนเองตามสิ่งที่ตนเองสนใจในเชิงลึกและด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการจัดการเกี่ยวกับเวลาและการจัดการโครงการทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นทักษะการประสานสัมพันธ์ทักษะการคิดทักษะการแสวงหาความรู้ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นต้น

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง

สุวิทย์ อึ้งทอง (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่าแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด คือ เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่ง ควรจัดให้ผู้ต้องขังทุกคนได้รับการศึกษาอย่างน้อยจบภาคบังคับของรัฐบาล กำหนดให้เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ มีสื่อและอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยไว้อย่างเพียงพอ หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรเดียวกับที่จัดให้บุคคลทั่วไป เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงถ่ายโอนกันได้ หลักสูตรวิชาชีพควรเน้นหนักในภาคปฏิบัติเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง หลักสูตรวิชาชีพควรเน้นหนักในภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง หลักสูตรควรมีความหลากหลายให้ผู้ต้องขังเลือกเรียนตามความสนใจ และความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นแบบบูรณาการระหว่างการเรียนกับการทำงานมีรูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยคำนึงถึง เพศ อายุ ระยะเวลาที่ต้องโทษ

และขนาดที่ตั้งของเรือนจำ มีบริการแนะนำเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม แนวโน้มที่เป็นไปได้มาก คือ เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งจะต้องส่งเสริมยกระดับความรู้พื้นฐานให้แก่ผู้ต้องขังโดยเฉพาะ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควรส่งเสริมให้ผู้ต้องขังทุกคนได้รับการศึกษาวิชาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการอย่างน้อย 1 สาขาวิชาก่อนพ้นโทษ จัดให้มีหน่วยงานนิเทศขึ้นเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการศึกษา ผู้ต้องขังที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน อยู่ในระเบียบวินัยควรได้รับประโยชน์ตอบแทนตามความเหมาะสมโดยการประสานงานกับสถานประกอบการภายนอกเพื่อส่งผู้ต้องขังออกไปฝึกงาน และรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วเข้าไปทำงาน ส่วนด้านบริหารการจัดการ แนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด ผู้บริหารระดับกรมราชทัณฑ์ต้องให้การสนับสนุนด้านการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้เพียงพอ จัดหาสื่อที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน จัดให้มีแผนงาน/โครงการอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแบ่งลักษณะการศึกษาออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่การจัดการศึกษาสายสามัญ การฝึกอบรมด้านอาชีพ การฝึกอบรมด้านศีลธรรมและจริยธรรม และกิจกรรมเสริมการศึกษาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จัดให้กับผู้ต้องขัง 4 ประเภท

- 1) การศึกษาสายสามัญ จัดการเรียนแบบชั้นเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) การฝึกอบรมด้านอาชีพ ได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดฝึกอบรมอาชีพในสาขาต่างๆ
- 3) อบรมด้านศีลธรรมและจริยธรรม มีการอบรมผู้ต้องขังเข้าใหม่ อบรมความรู้ทั่วไป อบรมเฉพาะกรณี และอบรมก่อนพ้นโทษ
- 4) กิจกรรมเสริมการศึกษา ได้แก่ การบริการห้องสมุด กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมกีฬา บริการเสียงตามสาย และบริการด้านโทรทัศน์

การจัดการศึกษาสายสามัญ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่สมัครเข้าเรียนเพราะต้องการความรู้ทำให้อ่านออกเขียนได้ และได้รับวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น ปัญหาในการเรียน คือ มีเวลาเรียนน้อย อุปกรณ์ไม่เพียงพอ สถานที่คับแคบ ควรปรับปรุงการใช้แรงงานผู้ต้องขังกับเวลาเข้าเรียน และควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ การฝึกอบรมด้านอาชีพ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เข้าร่วมฝึกอบรมสาขาช่างตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ช่างไม้ ช่างตัดผมชาย ช่างไฟฟ้า ช่างทาสีอาคาร ช่างปูน ช่างปูกระเบื้อง ช่างเชื่อม ช่างโลหะ ช่างก่อสร้าง ช่างอิฐ และสมัครเข้าฝึกอบรมเพราะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ส่วนปัญหาในการจัดฝึกอบรม ได้แก่ เวลาการฝึกอบรมมีน้อย อุปกรณ์และเครื่องมือมีไม่เพียงพอ สถานที่คับแคบ ข้อเสนอแนะ ควรจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือให้เพียงพอและทันสมัย จัดด้านอาชีพที่หลากหลายและปรับปรุงสถานที่ให้เหมาะสม การฝึกอบรมด้านศีลธรรมและจริยธรรม ผู้ต้องขังที่เข้าอบรมเพราะเห็นว่ามีประโยชน์ที่ได้เข้าอบรม เช่น ทำให้รู้หลักคำสอนของศาสนา ได้รับการพัฒนาจิตใจและได้ข้อคิดในการดำรงชีวิตข้อเสนอแนะ ควรจัดหาพระภิกษุหรือวิทยากรที่มี

ชื่อเสียงที่มีความสามารถมาบรรยาย ควรจัดสถานที่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้มีความเหมาะสม ตลอดจนสอบถามความคิดเห็นผู้ต้องขังว่าต้องการรับการอบรมให้ความรู้ในเรื่องใด กิจกรรมเสริมการศึกษา ด้านการบริการห้องสมุดคิดเห็นว่าทำให้ได้ประโยชน์ ทางจิตใจคลายเครียด ได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ใหญ่ ปัญหาของการบริการห้องสมุด คือ หนังสือมีน้อย ระยะเวลาการเปิดบริการน้อยเกินไป และสถานที่คับแคบ ด้านกิจกรรมกีฬาผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากไม่มีอุปกรณ์กีฬามีปัญหาเรื่องสุขภาพ ไม่ชอบเล่นกีฬา และต้องทำงาน กิจกรรมเสียงตามสายผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่าได้รับประโยชน์จากรายการเสียงตามสาย ได้รับความรู้ข่าวสาร ความเพลิดเพลิน ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตัวในเรือนจำ ปัญหาที่สำคัญคือ ระยะเวลาในการบริการสั้นเกินไป เสียงไม่ชัดเจน และบริการไม่ต่อเนื่อง การบริการด้านโทรทัศน์ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ชอบดูรายการจากโทรทัศน์ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเพิ่มระยะเวลาในการบริการควรจัดให้มีเครื่องรับโทรทัศน์ประจำทุกเรือนนอน และควรจัดให้มีวีดีทัศน์ด้วย

แดนไทย เจริญ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในเรือนจำพิเศษธนบุรี 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนำความรู้ไปใช้ และเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามอายุ ระดับชั้นที่ศึกษา ระยะเวลาที่ต้องโทษและประเภทของความคิด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา และด้านการนำความรู้ไปใช้งาน อยู่ในระดับมาก ด้านครูผู้สอนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญตามตัวแปร ด้านอายุ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรด้านระดับชั้นที่ศึกษา ระยะเวลาที่ต้องโทษ และประเภทความผิด โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ด้านข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่ควรปรับปรุงหลักสูตรเนื่องจากเนื้อหาวิชาที่มีอยู่มีน้อยและไม่ทันสมัย ควรจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังที่เรียนจบแล้วสามารถทำงานได้ ควรเพิ่มเวลาสอนให้ครูเนื่องจากครูผู้สอนมีเวลาในการสอนน้อยมาก ครูควรมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ควรปรับปรุงสถานที่เรียนเนื่องจากสถานที่เรียนคับแคบไม่เพียงพอกับปริมาณผู้เรียนควรจัดการเรียนการสอนที่แดนผู้ต้องขัง วิชาที่สอนควรเป็นวิชาที่สามารถหางานได้ง่ายและควรจัดเนื้อหาให้แก่ผู้ต้องขังที่สามารถใช้งานได้จริงและประยุกต์ประกอบอาชีพได้จริง

สมชาย วิมานศักดิ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ทักษสถานวัยหนุ่มกลางก่อนการปล่อยตัว ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ผู้ต้องขังเพศชายที่ถูกควบคุมอยู่ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง มีอายุไม่เกิน 25 ปี ไม่ใช่คดียาเสพติด และเหลือโทษจำคุกต่อไปอีกระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี จำนวน 430 คน จากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด 2,815 คน โดยใช้แบบสอบถามผล ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษา ผู้วิจัยระบุว่ากรมราชทัณฑ์มิได้จัดให้การศึกษาย่างครบถ้วนจึงไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาเป็นผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรมได้ และ

ได้รับการเสนอแนะว่าควรจัดให้เป็นนโยบายด้านการศึกษาผู้ต้องขังวัยหนุ่มและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการฝึกวิชาชีพนโยบายของททศสถานได้กำหนดให้ผู้ต้องขังเป็นผู้ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้การถูกจัดให้ฝึกอบรมการใช้แรงงาน ไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาตามความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพตามความสนใจมากกว่ากำหนดใช้แรงงานผู้ต้องขัง

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านททศวิทยา สำนักททศวิทยา กรมราชทัณฑ์(2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 23 – 25 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพก่อนต้องโทษมีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ส่วนใหญ่กระทำความผิดคดี พ.ร.บ.ยาเสพติด มีกำหนดโทษจำคุกต่ำกว่า 2-5 ปี

2. ด้านการศึกษา ผู้ต้องขังที่เรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ททศสถานจะจัดให้ได้เรียนต่อและจัดการศึกษาวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานให้แก่ผู้ต้องขังมีการประเมินผลการเรียนและได้รับการสนับสนุนวิทยากร/ครูผู้สอนจากหน่วยงานภายนอก ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกของจังหวัดปทุมธานี

3. ด้านสวัสดิการ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ทั้งนี้มีความต้องการให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการและบันเทิง รองลงมาอันดับที่สองคือสวัสดิการด้านปัจจัยสี่ อันดับสามคือสถานที่สำหรับเล่นกีฬา และการออกกำลังกาย

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือ ขาดการวางแผนงาน/โครงการในการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ชัดเจนและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ สถานที่ภายในททศสถานคับแคบ ไม่สามารถแยกให้การปฏิบัติเป็นการเฉพาะได้ ไม่มีอาคารเรียนที่เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องดนตรี อุปกรณ์การกีฬาต่าง ๆ อันเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

อังคณา พงศ์พนิตานนท์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังททศสถานวัยหนุ่มกลาง ผลการศึกษาพบว่าความต้องการพัฒนาตนเองของ 3 ด้าน เรียงลำดับความถี่ ดังนี้ ด้านการศึกษาต้องการให้มีการฝึกวิชาชีพในวันหยุด ต้องการให้มีตำราแบบเรียนและเอกสารประกอบการเรียนที่ทันสมัย ด้านการฝึกอบรมต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาเป็นวิทยากรพิเศษ ควรฝึกอบรมวิชาชีพ เช่น ศิลปะ การอบรมแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลามาก ควรอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องขัง ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องการให้มีการจัดสถานที่บริการในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ฝึกงาน ควรมีห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ละแดนที่ควบคุม ควรมีคอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น เรียนรู้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาตนเองเรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้ ด้านการศึกษา หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ ด้านการฝึกอบรมการฝึกอบรมวิชาชีพมีปริมาณมากเกินไป ควรลดปริมาณงานให้น้อยลง การฝึกอบรมควรยกตัวอย่างมาก ๆ ด้าน

การเรียนรู้ด้วยตนเอง บางวันทำงานไม่เสร็จทำให้ขาดโอกาสการเรียนรู้ ยังไม่มีคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัศนทปฏิบัติสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ ได้ทำการศึกษาวิจัยแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม กรณีศึกษาทัศนทสถานวัยหนุ่มในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า(กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัศนทปฏิบัติ. 2550: 40)

1. กรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน ตามนโยบายให้ทัศนทสถานวัยหนุ่มอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ทั้งด้านงบประมาณ อัตรากำลัง องค์กรความรู้ เจ้าหน้าที่ที่มีงานด้านการแก้ไขฟื้นฟูและวัสดุอุปกรณ์ และควรทบทวนตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของทัศนทสถานวัยหนุ่มให้ครอบคลุมงานตามนโยบายเฉพาะของวัยหนุ่ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงรายได้ต่อหัวของผู้ต้องขังมาเป็นตัวชี้วัดผลงานของทัศนทสถานวัยหนุ่ม

2. ควรยกเลิกการฝึกวิชาชีพในลักษณะแรงงานรับจ้าง เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีเวลามากขึ้นในการเข้าร่วมโครงการหรือปฏิบัติกิจกรรมในการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะกลุ่ม หรือกิจกรรมพัฒนาอื่นๆที่ไม่ใช่แรงงานหารายได้

3. กรมราชทัณฑ์ควรทบทวนนโยบายว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติการรับตัวผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ชัดเจน และควรมีมาตรการกำกับให้ทัศนทสถานได้ถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสามารถวางรูปแบบ แนวทางและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้อย่างเป็นเอกภาพและบังเกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์

4. กรมราชทัณฑ์ควรให้ความสำคัญต่อการคัดสรรบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในทัศนทสถานวัยหนุ่มเป็นพิเศษ และควรจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะสำหรับบุคลากรของทัศนทสถานวัยหนุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการทำงานที่ถูกต้องให้เป็นไปในแนวทางเพื่อการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มและเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบและสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนนอกโรงเรียนในทัศนทสถานวัยหนุ่มกลาง การวิจัยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 สร้างและตรวจสอบรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 5 ประสิทธิภาพของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงรูปแบบ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนอกโรงเรียนทัศนสถานวิทยุหนองกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการของนักศึกษา แบบสัมภาษณ์ผู้สอน แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักศึกษา และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่า t -test Paired Samples ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบ คือ ผลการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความตระหนักในตน ขั้นการจัดประสบการณ์ใหม่ ขั้นการสร้างโครงสร้างความรู้ในตน ขั้นการทดลองปฏิบัติและขั้นการประยุกต์ใช้ ซึ่งมีประสิทธิผลโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 และความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ($S.D = .0.18$) 2. ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา : โอกาสเสี่ยงของตนเองจากอารมณ์และความต้องการทางเพศ และสัมพันธ์ภาพคู่ครองที่ดีมีคุณภาพ หลังเรียนพบว่ามีความเฉลี่ยหลังเรียนสูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่ามีความเฉลี่ยหลังเรียนสูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$ ($t = 3.494$) และ 3. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ($S.D = .0$)

อัยยรัช ครุอำโพธิ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของผู้ต้องโทษวัยหนุ่มการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของผู้ต้องโทษวัยรุ่น ถูกคุมขังอยู่ในทัศนสถานวิทยุหนองกลาง ทัศนสถานวิทยุหนุ่มพระนครศรีอยุธยาและเรือนจำพิเศษมีนบุรี กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมโดยมีจุดประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาจิตลักษณะเดิมของผู้ต้องโทษวัยหนุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
- 2) เพื่อศึกษาสถานการณ์ของผู้ต้องโทษวัยหนุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
- 3) เพื่อศึกษาจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ของผู้ต้องโทษวัยหนุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
- 4) เพื่อแสวงหาผู้ต้องโทษวัยหนุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และปัจจัยเชิงเหตุของผู้ต้องโทษเหล่านี้ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองน้อย

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยคือ ผู้ต้องโทษคดีเด็ดขาดที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ถึง 28 ปี กระทำผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด และคดีอาญาอื่น มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 8 ปี

จำนวน 450 คน ในการสุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามกำหนด (Stratified Quota Random Sampling) โดยผู้ต้องโทษมีอายุเฉลี่ย 23 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา และต้องโทษครั้งแรก

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบวัดมาตราประเมิณรวมค่า โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 5 ประเภท คือ

1) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร ได้แก่ มุ่งอนาคตควบคุมตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน และความสุขในชีวิตก่อนคุก

2) กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ 4 ตัวแปร ได้แก่ การเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน กำลังใจจากครอบครัว การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ เพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา ด้านการศึกษา ด้านฝึกวิชาชีพ

3) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพัฒนาตน

4) กลุ่มตัวแปรด้านพฤติกรรมการพัฒนาตน 2 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมการพัฒนาตนด้านการศึกษาและฝึกวิชาชีพ พฤติกรรมการพัฒนาตนด้านศาสนา และพฤติกรรมทางด้านระเบียบวินัย

5) ตัวแปรด้านชีวสังคมภูมิหลัง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three Way Analysis of Variance) และทดสอบปฏิสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญด้วยวิธีการของ Scheffe รวมทั้งยังมีการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้ทำทั้งกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 12 กลุ่มย่อยผลการศึกษที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก ผู้ต้องโทษที่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่/เพื่อนมาก ได้รับกำลังใจจากครอบครัวมาก และมีความเชื่ออำนาจในตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมพัฒนาตนด้านระเบียบวินัยมากกว่า ผู้ต้องโทษประเภทตรงข้าม ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ต้องโทษอายุมาก กลุ่มผู้ต้องโทษที่มีการศึกษาน้อย กลุ่มผู้ต้องโทษที่ทำผิดครั้งแรก และกลุ่มผู้ต้องโทษที่จำคุกได้ไม่นาน

ประการที่สอง สำหรับการทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนในการปรากฏว่า 1) จิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนในกลุ่มรวม ได้ 18.7% ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ต้องขังโทษอายุมาก 24.4% โดยที่ตัวทำนายที่สำคัญคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสุขในชีวิตก่อนเข้าคุก 2) สถานการณ์ 4 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมพัฒนาตนในกลุ่มรวม ได้ 33.1% ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ต้องขังโทษอายุมาก 40.9% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือการเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน กำลังใจจากครอบครัว โดยตัวทำนายมีค่าเบต้าเป็นบวกทั้งหมด

ประการที่สาม เมื่อใช้ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะและสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนาย 1) พฤติกรรมการพัฒนาตนด้านการศึกษาและฝึกวิชาชีพ ในกลุ่มรวม ได้ 47.9% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่/เพื่อนและความสุขในชีวิตก่อนเข้าคุก 2) พฤติกรรมการพัฒนาตนด้านศาสนา ในกลุ่มรวม ได้ 26.6% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิต การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่/เพื่อน และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพัฒนาตน และ 3) พฤติกรรมการพัฒนาตนด้านระเบียบวินัย ในกลุ่มรวม ได้ 47.4% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพัฒนาตน มุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน และ สุขภาพจิต

ประการที่สี่ ผู้ต้องโทษที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านนี้ในปริมาณน้อย คือ ผู้ต้องโทษที่ต้องโทษซ้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาผู้ต้องโทษวัยหนุ่มที่ต้องโทษซ้ำคือ

- 1) การพัฒนาพฤติกรรม การพัฒนาตนด้านการศึกษาและฝึกวิชาชีพ ควรพัฒนา ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่/เพื่อน
- 2) การพัฒนาพฤติกรรมการพัฒนาตนด้านศาสนา ควรพัฒนาด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3) การพัฒนาพฤติกรรมพัฒนาตนด้านระเบียบวินัย ควรพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่/เพื่อน และมุ่งอนาคตควบคุมตน

ฉัตรชัย ยอดอุดม (2552.บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการสภาพแวดล้อม ในการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำอำเภอธัญบุรี เรือนจำจังหวัด สุพรรณบุรี และเรือนจำกลางสมุทรปราการ ทำการศึกษามิติด้านการพัฒนาการศึกษา และการแก้ไข ฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่ม พบว่าเรือนจำได้ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาและ บำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบตามศักยภาพและทรัพยากรการบริหารของ แต่ละแห่ง แต่มีข้อจำกัดที่สำคัญที่ทำให้การแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ คือ พื้นที่ภายในเรือนจำที่คับแคบทำให้การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในเรื่องอาคารเรียน สถานที่ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ และได้มีข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดขนาดของเรือนจำ สถานที่ ตั้งและพื้นที่ภายในและการควบคุมผู้ต้องขังตามความจุของเรือนจำให้มีความสัมพันธ์และ สอดคล้องกัน การพัฒนาการศึกษาควรมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการพัฒนา ปรับเปลี่ยนแก้ไขคนให้มีคุณภาพด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่มมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม และพัฒนาวิธีการเป็นเครื่องมือที่สามารถลงลึกถึงสาเหตุการกระทำผิดและมูลเหตุจูงใจของผู้ต้องขัง แต่ละบุคคลเพื่อให้การแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพ

ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบ	การสังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม			
1.ปรัชญา	การเรียนรู้มาซึ่งการแก้ไขและการพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อคืนคนดีสู่สังคม			
2.วัตถุประสงค์	1.1 เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน 1.2 เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 1.3 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาและพึ่งพาตนเอง 1.4 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้แนวทางการเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง 1.5 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตอย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษ 1.6 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้ถึงแนวทางการสร้างความหวังสู่หนทางใหม่			
3.จุดมุ่งหมาย	1.1 เพื่อสร้างการมีระเบียบวินัยในตนเองให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มขณะต้องโทษ 1.2 เพื่อสร้างความรู้ทางความคิดในการช่วยเหลือเกื้อกูลและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 1.3 เพื่อสร้างแนวทางที่ถูกต้องในการพัฒนาและพึ่งพาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่มก่อนพ้นโทษ 1.4 เพื่อสร้างความรู้ทางความคิดในการเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง 1.5 เพื่อสร้างแนวทางในการดำรงชีวิตอย่างสุจริตชนให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มภายหลังพ้นโทษ 1.6 เพื่อสร้างความรู้ทางความคิดเรื่องความหวังสู่หนทางใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม			
4.รูปแบบกิจกรรม	กิจกรรม 3 Young			
	Young Take care (การมีระเบียบวินัยในตนเอง)	Young Self –value (การเห็นคุณค่าในตนเอง)	Young New life (การดำรงชีวิตในแนวทางใหม่)	
5.เนื้อหา กิจกรรม	- คนดีศรีวัยหนุ่ม - ใจเขาใจเรา	- บัณฑิตของฉันทัน - เราก็คือหนึ่ง	- ปัญหาปญญาเกิด - การดำรงชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง	
6.ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สร้างความรู้	สร้างแนวคิด	ทดลองปฏิบัติ	ประเมินผล ประยุกต์ใช้
7.เทคนิคการจัดกิจกรรม	การเรียนรู้แบบร่วมมือ "เพื่อนช่วยเพื่อน"		การเรียนรู้แบบร่วมมือ "โครงงาน"	การเรียนรู้แบบร่วมมือ "กรณีศึกษา"
8.การประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	ประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มเป้าหมาย 3 ด้าน			
	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การสร้างแนวทางใหม่การดำรงชีวิต	

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระหลัก	ตัวชี้วัด
5.บทบาทวิทยากร	วิทยากรในบริบทของทัศนสถานคือเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ทำหน้าที่อบรมผู้ต้องขัง การวิเคราะห์บทบาทผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้บรรลุผลด้านการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้ 1.สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เรียน 2.สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 3.ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม 4.สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้ 5.ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม 6.ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน 7.ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	สามารถกำหนดประเด็นคำถามได้ครอบคลุม ข้อมูลบทบาทของวิทยากรเพื่อการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีประสิทธิภาพ
6.เนื้อหากิจกรรม	การกำหนดเนื้อหากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การสร้างระเบียบวินัยในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตให้กับตนเอง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1.การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา 2.การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 3. ข้อควรระวังในการออกกำลังกาย 4.ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน 5 โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา 6.กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทัศนสถาน 7. สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัศนสถาน 8.วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย 9.การเลื่อนชั้นและการลดชั้น 10.โทษของการแตกความสามัคคี 11.การสร้างสามัคคี 12. คุณค่าของการทำงานเป็นทีม 13 การสร้างหลักการทำงานเป็นทีม 14. วิธีการจัดการความเครียด 15.การฝึกทักษะการจัดการความเครียด 16.วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ 17.การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์ 18.ความฉลาดทางอารมณ์ 19.ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ 20.การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ 21.การคิดเชิงบวก 22.พลังของการคิดเชิงบวก 23.การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 24.ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล 25.การฝึกปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 26.บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง 27.การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง 28.การตระหนักในคุณค่าแห่งตน 29.การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง 30.ความหมายของทักษะชีวิต 31.ทักษะชีวิต 32.ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง 33.แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง 34.แนวทางการพึ่งพาตนเอง 35.การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน 36.การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	สามารถกำหนดประเด็นคำถามได้ครอบคลุม เนื้อหา กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระหลัก	ตัวชี้วัด
	37.การพัฒนาทักษะอาชีพ 38.การค้นหาแนวทางการประกอบอาชีพตามความถนัดความสนใจ	
7.การจัดกิจกรรม	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีรายละเอียด ดังนี้	การกำหนดประเด็นคำถามได้ครอบคลุมการจัดกิจกรรมในส่วน
7.1 ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม : ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้ทราบอย่างชัดเจน ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ควรให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ	ของขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อให้บังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ
7.2 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม : การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง	การกำหนดประเด็นคำถามได้ครอบคลุมการจัดกิจกรรมในส่วน
7.3 ด้านเทคนิคการจัดกิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยอย่างมีประสิทธิภาพ 1.เทคนิคการระดมความคิด เป็นกระบวนการทำงานกลุ่ม ที่มีสมาชิกมาจากพื้นฐานที่แตกต่างกัน มารวมกันในการค้นหาแนวคิด และแนวทางการแก้ไขเดียวกันรวมกัน 2.เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพิจารณาหัวข้อที่กลุ่มสนใจร่วมกัน 3.เทคนิคการสนทนาเชิงวิพากษ์โดยให้ผู้เรียนสะท้อนแนวคิดในการพิจารณา ประเมิน ตัดสินสิ่งต่างๆ โดยพยายามแสวงหาคำตอบที่มีความสมเหตุสมผล 4.เทคนิคการใช้สุนทรียสนทนาโดยการรับฟังวิธีคิด วิธีการให้คุณค่า ความหมายของคนอื่นต่อสิ่งที่พูด เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 5.เทคนิคการเล่าเรื่อง “open your heart” โดยให้ผู้เรียนได้แสดงตัวตนของตนเองผ่านการเล่าเรื่องราวของตนเองในประเด็นต่าง ๆ เป็นการสร้างความเข้าใจในพื้นฐานตัวตนของผู้เรียนแต่ละคน 6.เทคนิคการใช้เกม โดยมีกฎกติการ่วมกัน การสังเกตพฤติกรรมการเล่น และผลการเล่นเกมมาใช้ในการอภิปรายสรุปผลการเรียนรู้	ของวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ
7.4 ด้านสื่อการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เหมาะสมกับบริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม และทัศนสถาน ได้แก่ รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน เครื่องคอมพิวเตอร์ ไขควงความรู้ ไปงานกิจกรรม หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ห้องสมุด บอร์ดจัดนิทรรศการ	สามารถกำหนดประเด็นคำถามได้ครอบคลุมสื่อการจัดกิจกรรม ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7.5 ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม	การประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ต้องให้ความสำคัญสัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เทคนิค และสื่อการจัดกิจกรรม เพื่อให้การพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีประสิทธิภาพโดยมีการประเมินผลพฤติกรรม ประเมินความรู้	สามารถกำหนดประเด็นคำถามได้ครอบคลุมการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินในลักษณะการวิจัยและพัฒนา(Research and development) มีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

1.1 ศึกษารูปแบบจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยนำกรอบแนวคิดในข้อที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

1.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

2.1. สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผลการวิจัยความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ในตอนที่ 1

2.2. สร้างหลักสูตร และแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ได้จากการสร้างรูปแบบจากผลการวิจัยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ประเมินรูปแบบ หลักสูตร และแผนการจัดตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลอง ประกอบด้วย

ประเมินหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี 30 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 แบบแผนการทดลอง (One group pre-test post-test design)
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาแบบจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขัง ประกอบด้วย นิยามการพัฒนาพฤติกรรมนิสัย วิวัฒนาการการจัดการศึกษาผู้ต้องขัง แนวคิดเพื่อการพัฒนาผู้ต้องขังเรือนจำประเทศไทย และเรือนจำต่างประเทศ แนวทางการจัดตั้งเรือนจำต้นแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังเฉพาะด้าน

ตอนที่ 2 บริบทเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบด้วย บริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม บริบทของทัณฑสถานวัยหนุ่ม กฎระเบียบของทัณฑสถาน

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นตอน วิธีการ เทคนิคการสอนการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางการสร้างกรอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 7 องค์ประกอบ

ตาราง 7 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการสร้างกรอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบ	ข้อบ่งชี้
1. ปรัชญา	1.เตรียมความพร้อมในการคืนคนดีสู่สังคม 2.การพัฒนาแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษ 3.การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีไม่ให้ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก 4. การพัฒนาสติปัญญา และความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล 5. การเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง 6. การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขัง 7.การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขัง

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อบ่งชี้
2. วัตถุประสงค์	1. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีระเบียบวินัยในตนเอง 2. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มรู้จักสามัคคี 4. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีการทำงานเป็นทีม 5. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าในตนเอง 6. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 7. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง 8. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่
3. บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ข้อมูลด้านอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว ประเภทคดี กำหนดโทษ โทษคงเหลือ อาชีพก่อนต้องโทษ
4. บริบททัณฑสถาน	ข้อมูลด้านกฎระเบียบ เจ้าหน้าที่ สภาพแวดล้อม ตารางการปฏิบัติงานภายในของทัณฑสถาน
5. บทบาทวิทยากร	1. สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เรียน 2. สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม 4. สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้ 5. ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม 6. ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน 7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการทำกิจกรรม
6. การจัดกิจกรรม	
6.1 ขั้นตอนการจัด	1. ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน 2. ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง 3. ควรให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม 4. ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
6.2 วิธีการจัดกิจกรรม	1. การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง 2. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ 3. ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ 4. ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง
6.3 เทคนิคการจัดกิจกรรม	1. เทคนิคการระดมความคิด 2. เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 3. เทคนิคการสนทนาเชิงวิพากษ์ 4. เทคนิคสุนทรียสนทนา 5. เทคนิคการเล่าเรื่องแสดงตัวตนของตนเอง 6. เทคนิคการใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ
6.4 สื่อการจัดกิจกรรม	1. รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน 2. เครื่องคอมพิวเตอร์ 3. ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม 4. หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ 6. ห้องสมุด 7. บอร์ดจัดนิทรรศการ

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อบ่งชี้
6.5 การประเมินผล	1.ประเมินโดยการเขียนบันทึกประจำวัน 2.ประเมินโดยการสนทนา 3.ประเมินโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม 4.ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 5.ประเมินพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม 6.ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้ 7.ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน
7. เนื้อหากิจกรรม	1.การมีระเบียบวินัยในตนเอง 2.การเห็นคุณค่าในตนเอง 3.การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่

1.2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยนำกรอบแนวคิดในข้อที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษา ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา 10 คน

2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจากทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช และทณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา 58 คน

3. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุ 18–30 ปี ที่ถูกควบคุมตัวตามคำพิพากษาของศาลที่ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา 8,600 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือขณะต้องโทษ 1,857 คน และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือขณะต้องโทษ 6,733 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มาจากกลุ่มประชากร ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจากทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช และทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุ 18–30 ปี ที่มาจากกลุ่มประชากร โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามสังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่มออกเป็น 3 แห่ง และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานะการศึกษาขณะต้องโทษออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนหนังสือและไม่เรียนหนังสือ และนำมาสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความต้องการรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 384 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือ จำนวน 86 คน กลุ่มที่ไม่เรียนหนังสือ จำนวน 298 คน สังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวน 269 คน: เรียนหนังสือ 50 คน ไม่เรียนหนังสือ 219 คน ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราชจำนวน 53 คน: เรียนหนังสือ 18 คน ไม่เรียนหนังสือ 35 คน ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 62 คน: เรียนหนังสือ 18 คน กลุ่มไม่เรียนหนังสือ 44 คน

1.2.2 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ตามกรอบรูปแบบงานวิจัยที่สร้างขึ้นจากเอกสารและศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 7 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 ปรัชญา

2.2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

2.2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง

2.2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2.3 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่

2.3 การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.4 การวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน

2.5 บทบาทวิทยากร

2.6 การจัดกิจกรรม ประกอบด้วย

2.6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

2.6.2 วิธีการจัดกิจกรรม

2.6.3 เทคนิคการจัดกิจกรรม

2.6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

2.6.5 การประเมินผล

2.7 เนื้อหากิจกรรม

ลักษณะเครื่องมือ

ลักษณะเครื่องมือได้จัดทำตามกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
กลุ่มเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ(Checklist) และแบบปลายเปิด เป็นข้อมูลคำถามแบบข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2540: 107-108; อ้างอิงจาก Likert scale.n.d) มี 6 ระดับความคิดเห็น ดังนี้

5 แทนความหมาย ความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

4 แทนความหมาย ความคิดเห็นด้วยมาก

3 แทนความหมาย ความคิดเห็นด้วยปานกลาง

2 แทนความหมาย ความคิดเห็นด้วยน้อย

1 แทนความหมาย ความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

0 แทนความหมาย ไม่เห็นด้วย

ตอนสุดท้ายเป็นการให้แสดงความคิดเห็นเป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพ

1. การตรวจสอบยืนยันแบบสอบถาม (Validation) เป็นการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรายข้อ ประเมินความสอดคล้อง (IOC) มีผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและแนว 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังจำนวน 2 ท่าน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) จากนั้นนำมาคำนวณค่าความสอดคล้องและวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง แล้วนำมาปรับปรุงแบบสอบถาม

1.1 จัดทำเครื่องมือตรวจสอบยืนยันของแบบสอบถามความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ด้านเนื้อหาองค์ประกอบพื้นฐาน (เอกสารดังภาคผนวก ง)

1.2 ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ประเมินความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruency index) เป็น เกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งดัชนีความสอดคล้องคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

+1 หมายถึง เห็นด้วย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ปรับปรุง

1 หมายถึง ไม่ใช่ ไม่เห็นด้วย

คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ โดยแทนค่าในสูตร วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยที่ได้

IOC มากกว่าเท่ากับ 0.5 มีความสอดคล้อง (ใช้ได้/ใช้ได้ปรับปรุง)

IOC น้อยกว่า 0.5 ไม่มีความสอดคล้อง (ใช้ไม่ได้)

1.3 ผลการตรวจสอบยืนยัน แบบสอบถามความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม มีข้อคำถามทั้งหมด 104 ข้อ แบ่งผลการ ประเมินออกเป็นตอนๆ ดังนี้ (ผลวิเคราะห์ดังภาคผนวก จ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ โดยรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบกิจกรรม ข้อคำถาม 95 ข้อ แบ่ง ออกเป็น

องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ) ข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ โดยรวมมี ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงภาษาใหม่เพื่อให้กระชับและชัดเจน

องค์ประกอบวัตถุประสงค์ ข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ โดยรวมมีค่าดัชนี ความสอดคล้องมากกว่า 0.50

องค์ประกอบบทวิเคราะห์ข้อมูลผู้ต้องขัง จำนวน 4 ข้อ โดยรวมมีค่า ดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50

องค์ประกอบบทวิเคราะห์ข้อมูลทัศนสถาน จำนวน 4 ข้อ มีค่าดัชนี ความสอดคล้องมากกว่า 0.50 จำนวน 2 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.50 จำนวน 2 ข้อ

องค์ประกอบบทบาทวิทยากร จำนวน 7 ข้อ โดยรวมมีค่าดัชนีความ สอดคล้องมากกว่า 0.50

องค์ประกอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 27 ข้อ โดยรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงภาษาใหม่

องค์ประกอบเนื้อหาการจัดกิจกรรม จำนวน 38 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 จำนวน 36 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.50 จำนวน 2 ข้อ

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ไปทดลอง (Try out) หาค่าความเชื่อมั่น เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความชัดเจนของคำถามทุกข้อกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง จำนวน 27 คน และผู้ต้องขังที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2557 และวันที่ 20 ธันวาคม 2557 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) หรือที่เรียกว่าแบบครอนบาค (Cronbach) หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ทั้งฉบับเท่ากับ .9571 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามผู้ต้องขังทั้งฉบับเท่ากับ .9132 (ผลการวิเคราะห์ดังภาคผนวก จ.)

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ถึงหน่วยงานกลุ่มตัวอย่าง

2) ประสานทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำส่งแบบสอบถามปลายเดือนธันวาคม 2557 และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ภายในเดือนมกราคม 2558 ได้แบบสอบถามกลับคืนมา สำหรับเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจำนวน 40 ชุด และผู้ต้องขัง จำนวน 384 ชุด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิดเป็นข้อความข้อมูลทั่วไปโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 107-108; อ้างอิงจาก Likert scale.n.d) มี 6 ระดับ โดยในแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

5.00 - 4.50	แทนความหมาย	เห็นด้วยมากที่สุด
4.49 - 3.50	แทนความหมาย	เห็นด้วยมาก
3.49 - 2.50	แทนความหมาย	เห็นด้วยปานกลาง
2.49 - 1.50	แทนความหมาย	เห็นด้วยน้อย
1.49 - 1.00	แทนความหมาย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
0.99 ลงไป	แทนความหมาย	ไม่เห็นด้วย

1.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation : ,S.D = .)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.1 สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จากผลการวิจัยความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ในตอนที่ 1

2.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแยกตามองค์ประกอบและผลการวิเคราะห์รายละเอียดขององค์ประกอบ

2.1.2 จัดลำดับความคิดเห็นของรูปแบบเป็นรายองค์ประกอบและรายชื่อของแต่ละองค์ประกอบ

2.1.3 สรุปร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งได้จากแบบสอบถาม

2.1.4 ร่างขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

รายละเอียดผลการวิเคราะห์อยู่ในบทที่ 4 ตอนที่ 2

2.2 สร้างหลักสูตร และแผนจัดกิจกรรม ตามรูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ได้จากการสร้างรูปแบบจากผลการวิจัยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1) การสร้างหลักสูตร

โดยการนำผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสร้างหลักสูตร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุัตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ได้จากผลการวิจัยและการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาเปรียบเทียบและกำหนดหลักสูตร

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุัตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผลการสำรวจความต้องการรูปแบบกิจกรรมเรียงจากมากไปน้อยคือการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.34$, S.D = 0.68) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.16$, S.D = 0.68) และการมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.63)

1.3 ปรึษาการพัฒนาพหุัตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้คือการคืนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดีไม่กระทำผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง

1.4 สร้างเนื้อหาหลักสูตรมาจากการสำรวจความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเนื้อหาหลักสูตรที่ได้ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ คือ เนื้อหาด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ 7 เนื้อหา เนื้อหาด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 22 เนื้อหา และเนื้อหาด้้นการมีระเบียบวินัยในตนเอง 7 เนื้อหา

1.5 กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วยบทบาทของวิทยากรและการจัดกิจกรรมได้แก่ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม เทคนิคการจัดกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม

1.6 กำหนดการดำเนินการวิจัย

1.7 กำหนดและสร้างคู่มือหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุัตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1.8 กำหนดวิธีการประเมินผล

2) การสร้างแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุัตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

มีขั้นตอนการวิเคราะห์และการสร้างแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุัตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มดังนี้

2.1 วิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดกิจกรรม

2.2 กำหนดระยะเวลาดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมากำหนดหน่วยการเรียนรู้

2.4 วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อนำมากำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ สื่อที่ใช้การจัดกิจกรรม เทคนิคการจัดกิจกรรม

2.5 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

2.6 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

แผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
จำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง ดังนี้

กิจกรรมครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศผู้ต้องขัง ชี้แจงวัตถุประสงค์ กฎกติกากการเข้าร่วม
กิจกรรม ละลายพฤติกรรม ประเมินความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมครั้งที่ 2 กิจกรรม Time life (การเดินทางของชีวิต) หน่วยการเรียนรู้
เรื่องการวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

กิจกรรมครั้งที่ 3 กิจกรรม Open box (กล่องเปิดใจ) หน่วยการเรียนรู้เรื่องการ
วิเคราะห์ตนเองที่ผ่านมา

กิจกรรมครั้งที่ 4 กิจกรรม Hero or Zero (ถอดบทเรียนชีวิตก้าวผิดพลาด)
หน่วยการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ตนเองที่ผ่านมา

กิจกรรมครั้งที่ 5 กิจกรรม Am young prisoner หน่วยการเรียนรู้เรื่องกิจวัตร
ประจำวันของผู้ต้องขัง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน วินัยของผู้ต้องขัง
การลงโทษทางวินัย การเลื่อนชั้นและลดชั้น

กิจกรรมครั้งที่ 6 กิจกรรม Unity (ความสามัคคี) หน่วยการเรียนรู้เรื่องโทษของ
การแตกความสามัคคีและการสร้างความสามารถ

กิจกรรมครั้งที่ 7 กิจกรรม Check(อา)รรมณ์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการจัดการ
ความเครียด

กิจกรรมครั้งที่ 8 กิจกรรม Gu รู้(ปัญหา)มาปัญญาเกิด หน่วยการเรียนรู้เรื่อง
การควบคุมอารมณ์

กิจกรรมครั้งที่ 9 กิจกรรมสุขหัวหาเรื่อง หน่วยการเรียนรู้เรื่องความฉลาดทาง
อารมณ์

กิจกรรมครั้งที่ 10 กิจกรรม Idol in my heart หน่วยการเรียนรู้เรื่องบุคคล
ต้นแบบ การพัฒนาคุณลักษณะและการตระหนักคุณค่าแห่งตน

กิจกรรมครั้งที่ 11 กิจกรรม Hot news & Clip (กรณีศึกษาจากสื่อหนังสือพิมพ์
สื่อสารสนเทศ) หน่วยการเรียนรู้เรื่องทักษะชีวิต

กิจกรรมครั้งที่ 12 กิจกรรม Future way (หนทางในอนาคต) หน่วยการเรียนรู้
เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง

กิจกรรมครั้งที่ 13 กิจกรรม The letter (จดหมายถึงบ้าน) หน่วยการเรียนรู้
เรื่องการพึ่งพาตัวเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน

กิจกรรมครั้งที่ 14 กิจกรรม Go home (ทางกลับบ้าน) หน่วยการเรียนรู้เรื่อง
การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

กิจกรรมครั้งที่ 15 อภิปรายสรุปผลและประเมินความรู้หลังการจัดกิจกรรม รวม
ผลการประเมินพฤติกรรม

ตาราง 8 แสดงแผนการทดลองกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ระยะเวลา	กิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)	เทคนิค การจัด กิจกรรม	สื่อที่ใช้จัด กิจกรรม	การ ประเมินผล
ครั้งที่ 1	ปฐมนิเทศผู้ต้องขัง ทดสอบความรู้ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้	ชี้แจงวัตถุประสงค์/ กฎกติกาการเข้าร่วม อย่างชัดเจน กิจกรรม, ละคร พฤติกรรม	3	การใช้เกม กิจกรรม นันทนาการ	-	ประเมิน ความรู้ ประเมิน พฤติกรรม ก่อนเข้าร่วม กิจกรรม
ครั้งที่ 2	กิจกรรมที่ 1 time life (การเดินทางชีวิตฉัน)	การวิเคราะห์ตนเองใน ชีวิตที่ผ่านมา	3	สุนทรีย์ สนทนา	คอมพิวเตอร์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 3	กิจกรรมที่ 2 Open box (กล่องเปิดใจ)	การวิเคราะห์ตนเองใน ชีวิตที่ผ่านมา	3	สุนทรีย์ สนทนา	เครื่อง คอมพิวเตอร์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 4	กิจกรรมที่ 3 Hero or Zero (ถอดบทเรียนชีวิต ก้าวผิดพลาด)	การวิเคราะห์ตนเองใน ชีวิตที่ผ่านมา ข้อควรระวังของการสัก ร่างกายและการมี เพศสัมพันธ์กับเพศ เดียวกัน	3	ระดม ความคิด	รายการ โทรทัศน์ เครื่อง คอมพิวเตอร์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 5	กิจกรรมที่ 4 Am young prisoner	กิจวัตรประจำวันของ ผู้ต้องขัง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ/ สิ่งของต้องห้ามนำเข้า ทัณฑสถาน วินัยของผู้ต้องขังและ การลงโทษทางวินัย/ การเลื่อนชั้นและลดชั้น	3	ระดม ความคิด อภิปราย กลุ่ม	รายการ โทรทัศน์ เครื่อง คอมพิวเตอร์ ใบความรู้ ใบกิจกรรม	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 6	กิจกรรมที่ 5 Unity (ความสามัคคี)	โทษของการแตกความ สามัคคีและการสร้าง ความสามัคคี	3	ระดม ความคิด อภิปราย กลุ่ม	ห้องสมุด	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 7	กิจกรรมที่ 6 Check (อา)รณณ์	การจัดการความเครียด	3	สุนทรีย์ สนทนา	คอมพิวเตอร์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 8	กิจกรรมที่ 7 Gu ู้ (ปัญหาหมาปญญา เกิด)	การควบคุมอารมณ์	3	สุนทรีย์ สนทนา	คอมพิวเตอร์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 9	กิจกรรมที่ 8 สุ่มหัวหาเรื่อง	ความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงบวก สื่อสารเชิงสร้างสรรค์	3	ระดม ความคิด อภิปราย กลุ่ม	คอมพิวเตอร์ รายการ โทรทัศน์	สังเกต พฤติกรรม

ตาราง 8 (ต่อ)

ระยะเวลา	กิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)	เทคนิค การจัด กิจกรรม	สื่อที่ใช้จัด กิจกรรม	การ ประเมินผล
ครั้งที่ 10	กิจกรรมที่ 9 Idol in my heart	บุคคลต้นแบบ การ พัฒนาคุณลักษณะและ การตระหนักคุณค่าแห่ง ตน	3	ระดม ความคิด อภิปราย กลุ่ม	เครื่อง คอมพิวเตอร์ รายการ โทรทัศน์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 11	กิจกรรมที่ 10 Hot news & Clip (กรณีศึกษาจากสื่อ หนังสือพิมพ์สื่อสาร สนเทศ)	ทักษะชีวิต	3	ระดม ความคิด	รายการ โทรทัศน์ ห้องสมุด ใบความรู้ ใบกิจกรรม	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 12	กิจกรรมที่ 11 Future way (หนทางในอนาคต)	เศรษฐกิจพอเพียงและ แนวคิดการปฏิบัติตนสู่ วิถีความพอเพียง	3	ระดม ความคิด อภิปราย กลุ่ม	เครื่อง คอมพิวเตอร์ รายการ โทรทัศน์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 13	กิจกรรมที่ 12 The letter (จดหมายถึงบ้าน)	การพึ่งพาตัวเองและ การดำเนินชีวิตในโลก ปัจจุบัน	3	สุนทรีย์ สนทนา	เครื่อง คอมพิวเตอร์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 14	กิจกรรมที่ 13 Go home (ทางกลับบ้าน)	การพัฒนาทักษะอาชีพ และการประกอบอาชีพ ตามความถนัดและ ความสนใจ	3	สุนทรีย์ สนทนา	เครื่อง คอมพิวเตอร์ รายการ โทรทัศน์	สังเกต พฤติกรรม
ครั้งที่ 15	อภิปราย สรุปผล ประเมินผลการจัด กิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้	สรุปผลการเรียนรู้ ดำเนินการประเมิน ความรู้หลังเข้าร่วม กิจกรรม ประเมินพฤติกรรม หลังเข้าร่วมกิจกรรม	3	-	-	ประเมินตาม รู้ ประเมิน พฤติกรรม
รวม			45			

2.3. ประเมินรูปแบบ หลักสูตร และแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

จากการสร้างรูปแบบ หลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มในข้อ 2.2 นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินจำนวน 5 ท่านประกอบด้วย ด้านการศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 2 ท่าน ด้านจิตวิทยาแนะแนว 1 ท่านและด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังจำนวน 2 ท่าน (รายชื่อดังภาคผนวก ก)

การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม และเครื่องมือประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2540: 107-108; อ้างอิงจาก Likert scale. n.d.) มี 5 ระดับโดยในแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

5 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมมากที่สุด
4 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมมาก
3 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมปานกลาง
2 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมน้อย
1 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมโดยในแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

5.00 – 4.50 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมมากที่สุด
4.49 – 3.50 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมมาก
3.49 – 2.50 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมปานกลาง
2.49 – 1.50 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมน้อย
1.49 – 1.00 แทน	ความหมาย	ความเหมาะสมน้อยที่สุด

สรุปผลการสร้างหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม และเครื่องมือประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม และผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญประเมิน

รายละเอียดผลการวิเคราะห์อยู่ในบทที่ 4 ตอนที่ 2

ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลอง

ประเมินหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี 30 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษา ดังนี้

ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุ 18-30 ปี ที่ถูกควบคุมตัวตามพิพาทของศาลที่ทัณฑสถาน
วัยหนุ่มกลาง จำนวน 6,000 คน : เรียนหนังสือ 1,056 คน ไม่เรียนหนังสือ 4,944 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มาจากกลุ่มประชากร ดังนี้

ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุ 18 – 30 ปี ที่มาจากกลุ่มประชากร โดยวิธีการเลือกแบบ
เจาะจง จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือ 15 คน กลุ่มที่ไม่เรียนหนังสือ 15 คน

3.2 แบบแผนการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Design)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองก่อนและหลังกลุ่มเดียว
(One Group Pre-test Post-test Design) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2538:249) เป็นรูปแบบ
วิธีการวิจัยสำหรับทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว โดยทดลองด้วยหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริม
การเรียนรู้ แล้วเก็บข้อมูลด้านการทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งมีลักษณะเดียวกับรูปแบบ
ดังนี้

ทดสอบก่อน(Pretest)	การดำเนินการทดลอง	ทดสอบหลัง(Posttest)
T_1	X	T_2

(ที่มา: ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538: 249)

เมื่อ T_1 แทน การทดสอบก่อนการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (Pre-test)

เมื่อ X แทน การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

เมื่อ T_2 แทน การทดสอบหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (Post-test)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤ
ตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

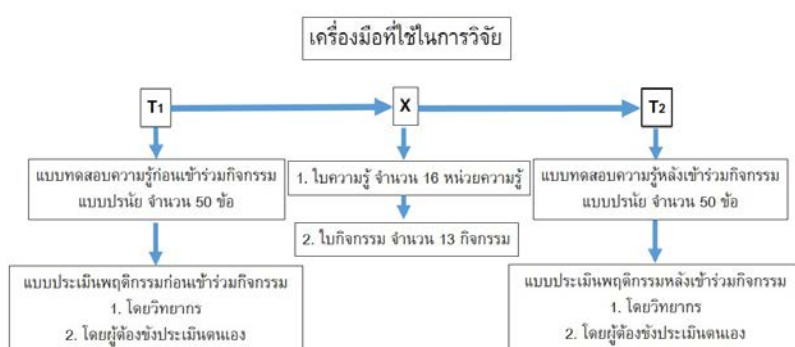
- 1) แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นแบบ
ปรนัย จำนวน 50 ข้อ
- 2) ใบความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระการเรียนรู้ จำนวน 16 หน่วยการเรียนรู้
- 3) ใบงานกิจกรรม จำนวน 13 กิจกรรม

4) แบบประเมินพฤติกรรม แบ่งออกเป็น 1) ประเมินโดยวิทยากร 2) ประเมินโดยผู้ต้องขัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ประเมินตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง แบ่งออกเป็น ประเมินโดยวิทยากร และประเมินโดยผู้ต้องขัง มีระดับคะแนน ดังนี้

- 5 แทน ความหมายแสดงพฤติกรรมระดับคะแนนดีมาก
- 4 แทน ความหมายแสดงพฤติกรรมระดับคะแนนดี
- 3 แทน ความหมายแสดงพฤติกรรมระดับคะแนนปานกลาง
- 2 แทน ความหมายแสดงพฤติกรรมระดับคะแนนน้อย
- 1 แทน ความหมายแสดงพฤติกรรมระดับคะแนนน้อยที่สุด

ภาพประกอบ 3 แสดงเครื่องมือในการวิจัย

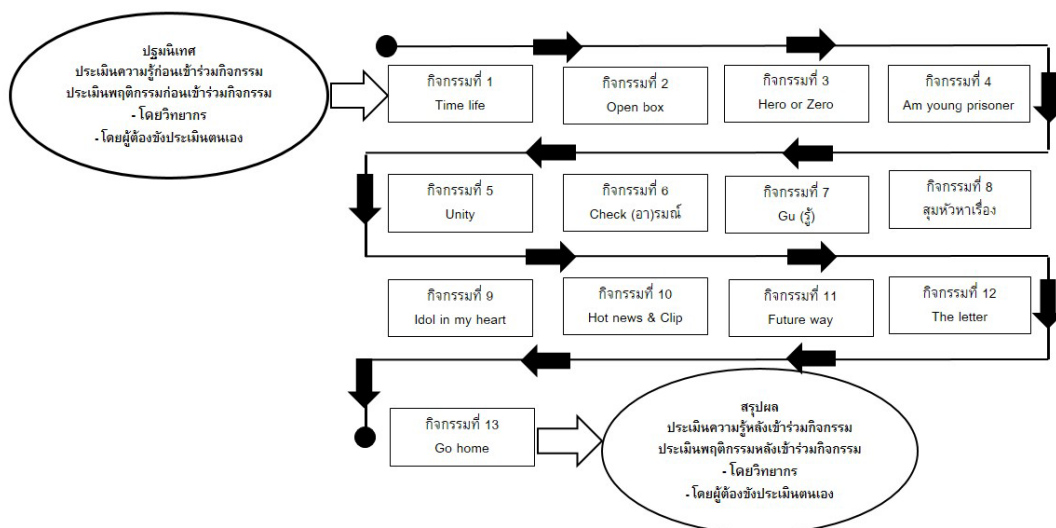
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อแจ้งกรมราชทัณฑ์ขออนุญาตเข้าทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มกับผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี

3.4.2 ระยะเวลาการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี

ครั้งที่ 1	ปฐมนิเทศประเมินความรู้ก่อนการเรียนรู้	วันที่ 18 มกราคม 2559
ครั้งที่ 2	กิจกรรมที่ 1 time life (การเดินทางชีวิตฉัน)	วันที่ 19 มกราคม 2559
ครั้งที่ 3	กิจกรรมที่ 2 Open box (กล่องเปิดใจ)	วันที่ 25 มกราคม 2559
ครั้งที่ 4	กิจกรรมที่ 3 Hero or Zero	วันที่ 27 มกราคม 2559
(ถอดบทเรียนชีวิตก้าวผิดพลาด)		
ครั้งที่ 5	กิจกรรมที่ 4 Am young prisoner	วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 6	กิจกรรมที่ 5 Unity (ความสามัคคี)	วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 7	กิจกรรมที่ 6 Check (อา)รณ	วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 8	กิจกรรมที่ 7 Gu รู้ (ปัญหามาปัญญาเกิด)	วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 9	กิจกรรมที่ 8 สุมหัวหาเรื่อง	วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 10	กิจกรรมที่ 9 Idol in my heart	วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 11	กิจกรรมที่ 10 Hot news & Clip	วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 12	กิจกรรมที่ 11 Future way (หนทางในอนาคต)	วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 13	กิจกรรมที่ 12 The letter (จดหมายถึงบ้าน)	วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2559
ครั้งที่ 14	กิจกรรมที่ 13 Go home (ทางกลับบ้าน)	วันที่ 3 มีนาคม 2559
ครั้งที่ 15	อภิปราย/สรุปผล ประเมินความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรม	วันที่ 4 มีนาคม 2559

ภาพประกอบ 4 แสดงโครงสร้างกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการทดลอง 15 ครั้ง จำนวน 13 กิจกรรม ดำเนินงานแต่ละครั้ง โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ครั้งที่ 1 วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

1) การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

คะแนน 41.00 – 50.00	ความหมาย	ระดับคะแนนดีมาก
คะแนน 31.00 – 40.00	ความหมาย	ระดับคะแนนดี
คะแนน 21.00 – 30.00	ความหมาย	ระดับคะแนนพอใช้
คะแนน 11.00 – 20.00	ความหมาย	ระดับคะแนนต่ำ
คะแนน 1.00 – 10.00	ความหมาย	ระดับคะแนนต่ำที่สุด

2) การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินพฤติกรรมใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

5.00 – 4.50 แทน	ความหมาย	แสดงพฤติกรรมระดับดีมาก
4.49 – 3.50 แทน	ความหมาย	แสดงพฤติกรรมระดับดี
3.49 – 2.50 แทน	ความหมาย	แสดงพฤติกรรมระดับพอใช้
2.49 – 1.50 แทน	ความหมาย	แสดงพฤติกรรมระดับต่ำ
1.49 – 1.00 แทน	ความหมาย	แสดงพฤติกรรมระดับต่ำที่สุด

ครั้งที่ 2 – 14 เข้าร่วมกิจกรรม

ครั้งที่ 15 หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และผลการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแต่ละระดับคะแนนเหมือนกับก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผลการทดลองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้

1) แบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation: S.D) และ t-test

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ค่าความยากง่าย (p)

ค่าความยากง่าย (Difficulty index) คืออัตราส่วนระหว่างจำนวนคนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูกกับจำนวนคนที่ตอบข้อนั้นทั้งหมด ถ้าข้อสอบมีคนทำถูกมากข้อสอบข้อนั้นง่าย แต่ถ้าข้อสอบข้อใดคนทำถูกน้อยข้อสอบนั้นยาก

$$P = \frac{R}{N}$$

P คือ ค่าดัชนีความยากง่าย

P คือ จำนวนผู้เรียนที่ทำข้อนั้นถูก

P คือ จำนวนผู้เรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบข้อนั้น

การแปลความหมายของค่าดัชนีความง่าย

ดัชนีค่าความยากง่าย	ความหมาย
มากกว่า 0.8	ง่ายมาก(ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
0.60-0.80	ค่อนข้างง่าย
0.40-0.60	ปานกลาง
0.20-0.40	ค่อนข้างยาก
น้อยกว่า 0.20	ยากมาก(ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

หมายเหตุ ข้อสอบที่มีค่าความยากระหว่าง 0.20-0.80 เป็นข้อสอบที่มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้

1.2 ค่าอำนาจจำแนก (r)

ค่าอำนาจจำแนก (Discriminant index) เป็นคุณสมบัติที่บ่งบอกถึงความสามารถของข้อสอบที่จำแนกเก่ง-อ่อน มีค่า r เป็นตัวดัชนีบ่งชี้ให้ทราบว่า ข้อสอบข้อใดมีอำนาจจำแนกสูงจะเป็นข้อสอบที่ดี หมายถึง ข้อสอบข้อนี้คนทำถูกจะเป็นกลุ่มเก่ง ถ้าใครผิดจะเป็นกลุ่มอ่อน

$$r = \frac{R_H - R_L}{N_H}$$

r คือค่าอำนาจจำแนก

R_u คือจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง

R_L คือจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ

N_H คือจำนวนผู้เรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนสูงหรือกลุ่มคะแนนต่ำ

การแปลความหมายของค่าดัชนีอำนาจจำแนก

ดัชนีค่าอำนาจจำแนก	ความหมาย
มากกว่า 0.4	ดีมาก
0.30 - 0.39	ดี
0.20 - 0.29	ปานกลาง
0.00 - 0.19	ปรับปรุง
น้อยกว่า 0.00	ตัดทิ้ง

หมายเหตุค่าอำนาจจำแนกที่ใช้ได้จะต้องมีค่า r สูงกว่า .20 ขึ้นไป

ผลการแจกแจงค่าอำนาจจำแนก

ดัชนีค่าอำนาจจำแนก น้อยกว่า 0.00 จำนวน 10 ข้อ

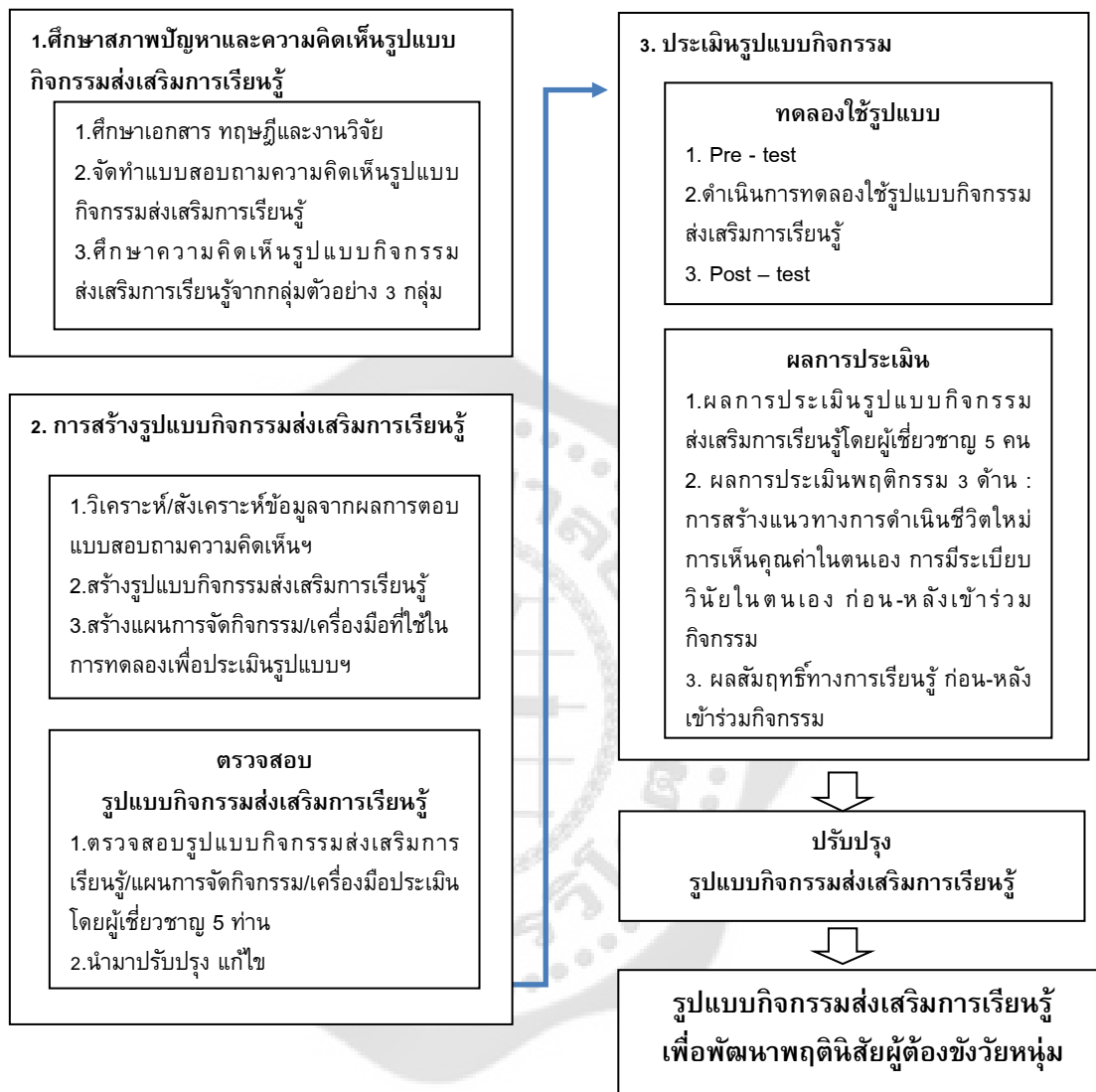
ดัชนีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป จำนวน 50 ข้อ

รายละเอียดตารางผลการแจกแจงค่าอำนาจจำแนกในภาคผนวก จ

3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มด้วยสูตร t-test แบบ Dependent

แผนผังขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
ได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 5 แสดงแผนผังขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-test Dependent
Sig	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 1.1 เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน
 - 1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง
 - 1.3 ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.1 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทักษสถานวัยหนุ่มกลาง ทักษสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทักษสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช เรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทักษสถานวัยหนุ่มกลาง ทักษสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทักษสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทัณฑสถานวัยหนุ่ม กลางทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ในภาพรวมและ รายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทัณฑสถานวัยหนุ่ม กลางทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช องค์ประกอบและ รายข้อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม

1. สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มจาก ผลการวิจัยความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างในตอนที 1

1.1 สรุปรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มตาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

1.2 สรุปร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เรียงตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

1.3 ร่างขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.1 ผลการประเมินภาพรวมและรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ผลการประเมินรายองค์ประกอบและรายข้อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมและขั้นตอนการพัฒนารูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3.1 ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.3.2 ผลการประเมินขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.3.3 ผลการประเมินหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากการทดลอง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
2. ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรายรวมและรายด้าน ได้แก่ การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิทยากรและผู้ต้องขัง
3. ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม
4. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมกับภูมิหลังผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทักษสถานวัยหนุ่มกลาง ทักษสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทักษสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ รายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน

ข้อมูลสถานภาพ		จำนวนคน
1. เพศ	ชาย	3
	หญิง	2
	รวม	5
2. อายุ	45 - 55 ปี	4
	55 - 60 ปี	1
	รวม	5
3. สังกัด	ส่วนกลางกรมราชทัณฑ์	1
	ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	2
	ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา	1
	ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช	1
	รวม	5
4. ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการส่วน	2 ปี	2
	3 ปี	1
	4 ปี	1
	5 ปีขึ้นไป	1
	รวม	5

ตาราง 9 ข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน สังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 5 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 45-55 ปี จำนวน 4 คน มีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการส่วน 2 ปี จำนวน 2 คน

1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง ทักษะสถานวัย

หนุ่มกลาง ทักษะสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทักษะสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช จำนวน 40 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัดทัณฑสถาน ตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง ระยะเวลา การปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง รายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง

ข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	35	87.50
หญิง	5	12.50
รวม	40	100.00
2. อายุ		
30 - 40 ปี	16	40.00
41 - 50 ปี	11	27.50
51 ปีขึ้นไป	13	32.50
รวม	40	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	17.50
ปริญญาตรี	24	60.00
ปริญญาโท	9	22.50
รวม	40	100.00
4. สังกัดทัณฑสถาน		
ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	18	45.00
ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช	14	35.00
ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา	8	20.00
รวม	40	100.00
5. ตำแหน่ง		
เจ้าพนักงานราชทัณฑ์	12	30.00
นักทัณฑวิทยา	18	45.00
นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ	8	20.00
อนุศาสนาจารย์	1	2.50
อื่นๆ(นักสังคมสงเคราะห์)	1	2.50
รวม	40	100.00
6. ระดับตำแหน่ง		
ชำนาญการ	24	60.00
ชำนาญงาน	9	22.50
ปฏิบัติการ	3	7.50
ปฏิบัติงาน	4	10.00
รวม	40	100.00
7. ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง		
ต่ำกว่า 10 ปี	7	17.50
10 - 15 ปี	17	42.50
15 ปีขึ้นไป	16	40.00
รวม	40	100.00

ตาราง 10 แสดงข้อมูลสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง ทักษะสถานวัยหนุ่มกลาง ทักษะสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทักษะสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราชพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนใหญ่จบระดับ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ส่วนใหญ่สังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่ม กลาง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นนักทัณฑวิทยา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งชำนาญการ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และ

ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง 10-15 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5

1.3 ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ที่ถูกควบคุมตัวภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช จำนวน 384 คน จำแนกตามอายุ ภูมิสำเนาเดิม กำหนดโทษ โทษคงเหลือ ประเภทคดี อาชีพก่อนต้องโทษ สถานภาพตนเอง สถานภาพครอบครัว สถานะขณะต้องโทษรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

	ข้อมูลสถานภาพ	จำนวนคน	ร้อยละ
1.อายุ	18 - 25 ปี	319	83.10
	26 - 30 ปี	65	16.90
	รวม	384	100.00
2.ภูมิสำเนาเดิม	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	121	31.50
	ภาคกลาง	62	16.10
	ภาคตะวันออก	123	32.00
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14	3.60
	ภาคใต้	53	13.80
	ภาคเหนือ	11	2.90
	รวม	384	100.00
3.กำหนดโทษ	1 - 5 ปี	274	71.40
	5 ปีขึ้นไป - 10 ปี	66	17.20
	10 ปีขึ้นไป - 20 ปี	21	5.50
	20 ปีขึ้นไป - 30 ปี	14	3.60
	30 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต	9	2.30
	รวม	384	100.00
4.โทษคงเหลือ	5 เดือน - 1 ปี	119	31.00
	1 ปีขึ้นไป - 5 ปี	219	57.00
	5 ปีขึ้นไป - 10 ปี	22	5.70
	10 ปีขึ้นไป - 20 ปี	20	5.20
	20 ปีขึ้นไป	4	1.00
	รวม	384	100.00
5.ประเภทคดี	ความผิดเกี่ยวกับเพศ(โทรม,ข่มขืน,กระทำชำเรา,พรากผู้เยาว์)	12	3.10
	ความผิดต่อชีวิต(พยายามฆ่า,ฆ่า)	26	6.80
	ความผิดต่อทรัพย์(ปล้นทรัพย์,ชิงทรัพย์,ลักทรัพย์,รับของโจร)	40	10.40
	ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด(ครอบครองยาเสพติด,จำหน่ายยาเสพติด)	306	79.70
	รวม	384	100.00
6.อาชีพก่อนต้องโทษ	นักเรียน/นักศึกษา	36	9.40
	รับจ้างทั่วไป	239	62.20
	เกษตรกร	11	2.90
	ทหารเกณฑ์	4	1.00
	ค้าขาย	23	6.00
	ไม่ได้ทำงาน	71	18.50
	รวม	384	100.00
7.สถานภาพตนเอง	โสด	298	77.60
	มีครอบครัว	86	22.40
	รวม	384	100.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลสถานภาพ		จำนวนคน	ร้อยละ
8.สถานภาพครอบครัว	บิดา/มารดาอยู่ด้วยกัน	191	49.70
	บิดา/มารดาหย่าร้าง	140	36.50
	บิดา/มารดาเสียชีวิต	49	12.80
	ไม่ทราบข้อมูลบิดา/มารดา	4	1.00
	รวม	384	100.00
9.สถานะการศึกษา ขณะต้องโทษ	ผู้ไม่รู้หนังสือ	3	0.80
	ประถมศึกษา	12	3.10
	มัธยมศึกษาตอนต้น	26	6.80
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	10	2.60
	ปวช.	27	7.00
	ปวส.และอุดมศึกษา	8	2.10
	ไม่ได้เรียนหนังสือ	298	77.60
	รวม	384	100.00

ตาราง 11 แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ถูกควบคุมตัวภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 83.1 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออก จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 ส่วนใหญ่มีกำหนดโทษ 1-5 ปี จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 ส่วนใหญ่โทษคงเหลือ 1 ปีขึ้นไปถึง 5 ปี จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ส่วนใหญ่มีประเภทคดีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด ได้แก่ ครอบครองยาเสพติด จำหน่ายยาเสพติด จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปก่อนต้องโทษ จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 77.6 ส่วนใหญ่มีสถานภาพครอบครัวบิดา/มารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 และส่วนใหญ่มีสถานะขณะต้องโทษคือไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 298 คนคิดเป็นร้อยละ 77.6

2.ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.1 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ระดับผู้ำนวยการส่วนสังกัดส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช เรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตาราง 12 แสดงข้อมูลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน

องค์ประกอบ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	สรุปประเด็น
ปรัชญา	ปรับเปลี่ยนเจตคติให้คิดเป็นรูปผิดชอบชีวิตรักศรัทธาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ความมีคุณค่าในตัวเอง	มีจิตสำนึกสร้างสรรค์พึ่งพาตัวเองได้	มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต	การเคารพกฎ กติกา นำมาซึ่งการเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม	ปรับเปลี่ยนเจตคติให้คิดเป็นมีคุณค่าพึ่งพาตนเองได้เป็นพลเมืองที่ดี
วัตถุประสงค์	ชวนขยายหาความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	เห็นคุณค่าตนเองเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างถาวร	รักและเห็นคุณค่าของตนเอง	รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	รู้จักหน้าที่	-เห็นคุณค่าของตนเอง -รับผิดชอบต่อตนเองและรู้จักหน้าที่ -เปลี่ยนพฤติกรรมอย่างถาวร
การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ภูมิหลัง พื้นฐานการศึกษาประเภทคดีกำหนดโทษ	ภูมิหลัง สภาพครอบครัว สภาพชุมชน ลักษณะการเลี้ยงดู กลุ่มเพื่อน ทักษะเฉพาะตัว	ประวัติ สภาพครอบครัว อาชีพและความถนัด	สาเหตุปัญหาที่กระทำความผิด	พื้นฐานครอบครัวก่อนต้องโทษ ประวัติการศึกษา	วิเคราะห์ข้อมูล -ด้านภูมิหลังของผู้ต้องขัง -ประเภทคดี
การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	มีอาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี	สร้างบรรยากาศให้ส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม กลุ่มผู้เรียนและเจ้าหน้าที่ รวมถึงนโยบายของผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่การศึกษาควรมีลักษณะเฉพาะ มีความเป็นครู	ต้องคำนึงถึงสภาพการใช้ชีวิตและสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง	ต้องวิเคราะห์และแยกประเภทคดีผู้ต้องขังให้ชัดเจนเพื่อง่ายต่อการแก้ไข	-อาคารสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ -สภาพการใช้ชีวิตของผู้ต้องขัง
บทบาทวิทยากร	เป็นครูที่ดี มีความรู้ความสามารถ และเป็นแบบอย่างที่ดี	มีจิตวิทยา กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	ให้ความสำคัญความเอาใจใส่ในตัวผู้ต้องขัง พร้อมกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสร้างสรรค์	ให้ความสำคัญและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ต้องขัง	วิทยากรต้องมีความรู้และประสบการณ์	-มีความรู้ มีประสบการณ์ -ให้ความสำคัญกับผู้ต้องขัง -กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	เข้าใจง่าย เป็นระบบไม่ยุ่งยาก	มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเป็นระบบ	มีวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน	ผู้ต้องขังสามารถปฏิบัติได้อย่างเข้าใจและถูกต้อง	ขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนและต้องกระชับ	-มีความชัดเจน -ไม่ซับซ้อน
วิธีการจัดกิจกรรม	ผู้เรียนมีส่วนร่วม	มีสาระและรูปแบบหลากหลาย	แบ่งประเภทผู้ต้องขัง ให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมทุกคน	เหมาะกับผู้ต้องขังและสภาพของทัศนสถาน	จัดตามกลุ่มผู้ต้องขังและมีวิธีที่หลากหลาย	-มีความหลากหลาย -ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม -เหมาะกับผู้ต้องขัง

ตาราง 12 (ต่อ)

องค์ประกอบ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	สรุปประเด็น
เทคนิคการจัดกิจกรรม	ให้กำลังใจ ให้รางวัล	กระตุ้นให้เกิด การเรียนรู้	การแสดงความคิดเห็นของ ผู้ต้องขัง	ให้ความสำคัญ กับผู้ต้องขัง	ผู้จัดกิจกรรม ต้องเป็นผู้ให้ คำปรึกษา แนะนำได้	การแสดงความคิดเห็น การกระตุ้นให้ ผู้ต้องขังเกิด การเรียนรู้
สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	สื่อที่ทันสมัย เข้ากับช่วงวัย	คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด	สื่อที่ทันสมัย หลากหลาย หนังสือจาก ห้องสมุด	สื่อสารสนเทศ	สื่อที่ทันสมัย ห้องสมุด	สื่อที่ทันสมัยเข้า กับช่วงอายุ/ หลากหลาย/ คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด
ประเมินผล	พฤติกรรมที่ดี ขึ้น/การปฏิบัติ กิจกรรม	เปลี่ยน พฤติกรรม/ เปลี่ยน ความคิด/ มีความรู้	การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่ดี อย่างถาวร ความรู้/ความ เข้าใจอย่าง ถูกต้อง	การปฏิบัติ กิจกรรม/ ความรู้/ พฤติกรรม	พฤติกรรม/ ทักษะการ ปฏิบัติได้จริง/ ความรู้	การ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่ดี อย่างถาวร/ ความเข้าใจ/ ความรู้/การ ปฏิบัติ
เนื้อหา	การเป็น พลเมืองที่ดี ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โทษภัยของยา เสพติด การมีวินัย	ทักษะอาชีพ การดำเนินชีวิต อย่างพอเพียง การคิดอย่าง สร้างสรรค์	ทักษะชีวิต ความพอเพียง ความฉลาดทาง อารมณ์ การ เปลี่ยนแปลง ของโลกปัจจุบัน การพัฒนา อาชีพ	การสร้างอาชีพ การใช้ชีวิต อย่างพอเพียง กฎหมายของ บ้านเมือง	การดำเนินชีวิต อย่างถูกต้อง การพัฒนา ความคิดเชิง สร้างสรรค์ การสร้างอาชีพ ความพอเพียง	ทักษะความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ

ตาราง 12 แสดงการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ดำเนินการส่วนสามารถสรุปประเด็นสำคัญโดยแบ่งออกเป็นองค์ประกอบได้ดังนี้

- 1) องค์ประกอบปรัชญาควรกำหนดจุดมุ่งหมายโดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนเจตคติ ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มรู้คุณค่าในตนเอง สามารถพึ่งพาตัวเองได้ และกลับเข้าสู่สังคมเป็นพลเมืองที่ดี
- 2) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ ควรเป็นไปเพื่อการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีอย่างถาวร เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักขอความช่วยเหลือเพื่อเป็นแนวทางการในการดำเนินชีวิตใหม่
- 3) องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภูมิหลังที่เป็นพื้นฐานเริ่มแรกของผู้ต้องขังก่อนกระทำความผิด เช่น สภาพครอบครัว สภาพชุมชน ลักษณะการเลี้ยงดู กลุ่มเพื่อน ทักษะเฉพาะตัว และข้อมูลด้านทัศนคติปฏิบัติ เช่น ประเทคติ กำหนดโทษสาเหตุการกระทำความผิด
- 4) องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน เป็นมุมมองในเชิงการบริหารจัดการ กล่าวคือควรสร้างบรรยากาศอาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ กฎ ระเบียบของทัศนสถานควรมีความเฉพาะโดยคำนึงถึงสภาพการใช้ชีวิตและจิตใจผู้ต้องขังวัยหนุ่มและมุ่งเพื่อการพัฒนาเป็นสำคัญ

5) องค์ประกอบบทบาทวิทยากร เจ้าหน้าที่การศึกษาหรือวิทยากรควรมีลักษณะเฉพาะมีความเป็นครู เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้ต้องขัง สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ต้องขัง มีจิตวิทยากระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้ มีประสบการณ์ มีสายตาที่พิเศษในการค้นหาศักยภาพของผู้ต้องขังแต่ละคน

6) องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ดังนี้

6.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม: ไม่ซับซ้อน กระชับ มีความชัดเจนเป็นระบบ

6.2) วิธีการจัดกิจกรรม: แบ่งกลุ่มผู้ต้องขังให้เหมาะสม หลากหลาย ผู้ต้องขังทุกคนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรม

6.3) เทคนิคการจัดกิจกรรม: ให้แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ให้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง

6.4) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม: มีความทันสมัยหลากหลายเข้ากับช่วงอายุและควรมีสื่อสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด

6.5) การประเมินผล: ประเมินพฤติกรรม ประเมินความคิด ประเมินความรู้ ประเมินทักษะการปฏิบัติได้จริง

7) เนื้อหากิจกรรม เกี่ยวกับเรื่องทักษะชีวิต ความพอเพียง การพัฒนาตนเอง การพัฒนาทักษะอาชีพ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ความเป็นพลเมืองที่ดี โทษภัยของยาเสพติด การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

2.2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราชของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในภาพรวมและรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	— X	S.D	ระดับ ความคิดเห็น	N	— X	S.D	ระดับ ความคิดเห็น	N	— X	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1 องค์ประกอบปรัชญา	384	4.12	0.53	มาก	40	4.13	0.48	มาก	424	4.12	0.55	มาก
2 องค์ประกอบวัตถุประสงค์	384	4.18	0.53	มาก	40	4.11	0.68	มาก	424	4.18	0.56	มาก
2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	384	4.06	0.62	มาก	40	4.20	0.75	มาก	424	4.06	0.63	มาก
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	384	4.15	0.67	มาก	40	4.08	0.76	มาก	424	4.16	0.68	มาก
2.3 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	384	4.34	0.66	มาก	40	4.21	0.84	มาก	424	4.34	0.68	มาก
3 องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.01	0.67	มาก	40	4.30	0.85	มาก	424	4.01	0.67	มาก
4 องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	384	4.04	0.75	มาก	40	4.05	0.64	มาก	424	4.05	0.74	มาก
5 องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	384	4.27	0.67	มาก	40	4.13	0.67	มาก	424	4.26	0.66	มาก
6 องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	384	3.98	0.53	มาก	40	4.07	0.53	มาก	424	3.99	0.53	มาก
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	384	4.21	0.74	มาก	40	4.09	0.51	มาก	424	4.21	0.73	มาก
6.2 วิธีการจัดกิจกรรม	384	3.92	0.65	มาก	40	4.21	0.55	มาก	424	3.94	0.65	มาก
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.05	0.57	มาก	40	4.18	0.56	มาก	424	4.05	0.57	มาก
6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.16	0.75	มาก	40	4.05	0.53	มาก	424	4.14	0.75	มาก
6.5 การประเมินผล	384	3.88	0.66	มาก	40	4.08	0.60	มาก	424	3.90	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.11	0.44	มาก	40	4.18	0.65	มาก	424	4.11	0.45	มาก

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในภาพรวมและรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่าค่าเฉลี่ยรวมขององค์ประกอบรูปแบบกิจกรรม มีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ($\bar{x} = 4.26$, S.D = 0.66) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.18$, S.D = 0.56) องค์ประกอบปรัชญา ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.55) องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.74) องค์ประกอบ การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.67) และองค์ประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.53)

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัศนสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช องค์ประกอบและรายชื่อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทักษะ
สถานวิทยุหม่มกลางทัศนสถานวิทยุหม่มพระนครศรีอยุธยา ทักษะสถานวิทยุหม่มนครศรีธรรมราช
องค์ประกอบและรายชื่อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
วิทยุหม่ม

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	X	S.D	ระดับ ความ คิด เห็น ด้วย	N	X	S.D	ระดับ ความ คิด เห็น ด้วย	N	X	S.D	ระดับ ความ คิดเห็น ด้วย
1 องค์ประกอบปรัชญา	384	4.12	0.53	มาก	40	4.13	0.48	มาก	424	4.12	0.55	มาก
1.1 การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวิทยุหม่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	384	4.26	0.73	มาก	40	4.15	0.86	มาก	424	4.25	0.75	มาก
1.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวิทยุหม่ม	384	4.21	0.73	มาก	40	4.08	0.83	มาก	424	4.20	0.74	มาก
1.3 การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวิทยุหม่มวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก	384	4.17	0.78	มาก	40	4.13	0.76	มาก	424	4.17	0.78	มาก
1.4 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวิทยุหม่ม	384	4.07	0.80	มาก	40	4.13	0.65	มาก	424	4.07	0.79	มาก
1.5 ผู้ต้องขังวิทยุหม่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	384	3.99	0.80	มาก	40	4.05	0.85	มาก	424	4.00	0.81	มาก
1.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวิทยุหม่ม	384	4.05	0.85	มาก	40	4.02	0.92	มาก	424	4.05	0.86	มาก
1.7 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวิทยุหม่ม	384	4.06	0.86	มาก	40	4.23	0.86	มาก	424	4.08	0.86	มาก
2 องค์ประกอบวัตถุประสงค์	384	4.18	0.53	มาก	40	4.11	0.68	มาก	424	4.18	0.56	มาก
2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	384	4.06	0.62	มาก	40	4.20	0.75	มาก	424	4.06	0.63	มาก
2.1.1 มีระเบียบวินัยในตนเอง	384	4.07	0.73	มาก	40	4.08	0.89	มาก	424	4.07	0.74	มาก
2.1.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	384	4.07	0.76	มาก	40	4.08	0.92	มาก	424	4.07	0.78	มาก
2.1.3 รู้รักสามัคคี	384	4.08	0.76	มาก	40	4.12	0.82	มาก	424	4.09	0.77	มาก
2.1.4 มีการทำงานเป็นทีม	384	4.01	0.84	มาก	40	4.02	0.73	มาก	424	4.01	0.83	มาก
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	384	4.15	0.67	มาก	40	4.08	0.76	มาก	424	4.16	0.68	มาก
2.2.1 เห็นคุณค่าในตนเอง	384	4.32	0.76	มาก	40	4.20	0.88	มาก	424	4.31	0.77	มาก
2.2.2 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	384	3.98	0.80	มาก	40	4.22	0.86	มาก	424	4.00	0.81	มาก
2.3 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	384	4.34	0.66	มาก	40	4.21	0.84	มาก	424	4.34	0.68	มาก
2.3.1 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	384	4.36	0.72	มาก	40	4.25	0.93	มาก	424	4.35	0.74	มาก
2.3.2 มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่	384	4.33	0.72	มาก	40	4.35	0.80	มาก	424	4.33	0.73	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น ด้วย	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น ด้วย	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น ด้วย
3 องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.01	0.67	มาก	40	4.30	0.85	มาก	424	4.01	0.67	มาก
3.1 ข้อมูลด้านอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว	383	4.08	0.81	มาก	40	4.10	0.84	มาก	424	4.08	0.81	มาก
3.2 ประเภทคดี	382	3.86	0.81	มาก	40	3.93	0.92	มาก	422	3.87	0.82	มาก
3.3 กำหนดโทษ โทษคงเหลือ	382	3.98	0.95	มาก	40	4.05	0.75	มาก	422	3.99	0.93	มาก
3.4 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	382	3.95	0.82	มาก	40	4.03	0.92	มาก	422	3.96	0.83	มาก
4 องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	384	4.04	0.75	มาก	40	4.05	0.64	มาก	424	4.05	0.74	มาก
4.1 ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเรือนจำ ทัศนสถาน	383	3.99	0.82	มาก	40	4.28	0.78	มาก	423	4.02	0.82	มาก
4.2 ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน	383	4.07	0.82	มาก	40	4.08	0.80	มาก	423	4.07	0.82	มาก
5 องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	384	4.27	0.67	มาก	40	4.13	0.67	มาก	424	4.26	0.66	มาก
5.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง	382	4.35	0.78	มาก	40	4.27	0.68	มาก	422	4.35	0.77	มาก
5.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	382	4.24	0.78	มาก	40	4.35	0.74	มาก	422	4.25	0.77	มาก
5.3 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม	381	4.14	0.82	มาก	40	4.23	0.70	มาก	421	4.15	0.81	มาก
5.4 สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้	380	4.09	0.86	มาก	40	4.08	0.69	มาก	420	4.09	0.84	มาก
5.5 ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	382	4.24	0.83	มาก	40	4.23	0.62	มาก	422	4.24	0.81	มาก
5.6 ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	380	4.15	0.91	มาก	40	4.10	0.74	มาก	420	4.15	0.90	มาก
5.7 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	381	4.17	0.83	มาก	40	4.25	0.67	มาก	421	4.18	0.81	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น ด้วย	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น ด้วย	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น ด้วย
6 องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	384	3.98	0.53	มาก	40	4.07	0.53	มาก	424	3.99	0.53	มาก
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	384	4.21	0.74	มาก	40	4.09	0.51	มาก	424	4.21	0.73	มาก
6.1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมควร ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการ เข้าร่วมกิจกรรมให้ทราบอย่าง ชัดเจน	380	4.20	0.80	มาก	40	4.23	0.66	มาก	420	4.21	0.79	มาก
6.1.2 ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง	380	4.14	0.82	มาก	40	4.12	0.82	มาก	420	4.14	0.82	มาก
6.1.3 ควรจัดกิจกรรมให้มีการ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความ เหมาะสมของผู้ต้องขัง	380	4.11	0.84	มาก	40	4.18	0.68	มาก	420	4.12	0.83	มาก
6.1.4 ภายหลังการจัดกิจกรรม ควรมีการมอบหมายงานเพื่อการ เรียนรู้มีประสิทธิภาพ	379	3.97	0.90	มาก	40	4.30	0.65	มาก	419	4.00	0.88	มาก
6.2 วิธีการจัดกิจกรรม	384	3.92	0.65	มาก	40	4.21	0.55	มาก	424	3.94	0.65	มาก
6.2.1 การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ ควรเกิน 3 ชั่วโมง	378	3.98	0.98	มาก	40	4.15	0.77	มาก	418	3.99	0.96	มาก
6.2.2 ควรจัดกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องทุกสัปดาห์	378	3.58	0.96	มาก	40	4.05	0.78	มาก	418	3.63	0.95	มาก
6.2.3 ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไป กับการเรียนปกติ	378	3.68	0.97	มาก	40	4.18	0.64	มาก	418	3.73	0.96	มาก
6.2.4 ควรจัดกิจกรรมให้ สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติ ตนของผู้ต้องขัง	383	4.01	0.81	มาก	40	4.32	0.69	มาก	423	4.04	0.81	มาก
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.05	0.57	มาก	40	4.18	0.56	มาก	424	4.05	0.57	มาก
6.3.1 การระดมความคิด	384	4.09	0.75	มาก	40	4.08	0.66	มาก	424	4.09	0.74	มาก
6.3.2 การอภิปรายกลุ่ม	383	4.03	0.81	มาก	40	4.05	0.75	มาก	423	4.03	0.80	มาก
6.3.3 การสนทนาเชิงวิพากษ์	384	3.99	0.77	มาก	40	3.88	0.79	มาก	424	3.98	0.77	มาก
6.3.4 สุนทรียสนทนา	384	4.16	0.76	มาก	40	4.17	0.75	มาก	424	4.16	0.76	มาก
6.3.5 การเล่าเรื่องแสดงตัวตน ของผู้ต้องขังแต่ละคน	381	3.76	0.85	มาก	40	4.08	0.80	มาก	421	3.79	0.84	มาก
6.3.6 การใช้เกม กิจกรรม นันทนาการ	380	4.15	0.93	มาก	40	4.05	0.71	มาก	420	4.14	0.91	มาก
6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.16	0.75	มาก	40	4.05	0.53	มาก	424	4.14	0.75	มาก
6.4.1 รายการโทรทัศน์ภายใน ทัณฑสถาน	383	4.31	0.90	มาก	40	3.98	0.83	มาก	423	4.28	0.90	มาก
6.4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์	382	4.17	0.98	มาก	40	3.80	0.88	มาก	422	4.13	0.98	มาก
6.4.3 ไขความรู้ในงาน กิจกรรม	383	3.96	0.89	มาก	40	3.95	0.93	มาก	423	3.96	0.89	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น ด้วย	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น ด้วย	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น ด้วย
6.4.4 หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ	383	4.05	1.05	มาก	40	3.73	0.93	มาก	423	4.02	1.04	มาก
6.4.5 ห้องสมุด	383	4.27	0.91	มาก	40	4.27	0.85	มาก	423	4.27	0.90	มาก
6.4.6 บอร์ดจัดนิทรรศการ	382	3.99	0.96	มาก	40	4.08	0.89	มาก	422	4.00	0.95	มาก
6.5 การประเมินผล	384	3.88	0.66	มาก	40	4.08	0.60	มาก	424	3.90	0.66	มาก
6.5.1 โดยการเขียนบันทึก ประจำวัน	381	3.68	0.88	มาก	40	3.95	0.75	มาก	421	3.71	0.87	มาก
6.5.2 โดยการสนทนา	381	3.74	0.84	มาก	40	3.95	0.71	มาก	421	3.76	0.83	มาก
6.5.3 โดยมติเพื่อนร่วม กิจกรรม	380	3.80	0.89	มาก	40	4.03	0.70	มาก	420	3.82	0.88	มาก
6.5.4 การปฏิบัติกิจกรรมของ ผู้ต้องขัง	382	3.93	0.81	มาก	40	4.18	0.78	มาก	422	3.95	0.81	มาก
6.5.5 ประเมินพฤติกรรม เข้าร่วมกิจกรรม	383	3.99	0.78	มาก	40	4.28	0.78	มาก	423	4.01	0.78	มาก
6.5.6 โดยแบบทดสอบความรู้	383	3.92	0.85	มาก	40	4.10	0.71	มาก	423	3.94	0.84	มาก
6.5.7 โดยการสังเกตและการ จดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง	381	3.86	0.90	มาก	40	4.15	0.70	มาก	421	3.88	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.11	0.44	มาก	40	4.18	0.65	มาก	424	4.11	0.45	มาก

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่า

1. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบปรัชญามีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1.2) การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.75) 1.3) การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ($\bar{x} = 4.17$, S.D = 0.78) 1.1) การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม (4.12, S.D = 0.55) 1.7) การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x} = 4.08$, S.D = 0.86) 1.4) การพัฒนาสติปัญญาและความอดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.79) 1.6) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.86) 1.5) ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.81)

2. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบวัตถุประสงค์มีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

2.3) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.34$, S.D = 0.68) 2.3.1) มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.35$, S.D = 0.74) 2.3.2) มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.33$, S.D = 0.73)

2.2) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.16$, S.D = 0.68) 2.2.1) เห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.31$, S.D = 0.77) 2.2.2) มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.81)

2.1) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.63) 2.1.3) รู้รักสามัคคี ($\bar{x} = 4.09$, S.D = 0.77) 2.1.2) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.78) 2.1.1) มีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.74) 2.1.4) มีการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.83)

3.ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 3.1) ข้อมูลด้านอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว ($\bar{x} = 4.08$, S.D = 0.81) 3.4) การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ($\bar{x} = 3.96$, S.D = 0.83) 3.3) กำหนดโทษ โทษคงเหลือ ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.93) 3.2) ประเภทคดี ($\bar{x} = 3.87$, S.D = 0.82)

4.ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถานมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 4.2) ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.82) 4.1) ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ ทัศนสถาน ($\bar{x} = 4.02$, S.D = 0.82)

5.ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบการบทบาทวิทยากรมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 5.1) สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.35$, S.D = 0.77) 5.2) สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.25$, S.D = 0.77) 5.5) ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{x} = 4.24$, S.D = 0.81) 5.7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ($\bar{x} = 4.18$, S.D = 0.81) 5.6) ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 4.15$, S.D = 0.90) 5.3) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม ($\bar{x} = 4.15$, S.D = 0.81) 5.4) สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้ ($\bar{x} = 4.09$, S.D = 0.84)

6.ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบการจัดกิจกรรม มีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

6.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.21$, S.D = 0.73) 6.1.1) ก่อนการจัดกิจกรรม ควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.21$, S.D = 0.79) 6.1.2) ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.14$, S.D = 0.82) 6.1.3) ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.83) 6.1.4) ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.88)

6.2) วิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.94$, S.D = 0.65) 6.2.4) ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 4.04$, S.D = 0.81) 6.2.1) การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.96) 6.2.3) ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ ($\bar{x} = 3.73$, S.D = 0.96) 6.2.2) ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ($\bar{x} = 3.63$, S.D = 0.95)

6.3) เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.57) 6.3.4) สนทริยสนทนา ($\bar{x} = 4.16$, S.D = 0.76) 6.3.6) การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ ($\bar{x} = 4.14$, S.D = 0.91) 6.3.1) การระดมความคิด ($\bar{x} = 4.09$, S.D = 0.74) 6.3.2) การอภิปรายกลุ่ม ($\bar{x} = 4.03$, S.D = 0.80) 6.3.3) การสนทนาเชิงวิพากษ์ ($\bar{x} = 3.98$, S.D = 0.77) 6.3.5) การเล่าเรื่องแสดงตัวตนของผู้ต้องขังแต่ละคน ($\bar{x} = 3.79$, S.D = 0.84)

6.4) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.14$, S.D = 0.75) 6.4.1) รายการโทรทัศน์ ภายในทัณฑสถาน ($\bar{x} = 4.28$, S.D = 0.90) 6.4.5) ห้องสมุด ($\bar{x} = 4.27$, S.D = 0.90) 6.4.2) เครื่องคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 4.13$, S.D = 0.98) 6.4.4) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ($\bar{x} = 4.02$, S.D = 1.04) 6.4.6) บอร์ดจัดนิทรรศการ ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.95) 6.4.3) ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม ($\bar{x} = 3.96$, S.D = 0.89)

6.5) การประเมินผล ($\bar{x} = 3.87$, S.D = 0.64) 6.5.5) ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.78) 6.5.4) การปฏิบัติกิจกรรมของผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 3.95$, S.D = 0.81) 6.5.6) โดยแบบทดสอบความรู้ ($\bar{x} = 3.94$, S.D = 0.84) 6.5.7) โดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 3.88$, S.D = 0.89) 6.5.3) โดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 3.82$, S.D = 0.88) 6.5.2) โดยการสนทนา ($\bar{x} = 3.76$, S.D = 0.83) 6.5.1) โดยการเขียนบันทึกประจำวัน ($\bar{x} = 3.17$, S.D = 0.87)

2.14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ องค์กรประกอบของเนื้อหา กิจกรรม

ตาราง 15 แสดงค่าแจกแจงความถี่ ระดับความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่องค์ประกอบเนื้อหา กิจกรรม

เนื้อหากิจกรรม		ด้านการมีระเบียบวินัย (1)			ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง(2)			ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ (3)			ผลการวิเคราะห์
		N			N			N			
		ผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่	รวม	ผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่	รวม	ผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่	รวม	
1	การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา	127	7	134	143	17	160	114	16	130	2
2	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	232	30	262	104	8	112	48	2	50	1
3	ข้อควรระวังในการออกกำลังกาย	142	8	150	171	24	195	71	8	79	2
4	ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	126	9	135	199	24	223	59	7	66	2
5	โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา	157	11	168	154	18	172	73	11	84	2
6	กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	274	35	309	70	4	74	40	1	41	1
7	สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน	274	32	306	72	6	78	38	2	40	1
8	วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย	254	32	286	82	7	89	48	1	49	1
9	การเลื่อนชั้นและการลดชั้น	218	24	242	130	13	143	36	3	39	1
10	โทษของการแตกสามัคคี	198	21	219	108	11	119	78	8	86	1
11	การสร้างสามัคคี	185	21	206	120	10	130	79	9	88	2
12	วิธีการจัดการความเครียด	98	2	100	190	22	212	96	16	112	2
13	การฝึกทักษะการจัดการความเครียด	87	6	93	193	24	217	104	10	114	2
14	วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์	119	8	127	169	24	193	96	8	104	2
15	การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์	147	10	157	164	21	185	73	9	82	2
16	ความฉลาดทางอารมณ์	94	6	100	197	21	218	93	13	106	2
17	ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์	113	6	119	187	23	210	84	11	95	2
18	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	106	5	111	170	23	193	108	12	120	2
19	การคิดเชิงบวก	102	4	106	172	19	191	110	17	127	2
20	พลังของการคิดเชิงบวก	94	6	100	165	21	186	125	13	138	2
21	การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	80	3	83	156	27	183	148	10	158	2
22	ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	87	4	91	151	23	174	146	13	159	2
23	การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	89	6	95	157	17	174	139	16	155	2
24	บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	94	5	99	216	27	243	74	8	82	2
25	การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง	100	7	107	212	25	237	72	8	80	2
26	การตระหนักในคุณค่าแห่งตน	117	4	121	224	31	255	43	5	48	2
27	การค้นหาข้อดี/ความถนัดตนเอง	91	3	94	187	22	209	106	15	121	2
28	ความหมายของทักษะชีวิต	88	3	91	158	19	177	138	18	156	2
29	ทักษะชีวิต	94	5	99	136	17	153	154	18	172	3
30	ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง	91	4	95	122	1	123	171	35	206	3
31	แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	89	3	92	120	3	123	175	34	209	3
32	แนวทางการพึ่งพาตนเอง	93	13	106	197	21	218	94	6	100	2

ตาราง 15 (ต่อ)

เนื้อหากิจกรรม	ด้านการมีระเบียบวินัย (1)			ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง(2)			ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ (3)			ผลการวิเคราะห์
	N			N			N			
	ผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่	รวม	ผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่	รวม	ผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่	รวม	
33 การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	99	2	101	114	7	121	171	31	202	3
34 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	90	4	94	100	3	103	194	33	227	3
35 การพัฒนาทักษะอาชีพ	91	4	95	127	6	133	166	30	196	3
36 การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ	88	3	91	140	6	146	156	31	187	3

ตาราง 16 แสดงค่าแจกแจงความถี่ ระดับความคิดเห็นผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มแบบเรียงลำดับจากมากไปน้อย

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	N = 424					
		N	อันดับที่ 1	N	อันดับที่ 2	N	อันดับที่ 3
1	การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา	160	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	134	ด้านการมีระเบียบวินัย	130	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
2	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	262	ด้านการมีระเบียบวินัย	112	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	50	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
3	ข้อควรระวังในการออกกำลังกาย	195	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	150	ด้านการมีระเบียบวินัย	79	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
4	ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	223	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	135	ด้านการมีระเบียบวินัย	66	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
5	โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีเมา	172	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	168	ด้านการมีระเบียบวินัย	84	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
6	กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	309	ด้านการมีระเบียบวินัย	74	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	41	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
7	สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน	306	ด้านการมีระเบียบวินัย	78	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	40	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
8	วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย	286	ด้านการมีระเบียบวินัย	89	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	49	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
9	การเลื่อนชั้นและการลดชั้น	242	ด้านการมีระเบียบวินัย	143	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	39	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
10	โทษของการแตกสามัคคี	219	ด้านการมีระเบียบวินัย	119	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	86	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	N = 424					
		N	อันดับที่ 1	N	อันดับที่ 2	N	อันดับที่ 3
11	การสร้างสามัคคี	206	ด้านการมีระเบียบวินัย	130	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	88	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
12	วิธีการจัดการความเครียด	212	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	112	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	100	ด้านการมีระเบียบวินัย
13	การฝึกทักษะการจัดการความเครียด	217	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	114	ด้านการมีระเบียบวินัย	93	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
14	วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์	193	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	127	ด้านการมีระเบียบวินัย	104	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
15	การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์	185	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	157	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	82	ด้านการมีระเบียบวินัย
16	ความฉลาดทางอารมณ์	218	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	106	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	100	ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง
17	ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์	210	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	119	ด้านการมีระเบียบวินัย	95	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
18	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	193	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	120	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	111	ด้านการมีระเบียบวินัย
19	การคิดเชิงบวก	191	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	127	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	106	ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง
20	พลังของการคิดเชิงบวก	186	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	138	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	100	ด้านการมีระเบียบวินัย
21	การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	183	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	158	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	83	ด้านการมีระเบียบวินัย
22	ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	174	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	159	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	91	ด้านการมีระเบียบวินัย
23	การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	174	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	155	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	95	ด้านการมีระเบียบวินัย
24	บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	243	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	99	ด้านการมีระเบียบวินัย	82	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
25	การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง	237	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	107	ด้านการมีระเบียบวินัย	80	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
26	การตระหนักในคุณค่าแห่งตน	255	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	121	ด้านการมีระเบียบวินัย	48	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
27	การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง	209	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	121	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	94	ด้านการมีระเบียบวินัย
28	ความหมายของทักษะชีวิต	177	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	156	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	91	ด้านการมีระเบียบวินัย
29	ทักษะชีวิต	172	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	153	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	99	ด้านการมีระเบียบวินัย
30	ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง	206	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	123	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	95	ด้านการมีระเบียบวินัย
31	แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	209	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	123	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	92	ด้านการมีระเบียบวินัย
32	แนวทางการพึ่งพาตนเอง	218	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	106	ด้านการมีระเบียบวินัย	100	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	N = 424					
		N	อันดับที่ 1	N	อันดับที่ 2	N	อันดับที่ 3
33	การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	202	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	121	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	101	ด้านการมีระเบียบวินัย
34	การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	227	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	103	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	94	ด้านการมีระเบียบวินัย
35	การพัฒนาทักษะอาชีพ	196	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	133	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	95	ด้านการมีระเบียบวินัย
36	การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ	187	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	146	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	91	ด้านการมีระเบียบวินัย

ตาราง 16 องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มพบว่าค่าแจกแจงความถี่มีความคิดเห็นว่เนื้อหากิจกรรมเรียงมากไปน้อย ดังนี้

1. องค์ประกอบของเนื้อหากิจกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง อันดับที่ 1 จำนวน 22 เนื้อหา ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา ข้อควรระวังในการสักร่างกาย ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา การสร้างความสามัคคี วิธีการจัดการความเครียด การฝึกทักษะการจัดการความเครียด วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงบวก พลังของการคิดเชิงบวก การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง การตระหนักในคุณค่าแห่งตน การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง ความหมายของทักษะชีวิต แนวทางการพึ่งพาตนเอง

2. องค์ประกอบของเนื้อหากิจกรรมการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ อันดับที่ 1 จำนวน 7 เนื้อหา ได้แก่ ทักษะชีวิต ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาทักษะอาชีพ การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ

3. องค์ประกอบของเนื้อหากิจกรรมการมีระเบียบวินัย อันดับที่ 1 จำนวน 7 เนื้อหา ได้แก่ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย การเลื่อนชั้นและการลดชั้น โทษของการแตกสามัคคี

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1. สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จากผลการวิจัยความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ในตอนที่ 1

1.1 สรุปรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยรายรวมองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.10	0.44	มาก	40	4.13	0.48	มาก	424	4.10	0.44	มาก
1 องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	384	4.27	0.67	มาก	40	4.1	0.67	มาก	424	4.26	0.66	มาก
2 องค์ประกอบวัตถุประสงค์	384	4.18	0.53	มาก	40	4.1	0.68	มาก	424	4.18	0.56	มาก
2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	384	4.34	0.66	มาก	40	4.2	0.84	มาก	424	4.34	0.68	มาก
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	384	4.15	0.67	มาก	40	4.0	0.76	มาก	424	4.16	0.68	มาก
2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	384	4.06	0.62	มาก	40	4.2	0.75	มาก	424	4.06	0.63	มาก
3 องค์ประกอบปรัชญา	384	4.12	0.53	มาก	40	4.1	0.48	มาก	424	4.12	0.55	มาก
4 องค์ประกอบทวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	384	4.04	0.75	มาก	40	4.0	0.64	มาก	424	4.05	0.74	มาก
5 องค์ประกอบทวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง	384	4.01	0.67	มาก	40	4.3	0.85	มาก	424	4.01	0.67	มาก
6 องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	384	3.97	0.52	มาก	40	4.0	0.53	มาก	424	3.98	0.52	มาก
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	384	4.21	0.74	มาก	40	4.0	0.51	มาก	424	4.21	0.73	มาก
6.2 วิธีการจัดกิจกรรม	384	3.92	0.65	มาก	40	4.2	0.55	มาก	424	3.94	0.65	มาก
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.05	0.57	มาก	40	4.1	0.56	มาก	424	4.05	0.57	มาก
6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.16	0.75	มาก	40	4.0	0.53	มาก	424	4.14	0.75	มาก
6.5 การประเมินผล	384	3.84	0.64	มาก	40	4.0	0.60	มาก	424	3.87	0.64	มาก

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยรายรวมองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ($\bar{x} = 4.26$, S.D = 0.66) 2) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.18$, S.D = 0.56) ได้แก่ 2.1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.34$, S.D = 0.68) 2.2) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.16$, S.D = 0.68) และ 2.3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.63) 3) องค์ประกอบปรัชญา ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.55) 4) องค์ประกอบทวิเคราะห์บริบททัศนสถาน ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.74) 5) องค์ประกอบทวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.67) 6) องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.98$, S.D = 0.52) ได้แก่ 6.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

($\bar{x} = 4.21$, S.D = 0.73) 6.2) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.14$, S.D = 0.75) 6.3) เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.57) 6.4) วิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.94$, S.D = 0.65) 6.5) การประเมินผล ($\bar{x} = 3.87$, S.D = 0.64)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยรายข้อองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.11	0.44	มาก	40	4.18	0.65	มาก	424	4.11	0.45	มาก
1 องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	384	4.27	0.67	มาก	40	4.13	0.67	มาก	424	4.26	0.66	มาก
1.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง	382	4.35	0.78	มาก	40	4.27	0.68	มาก	422	4.35	0.77	มาก
1.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	382	4.24	0.78	มาก	40	4.35	0.74	มาก	422	4.25	0.77	มาก
1.3 ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	382	4.24	0.83	มาก	40	4.23	0.62	มาก	422	4.24	0.81	มาก
1.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	381	4.17	0.83	มาก	40	4.25	0.67	มาก	421	4.18	0.81	มาก
1.5 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม	381	4.14	0.82	มาก	40	4.23	0.70	มาก	421	4.15	0.81	มาก
1.6 ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	380	4.15	0.91	มาก	40	4.10	0.74	มาก	420	4.15	0.90	มาก
1.7 สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้	380	4.09	0.86	มาก	40	4.08	0.69	มาก	420	4.09	0.84	มาก
2 องค์ประกอบวัตถุประสงค์	384	4.18	0.53	มาก	40	4.11	0.68	มาก	424	4.18	0.56	มาก
2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	384	4.34	0.66	มาก	40	4.21	0.84	มาก	424	4.34	0.68	มาก
2.1.1 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	384	4.36	0.72	มาก	40	4.25	0.93	มาก	424	4.35	0.74	มาก
2.1.2 มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่	384	4.33	0.72	มาก	40	4.35	0.80	มาก	424	4.33	0.73	มาก
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	384	4.15	0.67	มาก	40	4.08	0.76	มาก	424	4.16	0.68	มาก
2.2.1 เห็นคุณค่าในตนเอง	384	4.32	0.76	มาก	40	4.20	0.88	มาก	424	4.31	0.77	มาก
2.2.2 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	384	3.98	0.80	มาก	40	4.22	0.86	มาก	424	4.00	0.81	มาก
2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	384	4.06	0.62	มาก	40	4.20	0.75	มาก	424	4.06	0.63	มาก
2.3.1 รู้รักสามัคคี	384	4.08	0.76	มาก	40	4.12	0.82	มาก	424	4.09	0.77	มาก
2.3.2 มีระเบียบวินัยในตนเอง	384	4.07	0.73	มาก	40	4.08	0.89	มาก	424	4.07	0.74	มาก
2.3.3 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	384	4.07	0.76	มาก	40	4.08	0.92	มาก	424	4.07	0.78	มาก
2.3.4 มีการทำงานเป็นทีม	384	4.01	0.84	มาก	40	4.02	0.73	มาก	424	4.01	0.83	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.11	0.44	มาก	40	4.18	0.65	มาก	424	4.11	0.45	มาก
3 องค์ประกอบปรัชญา	384	4.12	0.53	มาก	40	4.13	0.48	มาก	424	4.12	0.55	มาก
3.1 การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	384	4.26	0.73	มาก	40	4.15	0.86	มาก	424	4.25	0.75	มาก
3.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.21	0.73	มาก	40	4.08	0.83	มาก	424	4.20	0.74	มาก
3.3 การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก	384	4.17	0.78	มาก	40	4.13	0.76	มาก	424	4.17	0.78	มาก
3.4 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.06	0.86	มาก	40	4.23	0.86	มาก	424	4.08	0.86	มาก
3.5 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.07	0.80	มาก	40	4.13	0.65	มาก	424	4.07	0.79	มาก
3.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.05	0.85	มาก	40	4.02	0.92	มาก	424	4.05	0.86	มาก
3.7 ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	384	3.99	0.80	มาก	40	4.05	0.85	มาก	424	4.00	0.81	มาก
4 องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	384	4.04	0.75	มาก	40	4.05	0.64	มาก	424	4.05	0.74	มาก
4.1 ข้อมูลด้านสถานที่ที่ตั้งสภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน	383	4.07	0.82	มาก	40	4.08	0.80	มาก	423	4.07	0.82	มาก
4.2 ข้อมูลด้านกฎระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ ทัศนสถาน	383	3.99	0.82	มาก	40	4.28	0.78	มาก	423	4.02	0.82	มาก
5 องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	384	4.01	0.67	มาก	40	4.30	0.85	มาก	424	4.01	0.67	มาก
5.1 ข้อมูลด้านอายุ ภูมิฐานะเดิมครอบครัว	383	4.08	0.81	มาก	40	4.10	0.84	มาก	424	4.08	0.81	มาก
5.2 กำหนดโทษ โทษคงเหลือ	382	3.98	0.95	มาก	40	4.05	0.75	มาก	422	3.99	0.93	มาก
5.3 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	382	3.95	0.82	มาก	40	4.03	0.92	มาก	422	3.96	0.83	มาก
5.4 ประเภทคดี	382	3.86	0.81	มาก	40	3.93	0.92	มาก	422	3.87	0.82	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.11	0.44	มาก	40	4.18	0.65	มาก	424	4.11	0.45	มาก
6 องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	384	3.98	0.53	มาก	40	4.07	0.53	มาก	424	3.99	0.53	มาก
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	384	4.21	0.74	มาก	40	4.09	0.51	มาก	424	4.21	0.73	มาก
6.1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมควร ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการ เข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่าง ชัดเจน	380	4.20	0.80	มาก	40	4.23	0.66	มาก	420	4.21	0.79	มาก
6.1.2 ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง	380	4.14	0.82	มาก	40	4.12	0.82	มาก	420	4.14	0.82	มาก
6.1.3 ควรจัดกิจกรรมให้มีการ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความ เหมาะสมของผู้ต้องขัง	380	4.11	0.84	มาก	40	4.18	0.68	มาก	420	4.12	0.83	มาก
6.1.4 ภายหลังการจัดกิจกรรม ควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การ เรียนรู้มีประสิทธิภาพ	379	3.97	0.90	มาก	40	4.30	0.65	มาก	419	4.00	0.88	มาก
6.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.16	0.75	มาก	40	4.05	0.53	มาก	424	4.14	0.75	มาก
6.2.1 รายการโทรทัศน์ภายใน ทัณฑสถาน	383	4.31	0.90	มาก	40	3.98	0.83	มาก	423	4.28	0.90	มาก
6.2.2 ห้องสมุด	383	4.27	0.91	มาก	40	4.27	0.85	มาก	423	4.27	0.90	มาก
6.2.3 เครื่องคอมพิวเตอร์	382	4.17	0.98	มาก	40	3.80	0.88	มาก	422	4.13	0.98	มาก
6.2.4 หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ	383	4.05	1.05	มาก	40	3.73	0.93	มาก	423	4.02	1.04	มาก
6.2.5 บอร์ดจัดนิทรรศการ	382	3.99	0.96	มาก	40	4.08	0.89	มาก	422	4.00	0.95	มาก
6.2.6 ใบความรู้ใบงาน กิจกรรม	383	3.96	0.89	มาก	40	3.95	0.93	มาก	423	3.96	0.89	มาก
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	384	4.05	0.57	มาก	40	4.18	0.56	มาก	424	4.05	0.57	มาก
6.3.1 สุนทรีสนทนา	384	4.16	0.76	มาก	40	4.17	0.75	มาก	424	4.16	0.76	มาก
6.3.2 การใช้เกม กิจกรรม นันทนาการ	380	4.15	0.93	มาก	40	4.05	0.71	มาก	420	4.14	0.91	มาก
6.3.3 การระดมความคิด	384	4.09	0.75	มาก	40	4.08	0.66	มาก	424	4.09	0.74	มาก
6.3.4 การอภิปรายกลุ่ม	383	4.03	0.81	มาก	40	4.05	0.75	มาก	423	4.03	0.80	มาก
6.3.5 การสนทนาเชิงวิพากษ์	384	3.99	0.77	มาก	40	3.88	0.79	มาก	424	3.98	0.77	มาก
6.3.6 การเล่าเรื่องแสดงตัวตน ของผู้ต้องขังแต่ละคน	381	3.76	0.85	มาก	40	4.08	0.80	มาก	421	3.79	0.84	มาก
6.4 วิธีการจัดกิจกรรม	384	3.92	0.65	มาก	40	4.21	0.55	มาก	424	3.94	0.65	มาก
6.4.1 ควรจัดกิจกรรมให้ สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติ ตนของผู้ต้องขัง	383	4.01	0.81	มาก	40	4.32	0.69	มาก	423	4.04	0.81	มาก
6.4.2 การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ ควรเกิน 3 ชั่วโมง	378	3.98	0.98	มาก	40	4.15	0.77	มาก	418	3.99	0.96	มาก
6.4.3 ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไป กับการเรียนปกติ	378	3.68	0.97	มาก	40	4.18	0.64	มาก	418	3.73	0.96	มาก
6.4.4 ควรจัดกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องทุกสัปดาห์	378	3.58	0.96	มาก	40	4.05	0.78	มาก	418	3.63	0.95	มาก
6.5 การประเมินผล	384	3.88	0.66	มาก	40	4.08	0.60	มาก	424	3.90	0.66	มาก
6.5.1 ประเมินพฤติกรรม เข้าร่วมกิจกรรม	383	3.99	0.78	มาก	40	4.28	0.78	มาก	423	4.01	0.78	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ต้องขัง				เจ้าหน้าที่				รวม			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิด เห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	384	4.11	0.44	มาก	40	4.18	0.65	มาก	424	4.11	0.45	มาก
6.5.2 การปฏิบัติกิจกรรมของ ผู้ต้องขัง	382	3.93	0.81	มาก	40	4.18	0.78	มาก	422	3.95	0.81	มาก
6.5.3 โดยแบบทดสอบความรู้	383	3.92	0.85	มาก	40	4.10	0.71	มาก	423	3.94	0.84	มาก
6.5.4 โดยการสังเกตและการ จดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง	381	3.86	0.90	มาก	40	4.15	0.70	มาก	421	3.88	0.89	มาก
6.5.5 โดยมติเพื่อนร่วม กิจกรรม	380	3.80	0.89	มาก	40	4.03	0.70	มาก	420	3.82	0.88	มาก
6.5.6 โดยการสนทนา	381	3.74	0.84	มาก	40	3.95	0.71	มาก	421	3.76	0.83	มาก
6.5.7 โดยการเขียนบันทึก ประจำวัน	381	3.68	0.88	มาก	40	3.95	0.75	มาก	421	3.71	0.87	มาก

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยรายรวมและรายข้อขององค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ($\bar{x} = 4.26$, S.D = 0.66) 1.1) สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.35$, S.D = 0.77) 1.2) สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.25$, S.D = 0.77) 1.3) ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{x} = 4.24$, S.D = 0.81) 1.4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ($\bar{x} = 4.18$, S.D = 0.81) 1.5) ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 4.15$, S.D = 0.90) 1.6) ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม ($\bar{x} = 4.15$, S.D = 0.81) 1.7) สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้ ($\bar{x} = 4.09$, S.D = 0.84)

2. องค์ประกอบวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.18$, S.D = 0.56)

2.1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.34$, S.D = 0.68) 2.1.1) มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.35$, S.D = 0.74) 2.1.2) มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.33$, S.D = 0.73)

2.2) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.16$, S.D = 0.68) 2.2.1) เห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.31$, S.D = 0.77) 2.2.2) มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.81)

2.3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.63) 2.3.1) รู้รักสามัคคี ($\bar{x} = 4.09$, S.D = 0.77) 2.3.2) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.78) 2.3.3) มีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.74) 2.1.4) มีการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.83)

3. องค์ประกอบปรัชญา ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.55) 1.1) การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.75) 1.2) การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ($\bar{x} = 4.17$, S.D = 0.78) 1.3) การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

(4.12, S.D = . 0.55) 1.4) การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x}$ = 4.08, S.D = 0.86) 1.5) การพัฒนาสติปัญญาและความอดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x}$ = 4.07, S.D = 0.79) 1.6) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x}$ = 4.05, S.D = 0.86) 1.7) ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.00, S.D = 0.81)

4. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน ($\bar{x}$ = 4.05, S.D = 0.74) 4.1) ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน ($\bar{x}$ = 4.07, S.D = 0.82) 4.2) ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ ทัศนสถาน ($\bar{x}$ = 4.02, S.D = 0.82)

5. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ($\bar{x}$ = 4.01, S.D = 0.67) 3.1) ข้อมูลด้านอายุ ภูมิลำเนาเดิม ครอบครัว ($\bar{x}$ = 4.08, S.D = 0.81) 3.2) การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ($\bar{x}$ = 3.96, S.D = 0.83) 3.3) กำหนดโทษ โทษคงเหลือ ($\bar{x}$ = 3.99, S.D = 0.93) 3.4) ประเภทคดี ($\bar{x}$ = 3.87, S.D = 0.82)

6. องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$ = 3.98, S.D = 0.52)

6.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.21, S.D = 0.73) 6.1.1) ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน ($\bar{x}$ = 4.21, S.D = 0.79) 6.1.2) ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ($\bar{x}$ = 4.14, S.D = 0.82) 6.1.3) ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง ($\bar{x}$ = 4.12, S.D = 0.83) 6.1.4) ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ($\bar{x}$ = 4.00, S.D = 0.88)

6.2) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.14, S.D = 0.75) 6.2.1) รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ($\bar{x}$ = 4.28, S.D = 0.90) 6.2.2) ห้องสมุด ($\bar{x}$ = 4.27, S.D = 0.90) 6.2.3) เครื่องคอมพิวเตอร์ ($\bar{x}$ = 4.13, S.D = 0.98) 6.2.4) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ($\bar{x}$ = 4.02, S.D = 1.04) 6.2.5) บอร์ดจัดนิทรรศการ ($\bar{x}$ = 4.00, S.D = 0.95) 6.2.6) ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม ($\bar{x}$ = 3.96, S.D = 0.89)

6.3) เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.05, S.D = 0.57) 6.3.1) สนทริยสนทนา ($\bar{x}$ = 4.16, S.D = 0.76) 6.3.2) การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ ($\bar{x}$ = 4.14, S.D = 0.91) 6.3.3) การระดมความคิด ($\bar{x}$ = 4.09, S.D = 0.74) 6.3.4) การอภิปรายกลุ่ม ($\bar{x}$ = 4.03, S.D = 0.80) 6.3.5) การสนทนาเชิงวิพากษ์ ($\bar{x}$ = 3.98, S.D = 0.77) 6.3.6) การเล่าเรื่องแสดงตัวตนของผู้ต้องขังแต่ละคน ($\bar{x}$ = 3.79, S.D = 0.84)

6.4) วิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$ = 3.94, S.D = 0.65) 6.4.1) ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง ($\bar{x}$ = 4.04, S.D = 0.81) 6.4.2) การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง ($\bar{x}$ = 3.99, S.D = 0.96) 6.4.3) ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ ($\bar{x}$ = 3.73, S.D = 0.96) 6.4.4) ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ($\bar{x}$ = 3.63, S.D =

0.95)

6.5 การประเมินผล ($\bar{x} = 3.87$, S.D = 0.64) 6.5.1) ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.78) 6.5.2) การปฏิบัติกิจกรรมของผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 3.95$, S.D = 0.81) 6.5.3) โดยแบบทดสอบความรู้ ($\bar{x} = 3.94$, S.D = 0.84) 6.5.4) โดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง ($\bar{x} = 3.88$, S.D = 0.89) 6.5.5) โดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 3.82$, S.D = 0.88) 6.5.6) โดยการสนทนา ($\bar{x} = 3.76$, S.D = 0.83) 6.5.7) โดยการเขียนบันทึกประจำวัน ($\bar{x} = 3.17$, S.D = 0.87)

1.2 สรุปร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรียงตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิจัยจากแบบสอบถามกับร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
	x	,S.D =	x	S.D	x	S.D	
ค่าเฉลี่ยรวมและรายองค์ประกอบ							
ค่าเฉลี่ยรวมทุกองค์ประกอบ	4.10	0.44	4.13	0.48	4.10	0.44	
1.องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ)	4.12	0.53	4.13	0.48	4.12	0.55	1.องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ)
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม)	4.18	0.53	4.11	0.68	4.18	0.56	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม)
2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.06	0.62	4.20	0.75	4.06	0.63	2.1 ระเบียบวินัยในตนเอง
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.15	0.67	4.08	0.76	4.16	0.68	2.2 เห็นคุณค่าในตนเอง
2.3 การสร้างแนวทางใหม่ในการดำเนินชีวิต	4.34	0.66	4.21	0.84	4.34	0.68	2.3 สร้างแนวทางใหม่ในการดำเนินชีวิต
3.องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.01	0.67	4.30	0.85	4.01	0.67	3.องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง
4.องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	4.04	0.75	4.05	0.64	4.05	0.74	4.องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน
5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	4.27	0.67	4.13	0.67	4.26	0.66	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร
6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	4.02	0.51	4.21	0.59	4.02	0.51	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.21	0.74	4.09	0.51	4.21	0.73	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
6.2 วิธีการจัดกิจกรรม	3.92	0.65	4.21	0.55	3.94	0.65	6.2 วิธีการจัดกิจกรรม
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.05	0.57	4.18	0.56	4.05	0.57	6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.16	0.75	4.05	0.53	4.14	0.75	6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
6.5 การประเมินผล	3.88	0.66	4.08	0.60	3.90	0.66	6.5 การประเมินผล
ค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละองค์ประกอบ							
1.องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ)	4.12	0.53	4.11	0.68	4.12	0.55	1.องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ)
1.1 การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	4.26	0.73	4.15	0.86	4.25	0.75	ปรัชญาของการพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือ 1.การพัฒนาความรู้ พัฒนาพฤติกรรม และพัฒนาทักษะ ชีวิต
1.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม	4.21	0.73	4.08	0.83	4.20	0.74	2.การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้สามารถ กลับตนเป็นพลเมืองที่ดี
1.3 การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำ อีก	4.17	0.78	4.13	0.76	4.17	0.78	3.การเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตใหม่ในสังคม ภายหลังพ้นโทษได้อย่างสุจริตชน โดยไม่หวนกลับมา กระทำผิดซ้ำอีก
1.4 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.07	0.80	4.13	0.65	4.07	0.79	
1.5 ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	3.99	0.80	4.05	0.85	4.00	0.81	
1.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.05	0.85	4.02	0.92	4.05	0.86	
1.7 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.06	0.86	4.23	0.86	4.08	0.86	

ตาราง 19 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
	$\bar{x}$	S.D =	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
ค่าเฉลี่ยรวมและรายองค์ประกอบ							
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม)	4.18	0.53	4.20	0.75	4.18	0.56	2.องค์ประกอบ วัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม) วัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้
การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.06	0.62	4.08	0.76	4.06	0.63	“วินัยเด่น เห็นสามัคคี” คือ
2.1 มีระเบียบวินัยในตนเอง	4.07	0.73	4.08	0.89	4.07	0.74	1.ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีระเบียบวินัยในตนเอง
2.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.07	0.76	4.08	0.92	4.07	0.78	2.ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถานอย่างเคร่งครัด
2.3 รู้รักสามัคคี	4.08	0.76	4.12	0.82	4.09	0.77	3.มีจิตสำนึกด้านความสามัคคี สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติชยะต้องโทษ
2.4 มีการทำงานเป็นทีม	4.01	0.84	4.02	0.73	4.01	0.83	
การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.15	0.67	4.21	0.84	4.16	0.68	“เห็นคุณค่า มุ่งพัฒนาตน”
2.5 เห็นคุณค่าในตนเอง	4.32	0.76	4.20	0.88	4.31	0.77	4.แสดงออกถึงพฤติกรรมกรการเห็นคุณค่าในตนเอง
2.6 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	3.98	0.80	4.22	0.86	4.00	0.81	5.พัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม
การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	4.34	0.66	4.30	0.85	4.34	0.68	“เตรียมพร้อมกลับตนเป็นคนดีคืนสู่สังคม”คือ
2.7 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	4.36	0.72	4.25	0.93	4.35	0.74	6.แสดงออกซึ่งทัศนะ/เจตคติในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม
2.8 มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่	4.33	0.72	4.35	0.80	4.33	0.73	7.มีภูมิคุ้มกันด้านทักษะชีวิตก่อนพ้นโทษ

ตาราง 19 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
	$\bar{x}$	S.D =	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
ค่าเฉลี่ยรวมและรายองค์ประกอบ							
3.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.01	0.67	4.05	0.64	4.01	0.67	3.การวิเคราะห์ผู้เรียน(ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม) ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือผู้ต้องขังอายุ 18-25 ปี ซึ่งกระทำความผิดครั้งแรกตามคำพิพากษาของศาล การพัฒนารูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยให้มีประสิทธิภาพควรต้องมีการวิเคราะห์บริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังต่อไปนี้ 1.บริบทด้านภูมิหลังของผู้ต้องขังด้านอายุ ,ประเภทคดีที่ผู้ต้องขังกระทำความผิด ,ระดับการศึกษาเบื้องต้นโทษ , กำหนดโทษ,สถานภาพของผู้ต้องขัง 2.บริบทด้านประสบการณ์ของผู้ต้องขัง
3.1 ข้อมูลด้านอายุ,ภูมิลำเนาเดิม,ครอบครัว	4.08	0.81	4.10	0.84	4.08	0.81	
3.2 ประเภทคดี	3.86	0.81	3.93	0.92	3.87	0.82	
3.3 กำหนดโทษ,โทษคงเหลือ	3.98	0.95	4.05	0.75	3.99	0.93	
3.4 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	3.95	0.82	4.03	0.92	3.96	0.83	
4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน	4.04	0.75	4.13	0.67	4.05	0.74	4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน ทัณฑสถาน หมายถึงสถานที่ที่รับควบคุมผู้ต้องขังที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละประเภท (พรบ.ราชทัณฑ์ 2479.44) ซึ่งต้องนำมาวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะสำหรับงานราชทัณฑ์ประเทศไทย 1.ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับเฉพาะของทัณฑสถาน 2.ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถานแต่ละแห่ง 3.ข้อมูลด้านเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและประสานงานภายในทัณฑสถาน 4.ข้อมูลด้านช่วงเวลาการปฏิบัติงานของทัณฑสถาน
4.1 ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	3.99	0.82	4.28	0.78	4.02	0.82	
4.2 ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	4.07	0.82	4.08	0.80	4.07	0.82	

ตาราง 19 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
	X	,S.D =	X	S.D	X	S.D	
ค่าเฉลี่ยรวมและรายองค์ประกอบ							
5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	4.27	0.67	4.21	0.59	4.26	0.66	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ผู้สอนในบริบทของทัศนสถานคือเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และวิทยากรภายนอก ซึ่งทำหน้าที่อบรมกิจกรรมให้กับ ผู้ต้องขัง การวิเคราะห์บทบาทวิทยากรเป็นส่วนหนึ่งที่จะ ทำให้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้บรรลุผลด้านการ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้
5.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง	4.35	0.78	4.27	0.68	4.35	0.77	1.สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง
5.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.24	0.78	4.35	0.74	4.25	0.77	2.สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
5.3 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม	4.14	0.82	4.23	0.70	4.15	0.81	3.ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม
5.4 สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้	4.09	0.86	4.08	0.69	4.09	0.84	4.สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของ ผู้ต้องขังได้
5.5 ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.24	0.83	4.23	0.62	4.24	0.81	5.ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม
5.6 ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	4.15	0.91	4.10	0.74	4.15	0.90	6.ให้ความสำคัญกับปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของ ผู้ต้องขัง
5.7 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	4.17	0.83	4.25	0.67	4.18	0.81	7.ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม
6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	4.02	0.51	4.09	0.51	4.02	0.51	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.21	0.74	4.21	0.55	4.21	0.73	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
1.ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่าง ชัดเจน	4.20	0.80	4.23	0.66	4.21	0.79	1.การสร้างความรู้เป็นกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ใน ภาคทฤษฎีเบื้องต้น
2.ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.14	0.82	4.12	0.82	4.14	0.82	2.การสร้างแนวคิดใหม่เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนองค์ ความรู้ในภาคทฤษฎี ให้เกิดเป็นความเข้าใจเพื่อนำสู่การ ปฏิบัติในลำดับต่อไป
3.ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง	4.11	0.84	4.18	0.68	4.12	0.83	3.การทดลองปฏิบัติเป็นกระบวนการนำองค์ความรู้ความ เข้าใจที่ได้รับมาทดลองปฏิบัติจริง
4.ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ	3.97	0.90	4.30	0.65	4.00	0.88	4.สรุปและประเมินผลเป็นกระบวนการประเมินผลด้าน พฤติกรรมของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล
							5.การนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 19 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
	$\bar{x}$	S.D =	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
ค่าเฉลี่ยรวมและรายองค์ประกอบ							
6.2 วิธีการจัดกิจกรรม	3.92	0.65	4.18	0.56	3.94	0.65	6.2 วิธีการจัดกิจกรรม
1.การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง	3.98	0.98	4.15	0.77	3.99	0.96	1.การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง
2.ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์	3.58	0.96	4.05	0.78	3.63	0.95	2.จัดต่อเนื่องทุกสัปดาห์
3.ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ	3.68	0.97	4.18	0.64	3.73	0.96	3.จัดควบคู่ไปกับการเรียนปกติ
4.ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง	4.01	0.81	4.32	0.69	4.04	0.81	4.จัดให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของ ผู้ต้องขัง
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.05	0.57	4.05	0.53	4.05	0.57	6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
1.การระดมความคิด	4.09	0.75	4.08	0.66	4.09	0.74	1.การระดมความคิด เป็นกิจกรรมการกลุ่ม ที่มีสมาชิกมา จากพื้นฐานที่แตกต่างกัน มารวมกันในการค้นหาแนวคิด และแนวทางการแก้ไขเดียวกันรวมกัน
2.การอภิปรายกลุ่ม	4.03	0.81	4.05	0.75	4.03	0.80	2.การอภิปรายกลุ่ม(การแบ่งกลุ่มผู้ต้องขัง เพื่อแสดงความคิดเห็น)
3.การสนทนาเชิงวิพากษ์	3.99	0.77	3.88	0.79	3.98	0.77	3.การสนทนาเชิงวิพากษ์ เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียน สะท้อนแนวคิดในการพิจารณา ประเมิน ตัดสินสิ่งต่างๆ โดยพยายามแสวงหาคำตอบที่มีความสมเหตุสมผล
4.สุนทรียสนทนา	4.16	0.76	4.17	0.75	4.16	0.76	4.การรับฟังวิธีคิด วิธีการให้คุณค่า ความหมายของคนอื่น ต่อสิ่งที่พูด เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5.การเล่าเรื่องแสดงตัวตนของผู้ต้องขังแต่ละคน	3.76	0.85	4.08	0.80	3.79	0.84	5.การสร้างจิตสำนึก เป็นการเรียนรู้เพื่อการค้นพบตนเอง ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง
6.การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	4.15	0.93	4.05	0.71	4.14	0.91	6.การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ
6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.16	0.75	3.97	0.72	4.14	0.75	6.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน	4.31	0.90	3.98	0.83	4.28	0.90	1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน
2.เครื่องคอมพิวเตอร์	4.17	0.98	3.80	0.88	4.13	0.98	2.เครื่องคอมพิวเตอร์
3.ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม	3.96	0.89	3.95	0.93	3.96	0.89	3.ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม
4.หนังสือพิมพ์,นิตยสาร,วารสาร,แผ่นพับ	4.05	1.05	3.73	0.93	4.02	1.04	4.หนังสือพิมพ์,นิตยสาร,วารสาร,แผ่นพับ
5.ห้องสมุด	4.27	0.91	4.27	0.85	4.27	0.90	5.ห้องสมุด
6.บอร์ดจัดนิทรรศการ	3.99	0.96	4.08	0.89	4.00	0.95	6.บอร์ดจัดนิทรรศการ

ตาราง 19 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
	$\bar{x}$	S.D =	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
ค่าเฉลี่ยรวมและรายองค์ประกอบ							
6.5 การประเมินผล	3.88	0.66	4.08	0.60	3.90	0.66	6.5 การประเมินผล
1.ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน	3.68	0.87	3.95	0.75	3.71	0.87	1.ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน
2.ประเมินผลโดยการสนทนา	3.74	0.84	3.95	0.71	3.76	0.83	2.ประเมินผลโดยการสนทนา
3.ประเมินผลโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม	3.80	0.89	4.03	0.70	3.82	0.88	3.ประเมินผลโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม
4.ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้ต้องขัง	3.93	0.81	4.18	0.78	3.95	0.81	4.ประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังรายบุคคล ก่อน- หลัง
5.ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม	3.99	0.78	4.28	0.78	4.01	0.78	5.ประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
6.ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้	3.92	0.85	4.10	0.71	3.94	0.84	6.ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้
7.ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง	3.86	0.90	4.15	0.70	3.88	0.89	7.ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรม นักเรียน

ตาราง 20 แสดงการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
รายองค์ประกอบเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย								
ค่าเฉลี่ยรวมทุกองค์ประกอบ	4.10	0.44	4.13	0.48	4.10	0.44		
5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	4.27	0.67	4.13	0.67	4.26	0.66	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	1.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม)	4.18	0.53	4.11	0.68	4.18	0.56	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม)	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์(คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม)
2.3 การสร้างแนวทางใหม่ในการดำเนินชีวิต	4.34	0.66	4.21	0.84	4.34	0.68	2.3 สร้างแนวทางใหม่ในการดำเนินชีวิต	2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.15	0.67	4.08	0.76	4.16	0.68	2.2 เห็นคุณค่าในตนเอง	2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง
2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.06	0.62	4.20	0.75	4.06	0.63	2.1 ระเบียบวินัยในตนเอง	2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง
1.องค์ประกอบปรัชญา	4.12	0.53	4.13	0.48	4.12	0.55	1.องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ)	3.องค์ประกอบปรัชญา
4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	4.04	0.75	4.05	0.64	4.05	0.74	4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน
3.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.01	0.67	4.30	0.85	4.01	0.67	3.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	6. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	3.97	0.52	4.07	0.53	3.98	0.52	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	5.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.21	0.74	4.09	0.51	4.21	0.73	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
6.4 สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม	4.16	0.75	4.05	0.53	4.14	0.75	6.4 สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม	5.2 สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม
6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	4.05	0.57	4.18	0.56	4.05	0.57	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	5.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม
6.2.วิธีการจัดกิจกรรม	3.92	0.65	4.21	0.55	3.94	0.65	6.2.วิธีการจัดกิจกรรม	5.4 วิธีการจัดกิจกรรม
6.5 การประเมินผล	3.84	0.64	4.09	0.60	3.87	0.64	6.5 การประเมินผล	5.5 การประเมินผล
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	4.18	0.53	4.20	0.75	4.18	0.56	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์วัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้	1.องค์ประกอบวัตถุประสงค์

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
2.3 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	4.34	0.66	4.30	0.85	4.34	0.68	“เตรียมพร้อมกลับตนเป็นคนดีคืนสู่สังคม”คือ	1.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง
7. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	4.36	0.72	4.25	0.93	4.35	0.74	6.แสดงออกซึ่งทักษะ/เจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง
8. มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่	4.33	0.72	4.35	0.80	4.33	0.73	7.มีภูมิคุ้มกันด้านทักษะชีวิตก่อนพ้นโทษ	2.มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.15	0.67	4.21	0.84	4.16	0.68	“เห็นคุณค่า มุ่งพัฒนาตน”	1.2 การเห็นคุณค่าและมุ่งพัฒนาตนเอง
5. เห็นคุณค่าในตนเอง	4.32	0.76	4.20	0.88	4.31	0.77	4.แสดงออกถึงพฤติกรรมกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง	1.มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง
6. มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	3.98	0.80	4.22	0.86	4.00	0.81	5.พัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม	2.มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.06	0.62	4.08	0.76	4.06	0.63	“วินัยเด่น เห็นสามัคคี” คือ	1.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง
1. รู้รักสามัคคี	4.08	0.76	4.12	0.82	4.09	0.77	3.มีจิตสำนึกด้านความสามัคคี สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติขณะต้องโทษ	1.มีจิตสำนึกความสามัคคี
2. มีระเบียบวินัยในตนเอง	4.07	0.73	4.08	0.89	4.07	0.74	1.ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีระเบียบวินัยในตนเอง	2.มีระเบียบวินัยในตนเอง
3. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.07	0.76	4.08	0.92	4.07	0.78	2.ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถานอย่างเคร่งครัด	3.มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. มีการทำงานเป็นทีม	4.01	0.84	4.02	0.73	4.01	0.83		4.มีการทำงานเป็นทีม

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	4.27	0.67	4.21	0.59	4.26	0.66	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ผู้สอนในบริบทของทัศนสถานคือ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และวิทยากร ภายนอก ซึ่งทำหน้าที่อบรมกิจกรรม ให้กับผู้ต้องขัง การวิเคราะห์บทบาท วิทยากรเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้รูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้บรรลุผลด้าน การพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม อย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้	2.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร
5.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับ ผู้ต้องขัง	4.35	0.78	4.27	0.68	4.35	0.77	1.สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับ ผู้ต้องขัง	2.1 สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง
5.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วม กิจกรรม	4.24	0.78	4.35	0.74	4.25	0.77	2.สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	2.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
5.5 ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรม	4.24	0.83	4.23	0.62	4.24	0.81	5.ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรม	2.3 ให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในกิจกรรม
5.7 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขัง รับผิดชอบในการทำกิจกรรม	4.17	0.83	4.25	0.67	4.18	0.81	7.ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ ในการทำกิจกรรม	2.4 ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม
5.3 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วม วางแผนกิจกรรม	4.14	0.82	4.23	0.70	4.15	0.81	3.ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วม วางแผนกิจกรรม	2.5 ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม
5.6 ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพ ความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	4.15	0.91	4.10	0.74	4.15	0.90	6.ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพ ความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	2.6 ให้ความสำคัญกับปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของ ผู้ต้องขัง
5.4 สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับ ประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้	4.09	0.86	4.08	0.69	4.09	0.84	4.สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับ ประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้	2.7 เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
1.องค์ประกอบปรัชญา	4.12	0.53	4.11	0.68	4.12	0.55	ปรัชญาของการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม	3.องค์ประกอบปรัชญา
1.1 การเตรียมความพร้อมให้กับ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	4.26	0.73	4.15	0.86	4.25	0.75	1.การพัฒนาความรู้ พัฒนาพฤติกรรม และพัฒนาทักษะชีวิต	3.1 การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดี สู่สังคม
1.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิต ใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษ ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.21	0.73	4.08	0.83	4.20	0.74	2.การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขัง วัยหนุ่มให้สามารถกลับตนเป็นพลเมือง ที่ดี	3.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลัง พ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
1.3 การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะ ชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวน กลับมากระทำผิดซ้ำอีก	4.17	0.78	4.13	0.76	4.17	0.78	3.การเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิต ใหม่ในสังคมภายหลังพ้นโทษได้อย่าง สุจริตชน โดยไม่หวนกลับมากระทำผิด ซ้ำอีก	3.3 การพัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดีเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขัง วัยหนุ่มหวนกลับมาไม่กระทำผิดซ้ำอีก
1.7 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิด แนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.06	0.86	4.23	0.86	4.08	0.86		3.4 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิด <u>แนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต</u> <u>ใหม่</u> ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
1.4 การพัฒนาสติปัญญาและความคิด อย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัย หนุ่ม	4.07	0.80	4.13	0.65	4.07	0.79		3.5 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
1.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการ พัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.05	0.85	4.02	0.92	4.05	0.86		3.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม
1.5 ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและ ภาคภูมิใจในตนเอง	3.99	0.80	4.05	0.85	4.00	0.81		3.7 ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบท ทัณฑสถาน	4.04	0.75	4.13	0.67	4.05	0.74	4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบท ทัณฑสถาน ทัณฑสถาน หมายถึงสถานที่รับควบคุม ผู้ต้องขังที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละประเภท (พรบ.ราชทัณฑ์ 2479.44) ซึ่งต้องนำมา วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะสำหรับงาน ราชทัณฑ์ประเทศไทย	4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน
4.2 ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	4.07	0.82	4.08	0.80	4.07	0.82	2.ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง <u>สภาพแวดล้อม</u> ภายในทัณฑสถาน	4.1 สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน
4.1 ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับ ของทัณฑสถาน	3.99	0.82	4.28	0.78	4.02	0.82	1.ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับ ของทัณฑสถานแต่ละแห่ง 3.ข้อมูลด้านเจ้าหน้าที่ในการรักษาความ ปลอดภัยและประสานงานภายในทัณฑ สถาน 4.ข้อมูลด้านช่วงเวลาการปฏิบัติงาน ของทัณฑสถาน	4.2 กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน
3.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบท ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.01	0.67	4.05	0.64	4.01	0.67	3.การวิเคราะห์ผู้เรียน (ผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม) ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือผู้ต้องขังอายุ 18-25 ปี ซึ่งกระทำความผิดครั้งแรกตามคำ พิพากษาของศาล การพัฒนารูปแบบ กิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพควรต้องมีการ วิเคราะห์บริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังต่อไปนี้	5.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
3.1 ข้อมูลอายุ,ภูมิลำเนาเดิม,ครอบครัว	4.08	0.81	4.10	0.84	4.08	0.81	1.บริบทด้านภูมิหลังของผู้ต้องขัง ด้านอายุ ,ประเภทคดีที่ผู้ต้องขังกระทำ ความผิด ,ระดับการศึกษาเบื้องต้นโทษ , กำหนดโทษ,สถานภาพของผู้ต้องขัง	5.1 <u>ข้อมูลอายุ,ภูมิลำเนาเดิม,ครอบครัว</u>
3.3 กำหนดโทษ,โทษคงเหลือ	3.98	0.95	4.05	0.75	3.99	0.93		5.2 <u>กำหนดโทษ,โทษคงเหลือ</u>
3.4 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	3.95	0.82	4.03	0.92	3.96	0.83		5.3 <u>การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ</u>
3.2 ประเภทคดี	3.86	0.81	3.93	0.92	3.87	0.82	2.บริบทด้านประสบการณ์ของผู้ต้องขัง	5.4 <u>ประเภทคดี</u>

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	3.97	0.52	4.07	0.53	3.98	0.52	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.21	0.74	4.21	0.55	4.21	0.73		6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6.2 สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม 6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม 6.5.วิธีการจัดกิจกรรม 6.5 การประเมินผล
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม								6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
1.ขั้นนำก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน	4.20	0.80	4.23	0.66	4.21	0.79	1.การสร้างความรู้เป็นกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในภาคทฤษฎีเบื้องต้น	1.ขั้นนำ ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน
2.ขั้นจัดควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.14	0.82	4.12	0.82	4.14	0.82	2.การสร้างแนวคิดใหม่เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ในภาคทฤษฎีให้เกิดเป็นความเข้าใจเพื่อนำสู่การปฏิบัติในลำดับต่อไป	2.ขั้นจัด ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง
3.ขั้นจัดควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง	4.11	0.84	4.18	0.68	4.12	0.83	3.การทดลองปฏิบัติเป็นกระบวนการนำองค์ความรู้/ความเข้าใจที่ได้รับมาทดลองปฏิบัติจริง	3.ขั้นจัด ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง
4.ขั้นสรุปภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ	3.97	0.90	4.30	0.65	4.00	0.88	4.สรุปและประเมินผลเป็นกระบวนการประเมินผลด้านพฤติกรรมของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล 5.การนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	4.ขั้นสรุป ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
6.4 สื่อที่ใช้กิจกรรม	4.16	0.75	3.97	0.72	4.14	0.75	สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม	6.2 สื่อที่ใช้กิจกรรม
1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน	4.31	0.90	3.98	0.83	4.28	0.90	1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน	1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน
5.ห้องสมุด	4.27	0.91	4.27	0.85	4.27	0.90	5.ห้องสมุด	2.ห้องสมุด
2.เครื่องคอมพิวเตอร์	4.17	0.98	3.80	0.88	4.13	0.98	2.เครื่องคอมพิวเตอร์	3.เครื่องคอมพิวเตอร์
4.หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร, แผ่นพับ	4.05	1.05	3.73	0.93	4.02	1.04	4.หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร, แผ่นพับ	4.หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร, แผ่นพับ
6.บอร์ดจัดนิทรรศการ	3.99	0.96	4.08	0.89	4.00	0.95	6.บอร์ดจัดนิทรรศการ	5.บอร์ดจัดนิทรรศการ
3.ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม	3.96	0.89	3.95	0.93	3.96	0.89	3.ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม	6.ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม
6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	4.05	0.57	4.05	0.53	4.05	0.57	เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม
4.สุนทรียสนทนา	4.16	0.76	4.17	0.75	4.16	0.76	4.การรับฟังวิธีคิด วิธีการให้คุณค่า ความหมายของคนอื่นต่อสิ่งที่พูด เพื่อ เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	1.สุนทรียสนทนา
6.การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	4.15	0.93	4.05	0.71	4.14	0.91	6.การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	2.การใช้เกม และนันทนาการ
1.การระดมความคิด	4.09	0.75	4.08	0.66	4.09	0.74	1.การระดมความคิด เป็นกิจกรรมการ กลุ่ม ที่มีสมาชิกมาจากพื้นฐานที่แตกต่าง กัน มารวมกันในการค้นหาแนวคิดและ แนวทางการแก้ไขเดียวกันรวมกัน	3.การระดมความคิด
2.การอภิปรายกลุ่ม	4.03	0.81	4.05	0.75	4.03	0.80	2.การอภิปรายกลุ่ม(การแบ่งกลุ่ม ผู้ต้องขังเพื่อแสดงความคิดเห็น)	4.การอภิปรายกลุ่ม
3.การสนทนาเชิงวิพากษ์	3.99	0.77	3.88	0.79	3.98	0.77	3.การสนทนาเชิงวิพากษ์ เป็นการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนสะท้อนแนวคิดในการ พิจารณา ประเมิน ตัดสินสิ่งต่างๆ โดย พยายามแสวงหาคำตอบที่มีความ สมเหตุสมผล	5.การสนทนาเชิงวิพากษ์
5.การเล่าเรื่องแสดงตัวตนของผู้ต้องขัง แต่ละคน	3.76	0.85	4.08	0.80	3.79	0.84	5.เทคนิคการเล่าเรื่องแสดงตัวตนของ ผู้ต้องขังแต่ละคน	6.เทคนิคการเล่าเรื่องแสดงตัวตนของผู้ต้องขังแต่ละคน

ตาราง 20 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ผู้ต้องขัง		เจ้าหน้าที่		รวม		ร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สรุปรูปแบบใหม่จากผลการวิจัย
6.2.วิธีการจัดกิจกรรม	3.92	0.65	4.18	0.56	3.94	0.65	วิธีการจัดกิจกรรม	6.4 วิธีการจัดกิจกรรม
4.สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน	4.01	0.81	4.32	0.69	4.04	0.81	4.จัดให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง	1.สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน
1.เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม <u>และ</u> ยืดหยุ่น	3.98	0.98	4.15	0.77	3.99	0.96	1.การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง	2.เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม <u>และ</u> ยืดหยุ่น
3.ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ	3.68	0.97	4.18	0.64	3.73	0.96	3.จัดควบคู่ไปกับการเรียนปกติ	3.ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ
2.ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์	3.58	0.96	4.05	0.78	3.63	0.95	2.จัดต่อเนื่องทุกสัปดาห์	4.ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์
6.5 การประเมินผล	3.84	0.64	4.09	0.60	3.87	0.64	การประเมินผล	6.5 การประเมินผล
5.ประเมินพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม	3.99	0.78	4.28	0.78	4.01	0.78	5.ประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1.ประเมินพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
4.ประเมินทักษะ	3.93	0.81	4.18	0.78	3.95	0.81	4.ประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังรายบุคคล ก่อน- หลัง	2.ประเมินทักษะ
6.ประเมินความรู้	3.85	0.85	4.10	0.71	3.94	0.84	6.ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้	3.ประเมินความรู้
7.ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง	3.86	0.90	4.15	0.70	3.88	0.89	7.ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมนักเรียน	4.การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม
3.ประเมินผลโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม	3.80	0.89	0.70	3.82	3.82	0.88	3.ประเมินผลโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม	5.โดยมติเพื่อน
2.ประเมินผลโดยการสนทนา	3.74	0.84	0.71	3.76	3.76	0.83	2.ประเมินผลโดยการสนทนา	6.การสนทนา
1.ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน	3.68	0.87	3.95	0.75	3.71	0.87	1.ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน	7.การเขียนบันทึกประจำวัน

ตาราง 20 แสดงการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1.องค์ประกอบวัตถุประสงค์ โดยเมื่อพิจารณาผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่าการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ขององค์ประกอบวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.34$, S.D = 0.68) และการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 4.16$, S.D = 0.68) และการมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.63) ดังนั้น รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม องค์ประกอบที่ 1 คือองค์ประกอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ คือ มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่

1.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง คือ มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง

1.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง คือ มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

2.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.26$, S.D = 0.66) ซึ่งรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม บทบาทวิทยากรคือ เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม ได้รับความพึงพอใจให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้

3.องค์ประกอบปรัชญา พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.12$, S.D = 0.55) ดังนั้นปรัชญาการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ คือ การคืนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง

4.องค์ประกอบภาระวิเคราะห์บริบททัศนสถาน พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.74) ดังนั้นการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน ได้แก่ สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน

5.องค์ประกอบพบว่ามีความเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.67) ดังนั้นการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ ข้อมูลอายุ ภูมิลำเนาเดิม ครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษประเภทคดี

6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ยรายข้อองค์ประกอบ ($\bar{x} = 3.98$, S.D = 0.52) และมีค่าเฉลี่ยรายข้อ ได้แก่

6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.21$, S.D = 0.79) ได้แก่ ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจน ขั้นจัด : ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกลุ่มตามความเหมาะสม ขั้นสรุป: สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน

6.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.14$, S.D = 0.75) ได้แก่ รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม

6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.57) ได้แก่ สุนทรียสนทนา การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิงวิพากษ์

6.4 วิธีการจัดกิจกรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.94$, S.D = 0.65) ได้แก่ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น

6.5 การประเมินผล พบว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.87$, S.D = 0.64) ได้แก่ ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึกประจำวัน

7.องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม พบว่าเนื้อหาการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ จำนวน 7 เนื้อหา ได้แก่ ทักษะชีวิต ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาทักษะอาชีพ การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ เนื้อหาการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 22 เนื้อหา ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา ข้อควรระวังในการสร้างกาย ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีเมา การสร้างความสามัคคี วิธีการจัดการความเครียด การฝึกทักษะการจัดการความเครียด วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงบวก พลั้งของการคิดเชิงบวก การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง การตระหนักในคุณค่าแห่งตน การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง ความหมายของทักษะชีวิต แนวทางการพึ่งพาตนเอง เนื้อหาการมีระเบียบวินัยในตนเอง จำนวน 7 เนื้อหา ได้แก่ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย การเลื่อนชั้นและการลดชั้น โทษของการแตกสามัคคี

1.3 รวบรวมขั้นตอนการพัฒนาแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

จากการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องขัง และทัณฑสถาน หมายถึง การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การ

ประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภคดีและการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน ได้แก่ สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม
หมายถึง การกำหนดปรัชญาได้แก่ ค่านิยมสูงสุด มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรม และทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง และกำหนดวัตถุประสงค์ ได้แก่การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง: มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเองการมีระเบียบวินัยในตนเอง: มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีการทำงานเป็นทีม และการวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม ได้แก่เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 3 ด้านได้แก่ ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีระเบียบวินัย

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยต้องกำหนดบทบาทวิทยากร ได้แก่เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม ให้รับผิดชอบ ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขัง และกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ได้แก่ ขั้นนำ : ก่อนการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมชี้แจงอย่างชัดเจน ขั้นจัด: ให้ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม ขั้นสรุป: มอบหมายงาน สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการใบความรู้ ใบงานกิจกรรม เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ สุนทรีสนทนา การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิงวิพากษ์ วิธีการจัดกิจกรรม ได้แก่ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัศนสถาน เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น การประเมินผล ได้แก่ ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมจากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึกประจำวัน

สรุป ขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องขังและทัศนสถาน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- 2.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม
ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

- 1.องค์ประกอบปรัชญา
- 2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์

3.องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร

2.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย

2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

2.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

2.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

2.4 วิธีการจัดกิจกรรม

2.5 การประเมินผล โดยวิทยากร และโดยผู้ต้องขัง

ภาพประกอบ 6 แสดงรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการพัฒนาแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

จากรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ที่ได้จากการประเมินจากแบบสอบถามความคิดเห็นเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง แล้วนำไปสู่การร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม และหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม และนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 2 คน ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง จำนวน 2 คน และด้านจิตวิทยาแนะแนว 1 คน ดังนี้

2.1 ผลการประเมินภาพรวมและรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการประเมินภาพรวมและรายองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายละเอียด	N	X	S.D	ระดับความคิดเห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	5	4.40	0.59	มากที่สุด
1. องค์ประกอบ ปรัชญา	5	4.57	0.48	มากที่สุด
2. องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	5	4.52	0.46	มากที่สุด
2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5	4.65	0.38	มากที่สุด
2.2 วิธีการจัดกิจกรรม	5	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3 การประเมินผล	5	4.54	0.55	มากที่สุด
2.4 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	5	4.52	0.46	มากที่สุด
2.5 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	5	4.27	0.68	มาก
3. องค์ประกอบวัตถุประสงค์	5	4.47	0.72	มาก
3.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	5	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง	5	4.40	0.89	มาก
3.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	5	4.20	0.91	มาก
4. องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5	4.46	0.40	มาก
5. องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม	5	4.33	0.85	มาก
5.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	5	4.49	0.66	มาก
5.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	5	4.21	0.82	มาก
5.3 การมีระเบียบวินัย	5	3.64	1.62	มาก
6. องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบท	5	4.00	1.00	มาก
7. องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์ผู้ต้องขัง	5	4.00	0.85	มาก

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการประเมินภาพรวมและรายองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าเฉลี่ยรวมขององค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับมากที่สุด จำนวน 2 องค์ประกอบ เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์ประกอบปรัชญา ($\bar{x} = 4.57$, S.D = 0.48) องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.52$, S.D = 0.46) ได้แก่ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.65$, S.D = 0.38) วิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) การประเมินผล ($\bar{x} = 4.54$, S.D = 0.55) เทคนิคการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.52$, S.D = 0.46) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.27$

,S.D = 0.68) และมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก จำนวน 5 องค์ประกอบ เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์ประกอบวัตถุประสงค์ ($\bar{x}$ = 4.47 ,S.D = 0.72) ได้แก่ การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.89) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.20 ,S.D = 0.91) องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ($\bar{x}$ = 4.46 ,S.D = 0.40) องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.33 ,S.D = 0.85) ได้แก่ เนื้อหาการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x}$ = 4.49 ,S.D = 0.66) เนื้อหาการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.21 ,S.D = 0.82) เนื้อหาการมีระเบียบวินัย ($\bar{x}$ = 3.64 ,S.D = 1.62) และองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 1.00) องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 0.85)

2.2 ผลการประเมินรายองค์ประกอบและรายชื่อของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการประเมินองค์ประกอบและรายชื่อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายละเอียด	N	X	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	องค์ประกอบ ปรัชญา	5	4.57	0.48	มากที่สุด
	1.1 มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	1.2 การคืนคนดีสู่สังคม	5	4.60	0.89	มากที่สุด
	1.3 คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	1.4 เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	1.5 พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี	5	4.40	0.55	มาก
	1.6 ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก	5	4.40	0.55	มาก
2	องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	5	4.52	0.46	มากที่สุด
	2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5	4.65	0.38	มากที่สุด
	2.1.1 ขั้นจัด : ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.1.2 ขั้นสรุป : สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.1.3 ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจน	5	4.40	0.55	มาก
	2.2 วิธีการจัดกิจกรรม	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.2.1 สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัศนสถาน	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.2.2 เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.3 การประเมินผล	5	4.54	0.55	มากที่สุด
	2.3.1 โดยมติเพื่อน	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.3.2 การสนทนา	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.3.3 การเขียนบันทึกประจำวัน	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.3.4 ประเมินพฤติกรรม	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.3.5 ประเมินทักษะ	5	4.40	0.55	มาก
	2.3.6 ประเมินความรู้	5	4.40	0.55	มาก
	2.3.7 การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม	5	4.00	1.41	มาก
	2.4 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	5	4.52	0.46	มากที่สุด
	2.4.1 การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.4.2 การระดมความคิด	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.4.3 สุนทรีสนทนา	5	4.40	0.55	มาก
	2.4.4 การสนทนาเชิงวิพากษ์	5	4.40	0.55	มาก
	2.4.5 การอภิปรายกลุ่ม	5	4.20	0.84	มาก
	2.5 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	5	4.27	0.68	มาก
	2.5.1 ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.5.2 หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ	5	4.40	0.55	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

	รายละเอียด	N	X	S.D	ระดับความคิดเห็น
	2.5.3 บอร์ดจัดนิทรรศการ	5	4.40	0.55	มาก
	2.5.4 รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน	5	4.00	1.00	มาก
	2.5.5 ห้องสมุด	5	4.00	1.00	มาก
	2.5.6 เครื่องคอมพิวเตอร์	5	4.00	1.00	มาก
3	องค์ประกอบวัตถุประสงค์	5	4.47	0.72	มาก
	3.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.1.1 มุ่งมั่นในการพัฒนาดตนเอง	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.1.2 มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาดตนเอง	5	4.40	0.89	มาก
	3.2.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง	5	4.00	1.41	มาก
	3.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	5	4.20	0.91	มาก
	3.3.1 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.3.2 มีระเบียบวินัยในตนเอง	5	4.40	0.55	มาก
	3.3.3 มีจิตสำนึกความสามัคคี	5	3.80	1.64	มาก
	3.3.4 มีการทำงานเป็นทีม	5	3.60	1.67	มาก
4	องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5	4.46	0.40	มาก
	4.1 ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.2 เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.3 ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.4 สร้างแรงจูงใจ	5	4.40	0.55	มาก
	4.5 ให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม	5	4.40	0.55	มาก
	4.6 ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง	5	4.20	0.45	มาก
	4.7 เป็นกันเอง	5	4.00	1.00	มาก
5	องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม	5	4.33	0.85	มาก
	5.1 แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.2 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.3 การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.4 ทักษะชีวิต	5	4.40	0.89	มาก
	5.5 ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง	5	4.40	0.89	มาก
	5.6 การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	5	4.40	0.89	มาก
	5.7 การพัฒนาทักษะอาชีพ	5	4.40	0.55	มาก
	5.8 การตระหนักในคุณค่าแห่งตน	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.9 การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.10 บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	5.11 การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	5.12 การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา	5	4.40	0.55	มาก
	5.13 โทษของการเสพติดและสิ่งของมีนเมา	5	4.40	0.55	มาก
	5.14 แนวทางการพึ่งพาตนเอง	5	4.40	0.89	มาก
	5.15 วิธีการจัดการความเครียด	5	4.20	1.30	มาก
	5.16 การฝึกทักษะการจัดการความเครียด	5	4.20	1.30	มาก
	5.17 ความฉลาดทางอารมณ์และลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์	5	4.20	1.30	มาก
	5.18 ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	5	4.20	1.30	มาก
	5.19 การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	5	4.20	1.30	มาก
	5.20 ข้อควรระวังในการสร้างกาย	5	4.00	1.00	มาก
	5.21 วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์	5	4.00	1.22	มาก
	5.22 การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์	5	4.00	1.22	มาก
	5.23 พลังของการคิดเชิงบวก	5	4.00	1.22	มาก
	5.24 การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	5	4.00	1.22	มาก
	5.25 ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	5	3.80	0.84	มาก
	5.26 การสร้างความสามัคคี	5	3.80	1.64	มาก
	5.27 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	5	3.80	1.10	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

	รายละเอียด	N	X	S.D	ระดับความคิดเห็น
	5.28 การคิดเชิงบวก	5	3.80	1.10	มาก
	5.29 ความหมายของทักษะชีวิต	5	3.60	1.67	มาก
	5.30 วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย	5	3.80	1.79	มาก
	5.31 การเลื่อนชั้นและการลดชั้น	5	3.80	1.64	มาก
	5.32 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	5	3.60	1.67	มาก
	5.33 สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน	5	3.60	1.67	มาก
	5.34 กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	5	3.40	1.52	มาก
6	องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน	5	4.00	1.00	มาก
	6.1 สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	5	4.00	1.00	มาก
	6.2 กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	5	4.00	1.00	มาก
7	องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	5	4.00	0.85	มาก
	7.1 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	5	4.20	0.84	มาก
	7.2 ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว	5	4.00	1.00	มาก
	7.3 ประเภทคดี	5	4.00	0.71	มาก
	7.4 กำหนดโทษ โทษคงเหลือ	5	3.80	1.10	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	5	4.40	0.59	มาก

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการประเมินองค์ประกอบและรายข้อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

1.ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบปรัชญามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1.1) มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.80$, S.D = 0.45) 1.2) การคืนคนดีสู่สังคม ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.89) 1.3) คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) 1.4) เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) และมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1.5) พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) 1.6) ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55)

2. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบการจัดกิจกรรมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด($\bar{x} = 4.52$, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 2.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.80$, S.D = 0.45) ได้แก่ ขั้นตอน จัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) ขั้นสรุป: สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) 2.2)วิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) ได้แก่ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) 2.3) การประเมินผล ($\bar{x} = 4.54$, S.D = 0.55) ได้แก่ โดยมติเพื่อน ($\bar{x} = 4.80$, S.D = 0.45) การสนทนา ($\bar{x} = 4.80$, S.D = 0.45) การเขียนบันทึกประจำวัน($\bar{x} = 4.80$, S.D = 0.45) ประเมินพฤติกรรม($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) ประเมินทักษะ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) ประเมินความรู้ ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) การสังเกต และจดบันทึกพฤติกรรม ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.41) 2.4) เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.52$

,S.D = 0.46) ได้แก่ การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) การระดมความคิด ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) สนทริยสนทนา ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.55) การสนทนาเชิงวิพากษ์ ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.55) การอภิปรายกลุ่ม ($\bar{x}$ = 4.20 ,S.D = 0.84) และมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ 2.5) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.27 ,S.D = 0.68) ได้แก่ ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.55) บอร์ดจัดนิทรรศการ ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.55) รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 1.00) ห้องสมุด ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 1.00) เครื่องคอมพิวเตอร์ ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 1.00)

3. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบวัตถุประสงคมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.47 ,S.D = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ดังนี้ 3.1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) ได้แก่ 3.1.1) มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) 3.1.2) มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) และมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 3.2) การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.89) คือ 3.2.1) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 1.41) 3.3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.20 ,S.D = 0.91) ได้แก่ 3.3.1) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3.3.2) มีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.55) 3.3.3) มีจิตสำนึกความสามัคคี ($\bar{x}$ = 3.80 ,S.D = 1.64) 3.3.4) มีการทำงานเป็นทีม ($\bar{x}$ = 3.60 ,S.D = 1.67) มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

4. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบบทบาทวิทยากรมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.46 ,S.D = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 4.1) ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) 4.2) เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้ ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) 4.3) ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ ($\bar{x}$ = 4.60 ,S.D = 0.55) และมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ 4.4) สร้างแรงจูงใจ ($\bar{x}$ = 4.60 ,S.D = 0.55) 4.5) ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม ($\bar{x}$ = 4.40 ,S.D = 0.55) 4.6) ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง ($\bar{x}$ = 4.20 ,S.D = 0.45) 4.7) เป็นกันเอง ($\bar{x}$ = 4.00 ,S.D = 1.00)

5. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบเนื้อหากิจกรรมมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.33 ,S.D = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 เนื้อหา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน ($\bar{x}$ = 5.00 ,S.D = 0.00) การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง ($\bar{x}$ = 5.00 ,S.D = 0.00) บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x}$ = 4.80 ,S.D = 0.45) แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง ($\bar{x}$ = 4.60 ,S.D = 0.55) การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x}$ = 4.60 ,S.D = 0.55) การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความ

สนใจ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) และมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จำนวน 27 เนื้อหา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะชีวิต ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) การพัฒนาทักษะอาชีพ ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) โทษของการเสพติดและสิ่งของมีนเมา ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) แนวทางการพึ่งพาตนเอง ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) วิธีการจัดการความเครียด ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) การฝึกทักษะการจัดการความเครียด ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) ความฉลาดทางอารมณ์และลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) ข้อควรระวังในการสักร่างกาย ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.00) วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.22) การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์ ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.22) พลังของการคิดเชิงบวก ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.22) การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.22) วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.79) การเลื่อนชั้นและการลดชั้น ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.64) การสร้างความสามัคคี ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.64) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.10) การคิดเชิงบวก ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.10) ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 0.84) ความหมายของทักษะชีวิต ($\bar{x} = 3.60$, S.D = 1.67) การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ($\bar{x} = 3.60$, S.D = 1.67) สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน ($\bar{x} = 3.60$, S.D = 1.67) กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน ($\bar{x} = 3.40$, S.D = 1.52)

6. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถานมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 6.1) สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.00) 6.2) กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.00)

7. ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 7.1) การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.84) 7.2) ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.00) 7.3) ประเภทคดี ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.71) 7.4) กำหนดโทษ โทษคงเหลือ ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.10)

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและรูปแบบจากผลการวิจัย

ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ	N=5		รูปแบบจากผลการวิจัย	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ	ร่างรูปแบบ
	x	S.D			
รายองค์ประกอบเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย					
ค่าเฉลี่ยรวมทุกองค์ประกอบ	4.40	0.59			
1.องค์ประกอบ ปรัชญา	4.57	0.48	3.องค์ประกอบปรัชญา	1.องค์ประกอบปรัชญา	1.องค์ประกอบปรัชญา(ความเชื่อ)
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	4.47	0.72	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์
2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	4.80	0.45	2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	2.3 การสร้างแนวทางใหม่ในการดำเนินชีวิต	2.3 สร้างแนวทางใหม่ในการดำเนินชีวิต
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง	4.40	0.89	2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	2.2 เห็นคุณค่าในตนเอง
2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.20	0.91	2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	2.1 ระเบียบวินัยในตนเอง
3.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	4.46	0.40	1.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร
4 .องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	4.52	0.46	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม
4.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.65	0.38	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
4.4 วิธีการจัดกิจกรรม	4.60	0.55	6.2 สื่อที่ใช้การจัดกิจกรรม	6.4 สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม	6.4 สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม
4.5 การประเมินผล	4.54	0.55	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม
4.3 เทคนิคการใช้กิจกรรม	4.52	0.46	6.4 วิธีการจัดกิจกรรม	6.2.วิธีการจัดกิจกรรม	6.2.วิธีการจัดกิจกรรม
4.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.27	0.68	6.5 การประเมินผล	6.5 การประเมินผล	6.5 การประเมินผล
5.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	4.00	1.00	4.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	4.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	4.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน
6.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง	4.00	0.85	5.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	3.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	3.องค์ประกอบทฤษฎีการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
รายชื่อตามรายองค์ประกอบเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย					
1. องค์ประกอบ ปรัชญา	4.57	0.48	3.องค์ประกอบปรัชญา	1.องค์ประกอบปรัชญา	ปรัชญาของการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
1.1 มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่	4.80	0.45	3.1 การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	1.1 การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	1.การพัฒนาความรู้ พัฒนาพฤติกรรม และพัฒนาทักษะชีวิต
1.2 การคืนคนดีสู่สังคม	4.60	0.89	3.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	1.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	2.การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองที่ดี
1.3 คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.60	0.55	3.3 การพัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดีเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขัง	1.3 การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำ	3.การเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตใหม่ในสังคมภายหลังพ้นโทษได้อย่างสุจริตชน โดยไม่

ตาราง 23 (ต่อ)

ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ	N=5		รูปแบบจากผลการวิจัย	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ	ร่างรูปแบบ
	$\bar{x}$	S.D			
			วัยหนุ่มหวนกลับมาไม่กระทำผิดซ้ำอีก	ผิดซ้ำอีก	หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก
1.4 เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	4.60	0.55	3.4 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	1.7 การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	
1.5 พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี	4.40	0.55	3.5 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	1.4 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	
1.6 ไม่กระทำผิดซ้ำอีก	4.40	0.55	3.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	1.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	
1.7 พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี	4.40	0.55	3.7 ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	1.5 ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	4.47	0.72	1.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์
2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	4.80	0.45	1.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	2.3 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	2.แสดงออกซึ่งทัศนะ/เจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม
1) มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	4.80	0.45	1.มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	7. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	6.แสดงออกซึ่งทัศนะ/เจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม
2) มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่	4.80	0.45	2.มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่	8. มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่	7.มีภูมิคุ้มกันด้านทักษะชีวิตก่อนพ้นโทษ
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง	4.40	0.89	1.2 การเห็นคุณค่าและมุ่งพัฒนาตนเอง	2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	“เห็นคุณค่า มุ่งพัฒนาตน”
1) การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.00	1.41	1.มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง	5. เห็นคุณค่าในตนเอง	4.แสดงออกถึงพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง
			2.มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	6. มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	5.พัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม
2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.20	0.91	1.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	2.1 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	“วินัยเด่น เน้นสามัคคี” คือ
1) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.80	0.45	1.มีจิตสำนึกความสามัคคี	1. รู้รักสามัคคี	3.มีจิตสำนึกด้านความสามัคคี สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติขณะต้องโทษ
2) มีระเบียบวินัยในตนเอง	4.40	0.55	2.มีระเบียบวินัยในตนเอง	2. มีระเบียบวินัยในตนเอง	1.ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีระเบียบวินัยในตนเอง

ตาราง 23 (ต่อ)

ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ	N=5		รูปแบบจากผลการวิจัย	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ	ร่างรูปแบบ
	$\bar{x}$	S.D			
3) มีจิตสำนึกความสามัคคี	3.80	1.64	3.มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	2.ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถานอย่างเคร่งครัด
4) มีการทำงานเป็นทีม	3.60	1.67	4.มีการทำงานเป็นทีม	4. มีการทำงานเป็นทีม	
3.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	4.46	0.40	2.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ผู้สอนในบริบทของทัณฑสถานคือเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และวิทยากรภายนอก ซึ่งทำหน้าที่อบรมกิจกรรมให้กับผู้ต้องขัง การวิเคราะห์บทบาทวิทยากรเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้บรรลุผลด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้
3.1 ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม	4.80	0.45	2.1 สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง	5.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง	1.สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง
3.2 เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้	4.80	0.45	2.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	5.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	2.สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
3.3 ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ	4.60	0.55	2.3 ให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5.5 ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	5.ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม
3.4 สร้างแรงจูงใจ	4.40	0.55	2.4 ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	5.7 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	7.ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม
3.5 ให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม	4.40	0.55	2.5 ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม	5.3 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม	3.ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม
3.6 ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง	4.20	0.45	2.6 ให้ความสำคัญกับปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	5.6 ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง	6.ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง
3.7 เป็นกันเอง	4.00	1.00	2.7 เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้	5.4 สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้	4.สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้
4. การจัดกิจกรรม	4.52	0.46	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีรายละเอียด ดังนี้
4.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.65	0.38	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	
1) ขั้นจัด : ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม	4.80	0.45	1.ขั้นนำ ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน	1.ขั้นนำก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน	1.การสร้างความรู้เป็นกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในภาคทฤษฎีเบื้องต้น

ตาราง 23 (ต่อ)

ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ	N=5		รูปแบบจากผลการวิจัย	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ	ร่างรูปแบบ
	$\bar{x}$	S.D			
2) ขั้นสรุป : สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน	4.60	0.55	2.ขั้นจัด ควรให้ผู้ต้องขังได้ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	2.ขั้นจัดควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเอง	2.การสร้างแนวคิดใหม่เป็นกระบวนการ ปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ในภาคทฤษฎี ให้เกิดเป็น ความเข้าใจเพื่อนำสู่การปฏิบัติในลำดับต่อไป
3) ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจน	4.40	0.55	3.ขั้นจัด ควรจัดกิจกรรมให้มีการ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตาม ความเหมาะสมของผู้ต้องขัง	3.ขั้นจัดควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของ ผู้ต้องขัง 4.สรุปและประเมินผลเป็นกระบวนการ ประเมินผลด้านพฤติกรรมของผู้ต้องขังเป็น รายบุคคล	3.การทดลองปฏิบัติเป็นกระบวนการนำองค์ ความรู้/ความเข้าใจที่ได้รับมาทดลองปฏิบัติจริง 4.ขั้นสรุป ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการ มอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
4.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.27	0.68	6.2 สื่อที่ใช้กิจกรรม	6.4 สื่อที่ใช้กิจกรรม	สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม
1) ใบความรู้ ใบบางกิจกรรม	4.80	0.45	1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑ สถาน	1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน	1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน
2) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ	4.40	0.55	2.ห้องสมุด	5.ห้องสมุด	5.ห้องสมุด
3) บอร์ดจัดนิทรรศการ	4.40	0.55	3.เครื่องคอมพิวเตอร์	2.เครื่องคอมพิวเตอร์	2.เครื่องคอมพิวเตอร์
4) รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน	4.00	1.00	4.หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ	4.หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร, แผ่นพับ	4.หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร, แผ่นพับ
5) ห้องสมุด	4.00	1.00	5.บอร์ดจัดนิทรรศการ	6.บอร์ดจัดนิทรรศการ	6.บอร์ดจัดนิทรรศการ
6) เครื่องคอมพิวเตอร์	4.00	1.00	6.ใบความรู้ ใบบางกิจกรรม	3.ใบความรู้ ใบบางกิจกรรม	3.ใบความรู้ ใบบางกิจกรรม
4.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.52	0.46	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	6.3 เทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
1) การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	4.80	0.45	1.สุนทรียสนทนา	4.เทคนิคสุนทรียสนทนา(การรับฟังความ คิดเห็นและให้คุณค่าในคำพูด)	4.การรับฟังวิธีคิด วิธีการให้คุณค่า ความหมาย ของคนอื่นต่อสิ่งที่พูด เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
2) การระดมความคิด	4.80	0.45	2.การใช้เกม กิจกรรม นันทนาการ	6.เทคนิคการใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	6.การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ
3) สุนทรียสนทนา	4.40	0.55	3.การระดมความคิด		1.การระดมความคิด เป็นกิจกรรมการกลุ่ม ที่มี สมาชิกมาจากพื้นฐานที่แตกต่างกัน มารวมกันใน การค้นหาแนวคิดและแนวทางการแก้ไขเดียวกัน รวมกัน
4) การสนทนาเชิงวิพากษ์	4.40	0.55	4.การอภิปรายกลุ่ม		2.การอภิปรายกลุ่ม(การแบ่งกลุ่มผู้ต้องขังเพื่อ แสดงความคิดเห็น)
5) การอภิปรายกลุ่ม	4.20	0.84	5.การสนทนาเชิงวิพากษ์		3.การสนทนาเชิงวิพากษ์ เป็นการเรียนรู้โดยให้ ผู้เรียนสะท้อนแนวคิดในการพิจารณา ประเมิน ตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยพยายามแสวงหาคำตอบที่มี ความสมเหตุสมผล
			6.เทคนิคการเล่าเรื่องแสดง		5.เทคนิคการเล่าเรื่องแสดงตัวตนของผู้ต้องขังแต่

ตาราง 23 (ต่อ)

ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ	N=5		รูปแบบจากผลการวิจัย	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ	ร่างรูปแบบ
	$\bar{x}$	S.D			
4.4 วิธีการจัดกิจกรรม	4.60	0.55	ตัวต้นของผู้ต้องขังแต่ละคน		ละคน
1) สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน	4.60	0.55	6.4 วิธีการจัดกิจกรรม 1. สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน		วิธีการจัดกิจกรรม 4. จัดให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง 1. การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง
2) เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น	4.60	0.55	2. เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม <u>และยืดหยุ่น</u> 3. ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ 4. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์		3. จัดควบคู่ไปกับการเรียนปกติ 2. จัดต่อเนื่องทุกสัปดาห์
4.5 การประเมินผล	4.54	0.55	6.5 การประเมินผล		การประเมินผล
1) ประเมินพฤติกรรม	4.60	0.55	1. ประเมินพฤติกรรมร่วมกิจกรรม		5. ประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
2) ประเมินทักษะ	4.40	0.55	2. ประเมินทักษะ		4. ประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังรายบุคคล ก่อน-หลัง
3) ประเมินความรู้	4.40	0.55	3. ประเมินความรู้		6. ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้
4) การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม	4.00	1.41	4. การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม		7. ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมนักเรียน
5) โดยมติเพื่อน	4.80	0.45	5. โดยมติเพื่อน		3. ประเมินผลโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม
6) การสนทนา	4.80	0.45	6. การสนทนา		2. ประเมินผลโดยการสนทนา
7) การเขียนบันทึกประจำวัน	4.80	0.45	7. การเขียนบันทึกประจำวัน		1. ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน
5. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน	4.00	1.00	4. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน	4. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน	4. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน ทัณฑสถาน หมายถึงสถานที่ที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละประเภท (พรบ.ราชทัณฑ์ 2479.44) ซึ่งต้องนำมาวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะสำหรับงานราชทัณฑ์ประเทศไทย 2. ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง <u>สภาพแวดล้อม</u> ภายในทัณฑสถาน 1. ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถานแต่ละแห่ง 3. ข้อมูลด้านเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและประสานงานภายในทัณฑสถาน 4. ข้อมูลด้านช่วงเวลาการปฏิบัติงานของทัณฑ
5.1 สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	4.00	1.00	4.1 สถานที่ ที่ตั้งสภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	4.2 ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	
5.2 กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	4.00	1.00	4.2 กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	4.1 ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	

ตาราง 23 (ต่อ)

ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ	N=5		รูปแบบจากผลการวิจัย	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นรูปแบบ	ร่างรูปแบบ
	$\bar{x}$	S.D			
6. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	4.00	0.85	5.องค์ประกอบการวิเคราะห์ บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	3.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบท ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	สถาน 3.การวิเคราะห์ผู้เรียน(ผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม) ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือผู้ต้องขังอายุ 18-25 ปี ซึ่ง กระทำความผิดครั้งแรกตามคำพิพากษาของศาล การพัฒนาแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพควรต้องมีการ วิเคราะห์บริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังต่อไปนี้ 1.บริบทด้านภูมิหลังของผู้ต้องขัง ด้านอายุ ,ประเภทคดีที่ผู้ต้องขังกระทำความผิด , ระดับการศึกษาเบื้องต้นไทย , กำหนดโทษ, สถานภาพของผู้ต้องขัง
6.1 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	4.20	0.84	5.1 ข้อมูลอายุ,ภูมิสำเนาเดิม ,ครอบครัว	3.1 ข้อมูลอายุ,ภูมิสำเนาเดิม,ครอบครัว	
6.2 ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม,ครอบครัว	4.00	1.00	5.2 กำหนดโทษ,โทษคงเหลือ	3.3 กำหนดโทษ,โทษคงเหลือ	
6.3 ประเภทคดี	4.00	0.71	5.3 การประกอบอาชีพก่อน ต้องโทษ	3.4 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	
6.4 กำหนดโทษ โทษคงเหลือ	3.80	1.10	5.4 ประเภทคดี	3.2 ประเภทคดี	2.บริบทด้านประสบการณ์ของผู้ต้องขัง

2.3 ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมและขั้นตอนการพัฒนาแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3.1 ผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1. องค์ประกอบวัตถุประสงค์ พบว่าการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 4.80$, $S.D = 0.45$) ขององค์ประกอบวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.40$, $S.D = 0.89$) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 4.20$, $S.D = 0.91$) ดังนั้นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มองค์ประกอบที่ 1 คือ องค์ประกอบวัตถุประสงค์ 1.1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ 1.2) การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง: มีเห็นคุณค่าในตนเอง 1.3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง: มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัยในตนเอง มีจิตสำนึกความสามัคคี มีการทำงานเป็นทีม

2. องค์ประกอบปรัชญา พบว่า ($\bar{x} = 4.57$, $S.D = 0.48$) คือ มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ การคืนคนดีสู่สังคม คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองพัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำความผิดซ้ำ

3. องค์ประกอบการจัดกิจกรรม พบว่า ($\bar{x} = 4.52$, $S.D = 0.46$) ประกอบด้วย 3.1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม พบว่า ($\bar{x} = 4.65$, $S.D = 0.38$) คือ ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจนขั้นจัด : ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม ขั้นสรุป : สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน 3.2) วิธีการจัดกิจกรรม พบว่า ($\bar{x} = 4.60$, $S.D = 0.55$) คือสอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัศนสถานเวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น 3.3) การประเมินผล พบว่า ($\bar{x} = 4.54$, $S.D = 0.55$) คือโดยมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึกประจำวัน ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม 3.4) เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า ($\bar{x} = 4.52$, $S.D = 0.46$) คือการใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด สุนทรียสนทนา การสนทนาเชิงวิพากษ์ การอภิปรายกลุ่ม 3.5) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า ($\bar{x} = 4.27$, $S.D = 0.68$) คือใบความรู้ ใบงานกิจกรรมหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการ รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถานห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์

4. องค์ประกอบบทบาทวิทยากร พบว่า ($\bar{x} = 4.27$, $S.D = 0.68$) คือให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้ ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง เป็นกันเอง

5. องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม พบว่า ($\bar{x} = 4.33$, $S.D = 0.85$) คือเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ประกอบด้วยเนื้อหา แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ ทักษะชีวิต ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน การพัฒนาทักษะอาชีพ 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วยเนื้อหาการตระหนักใน

คุณค่าแห่งตน การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา แนวทางการพึ่งพาตนเอง วิธีการจัดการความเครียด การฝึกทักษะการจัดการความเครียด ความฉลาดทางอารมณ์และลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน การสร้างความสามัคคี การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงบวก ความหมายของ ทักษะชีวิต 3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ประกอบด้วยเนื้อหา วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย การเลื่อนชั้นและการลดชั้นการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน

6. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน พบว่า ($\bar{x} = 4.00$, $S.D = 1.00$) คือสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน

7. องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่า ($\bar{x} = 4.00$, $S.D = 0.85$) คือการประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ข้อมูลอายุ ภูมิฐานะเดิม ครอบครัว ประเภทคดี กำหนดโทษ โทษคงเหลือ

ภาพประกอบ 8 แสดงรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3.2 ผลการประเมินขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	จำนวนคน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ค่าเฉลี่ยรวม	5	4.07	0.92	มาก
ขั้นตอนที่ 1 : ศึกษาวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังและทัณฑสถาน	5	3.80	1.30	มาก
1.1 องค์ประกอบวิเคราะห์ผู้ต้องขัง	5	4.20	0.84	มาก
1.2 องค์ประกอบวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน	5	4.20	0.45	มาก
ขั้นตอนที่ 2: กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม	5	4.00	1.00	มาก
2.1 องค์ประกอบปรัชญา	5	4.20	0.84	มาก
2.2 องค์ประกอบวัตถุประสงค์	5	4.20	0.84	มาก
2.3 องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม	5	4.40	0.55	มาก
ขั้นตอนที่ 3: การจัดกิจกรรมและประเมินผล	5	4.40	0.55	มาก
3.1 องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5	4.20	0.45	มาก
3.2 องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	5	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมมีระดับความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.92) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมและประเมินผล ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) ประกอบด้วย องค์ประกอบบทบาทวิทยากร และองค์ประกอบ การจัดกิจกรรม ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบปรัชญา องค์ประกอบวัตถุประสงค์และองค์ประกอบเนื้อหา กิจกรรม ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังและทัณฑสถาน ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.30)

2.3.3 ผลการประเมินหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรม
ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

รายละเอียดหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. แผนการจัดกิจกรรม	5	4.20	0.84	มาก
2. แบบประเมินพฤติกรรม	5	4.20	0.84	มาก
หน่วยความรู้ที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา	5	4.00	1.41	มาก
หน่วยความรู้ที่ 2 ข้อควรระวังของการสักร่างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับ เพศเดียวกัน	5	4.20	0.45	มาก
หน่วยความรู้ที่ 3 กิจกรรมประจำวันของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	5	4.80	0.45	มากที่สุด
หน่วยความรู้ที่ 4 วินัยของผู้ต้องขัง การลงโทษทางวินัยและการเลื่อนชั้น การลดชั้น	5	4.80	0.45	มากที่สุด
หน่วยความรู้ที่ 5 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและสิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑ สถาน	5	4.80	0.45	มากที่สุด
หน่วยความรู้ที่ 6 โทษของการแตกความสามัคคีและการสร้างความสามัคคี	5	3.20	1.30	ปานกลาง
หน่วยความรู้ที่ 7 การจัดการความเครียด	5	4.40	0.89	มาก
หน่วยความรู้ที่ 8 การควบคุมอารมณ์	5	4.20	1.30	มาก
หน่วยความรู้ที่ 9 ความฉลาดทางอารมณ์ /ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาด ทางอารมณ์	5	4.20	1.30	มาก
หน่วยความรู้ที่ 10 การคิดเชิงบวก	5	4.20	1.30	มาก
หน่วยความรู้ที่ 11 การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	5	4.20	1.30	มาก
หน่วยความรู้ที่ 12 บุคคลต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะและการตระหนัก คุณค่าแห่งตน ถ	5	4.20	1.30	มาก
หน่วยความรู้ที่ 13 ทักษะชีวิต	5	4.40	0.89	มาก
หน่วยความรู้ที่ 14 เศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความ พอเพียง	5	4.00	0.71	มาก
หน่วยความรู้ที่ 15 การพึ่งพาตัวเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	5	4.60	0.55	มากที่สุด
หน่วยความรู้ที่ 16 การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความ ถนัดความสนใจ	5	4.20	1.30	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	5	4.28	0.92	มาก

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบ
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มพบว่าค่าเฉลี่ยรวมมีความคิดเห็นใน
ระดับมาก ($\bar{x}=4.28$, S.D =0.92) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยมีความคิดเห็นในระดับมาก
ที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ หน่วยความรู้เรื่องกิจกรรมประจำวันของผู้ต้องขัง
วัยหนุ่ม ($\bar{x}= 4.80$, S.D = 0.45) หน่วยความรู้เรื่องวินัยของผู้ต้องขัง การลงโทษทางวินัยและการ
เลื่อนชั้น การลดชั้นหนุ่ม ($\bar{x}= 4.80$, S.D = 0.45) หน่วยความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
ของทัณฑสถานและสิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน ($\bar{x}= 4.80$, S.D = 0.45) หน่วยความรู้เรื่อง
การพึ่งพาตัวเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน ($\bar{x}= 4.60$, S.D = 0.55) มีความคิดเห็นในระดับ

มาก จำนวน 13 ข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ แผนการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.84) แบบประเมินพฤติกรรม ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.84) หน่วยความรู้เรื่องที่ 7 การจัดการความเครียด ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) หน่วยความรู้เรื่องที่ 13 ทักษะชีวิต ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) หน่วยความรู้เรื่องที่ 2 ข้อควรระวังของการสักร่างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.45) หน่วยความรู้เรื่องที่ 8 การควบคุมอารมณ์ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) หน่วยความรู้เรื่องที่ 9 ความฉลาดทางอารมณ์ /ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) หน่วยความรู้เรื่องที่ 10 การคิดเชิงบวก ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) หน่วยความรู้เรื่องที่ 11 การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) หน่วยความรู้เรื่องที่ 12 บุคคลต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะและการตระหนักคุณค่าแห่งตน ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) หน่วยความรู้เรื่องที่ 16 การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความถนัดความสนใจ ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) หน่วยความรู้เรื่องที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 1.41) หน่วยความรู้เรื่องที่ 14 เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.71) และมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ หน่วยความรู้เรื่องที่ 6 โทษของการแตกความสามัคคีและการสร้างความสามัคคี ($\bar{x} = 3.20$, S.D = 1.30)

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

รายละเอียดกิจกรรม		N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมที่ 1	time life (การเดินทางชีวิตฉัน)	5	4.40	0.55	มาก
กิจกรรมที่ 2	Open box (กล่องเปิดใจ)	5	4.60	0.55	มากที่สุด
กิจกรรมที่ 3	Hero or Zero (ถอดบทเรียนชีวิตก้าวผิดพลาด)	5	4.60	0.55	มากที่สุด
กิจกรรมที่ 4	Am young prisoner	5	4.20	0.45	มาก
กิจกรรมที่ 5	Unity (ความสามัคคี)	5	3.80	1.64	มาก
กิจกรรมที่ 6	Check (อารมณ์)	5	3.80	1.10	มาก
กิจกรรมที่ 7	Gu รู้ (ปัญหาปัญญาเกิด)	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมที่ 8	สมหัวหาเรื่อง	5	3.80	1.10	มาก
กิจกรรมที่ 9	Idol in my heart	5	4.40	0.89	มาก
กิจกรรมที่ 10	Hot news & Clip (กรณีศึกษาจากสื่อหนังสือพิมพ์สื่อสารสนเทศ)	5	4.40	0.89	มาก
กิจกรรมที่ 11	Future way (หนทางในอนาคต)	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมที่ 12	The letter (จดหมายถึงบ้าน)	5	4.20	0.45	มาก
กิจกรรมที่ 13	Go home (ทางกลับบ้าน)	5	4.20	1.30	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		5	4.22	0.71	มาก

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D = 0.71) เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 2

กิจกรรม เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ กิจกรรมที่ 2 Open box (กล่องเปิดใจ) ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) และกิจกรรมที่ 3 Hero or Zero (ถอดบทเรียนชีวิตก้าวผิดพลาด) ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.55) และมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 11 กิจกรรม เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ กิจกรรมที่ 9 Idol in my heart ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) กิจกรรมที่ 10 Hot news & Clip (กรณีศึกษาจากสื่อหนังสือพิมพ์สื่อสารสนเทศ) ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.89) กิจกรรมที่ 4 Am young prisoner ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.45) กิจกรรมที่ 1 time life (การเดินทางชีวิตฉัน) ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.55) กิจกรรมที่ 13 Go home (ทางกลับบ้าน) ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 1.30) กิจกรรมที่ 7 Gu รู้ (ปัญหา มาปัญญาเกิด) ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.84) กิจกรรมที่ 11 Future way (หนทางในอนาคต) กิจกรรมที่ 12 The letter (จดหมายถึงบ้าน) ($\bar{x} = 4.20$, S.D = 0.45) กิจกรรมที่ 5 Unity (ความสามัคคี) ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.64) กิจกรรมที่ 6 Check (อา)รณณ์ ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.10) กิจกรรมที่ 8 สุมหัวหา เรื่อง ($\bar{x} = 3.80$, S.D = 1.10)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากการทดลอง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตาราง 27 แสดงข้อมูลสถานภาพกลุ่มตัวอย่างการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

	ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน	ร้อยละ
อายุ	20 - 25 ปี	15	50.00
	26 - 30 ปี	15	50.00
	รวม	30	100.00
ภูมิลำเนาเดิม	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	12	40.00
	ส่วนภูมิภาค (ภาคกลาง ตะวันออกเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ)	18	60.00
	รวม	30	100.00
ประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	ประกอบอาชีพ (ค้าขาย พนักงานโรงงาน พนักงานร้านอาหาร ช่างเชื่อม ช่างซ่อมจักรยานยนต์)	20	66.70
	ว่างงาน	10	33.30
	รวม	30	100.00
สถานะตนเอง	โสด	23	76.70
	มีครอบครัว	7	23.30
	รวม	30	100.00
ประเภทคดี	ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด	24	80.00
	คดีทั่วไป(ความคิดเกี่ยวกับชีวิตและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์)	6	20.00
	รวม	30	100.00

ตาราง 27 (ต่อ)

	ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน	ร้อยละ
การศึกษาขณะต้องโทษ	เรียน	14	46.67
	ไม่เรียน	16	53.33
	รวม	30	100.00
กำหนดโทษ	3 ปีขึ้นไปถึง 10 ปี	28	93.30
	10 ขึ้นไปถึง 20 ปี	2	6.70
	รวม	30	100.00
โทษคงเหลือ	ต่ำกว่า 1 ปีถึง 3 ปี	21	70.00
	3 ปีขึ้นไปถึง 9 ปี	9	30.00
	รวม	30	100.00

ตาราง 27 แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่าส่วนใหญ่มีอายุ 20 - 25 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และส่วนใหญ่มีอายุ 26 - 30 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ส่วนภูมิภาคได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ได้แก่ ค้าขาย พนักงานโรงงาน พนักงานร้านอาหาร ช่างเชื่อม ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 ส่วนใหญ่มีสถานะโสด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 ส่วนใหญ่มีประเภทคดีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนใหญ่ไม่เรียนหนังสือขณะต้องโทษ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ส่วนใหญ่มีกำหนดโทษ 3 ปีขึ้นไปถึง 10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และส่วนใหญ่มีโทษคงเหลือ ต่ำกว่า 1 ปีถึง 3 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00

2. ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิทยากรและผู้ต้องขัง

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยรวมและรายด้านก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิทยากรและผู้ต้องขัง

ประเมินพฤติกรรม	โดยวิทยากร								โดยผู้ต้องขัง							
	ก่อน				หลัง				ก่อน				หลัง			
	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม
1. การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	30	1.67	0.61	ต่ำ	30	3.20	0.92	ปานกลาง	30	2.23	0.43	ต่ำ	30	3.20	1.06	ปานกลาง
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง	30	1.50	0.63	ต่ำ	30	3.10	0.96	ปานกลาง	30	1.83	0.75	ต่ำ	30	3.17	1.05	ปานกลาง
3. การมีระเบียบวินัยในตนเอง	30	1.23	0.50	ต่ำที่สุด	30	3.23	1.17	ปานกลาง	30	1.33	0.48	ต่ำที่สุด	30	3.23	1.14	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	30	1.47	0.51	ต่ำที่สุด	30	3.18	0.97	ปานกลาง	30	1.80	0.49	ต่ำ	30	3.20	1.07	ปานกลาง

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มพบว่า

ประเมินโดยวิทยากร ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ยการประเมินพฤติกรรมรวมมีระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับต่ำที่สุด ($\bar{x} = 1.47$, S.D = 0.51) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมรายด้านพบว่า มีระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับต่ำ จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 1.67$, S.D = 0.61) ระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับต่ำ 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 1.50$, S.D = 0.63) และมีระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับต่ำที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ 3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 1.23$, S.D = 0.50) และหลังเข้าร่วมกิจกรรมค่าเฉลี่ยการประเมินพฤติกรรมรวมมีระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D = 0.97) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมรายด้านพบว่า มีระดับการแสดงผลพฤติกรรมทั้งหมดในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 3.23$, S.D = 1.17) 2) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 3.20$, S.D = 0.92) 3) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 3.10$, S.D = 0.96)

ประเมินโดยผู้ต้องขังประเมินตนเอง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ยการประเมินพฤติกรรมรวมมีระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับต่ำ ($\bar{x} = 1.80$, S.D = 0.49) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมรายด้านพบว่า มีระดับการแสดงผลพฤติกรรมในระดับต่ำ จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 2.23$, S.D = 0.61) 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} =$

1.83, S.D = 0.75)และมีระดับการแสดงพฤติกรรมในระดับต่ำที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ 3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 1.33$, S.D = 0.48) ระดับการแสดงพฤติกรรมในระดับต่ำที่สุด และและหลังเข้าร่วมกิจกรรมค่าเฉลี่ยการประเมินพฤติกรรมรวมมีระดับการแสดงพฤติกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$, S.D = 1.07) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมรายด้านพบว่ามีการแสดงพฤติกรรมทั้งหมดในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 3.23$, S.D = 1.14) 1) 2) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ($\bar{x} = 3.20$, S.D = 1.06) 3) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 3.17$, S.D = 1.05)

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

พฤติกรรม		ประเมินโดยวิทยากร					ประเมินโดยผู้ต้องขัง			
		N	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
1. การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ก่อน	30	1.67	0.61	8.63	.000**	2.23	0.43	4.97	.000**
	หลัง	30	3.20	0.92			3.20	1.06		
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อน	30	1.50	0.63	9.80	.000**	1.83	0.75	7.92	.000**
	หลัง	30	3.10	0.96			3.17	1.05		
3. การมีระเบียบวินัย	ก่อน	30	1.23	0.50	10.77	.000**	1.33	0.48	9.80	.000**
	หลัง	30	3.23	1.17			3.23	1.14		
รวม	ก่อน	30	1.47	0.51	11.00	.000**	1.80	0.49	7.92	.000**
	หลัง	30	3.18	0.97			3.20	1.07		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบผลประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยวิทยากรและโดยผู้ต้องขังประเมินตนเอง พบว่าผู้ต้องขังมีพฤติกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

รายละเอียด	N	X	S.D	ระดับคะแนน
1. คะแนนการประเมินความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	30	37.40	4.768	ดี
2. คะแนนการประเมินความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรม	30	44.27	2.828	ดีมาก

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มพบว่าก่อนเข้า

ตาราง 33 แสดงการเปรียบเทียบผลประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมกับภูมิหลังผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการประเมินตนเองของผู้ต้องขัง

ภูมิหลัง		การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่					การเห็นคุณค่าในตนเอง				การมีระเบียบวินัยในตนเอง				รวม			
		N	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
7.กำหนดโทษ	3 ปีขึ้นไป	12	1.60	1.04	8.45	.000**	1.57	1.04	8.25	.000**	1.63	1.10	8.15	.000**	1.60	1.05	8.36	.000**
	ถึง 5 ปี																	
	5 ปีขึ้นไป	18																
8.โทษคงเหลือ	ถึง 10 ปี																	
	1 ปีขึ้นไป	21	1.90	1.21	8.58	.000**	1.87	1.20	8.55	.000**	1.93	1.28	8.24	.000**	1.90	1.22	8.51	.000**
	ถึง 3 ปี																	
	3 ปีขึ้นไป	9																
	ถึง 7 ปี																	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 33 แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมกับภูมิหลังผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการประเมินตนเองของผู้ต้องขัง พบว่าภูมิหลังด้านอายุ ภูมิลำเนาเดิม อาชีพ ก่อนต้องโทษ สถานะตนเอง ประเภทคดี การศึกษา กำหนดโทษ และโทษคงเหลือ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) สรุปการศึกษามีได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็น สร้างและประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน จำนวน 10 คน 2) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง จำนวน 58 คน 3) ผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ถูกควบคุมตัวตามคำพิพากษาของศาลที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8,600 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือ จำนวน 1,857 คน และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 6,733 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม 1) เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วนจำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง 2) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจำนวน 40 คน เลือกแบบเจาะจง 3) ผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มาจากกลุ่มประชากร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของทาร์ยามาเน่ ที่ค่าความเชื่อมั่นระดับ .05 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบความเชื่อมั่น จำนวน 30 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสำรวจความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 384 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เรียนหนังสือ จำนวน 86 คน กลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 298 คน สังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 30 คน สังกัดทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ 1) ศึกษาแบบจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับ

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยนำกรอบแนวคิดในข้อที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ได้แก่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ 1) สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากผลการวิจัยความต้องการรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ในตอนที่ 1 2) สร้างหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม และเครื่องมือประเมินรูปแบบตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สร้างหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผู้เชี่ยวชาญประเมินหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมและเครื่องมือประเมินรูปแบบ

ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลอง ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม แบบแผนการทดลอง (One group pre-test post-test design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1.รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ หมายถึง ผลที่พึงประสงค์ของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่
- 2) การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง: มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง
- 3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง: มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

องค์ประกอบที่ 2 บทบาทวิทยากร หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของวิทยากรในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบตนเอง ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขัง

องค์ประกอบที่ 3 ปรัชญา หมายถึง จุดมุ่งหมายของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย คือนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเฉพาะของทัศนสถานตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน กฎระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน

องค์ประกอบที่ 5 การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเฉพาะของผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย ข้อมูลอายุ ภูมิฐานะเดิมครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี

องค์ประกอบที่ 6 การจัดกิจกรรม หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน 2) ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกลุ่มอย่างเหมาะสม 3) ขั้นสรุป: สรุปผลการเรียนรู้ มอบหมายงาน

6.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม

6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ สุนทรียสนทนา การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิงวิพากษ์

6.4 วิธีการจัดกิจกรรม ได้แก่ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัศนสถาน เวลาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น

6.5 การประเมินผล ได้แก่ 1) โดยวิทยากร : ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม 2) โดยผู้ต้องขัง : จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึก

องค์ประกอบที่ 7 เนื้อหากิจกรรม หมายถึง สารความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง การพึ่งพาตนเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง: การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา ข้อควรระวังในการสร้างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน การจัดการความเครียด การควบคุมอารมณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงบวก สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ บุคคลต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะและตระหนักคุณค่าแห่งตน การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง ทักษะชีวิต

ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง: กิจวัตรประจำวัน กฎระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัศนสถาน วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย การเลื่อนชั้นและการลดชั้น โทษของการแตกความสามัคคีและการสร้างความสามัคคี

ภาพประกอบ 9 รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องช้วัยหนุ่ม

2. สรุปขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องช้วัยหนุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องช้และทัศนสถาน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ 1) การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องช้วัยหนุ่ม 2) การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปรัชญา 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา กิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ คือ 1) บทบาทวิทยากร 2) การจัดกิจกรรม : ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม การประเมินผล

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องช้วัยหนุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม แบ่งออกเป็น

1.1 การศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers.1969 อ้างอิงจาก สุรางค์ โค้วตระกูล .2544:334-335) แนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles,1980) หลักการเรียนรู้แบบมนุษยนิยมตามแนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ (Rogers. 1969) แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2547: 31-32) งานวิจัยของกลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัศนวิทยา กรมราชทัณฑ์ (2551: 82-84) เกี่ยวกับหลักการและปัญหาในการปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่ม แนวปรัชญาของการจำแนกเรือนจำ ทักษสถานนิยามการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขัง (สำนักพัฒนาพหุตินิสัย.2554; ออนไลน์)

1.2 การศึกษาความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน จำนวน 5 คน สรุปประเด็นสำคัญกล่าวคือ ปรัชญาในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มคือการปรับเปลี่ยนเจตคติ รู้คุณค่าตนเอง พึ่งพาตัวเองได้ และกลับเข้าสู่สังคมเป็นพลเมืองที่ดี และจะสอดคล้องในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีอย่างถาวร เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักขวนขวายหาความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตใหม่ ทั้งนี้คิดเห็นว่าการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งควรประกอบด้วยภูมิหลังที่เป็นพื้นฐานเริ่มแรกของผู้ต้องขังก่อนการกระทำความผิด เช่น สภาพครอบครัว สภาพชุมชน ลักษณะการเลี้ยงดู กลุ่มเพื่อน ทักษะเฉพาะตัว และข้อมูลด้านทัศนปฏิบัติ เช่น ประเภทคดี กำหนดโทษ สาเหตุการกระทำความผิด ตลอดจนการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน เป็นมุมมองในเชิงการบริหารจัดการกล่าวคือควรสร้างบรรยากาศอาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ กฎ ระเบียบของทัศนสถานควรมีความเฉพาะโดยคำนึงถึงสภาพการใช้ชีวิตและจิตใจผู้ต้องขังวัยหนุ่มและมุ่งเพื่อการพัฒนาเป็นสำคัญ องค์ประกอบบทบาทวิทยากร ซึ่งคิดเห็นว่าหากเป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาหรือวิทยากรภายนอกก็ตามควรมีลักษณะเฉพาะความเป็นครู เป็นแบบอย่างที่ดี ควรให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้ต้องขัง สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ต้องขัง มีจิตวิทยากระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้ มีประสบการณ์ มีสายตาสู่พิเศษในการค้นหาศักยภาพของผู้ต้องขังแต่ละคน และองค์ประกอบการจัดกิจกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมต้องไม่ซับซ้อน มีความชัดเจนเป็นระบบ แบ่งกลุ่มให้เหมาะสม และเน้นการให้ผู้ต้องขังทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม แสดงความคิดเห็นและแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีสื่อที่ทันสมัยในเข้ากับช่วงวัย เน้นการประเมินพฤติกรรม ความรู้ ความคิด ทักษะ และเนื้อหากิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการคืนคนดีสู่สังคม และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นแสดงให้เห็นถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 คิดเห็นว่าเป็นองค์ประกอบวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบ

บทบาทวิทยากร องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบปรัชญา องค์ประกอบที่ 4 การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน องค์ประกอบที่ 5 การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม องค์ประกอบที่ 6 องค์ประกอบการจัดกิจกรรม องค์ประกอบที่ 7 เนื้อหากิจกรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาจะพบว่าเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังให้ความสำคัญในฐานะผู้ปฏิบัติให้ความสำคัญในรายละเอียดของการกำหนดวัตถุประสงค์ การนำไปใช้สภาพที่เป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่คือต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก และมีข้อค้นพบจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ต้องขังวัยหนุ่มกล่าวคือ องค์ประกอบวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มในรายละเอียด ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างมีสูงสุด ซึ่งแตกต่างจากผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มไม่เห็นด้วยต่อการวิเคราะห์บริบทของตนเองทั้งในกลุ่มผู้ต้องขังที่เรียนและไม่เรียนหนังสือ แต่ด้วยหลักตามแนวปรัชญาของการจำแนกเรือนจำ ทัศนสถาน ระบบความแตกต่างในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดมาจากข้อสมมุติฐานที่ว่าสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมประกอบด้วยปัจจัยหลายส่วนเช่น ความยากจน การว่างงาน การไร้โอกาส ความแตกแยกของครอบครัว

1.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นรูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่มแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ตามสถานะการศึกษาขณะต้องโทษ เรียนหนังสือ 86 คน และไม่ได้เรียนหนังสือ 298 คน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในองค์ประกอบวัตถุประสงค์และองค์ประกอบปรัชญา ทั้งนี้ เป็นประเด็นสำคัญที่สามารถอธิบายผล ได้ดังนี้ 1) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ มีความคิดเห็นรายข้อ 1.1) การมีระเบียบวินัยในตนเอง 1.2) การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 1.3) รู้รักสามัคคี 1.4) การทำงานเป็นทีม ผู้ต้องขังที่เรียนและไม่ไดเรียนหนังสือที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประเด็นจากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เรียนหนังสือขณะต้องโทษ จะมีแนวคิดในการพัฒนาตนเองได้ดีกว่าผู้ต้องขังที่ไม่เรียนหนังสือขณะต้องโทษ 2) องค์ประกอบปรัชญา มีความคิดเห็นรายข้อ: การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรียนหนังสือและไม่ได้เรียนหนังสือพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 77.6 เป็นผู้ต้องขังที่ไม่ได้เรียนหนังสือขณะต้องโทษ จึงไม่เห็นด้วยในปรัชญาในรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวคิดดังกล่าว ทั้งนี้ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ที่ระบุว่าต้องคำนึงถึงการศึกษาอบรมเป็นพิเศษ (กรมราชทัณฑ์. 2559: 11; ออนไลน์) แต่ในทางปฏิบัติมีหลายปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง อาทิเช่น โครงสร้างของทัศนสถานวัยหนุ่มแต่ละแห่งไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สภาพแวดล้อมภายในไม่เพียงพอรองรับในการจัดกิจกรรมการพัฒนาให้กับผู้ต้องขัง จำนวนบุคลากรในการจัดการพัฒนาในภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอและสมดุลกับจำนวนของผู้ต้องขัง และทัศนสถานมุ่งเน้นภารกิจด้านการควบคุมเป็นหลัก จึงทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนาขณะต้องโทษอย่างทั่วถึง 3) องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ด้านสื่อ

ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ประเภทห้องสมุดผู้ต้องขังที่เรียนและไม่ได้เรียนหนังสือมีคิดเห็นที่ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เรียนหนังสือให้ความสนใจ และมีโอกาส เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ได้มากกว่ากลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ดังนั้น แนวคิดการพัฒนาตนเองจึงมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติการราชทัณฑ์กำหนดให้ทัณฑสถานวัยหนุ่มทุกแห่งมีห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขัง ทั้งห้องสมุดกลาง ห้องสมุดสาขา ห้องสมุดเคลื่อนภายในแดนควบคุมเพื่อให้ผู้ต้องขังเข้าถึงความรู้ แต่ด้วยด้านการบริหารจัดการภาคปฏิบัติของแต่ละทัณฑสถาน ที่ไม่เป็นไปที่กำหนดไว้ และส่งผลต่อโอกาสทางการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้และแนวคิดในการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขัง(สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. 2559: 6)

2. การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัย

หนุ่ม

2.1 สามารถอภิปรายผลเป็นรายองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังนี้

1) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ พบว่ามีรายละเอียด คือการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ ได้แก่ มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง ได้แก่ มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง ได้แก่ มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมของคาร์ โรเจอร์ส (Carl Rogers.1969 อ้างอิงจาก สุรางค์ โค้วตระกูล .2544: 334-335) ว่ามนุษย์มีธรรมชาติที่ดีมีแรงจูงใจในด้านบวก เป็นผู้มีเหตุผล เป็นผู้ที่สามารถได้รับการขัดเกลา สามารถตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom.2005:Online) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ 3 ประการคือการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด(Cognitive Domain) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม (Affective Domain) การเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain)

2) องค์ประกอบบทบาทวิทยากร พบว่าตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม วิทยากรต้องมีบทบาท คือ เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles,1980 อ้างอิงจาก อรทัย ศักดิ์สูง,2552.1.ออนไลน์) ที่กล่าวว่ามโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโตทั้งร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเองจะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นเป็นการนำตนเองเป็นตัวของตัวเองประกอบด้วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผนร่วมกัน การนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน และสอดคล้องกับการเสนอหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ของสวัวร์น วัฒนวงศ์ (2544:16) คือควร

พิจารณาให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน (Motivation to learn) คือบุคคลจะเรียนได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนรู้สิ่งนั้นๆ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning environment) ต้องได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน (Trust and Respect) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic problems) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ให้โอกาสในการฝึกปฏิบัติจนเกิดผลดี ให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) องค์ประกอบปรัชญา ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม มีปรัชญาคือ การคืนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมของคาร์ โรเจอร์ส (Carl Rogers.1969 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล . 2544: 334-335) ว่ามนุษย์มีธรรมชาติที่ดีมีแรงจูงใจในด้านบวก เป็นผู้มีเหตุผล เป็นผู้ที่สามารถได้รับการขัดเกลา สามารถตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ และนิยามการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังที่มีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาความรู้ ปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีอย่างถาวร (สำนักพัฒนาพฤติกรรม.2554:ออนไลน์)

4) องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน พบว่ามีรายละเอียดคือ สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัศนสถานซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการเข้าเป็นกระบวนการคิดเป็น ตามแนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2547: 31-32) ขั้นที่ 1 การระบุปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ขั้นที่ 2 การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาและสถานการณ์นั้นๆ โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ ข้อมูลทางสังคมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ข้อมูลตนเองเกี่ยวกับตัวบุคคล ข้อมูลทางวิชาการ ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามสิ่งที่ได้คิดและตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัศนวิทยา กรมราชทัณฑ์ (กลุ่มงานพัฒนาระบบ กรมราชทัณฑ์. 2551: 82-84) เกี่ยวกับหลักการและปัญหาในการปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่มกล่าวคือการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มต้องยึดถือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเป็นแนวทางการควบคุมดูแลเป็นสำคัญ

5) องค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม พบว่ามีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือ ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี โดยสอดคล้องกับแนวปรัชญาของการจำแนกเรือนจำทัศนสถาน(กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัศนวิทยา. 2551: 24-25) ระบบความแตกต่างในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดมาจากข้อสมมุติฐานที่ว่าสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมประกอบด้วยปัจจัยหลายส่วน เช่น ความยากจน การว่างงาน การไร้โอกาส ความแตกแยกของครอบครัว ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติให้สอดคล้องกับปัจจัย และสาเหตุการกระทำความผิดด้วย และสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้เป็นการเกิดปฏิกิริยาทางความรู้ทางจิตวิทยาของ ฮาร์เลย์ (Hartley.1998: 18) ว่าความแตกต่างระหว่าง

บุคคลมีความสำคัญส่งผลต่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะงานวิจัยของจักรชัย ยอดอุม (จักรชัย ยอดอุม.2552:145) เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง ว่าการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่ม ควรมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิธีการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่สามารถลงลึกถึงสาเหตุการกระทำผิดและมูลเหตุจูงใจของผู้ต้องขังแต่ละบุคคล เพื่อให้การแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพ

6) องค์ประกอบการจัดกิจกรรม พบว่าขั้นตอนการจัดกิจกรรมคือ ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกลุ่มอย่างเหมาะสม ขั้นสรุป: มอบหมายงาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แบบมนุษย์นิยมตามแนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ (Rogers.1969) ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนรับรู้วิชาที่เรียนมีความหมายและมีความสัมพันธ์ต่อจุดมุ่งหมายของชีวิตผู้เรียน และการเรียนรู้ที่สำคัญมักจะเกิดจากการลงมือกระทำของผู้เรียนเอง(Learning by doing) และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้จะช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมคือรายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงาน กิจกรรม เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมคือ สุนทรียสนทนา การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิงวิพากษ์ สอดคล้องกับทฤษฎีของโคมส์(Combs) (อ้างถึงในสุรางค์ โคว์ตระกูล. 2544: 336) ว่าหน้าที่ของครูหรือการศึกษาคือ การเข้าใจ Perceptual Word ของผู้เรียนแต่ละคนและช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในความเป็นปัจเจกบุคคล (Individuality) มีความภาคภูมิใจในตนเองมีลักษณะเฉพาะ(Unique Individuality) และได้พัฒนาตามศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ วิธีการจัดกิจกรรม คือ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน เวลาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น การประเมินผลคือ โดยวิทยากร : ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมโดยผู้ต้องขัง จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึกประจำวัน สอดคล้องข้อเสนอแนะของ โนลส์ (Knowles.1980) เกี่ยวกับการบวนการจัดระบบการเรียนการสอนในส่วนของการประเมินผลผู้เรียนตามความจุดมุ่งหมาย โดยเปรียบเทียบกับความสามารถก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการวัดความก้าวหน้าผู้เรียนที่ได้รับและประสิทธิภาพการสอนด้วย

7) องค์ประกอบด้านเนื้อหา กิจกรรม เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ คือ การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัย พบว่าสอดคล้องกับข้อเสนอหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ของสวี่ทน์ วัฒนวงศ์ (2544.16) ควรคำนึงถึงความต้องการของของผู้เรียนแต่ละบุคคลและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง และนำการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหา

2.2 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องขังและทัณฑสถาน พบว่ามีรายละเอียดได้แก่องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม คือ ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว กำหนดโทษโทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน คือ สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2547: 31-32) ขั้นที่ 1 การระบุปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ขั้นที่ 2 การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาและสถานการณ์นั้นๆ โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ ข้อมูลทางสังคมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ข้อมูลตนเองเกี่ยวกับตัวบุคคล ข้อมูลทางวิชาการ ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามสิ่งที่ได้คิดและตัดสินใจ และสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้เป็นการเกิดปฏิริยาทางความรู้ทางจิตวิทยาของฮาร์เลย์ (Hartley.1998: 18) ว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความสำคัญส่งผลต่อการเรียนรู้ และแนวคิดให้การสอนผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles.1980) ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะเป็นทรัพยากรอันมีค่าของการเรียนรู้ขณะเดียวกันก็จะมีพื้นฐานเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม พบว่ามีรายละเอียดได้แก่ และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่มคือองค์ประกอบปรัชญา คือ การคืนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดีไม่กระทำผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมของคาร์ โรเจอร์ส (Carl Rogers.1969) ว่ามนุษย์มีธรรมชาติที่ดีมีแรงจูงใจในด้านบวก เป็นผู้ที่มิใช่เหตุผล เป็นผู้ที่สามารถได้รับการขัดเกลาสามารถตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ และสอดคล้องกับนิยามการพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังที่มีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาความรู้ ปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีอย่างถาวร (สำนักพัฒนาพหุปัญญา. 2554: ออนไลน์) องค์ประกอบวัตถุประสงค์ คือการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง,มีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง: มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเองและการมีระเบียบวินัยในตนเอง: มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม และองค์ประกอบเนื้อหากิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ คือการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยสอดคล้องกับข้อเสนอแนะหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ของสวธัม วัฒนวงศ์ (2544.16) ควรคำนึงถึงความต้องการของของผู้เรียนแต่ละบุคคลและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง และนำการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหา และมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Jacques Delors และคณะ (Jacques Delors และคณะ. 2540: 25-27) ที่นำเสนอต่อองค์การยูเนสโก(United Nations

Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) ในรายงานการเรียนรู้ชุมชนทรัพย์ ในตนกล่าวถึงการเรียนรู้ 4 ประเภท คือ การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกัน (Learning to live together) และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม (Learning to be)

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล พบว่ามีรายละเอียดได้แก่องค์ประกอบ บทบาทวิทยากร คือ เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขัง องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมคือ ขั้นนำ : ก่อนการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมชี้แจงอย่างชัดเจน ขั้นจัด : ให้ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม ขั้นสรุป: มอบหมายงานสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมคือรายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงาน กิจกรรม เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมคือ สุนทรียสนทนา การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่มการสนทนาเชิงวิพากษ์ วิธีการจัดกิจกรรม คือ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แบบมนุษยนิยมตามแนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ (Rogers, 1969) ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนรับรู้วิชาที่เรียนมีความหมายและมีความสัมพันธ์ต่อจุดมุ่งหมายของชีวิตผู้เรียนและการเรียนรู้ที่สำคัญมักจะเกิดจากการลงมือกระทำของผู้เรียนเอง (Learning by doing) และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้อาจช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles, 1980) ที่กล่าวว่า มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเองจะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นเป็นการนำตนเองเป็นตัวของตัวเองประกอบด้วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผนร่วมกัน การนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน และสอดคล้องกับการเสนอหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ของสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544: 16) คือควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน (Motivation to learn) นั่นคือบุคคลจะเรียนได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนรู้สิ่งนั้นๆ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning environment) ต้องได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน (Trust and Respect) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic problems) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ให้โอกาสในการฝึกปฏิบัติจนเกิดผลดี ให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลคือ ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึกประจำวันสอดคล้องข้อเสนอแนะของ โนลส์ (Knowles, 1980) เกี่ยวกับกระบวนการจัดระบบการเรียนการสอนในส่วนของประเมินผลผู้เรียนตามความจุดมุ่งหมาย โดยเปรียบเทียบกับความสามารถก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการวัดความก้าวหน้าผู้เรียนที่ได้รับและประสิทธิภาพการสอนด้วย และสอดคล้องกับนิยามการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังที่มีจุดมุ่งหมาย ในการ พัฒนาพฤติกรรม พัฒนาความรู้ ปลุกฝังเจตคติที่ถูกต้องแก่

ผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีอย่างถาวร (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย. 2554: ออนไลน์)

3. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยการทดลอง

3.1 การเปรียบเทียบการประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิทยากรและโดยผู้ต้องขัง พบว่าผู้ต้องขังมีพฤติกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างแสดงออกพฤติกรรมด้านการมีระเบียบวินัยในตนเองระดับต่ำที่สุด ทั้งนี้จากการสังเกตพฤติกรรมในขณะเข้ากิจกรรมของผู้ต้องขังพบว่าในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมผู้ต้องขังจะไม่ตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนส่วนใหญ่จะไม่มีสภาวะในการนำตนเอง ติดเพื่อน ไม่กล้าแสดงออกในสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผล สมาธิสั้น แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผู้ต้องขังจะเกิดเข้าใจและปรับตัวให้มีพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วนเกี่ยวกับการปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่มกล่าวว่าโดยธรรมชาติของผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะสามารถรับการอบรมแก้ไขได้ง่ายกว่าผู้ต้องขังผู้ใหญ่ ต้องมีระบบการสื่อสารที่ดีเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง สร้างระเบียบวินัย วัฒนธรรมของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ค่านิยมเกี่ยวกับ “ศักดิ์ศรี” นับเป็นเรื่องสำคัญซึ่งนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวก การมีลูกพี่ลูกน้อง การสร้างอิทธิพลเหนือผู้ต้องขังกันเอง การปกครองผู้ต้องขังวัยหนุ่มจึงควรมีความระมัดระวังและป้องกันมิให้มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเป็นหลายกลุ่ม ทั้งนี้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นกลไกในการลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความสามัคคี และสอดคล้องกับองค์ประกอบการเรียนรู้ของโรเจอร์ (Carl Roger) (Rogers, 1969. อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544: 334-335) ที่กล่าวว่าโดยธรรมชาติมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ แต่ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นจุดมุ่งหมาย การต่อต้านจะเกิดขึ้นหากกระทบต่อความรู้สึกรักของผู้เรียน

3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเมื่อพิจารณาเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง เหล่านี้เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษานอกระบบว่าควรยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ คือหลักความเสมอภาคทางการศึกษา หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง หลักการบูรณาการการเรียนรู้กับวิถีชีวิต หลักความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียน หลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน(สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. 2546: 3-4)

3.3 การประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกับภูมิหลังจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ตอนที่ 4 พบว่าภูมิหลังที่แตกต่างกันของผู้ต้องขัง ในรายละเอียด ด้านอายุ ภูมิสำเนาเดิม สถานะตนเอง(โสด/มีครอบครัว) ประเภทดี สถานะการศึกษาขณะต้องโทษ

เรียน และความแตกต่างของเรือนจำ ทักษะสถาน ที่ตั้ง กฎระเบียบเฉพาะ ตารางการปฏิบัติ จึงยากที่จะจัดหลักสูตรที่เอื้ออำนวย สอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้ต้องขังทุกคนได้

2) ปัจจัยภายนอกในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ในแต่ละปีจะมีปริมาณผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลสถิติจำนวนผู้ต้องขัง 5 ปี ย้อนหลังเดือนมกราคม 2553 มีจำนวนผู้ต้องขัง 213,094 คน ในขณะที่เดือนมกราคม 2558 มีจำนวนผู้ต้องขัง 326,469 คน พบว่ามีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 53.2 กลุ่มผู้ต้องขังเหล่านี้อยู่ในภารกิจการควบคุมและต้องได้รับการพัฒนาพฤตินิสัยปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษา ซึ่งกรมราชทัณฑ์ไม่มีหลักสูตรเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังแต่ละประเภท หลักสูตรที่นำมาใช้เป็นหลักสูตรของสถาบันการศึกษาภายนอกซึ่งหลักสูตรดังกล่าวถูกสร้างขึ้นมาจากองค์ประกอบที่แตกต่างและไม่สอดคล้องกับบริบทผู้ต้องขัง ดังนั้นจึงไม่มีความเหมาะสม และยากที่จะพัฒนาให้ผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้จัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง 7 ด้าน กล่าวคือ ด้านการศึกษา ด้านกีฬา ด้านการฝึกทักษะวิชาชีพ ด้านความสามารถดนตรีและการแสดง ด้านการสร้างแรงงานรับจ้าง ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ด้านการเกษตร ซึ่งในส่วนของการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อพัฒนาพฤตินิสัยด้านการศึกษาได้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีการจัดตั้งเรือนจำเฉพาะทางด้านการศึกษา เพื่อสร้างความเฉพาะให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาผู้ต้องขัง โดยพิจารณากลุ่มผู้ต้องขังที่สมควรได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ซึ่งในการนำร่องเรือนจำเฉพาะทางด้านการศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์กลุ่มเป้าหมายสอดคล้องกับกลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่ม กล่าวคือช่วงอายุ 18-35 ปี ทุกประเภท คดี กระทำความผิดครั้งแรก หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามการพัฒนาแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มในงานวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้เป็นหลักสูตรหนึ่งในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง สำหรับเรือนจำเฉพาะทางด้านการศึกษา

4) การกำหนดแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงบริบทตามองค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อให้การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และกล่าวถึงองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน ด้านสถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถานต้องจัดให้เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนา การเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขัง

5) ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถานควรมีความเฉพาะโดยเพิ่มเติมจากกฎระเบียบหลักสำหรับงานราชทัณฑ์ประเทศไทยคือพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และควรให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ตลอดจนสามารถนำแนวทางองค์ประกอบปรัชญาในการคืนคนดีสู่สังคม และวัตถุประสงค์ ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มนี้ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ต้องขังในการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการมีระเบียบวินัยในตนเอง

6) กรมราชทัณฑ์ในฐานะหน่วยงานส่วนกลางจำเป็นต้องกำหนดนโยบายการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้มีความครอบคลุม เหมาะสม ชัดเจน และเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้ต้องขังอย่างยั่งยืน เพื่อให้ทุกภาคส่วนของการปฏิบัติได้นำไปเป็นแนวทางที่จะสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ตามผลการวิจัยรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม กลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังวัยหนุ่มไม่เห็นด้วยต่อการวิเคราะห์บริบทของตนเอง และผลการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยนำภูมิหลังของผู้ต้องขังด้านช่วงอายุ สถานตนเอง ภูมิลำเนาเดิม ประเภทคดี กำหนดโทษ โทษคงเหลือ สถานะการศึกษา ขณะต้องโทษ พบว่าปัจจัยความแตกต่างด้านภูมิหลังเหล่านี้ของผู้ต้องขังส่งผลต่อการแสดงออกด้านพฤติกรรมการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีระเบียบวินัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับรายงานสรุปผลการสัมมนาบุคลากรด้านการศึกษารือนจำ ทณฑสถานประจำปี 2559 ที่กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังพบว่าด้านความแตกต่างของผู้ต้องขัง ด้านอายุ สภาพร่างกาย สติปัญญา วุฒิภาวะ พื้นฐานครอบครัว ทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการได้ (ส่วนส่งเสริมการศึกษา.2559: 5) ดังนั้นในภาคปฏิบัติในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง เพื่อนำเป็นข้อมูลเชิงลึกที่สามารถใช้ประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาผู้ต้องขังพบว่าข้อมูลด้านหลักสูตรการศึกษา การพัฒนาผู้ต้องขังพบว่ายังไม่มีหลักสูตรเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยเป็นการเฉพาะที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท ซึ่งตามแนวทางปฏิบัติที่เป็นอยู่กรมราชทัณฑ์จัดการศึกษาอบรมโดยใช้หลักสูตรของหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายนอก เช่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรสายอาชีพของสถาบันอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลชมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งหลักสูตรเหล่านี้เป็นจัดสำหรับบริบทของผู้เรียนภายนอกสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังที่เป็นผู้ที่กระทำความผิดและต้องโทษ จึงควรมุ่งเน้นด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างถาวร ซึ่งเป็นสิ่งที่กรมราชทัณฑ์ควรต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ภารกิจด้านการพัฒนาพฤตินิสัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงและบังเกิดผลต่อความปลอดภัยและการยอมรับของสังคมในการคืนคนดีสู่สังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรพัฒนางานวิจัยในการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ให้ครอบคลุมตามบริบทผู้ต้องขังแต่ละประเภท เช่น ผู้ต้องขังแยกตามประเภทคดี ผู้ต้องขังต่างชาติ ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังหญิง ตลอดจนบริบทของเรือนจำ ทัณฑสถาน เช่น เรือนจำความมั่นคงสูง เรือนจำข้ามเพศ เรือนจำเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ทัณฑสถานบำบัด ทัณฑสถานหญิง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่มีองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม ด้านอายุ ภูมิลำเนาเดิม สภาพครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ และประเภทคดี ข้อมูลเหล่านี้เป็นลักษณะเฉพาะและเป็นข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ และองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน ด้านสถานที่ สภาพแวดล้อมภายใน กฎระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถาน องค์ประกอบเหล่านี้สำคัญที่จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้เพื่อให้เกิดผลการพัฒนาที่ตรงจุดประสงค์และคุ้มค่าประโยชน์อย่างแท้จริง

2) นำรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยนี้ไปใช้กับกลุ่มเยาวชนชายที่กระทำความผิด อายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เนื่องจากมีบริบทที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะเป็นการลดอัตราการกระทำความผิดให้กับบุคคลในช่วงวัยก่อนเข้าสู่ผู้ใหญ่เริ่มต้น และสกัดกั้นการก้าวเป็นอาชญากรโดยอาชีพในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **การศึกษาตามอัธยาศัยแนวความคิดและประสบการณ์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ .
- กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย. (2525) .**ประวัติราชทัณฑ์ 200 ปี**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ เรือนจำกลางคลองเปรม
- กรมราชทัณฑ์. (2559). พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479.สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2557,จาก www.correct.go.th.
- กรมราชทัณฑ์. (2554). **ภารกิจด้านการพัฒนาพฤตินิสัย**.สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2555,จาก www.correct.go.th.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). **คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์**.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสุขภาพจิต
- กลุ่มงานพัฒนาระบบ กรมราชทัณฑ์.(2554).**สรุปรายงานผลการประชุมสัมมนาเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง**.นนทบุรี: อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21. (2540)**การเรียนรู้ : ชุมทรัพย์ในตน**.กรุงเทพฯ : ยูเนสโก,.
- เฉลิม พักอ่อน. **การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค Backward Design** . สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต1.สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2555 จาก www.nitesonline.net
- ฉัตรชัย ยอดอุดม(2552).**การจัดการสภาพแวดล้อมในการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤตินิสัยผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำอำเภอธัญบุรี เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี และเรือนจำกลางสมุทรปราการ.ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(รัฐประศาสนศาสตร์).**กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย รามคำแหง. อัดสำเนา
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ . (2544) . **การศึกษาตามอัธยาศัย** . กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน .
- แดนไทย เจริญ.(2544).**ความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในเรือนจำพิเศษธนบุรี.ปริญญาโท กศ.ม.,**กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน.สำนักงาน(2547).**การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน** พุทธศักราช 2544.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2545).แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตพอยท์

ประเสริฐ เมฆมณี . (2523) .หลักการบริหารและพัฒนาเรือนจำ . กรุงเทพฯ : บัณฑิตพอยท์

ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ .(2550).การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมวดวิชา

พัฒนาทักษะชีวิต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาออกโรงเรียนในทัณฑสถานวัยหนุ่ม

กลาง.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

อัสสาเนา

พัชณีย์ ศรีพื้ง และคณะ. (2544) . รายงานการศึกษาดูงานการถ่ายโอนภารกิจงานราชทัณฑ์

ของมลรัฐออสเตรเลียใต้: กรมราชทัณฑ์ . นนทบุรี . อัสสาเนา

พริญา ทับคง.(2553).ปัจจัยในการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคม

เมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

เพชรบุรี

เรือนจำกลางพิษณุโลก. (2551 , พฤศจิกายน) . ภารกิจงานราชทัณฑ์ . สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม

2555 , จาก www.phit-prison.com

รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง .(2541) .การศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเฉพาะการจัด

การศึกษาสำหรับผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ปริญญาานิพนธ์

กศ.ม.,กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสาเนา

รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง และคณะ. (2544). เรือนจำประเทศแคนาดา .กรมราชทัณฑ์ . นนทบุรี : อัสสาเนา

นภาพรณี หะวานนท์ และคณะ .(2555) เมื่อต้องก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ภายในกำแพงเรือนจำ .

สำนักกิจการในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักงานปลัด

กระทรวงยุติธรรม: กรุงเทพฯ

นัทธี จิตสว่าง .(ม.ป.พ.).หลักทัณฑ์วิทยา. กรุงเทพมหานคร: กรมราชทัณฑ์

นัทธี จิตสว่าง .ม.ป.ป. เอกสารอัสสาเนา, น. 43.

นพดล อาษามาส .(2014).ฉายไฟแด่นสธยา(2) : คุณไทยแออัดอันดับ 6 ของโลก สาเหตุและ

การแก้ไข. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557 จาก www.prachatai.com

วิจิตร ศรีสอาน . (2532) . ทิศทางการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการ . เอกสารประกอบการปาฐกถาประจำปีของศูนย์วิจัยนโยบาย

การศึกษา . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ.(2550).การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมดวิชา
พัฒนาทักษะชีวิต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อ
เสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาออกโรงเรียนในทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง.

ดุษฎ์นิพนธ์ กศ.ด.,กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมคิด อัสระวัฒน์. (2543). การสอนผู้ใหญ่.กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์

สมชาย วิมานศักดิ์. (2544). ความต้องการของผู้ต้องขังทัศนสถานวัยหนุ่มกลางก่อนและหลัง
การปลดปล่อย. ปรินญาณินธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
อัสสำเนา

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. (2526). จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่.เชียงใหม่. ลานนาการพิมพ์

ส่วนส่งเสริมทางวิชาการสังคมสงเคราะห์ กองสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์ . (2553 เมษายน) .

การคืนคนดีสู่สังคม . สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2555 จาก www.moi.go.th

ส่วนส่งเสริมการศึกษา สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. (2551). เอกสารสรุปผลการ
ดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังประจำปี 2551: นนทบุรี . อัสสำเนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . (2541). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมภูมิ
ปัญญาไทยในการจัดการศึกษา : กรุงเทพฯ . บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์ .

สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.สำนักปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ . (2542) . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542:
กรุงเทพมหานคร . โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ . (2554 , มีนาคม) . การกิจด้านการพัฒนาพฤตินิสัย
สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2555 , จาก www.correct.go.th

สุทิสสา ชาญลิขิต และคณะ. (2544).รายงานการศึกษาการเปรียบเทียบงานราชทัณฑ์ไทยกับ
กลุ่มประเทศอาเซียน. กรมราชทัณฑ์ : นนทบุรี . อัสสำเนา

สุพัฒรา จันทรเทียน. (2543) .การรับรู้บรรยากาศองค์การและศักยภาพการพัฒนาไปสู่
องค์การแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา : วิทยาลัยบรมราชชนนี ในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล . ภาคนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต โครงการ
บัณฑิตศึกษากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.อัสสำเนา:

สุมาลี สังข์ศรี. (2539). การศึกษานอกโรงเรียนการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยประยุกต์ใช้
วิธีการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โอ.เอ.พรินติ้ง เฮาส์.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่.กรุงเทพมหานคร :
ธีระป้อม วรรณกรรม.

สุวัฒน์ ธรรมสุนทร. (2012).บทความวิชาการเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่.

กรุงเทพมหานคร.ออนไลน์.สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2559

<http://mediathailand.blogspot.com>

สุวิทย์ อึ้งทอง.(2539) .การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.,กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา

สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ .(2554). เอกสารสรุปผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง ประจำปี 2554: นนทบุรี . อัดสำเนา

สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. (2559). เอกสารสรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการบุคลากรด้านการศึกษา : นนทบุรี . อัดสำเนา.

สัญญาชัย ดุลดำเกิง. (2558). สิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังกับระบบการจัดชั้น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ .ออนไลน์ สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2559. <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/155274.pdf>

สืบวงศ์ พิทักษ์ธรรม .(2554). แนวทางการควบคุมและการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีความมั่นคง. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สงขลา :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.ออนไลน์ สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2559

<http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/7911/1/suebwong.pdf>

ทศนา แหมมณี .(2550). การสอนจิตวิทยาการเรียนรู้เรื่องศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ศึกษาเรือนจำนานาชาติ. (2013). สถิติผู้ถูกคุมขัง. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557, จาก www.prisonstudies.org.th

อุ้นตา นพคุณ. (2527). การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.

กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์

อุ้นตา นพคุณ . (2543) . วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 มีนาคม – มิถุนายน 2543 : กรุงเทพฯ .อัดสำเนา

อังคณา พงศ์พนิตานนท์. (2548). ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง.วิทยานิพนธ์,กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ สาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัดสำเนา

อัยยรัช ครุอำโพธิ์ .(2551).ปัจจัยด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของผู้ต้องโทษวัยหนุ่ม.วิทยานิพนธ์.กรุงเทพมหานคร.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

อรรถัย ศักดิ์สูง.(2552). ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ของ มัลคัม โนลส์ **Andragogy Theory of Malcolm Knowles**.สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2554,จาก www.moe.go.th

Cranton, Patricia. **Understanding and Promoting Transformative Learning : A Guide for Educators of Adults**.(1994). San Francisco : Jossey-Bass Publishers,

Edward de Bono. **SIX THINKING HATS** หมวก 6 ใบคิด 6 แบบ.(2546).แปลโดยสุดตระการ ชนโกเศศ และคณะ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร,.

Hartley,J. (1998). **Learning and Studying**. A Research Perspective, London : Routledge

Jacques Delors, and others **Learning : The Treasure Within, Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century**. France : UNESCO, 1996

Kidd, J.R. **How Adults Learn**. New York : Association, 1973.

Knowles, Malcolm S. **The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy**. Chicago : Association Press, Follett Publishing, 1980.

Knowles, Malcolm S. **The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy**.New York: Cambridge, The Adult Education Company, 1980.

Wiggins, Grant and Mc Tighe Jay.(1998) .**Understanding by Design**.

Virginia:Association for Supervisionand Curriculum Development.

Walmsley , Roy . (2008) .**World Prison Population List** .International Centre for Prison Studies . A partner of the University of Essex . London

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบประเมินความสอดคล้องเนื้อหาแบบสอบถามความต้องการรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
2. ประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
3. ประเมินหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

1	อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาผู้ใหญ่
2	อาจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาผู้ใหญ่
3	อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล อาจารย์ประจำภาควิชาแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาแนะแนว
4	นางสาวรัศมี กิตติมนัส ผู้บัญชาการเรือนจำกลางเพชรบุรี กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
5	นางสาวเพลินใจ แท้เกษม ผู้เชี่ยวชาญด้านทันตวิทยา กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ค
แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 34 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบ
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
แบบสัมภาษณ์ความต้องการรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม								
ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์								
1. ชื่อ-นามสกุล	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2. ตำแหน่ง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
3. สังกัด	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์								
1. ท่านมีความคิดเห็นว่า ปรัชญา(ความเชื่อ) เกี่ยวกับการพัฒนา ผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรเป็น อย่างไร	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2. ท่านมีความคิดเห็นว่า ผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อย่างไร	0	1	0	1	1	0.6	ใช้ได้	ควรมีคำอธิบายความหมายของคุณลักษณะที่พึง ประสงค์
3. ท่านมีความคิดเห็นว่า ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ต้องขังวัยหนุ่มในด้าน ใดบ้าง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
4. ท่านมีความคิดเห็นว่า ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูล ของทัศนสถานในด้าน ใดบ้าง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
5. ท่านมีความคิดเห็นว่า วิทยากรที่เข้าอบรม กิจกรรมให้กับผู้ต้องขังวัย หนุ่มควรมีบทบาทอย่างไร	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6. ท่านคิดเห็นว่าการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัย หนุ่มควรเป็นอย่างไร	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6.1 ด้านขั้นตอนการจัด กิจกรรม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6.2 ด้านวิธีการจัด กิจกรรม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6.3 ด้านเทคนิคที่ใช้การ จัดกิจกรรม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6.4 ด้านสื่อที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6.5 ด้านการประเมินผล การจัดกิจกรรมโดย ผู้ต้องขัง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
6.6 ด้านการประเมินผล การจัดกิจกรรมโดยผู้สอน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7. ท่านมีความคิดเห็นว่า ในการกำหนดเนื้อหา กิจกรรมส่งเสริมการ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
เรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณ นิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควร เป็นอย่างไร								
แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม								
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม								
1.เพศ ชาย หญิง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.อายุ(โปรดระบุ).....ปี	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรกำหนดช่วงอายุ เพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
3.ระดับการศึกษา	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรจัดการกรอกข้อมูลสาขาวิชาออกเพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรจัดการกรอกข้อมูลสาขาวิชาออกเพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
3.2 ปริญญาตรีสาขา	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรจัดการกรอกข้อมูลสาขาวิชาออกเพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
3.3 ปริญญาโทสาขา	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรจัดการกรอกข้อมูลสาขาวิชาออกเพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
3.4 ปริญญาเอกสาขา	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรจัดการกรอกข้อมูลสาขาวิชาออกเพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
3.5 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	
4.สังกัดเรือนจำ/ทัณฑ สถาน (โปรดระบุ)	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.ตำแหน่ง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.1 นักวิชาการอบรมและ ฝึกวิชาชีพ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.2 นักทัณฑวิทยา	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.3 นักจัดการงานทั่วไป	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.4 อนุศาสนาจารย์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.5 เจ้าหน้าที่งาน ราชทัณฑ์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.6 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.7 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.ระดับตำแหน่ง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.1 ชำนาญการพิเศษ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.2อาวุโส	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.3 ชำนาญการ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.4 ชำนาญงาน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.5 ปฏิบัติการ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.6 ปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.7 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
7.ระยะเวลาการ ปฏิบัติงานในตำแหน่ง (โปรดระบุ)	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	ควรกำหนดช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อให้สะดวกในการเก็บข้อมูล
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม								
1.ท่านมีความคิดเห็นว่า ปรัชญา(ความเชื่อ) ในการ	0	1	1	0	1	0.6	ใช้ได้	ปรับข้อความ เป็น "ท่านมีความคิดเห็นว่าปรัชญา(ความเชื่อ)เกี่ยวกับพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควร

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม อย่างไร								เป็นดังนี้
1.1 เตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.2 การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขัง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.3 การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.4 การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.5 การเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
1.6 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
1.7 การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.8 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
2. ท่านมีความคิดเห็นว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร	0	1	1	0	1	0.6	ใช้ได้	ปรับข้อความเป็น"ท่านมีความคิดเห็นว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้"
ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.1 มีระเบียบวินัยในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อนี้เนื่องจากคิดเห็นว่าไม่สอดคล้องกับด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง
2.3 รู้รักสามัคคี	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.4 มีการทำงานเป็นทีม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.5 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.6 เห็นคุณค่าในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.7 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อนี้เนื่องจากคิดเห็นว่าไม่สอดคล้องกับด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง
2.8 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
2.9 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.10 มีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
2.11 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
3. ท่านมีความคิดเห็นว่าการมีภาระให้ข้อมูลผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในด้านใด ดังต่อไปนี้	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
3.1 ด้านอายุ/วุฒิ/สถานะเดิม/ครอบครัว	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
3.2 ประเภทคดี	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
3.3 กำหนดโทษคงเหลือ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
3.4 ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
3.5 การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
3.6 อื่นๆโปรดระบุ	-1	1	1	-1	1	0.2	ใช้ไม่ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้และคนที่ 4 ให้ตัดออกและนำไปเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
4.ท่านมีความคิดเห็นว่าการมีภาระให้ข้อมูลของเรือนจำ/ทัณฑสถานในด้านใดดังต่อไปนี้	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
4.1 ด้านกฎระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ/ทัณฑสถาน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
4.2 ด้านสถานที่ ที่ตั้งสภาพแวดล้อมภายในของเรือนจำ/ทัณฑสถาน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
4.3 เจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและประสานงานภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
4.4 ด้านช่วงเวลาการปฏิบัติงานของเรือนจำ/ทัณฑสถาน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้
4.5 อื่นๆโปรดระบุ	-1	1	1	-1	1	0.2	ใช้ไม่ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้และคนที่ 4 ให้ตัดออกและนำไปเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
5.วิทยาการที่เข้าอบรมกิจกรรมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควร มีบทบาทดังนี้	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้	
5.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
5.2 สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
5.3 ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
5.4 สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
6.32 อื่นๆ โปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
7. ท่านคิดเห็นว่าเนื้อหา กิจกรรมดังต่อไปนี้ มี ความเหมาะสมกับการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนา ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในด้าน ใด(ด้านการมีระเบียบวินัย ในตนเอง/ด้านการเห็น คุณค่าในตนเอง/ด้านการ สร้างแนวทางการดำเนิน ชีวิตใหม่)	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้	ให้เพิ่มเติมคำชี้แจงความหมายของทั้ง 3 ด้าน
7.1 การวิเคราะห์ตนเอง ในการดำเนินชีวิตที่ผ่าน มา	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.2 การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.3 ข้อควรระวังในการสักร่างกาย	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.4 ข้อควรระวังการมี เพศสัมพันธ์กับเพศ เดียวกัน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.5 โทษของการเสพยา เสพติดและสิ่งของมี โทษ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.6 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของทัณฑสถาน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.7 สิ่งที่ต้องห้ามนำเข้า ทัณฑสถาน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.8 วินัยของผู้ต้องขังและ การลงโทษทางวินัย	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.9 การเลื่อนชั้นและการ ลดชั้น	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.10 โทษของการแตก ความสามัคคี	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.11 การสร้างความ สามัคคี	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.12 คุณค่าของการ ทำงานเป็นทีม	0	-1	1	1	1	0.4	ใช้ไม่ได้	ผู้เชี่ยวชาญคิดเห็นว่าเนื้อหา กิจกรรมนี้ ไม่ สอดคล้อง 3 ด้าน
7.13 การสร้างหลักการ ทำงานเป็นทีม	0	-1	1	1	1	0.4	ใช้ไม่ได้	ผู้เชี่ยวชาญคิดเห็นว่าเนื้อหา กิจกรรมนี้ ไม่ สอดคล้อง 3 ด้าน
7.14 วิธีการจัดการ ความเครียด	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.15 การฝึกทักษะการ จัดการความเครียด	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.16 วิธีการควบคุมและ การจัดการอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.17 การฝึกทักษะการ จัดการอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.18 ความฉลาดทาง อารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.19 ลักษณะบุคคลที่มี ความฉลาดทางอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.20 การพัฒนาความ ฉลาดทางอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
7.21 การคิดเชิงบวก	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.22 พลังของการคิดเชิงบวก	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.23 การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.24 ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.25 การฝึกปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.26 บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.27 การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.28 การตระหนักในคุณค่าแห่งตน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.29 การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.30 ความหมายของทักษะชีวิต	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.31 ทักษะชีวิต	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.32 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.33 แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.34 แนวทางการพึ่งพาตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.35 การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.36 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.37 การพัฒนาทักษะอาชีพ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.38 การค้นหาแนวทางการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.39 อื่นๆ โปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม								
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม								
1. ชื่อ/นามสกุล	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2. อายุ..... ปี	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
3. ภูมิลำเนาเดิม จังหวัด	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
4. กำหนดโทษ/โทษคงเหลือ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5. ประเภทคดีที่กระทำความผิด	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้	ให้พิจารณาว่าครอบคลุมตามการจำแนกของกรมราชทัณฑ์แล้วหรือไม่ หากครอบคลุมแล้วผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยจัดทำมา
5.1 ความผิดต่อชีวิต	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

[illegible]

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
ดำรงชีวิตใหม่อย่าง สุจริตจนภายหลังพ้นโทษ ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม								
1.3 พัฒนาพฤติกรรมที่ดี และทักษะชีวิตไม่ทำให้ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวน กลับมากระทำผิดซ้ำอีก	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.4 พัฒนาสติปัญญาและ ความคิดอย่างเป็นเหตุ เป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัย หนุ่ม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.5 เห็นคุณค่าและ ภาคภูมิใจในตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.6 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนว ทางการพัฒนาตนเองของ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.7 สร้างแรงบันดาลใจให้ เกิดแนวคิดที่ดีในการ ดำเนินชีวิตใหม่	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.8 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
2. ท่านมีความคิดเห็นว่า ผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมี คุณลักษณะพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	เสนอแนะให้นำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักศึกษา กศน.มาเพิ่มประกอบ
ด้านการมีระเบียบวินัยใน ตนเอง(Young take care)	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.1 มีระเบียบวินัยใน ตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.3 รู้รักสามัคคี	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.4 มีการทำงานเป็นทีม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.5 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านการเห็นคุณค่าใน ตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.6 เห็นคุณค่าในตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.7 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.8 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านการสร้างแนวทางการ ดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.9 มีความมุ่งมั่นในการ พัฒนาตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.10 มีทัศนคติที่ดีในการ ดำเนินชีวิตใหม่	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
2.11 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
3. ท่านคิดเห็นว่าควรมี การวิเคราะห์ข้อมูลของ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อให้ รูปแบบกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
ดังต่อไปนี้								
3.1 ข้อมูลด้านอายุ/ ภูมิฐานะเดิม/ครอบครัว	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	
3.2 ประเภทคดี	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	
3.3 กำหนดโทษคงเหลือ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	
3.4 ระดับการศึกษาก่อน ต้องโทษ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	
3.5 การประกอบอาชีพ ก่อนต้องโทษ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	
3.6 อื่นๆโปรดระบุ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
4. ท่านคิดเห็นว่าควรมี การวิเคราะห์ข้อมูลของ เรือนจำ ทณฑสถาน เพื่อให้รูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้ สำหรับใช้สอบถามผู้ต้องขัง
4.1 ข้อมูลด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับของเรือนจำ/ ทณฑสถาน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้ สำหรับใช้สอบถามผู้ต้องขัง
4.2 ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ภายในของเรือนจำ/ทณฑ สถาน	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถามนี้ สำหรับใช้สอบถามผู้ต้องขัง
4.3 ข้อมูลด้านเจ้าหน้าที่ ในการรักษาความ ปลอดภัยและประสานงาน ภายในเรือนจำ/ทณฑ สถาน	-1	-1	1	1	1	0.2	ใช้ไม่ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 และ 2 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถาม นี้สำหรับใช้สอบถามผู้ต้องขัง
4.4 ข้อมูลด้านช่วงเวลา การปฏิบัติงานของ เรือนจำ/ทณฑสถาน	-1	-1	1	1	1	0.2	ใช้ไม่ได้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 และ 2 ไม่เห็นด้วยในข้อคำถาม นี้สำหรับใช้สอบถามผู้ต้องขัง
4.5 อื่นๆโปรดระบุ	-1	1	1	1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
5. ท่านคิดเห็นว่าวิทยากร ที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมี บทบาท ดังต่อไปนี้	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่านักศึกษาแทนคำว่านักเรียน
5.1 สร้างบรรยากาศให้ เป็นกันเองกับผู้เรียน	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่าผู้ต้องขังแทนคำว่าผู้เรียน
5.2 สร้างแรงจูงใจในการ เข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.3 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วม วางแผนกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
5.4 สามารถเชื่อมโยง ความรู้ให้เข้ากับ ประสบการณ์ของผู้เรียน ได้	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่าผู้ต้องขังแทนคำว่าผู้เรียน
5.5 ให้โอกาสผู้เรียนได้มี ส่วนร่วมในกิจกรรม	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่าผู้ต้องขังแทนคำว่าผู้เรียน
5.6 ให้ความสำคัญใน ปัญหาตามสภาพความ	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่าผู้ต้องขังแทนคำว่าผู้เรียน

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
เป็นจริงของผู้เรียน								
5.7 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่าผู้ต้องขังแทนคำว่าผู้เรียน
5.8 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
6. ท่านมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรเป็นดังต่อไปนี้	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.1 ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.2 ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.3 ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.4 ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.5 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.6 ควรจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.7 ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.8 ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.9 ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.10 อื่นๆโปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.11 การร่วมระดมความคิดของนักเรียน	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่านักศึกษาแทนคำว่านักเรียน
6.12 การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อแสดงความคิดเห็น	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่านักศึกษาแทนคำว่านักเรียน
6.13 การสนทนาเพื่อให้นักเรียนแสดงแนวคิดที่สมเหตุสมผล	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่านักศึกษาแทนคำว่านักเรียน
6.14 การรับฟังความ	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่านักศึกษาแทนคำว่านักเรียน

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
คิดเห็นและเห็นคุณค่าใน คำพูดของนักเรียน								
6.15 การเล่าเรื่องแสดง ตัวตนนักเรียนแต่ละคน	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	ควรใช้คำว่านักศึกษาแทนคำว่านักเรียน
6.16 การใช้เกม	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	การใช้เกม ให้เพิ่มเติม คำว่า กิจกรรมนันทนาการ
6.17 อื่นๆ โปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านสื่อที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.18 รายการโทรทัศน์ ภายในทัศนสถาน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.19 เครื่องคอมพิวเตอร์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.20 ใบความรู้,ใบงาน กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.21 หนังสือพิมพ์, นิตยสาร,สารสาร,แผ่นพับ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.22 ห้องสมุด	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.23 บอร์ดจัดนิทรรศการ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.24 อื่นๆ โปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านการประเมินผลการ จัดกิจกรรมโดยผู้เรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.25 ประเมินผลโดยการ เขียนบันทึกประจำวัน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.26 ประเมินผลโดยการ สนทนา	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.27 ประเมินโดยมติ เพื่อนร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.28 อื่นๆ โปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
ด้านการประเมินผลการ จัดกิจกรรมโดยผู้สอน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.29 ประเมินพฤติกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.30 ประเมินการปฏิบัติ กิจกรรมของผู้เรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.31 ประเมินโดย แบบทดสอบความรู้	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.32 ประเมินผลโดยการ สังเกตและการจดบันทึก พฤติกรรมผู้เรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
6.33 อื่นๆ โปรดระบุ	1	1	1	-1	1	0.6	ใช้ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
7.ท่านคิดเห็นว่าเนื้อหา กิจกรรมดังต่อไปนี้ มี ความเหมาะสมกับการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนา ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในด้าน ใด	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
ด้านการมีระเบียบวินัยใน ตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
ด้านการเห็นคุณค่าใน ตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.1 การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.2 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.3 ข้อควรระวังในการออกกำลังกาย	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.4 ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.5 โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.6 กฎระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถาน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.7 สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.8 วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.9 การเลื่อนชั้นและการลดชั้น	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.10 โทษของการแตกความสามัคคี	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.11 การสร้างความสามัคคี	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.12 คุณค่าของการทำงานเป็นทีม	0	-1	1	1	1	0.4	ใช้ไม่ได้	พิจารณาว่าเป็นเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับทั้ง 3 ด้าน
7.13 การสร้างหลักการการทำงานเป็นทีม	0	-1	1	1	1	0.4	ใช้ไม่ได้	พิจารณาว่าเป็นเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับทั้ง 3 ด้าน
7.14 วิธีการจัดการความเครียด	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.15 การฝึกทักษะการจัดการความเครียด	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.16 วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.17 การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.18 ความฉลาดทางอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.19 ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.20 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.21 การคิดเชิงบวก	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.22 พลังของการคิดเชิงบวก	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.23 การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.24 ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.25 การฝึกปฏิบัติการ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	

ตาราง 34 (ต่อ)

รายละเอียดข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลการ ประเมิน	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
สื่อสารเชิงสร้างสรรค์								
7.26 บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.27 การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.28 การตระหนักในคุณค่าแห่งตน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.29 การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.30 ความหมายของทักษะชีวิต	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.31 ทักษะชีวิต (ด้านการวิเคราะห์,ด้านการตัดสินใจ,ด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์)	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.32 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.33 แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.34 แนวทางการพึ่งพาตนเอง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.35 การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.36 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.37 การพัฒนาทักษะอาชีพ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.38 การค้นหาแนวทางการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้	
7.39 อื่นๆโปรดระบุ	0	1	1	-1	1	0.4	ใช้ไม่ได้	ควรตัดออกและเพิ่มเป็นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตาราง 35 แสดงคะแนนการประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
วัยหนุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบของรูปแบบ	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	ค่าเฉลี่ย รวม
	1	2	3	4	5	
1.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	5	5	5	5	5	5.00
1.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	5	5	4	5	5	4.80
1) มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	5	5	4	5	5	4.80
2) มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่	5	5	4	5	5	4.80
1.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง	5	5	2	5	3	4.00
1) มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง	5	5	4	5	5	4.80
1.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	5	4	4	5	4	4.40
1) มีจิตสำนึกความสามัคคี	5	4	1	5	4	3.80
2) มีระเบียบวินัยในตนเอง	5	4	4	5	4	4.40
3) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	5	5	4	5	5	4.80
4) มีการทำงานเป็นทีม	5	4	1	5	3	3.60
2.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	5	5	4	5	5	4.80
1) เป็นกันเอง	5	3	4	5	3	4.00
2) สร้างแรงจูงใจ	5	4	4	5	4	4.40
3) ให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม	5	4	4	5	4	4.40
4) ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ	5	5	4	4	5	4.60
5) ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม	5	5	4	5	5	4.80
6) ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง	5	4	4	4	4	4.20
7) เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้	5	5	4	5	5	4.80
3.องค์ประกอบ ปรัชญา	5	3	4	5	3	4.00
1) การคืนคนดีสู่สังคม	5	5	3	5	5	4.60
2) มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่	5	5	4	5	5	4.80
3) พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี	5	4	4	5	4	4.40
4) ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก	5	5	4	4	4	4.40
5) คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล	5	5	4	5	4	4.60
6) เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	5	5	4	5	4	4.60
4.องค์ประกอบ การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	5	4	5	5	4	4.60
1) สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน	5	4	3	5	3	4.00
2) กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน	5	4	3	5	3	4.00
5.องค์ประกอบ การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	5	4	3	5	3	4.00
1) ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว	5	4	3	5	3	4.00
2) กำหนดโทษ โทษคงเหลือ	5	3	3	5	3	3.80
3) การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	5	4	3	5	4	4.20

องค์ประกอบของรูปแบบ	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	ค่าเฉลี่ยรวม
	1	2	3	4	5	
4) ประเภทดี	5	4	3	4	4	4.00
6.องค์ประกอบการจัด	5	5	4	5	5	4.80
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5	4	4	5	4	4.40
1) ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจน	5	5	4	5	5	4.80
2) ขั้นจัด : ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม	5	5	4	5	5	4.80
3) ขั้นสรุป : สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน	5	5	4	4	5	4.60
6.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	5	5	4	5	5	4.80
1)รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน	5	3	4	5	3	4.00
2)ห้องสมุด	5	3	4	5	3	4.00
3)เครื่องคอมพิวเตอร์	5	3	4	5	3	4.00
4)หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ	5	4	4	5	4	4.40
5)บอร์ดจัดนิทรรศการ	5	4	4	5	4	4.40
6)ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม	5	5	4	5	5	4.80
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	5	5	4	5	5	4.80
1) สุนทรีย์สนทนา	5	4	4	5	4	4.40
2) การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	5	5	4	5	5	4.80
3) การระดมความคิด	5	5	4	5	5	4.80
4) การอภิปรายกลุ่ม	5	3	4	5	4	4.20
5) การสนทนาเชิงวิพากษ์	5	4	4	5	4	4.40
6.4 วิธีการจัดกิจกรรม	5	5	4	5	4	4.60
1) สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัศนสถาน	5	5	4	5	4	4.60
2) เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น	5	5	4	5	4	4.60
6.5 การประเมินผล	5	5	4	5	4	4.60
โดยวิทยากร						
1) ประเมินพฤติกรรม	5	5	4	5	4	4.60
2) ประเมินทักษะ	5	4	4	5	4	4.40
3) ประเมินความรู้	5	4	4	5	4	4.40
4) การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม	5	5	2	5	3	4.00
โดยผู้ต้องขัง	5	5	4	5	5	4.80
5) โดยมติเพื่อน						
6) การสนทนา	5	5	4	5	5	4.80
7) การเขียนบันทึกประจำวัน	5	5	4	5	5	4.80
7.องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม	5	4	4	5	4	4.40
7.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	5	5	4	5	5	4.80
1) ทักษะชีวิต	5	5	3	5	4	4.40
2) ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง	5	5	3	5	4	4.40

ตาราง 35 (ต่อ)

องค์ประกอบของรูปแบบ	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	ค่าเฉลี่ย รวม
	1	2	3	4	5	
3) แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	5	5	4	5	4	4.60
4) การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	5	5	3	5	4	4.40
5) การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	5	5	4	5	4	4.60
6) การพัฒนาทักษะอาชีพ	5	4	4	5	4	4.40
7) การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ	5	5	4	5	4	4.60
7.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง	5	5	4	5	4	4.60
1) การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา	5	4	4	5	4	4.40
2) ข้อควรระวังในการสักร่างกาย	5	3	4	5	3	4.00
3) ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	4	3	4	5	3	3.80
4) โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา	5	4	4	5	4	4.40
5) การสร้างความสามัคคี	5	4	1	5	4	3.80
6) วิธีการจัดการความเครียด	5	5	2	5	4	4.20
7) การฝึกทักษะการจัดการความเครียด	5	5	2	5	4	4.20
8) วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์	5	4	2	5	4	4.00
9) การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์	5	4	2	5	4	4.00
10) ความฉลาดทางอารมณ์ และลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์	5	5	2	5	4	4.20
11) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	5	4	2	4	4	3.80
12) การคิดเชิงบวก	5	4	2	4	4	3.80
13) พลังของการคิดเชิงบวก	5	5	2	4	4	4.00
14) การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	5	4	2	5	4	4.00
15) ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	5	5	2	5	4	4.20
16) การปฏิบัติการใช้สื่อสารเชิงสร้างสรรค์	5	5	2	5	4	4.20
17) บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	5	5	5	5	4	4.80
18) การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง	5	5	5	5	4	4.80
19) การตระหนักในคุณค่าแห่งตน	5	5	5	5	5	5.00
20) การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง	5	5	5	5	5	5.00
21) ความหมายของทักษะชีวิต	5	4	1	5	3	3.60
22) แนวทางการพึ่งพาตนเอง	5	4	5	5	3	4.40
7.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	5	5	1	4	3	3.60
1) การปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวัน	5	5	1	4	3	3.60
2) กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	5	4	1	4	3	3.40
3) สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน	5	5	1	4	3	3.60
4) วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย	5	5	1	2	3	3.20
5) การเลื่อนชั้นและการลดชั้น	5	4	1	5	4	3.80

ตาราง 36 แสดงคะแนนการประเมินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบของรูปแบบ	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	ค่าเฉลี่ยรวม
	1	2	3	4	5	
กิจกรรมที่1	5	4	4	5	4	4.40
กิจกรรมที่2	5	5	4	5	4	4.60
กิจกรรมที่3	5	5	4	5	4	4.60
กิจกรรมที่4	4	5	4	4	4	4.20
กิจกรรมที่5	4	5	1	5	4	3.80
กิจกรรมที่6	4	5	2	4	4	3.80
กิจกรรมที่7	4	5	3	5	4	4.20
กิจกรรมที่8	4	5	2	4	4	3.80
กิจกรรมที่9	4	5	3	5	5	4.40
กิจกรรมที่10	4	5	3	5	5	4.40
กิจกรรมที่11	5	4	3	5	4	4.20
กิจกรรมที่12	5	4	4	4	4	4.20
กิจกรรมที่13	4	5	2	5	5	4.20

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

ความคิดเห็นต่อการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ดำเนินการส่วน สังกัดกรมราชทัณฑ์ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยไ้ร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่าน เพื่อโปรดสละเวลาพิจารณาให้การสัมภาษณ์ เพื่อแสดงทัศนะของท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำผลการสัมภาษณ์ของท่านไปใช้ในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติณิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มต่อไป
3. ข้อมูลการสัมภาษณ์ของท่าน ผู้วิจัยใช้สำหรับการทำปริญญานิพนธ์โดยถือเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้สัมภาษณ์

นางสาววันทนา เนื่องอนันต์

นิสิตปริญญาเอก สาขาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สังกัด.....
4. วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ท่านมีความคิดเห็นว่า ความเชื่อ(ปรัชญา)ของรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรเป็นอย่างไร
2. ท่านมีความคิดเห็นว่า ผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อย่างไร
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤตินิสัยที่ดีของผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามแนวทางที่กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ
 1. ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง
 2. ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง
 3. ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง
3. ท่านมีความคิดเห็นว่าสำหรับ ผู้เรียน(ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม) ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียน ในประเด็นใดบ้าง
4. ท่านมีความคิดเห็นว่า สำหรับ บริบทของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีลักษณะเฉพาะ ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านใดบ้าง
5. ท่านมีความคิดเห็นว่า วิทยากรที่เข้าอบรมกิจกรรมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควรมีบทบาทอย่างไรที่จะกระตุ้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้
6. ท่านมีความคิดเห็นว่าในการกำหนด เนื้อหากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควรเป็นอย่างไร(ด้านการสร้างระเบียบวินัยในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่)
7. ท่านคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในด้านดังต่อไปนี้ควรมีลักษณะอย่างไร
 1. ด้าน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
 2. ด้าน วิธีการจัดกิจกรรม
 3. ด้าน เทคนิคที่ใช้การจัดกิจกรรม
 4. ด้าน สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
 5. ด้าน การประเมินผลการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น การประเมินผลโดยผู้เรียน และ การประเมินผลโดยผู้สอน

สำหรับเจ้าหน้าที่**แบบสอบถามความคิดเห็น****เรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
คำชี้แจง**

1. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ตอนที่ 3 เป็นแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่าน เพื่อโปรดสละเวลาพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำผลที่ได้จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านนำไปสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มต่อไป

3. ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยใช้สำหรับการทำปริญญานิพนธ์โดยถือเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

นางสาววันทนา เนืองอนันต์

นิสิตปริญญาเอกสาขาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และตอบคำถามลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี

☐ 30 – 40 ปี

☐ 41 – 50 ปี

☐ 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. สังกัดเรือนจำ/ทัณฑสถาน (โปรดระบุ).....

5. ตำแหน่ง

☐ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ

☐ นักทัณฑวิทยา

☐ นักจัดการงานทั่วไป

☐ อนุศาสนาจารย์

☐ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์

☐ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ระดับตำแหน่ง

☐ ชำนาญการพิเศษ

☐ อาวุโส

☐ ชำนาญการ

☐ ชำนาญงาน

☐ ปฏิบัติการ

☐ ปฏิบัติงาน

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง

☐ ต่ำกว่า 10 ปี

☐ 10 – 15 ปี

☐ 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้พิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็นและขีดเครื่องหมาย✓ เลือก
ระดับความคิดเห็นตามความเหมาะสมโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับน้อยที่สุด
0 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
1	ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์(ความเชื่อ)เกี่ยวกับการพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควรเป็นดังนี้						
1.1	เตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม						
1.2	การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1.3	การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก						
1.4	การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1.5	ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง						
1.6	การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1.7	การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่						
2	ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์(ความเชื่อ)เกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ ด้านต่อไปนี้ระดับใด						
	ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง(Young take care)						
2.1	มีระเบียบวินัยในตนเอง						
2.2	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
2.3	รู้จักสามัคคี						
2.4	มีการทำงานเป็นทีม						
2.5	อื่นๆโปรดระบุ						
ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง(Young self esteem)							
2.6	เห็นคุณค่าในตนเอง						
2.7	มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน						
2.8	อื่นๆโปรดระบุ						
ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง(Young new life)							
2.9	ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง						
2.10	ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่						
2.11	อื่นๆโปรดระบุ						
3	ท่านมีความคิดเห็นว่าการมีกระบวนการหัดข้อมูลผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในด้านใด ดังต่อไปนี้						
3.1	ด้านอายุ/ภูมิสำเนาเดิม/ครอบครัว						
3.2	ประเภทคดี						
3.3	กำหนดโทษ/โทษคงเหลือ						
3.4	ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ						
3.5	การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ						
3.6	อื่นๆโปรดระบุ						
4	ท่านมีความคิดเห็นว่าการมีกระบวนการหัดข้อมูลของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในด้านใดดังต่อไปนี้						
4.1	ด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ/ทัณฑสถาน						
4.2	ด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในของเรือนจำ/ทัณฑสถาน						
4.3	ด้านเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและประสานงานภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน						
4.4	ด้านช่วงเวลาการปฏิบัติงานของเรือนจำ/ทัณฑสถาน						
4.5	อื่นๆโปรดระบุ						
5	วิทยาการที่เข้าอบรมกิจกรรมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ควรมีบทบาทดังนี้						
5.1	สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เรียน						
5.2	สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม						

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
5.3	ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม						
5.4	สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้						
5.5	ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม						
5.6	ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน						
5.7	ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการทำกิจกรรม						
5.8	อื่นๆโปรดระบุ						
6	ท่านมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรเป็นดังต่อไปนี้						
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม						
6.1	ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน						
6.2	ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง						
6.3	ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง						
6.4	ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ						
6.5	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม						
6.6	การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง						
6.7	ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์						
6.8	ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ						
6.9	ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง						
6.10	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
6.11	เทคนิคการระดมความคิด (การร่วมระดมความคิดของผู้ต้องขัง)						
6.12	เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม						

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
	(การแบ่งกลุ่มผู้ต้องขังเพื่อแสดงความคิดเห็น)						
6.13	เทคนิคการสนทนาเชิงวิพากษ์ (การสนทนาเพื่อให้ผู้ต้องขังแสดงแนวคิดที่สมเหตุสมผล)						
6.14	เทคนิคการใช้สุนทรียสนทนา (การรับฟังความคิดเห็นและให้คุณค่าในคำพูดของผู้ต้องขัง)						
6.15	เทคนิคการเล่าเรื่อง (การเล่าเรื่องแสดงตัวตนผู้ต้องขังแต่ละคน “open your heart”)						
6.16	เทคนิคการใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ						
6.17	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
6.18	รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน						
6.19	เครื่องคอมพิวเตอร์						
6.20	ใบความรู้, ใบงานกิจกรรม						
6.21	หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร, แผ่นพับ						
6.22	ห้องสมุด						
6.23	บอร์ดจัดนิทรรศการ						
6.24	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านการประเมินผลโดยผู้ต้องขัง						
6.25	ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน						
6.26	ประเมินผลโดยการสนทนา						
6.27	ประเมินโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม						
6.28	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านการประเมินผลโดยวิทยากร						
6.29	ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน						
6.30	ประเมินพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม						
6.31	ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้						
6.32	ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง						
6.33	อื่นๆโปรดระบุ						

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้พิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็นและใส่เครื่องหมาย
✓ เลือกความคิดเห็นตามความเหมาะสม ดังนี้

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	รายละเอียด		
		ด้านการมี ระเบียบวินัย ในตนเอง	ด้านการ เห็นคุณค่า ในตนเอง	ด้านการสร้าง แนวทางการ ดำเนินชีวิต ใหม่
7	ท่านคิดเห็นว่าเนื้อหากิจกรรมดังต่อไปนี้ มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขัง วัยหนุ่ม ในด้านใด			
7.1	การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา			
7.2	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน			
7.3	ข้อควรระวังในการออกกำลังกาย			
7.4	ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน			
7.5	โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา			
7.6	กฎระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถาน			
7.7	สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน			
7.8	วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย			
7.9	การเลื่อนชั้นและการลดชั้น			
7.10	โทษของการแตกความสามัคคี			
7.11	การสร้างสามัคคี			
7.12	คุณค่าของการทำงานเป็นทีม			
7.13	การสร้างหลักการทำงานเป็นทีม			
7.14	วิธีการจัดการความเครียด			
7.15	การฝึกทักษะการจัดการความเครียด			
7.16	วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์			
7.17	การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์			
7.18	ความฉลาดทางอารมณ์			
7.19	ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์			
7.20	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์			
7.21	การคิดเชิงบวก			
7.22	พลังของการคิดเชิงบวก			
7.23	การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์			
7.24	ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล			
7.25	การปฏิบัติสื่อสารเชิงสร้างสรรค์			
7.26	บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง			
7.27	การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง			

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	รายละเอียด		
		ด้านการมี ระเบียบวินัย ในตนเอง	ด้านการ เห็นคุณค่า ในตนเอง	ด้านการสร้าง แนวทางการ ดำเนินชีวิต ใหม่
7.28	การตระหนักในคุณค่าแห่งตน			
7.29	การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง			
7.30	ความหมายของทักษะชีวิต			
7.31	ทักษะชีวิต			
7.32	ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง			
7.33	แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง			
7.34	แนวทางการพึ่งพาตนเอง			
7.35	การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน			
7.36	การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง			
7.37	การพัฒนาทักษะอาชีพ			
7.38	การค้นหาแนวทางการประกอบอาชีพตามความถนัด และความสนใจ			

ตอนที่ 3 แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

สำหรับผู้ต้องขัง**แบบสอบถามความคิดเห็น****เรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
คำชี้แจง**

1. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ต้องขัง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. ผู้วิจัยไคร่ขอความอนุเคราะห์มายังผู้ต้องขัง เพื่อโปรดสละเวลาพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำผลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ต้องขังนำไปสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มต่อไป

3. ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยใช้สำหรับการทำปริญญานิพนธ์โดยถือเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

นางสาววันทนา เนืองอนันต์

นิสิตปริญญาเอกสาขาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ต้องขัง

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามข้อมูลที่เป็นจริง

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. ภูมิลำเนาเดิม (จังหวัด).....
4. กำหนดโทษ.....โทษคงเหลือ.....
5. ประเภทคดีที่กระทำความผิด
 - ☐ ความผิดต่อชีวิต(พยายามฆ่า,ฆ่า)
 - ☐ ความผิดต่อทรัพย์(ปล้นทรัพย์,ชิงทรัพย์,ลักทรัพย์,รับของโจร)
 - ☐ ความผิดเกี่ยวกับเพศ(โทรม,ข่มขืน,กระทำชำเรา,พรากผู้เยาว์)
 - ☐ ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด (เสพ,จำหน่าย,ครอบครอง)
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ
 - ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ นักเรียน/นักศึกษา
 - ☐ ไม่ได้ทำงาน ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....
7. สภาพภาพของตนเอง
 - ☐ โสด ☐ มีครอบครัว
8. สภาพภาพของครอบครัว(บิดา/มารดา)
 - ☐ บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน ☐ บิดา มารดาหย่าร้าง
 - ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....
9. ปัจจุบันกำลังศึกษาภายในทัณฑสถานระดับชั้นใด
 - ☐ ผู้ไม่รู้หนังสือ ☐ ประถมศึกษา
 - ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 - ☐ อุดมศึกษา (มสธ.) ☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คำชี้แจง ขอให้ผู้ต้องขังพิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็นและใส่เครื่องหมาย ✓ เลือกระดับความคิดเห็นตามความเหมาะสมโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับน้อยที่สุด
0 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
1	ท่านมีความเชื่อว่าการเรียนรู้อาสาสมัครพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ดังต่อไปนี้						
1.1	เตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม						
1.2	พัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1.3	พัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก						
1.4	พัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1.5	เห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง						
1.6	ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1.7	สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่						
1.8	อื่นๆโปรดระบุ						
2	ท่านมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้						
	<u>ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง</u>						
2.1	มีระเบียบวินัยในตนเอง						
2.2	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						
2.3	รู้จักสามัคคี						

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
2.4	มีการทำงานเป็นทีม						
2.5	อื่นๆโปรดระบุ						
ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง							
2.6	เห็นคุณค่าในตนเอง						
2.7	มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน						
2.8	อื่นๆโปรดระบุ						
ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ให้ตนเอง							
2.9	มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง						
2.10	มีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่						
2.11	อื่นๆโปรดระบุ						
3	ท่านคิดเห็นว่าควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อให้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้						
3.1	ข้อมูลด้านอายุ,ภูมิสำเนาเดิม,ครอบครัว						
3.2	ประเภทคดี						
3.3	กำหนดโทษ โทษคงเหลือ						
3.4	ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ,						
3.5	การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ						
3.6	อื่นๆโปรดระบุ						
4	ท่านคิดเห็นว่าควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของเรือนจำ ทัณฑสถานเพื่อให้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้						
4.1	ข้อมูลด้านกฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน						
4.2	ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในของ ทัณฑสถาน						
4.3	ข้อมูลด้านเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและประสานงานภายในทัณฑสถาน						
4.4	ข้อมูลด้านช่วงเวลาการปฏิบัติงานของทัณฑสถาน						
4.5	อื่นๆโปรดระบุ						
5	ท่านคิดเห็นว่าวิทยากรที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรมีบทบาท ดังต่อไปนี้						
5.1	สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้ต้องขัง						
5.2	สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม						
5.3	ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม						
5.4	สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้ต้องขังได้						

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
5.5	ให้โอกาสผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม						
5.6	ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้ต้องขัง						
5.7	ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำกิจกรรม						
5.8	อื่นๆโปรดระบุ						
6	ท่านมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มควรเป็นดังต่อไปนี้						
	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม						
6.1	ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน						
6.2	ควรให้ผู้ต้องขังได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง						
6.3	ควรให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม						
6.4	ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงานเพื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ						
6.5	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม						
6.6	การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง						
6.7	ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์						
6.8	ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ						
6.9	ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติของผู้ต้องขัง						
6.10	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
6.11	การร่วมระดมความคิดของผู้ต้องขัง						
6.12	การแบ่งกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็น						
6.13	การสนทนาเพื่อแสดงแนวคิดที่สมเหตุสมผล						
6.14	การรับฟังความคิดเห็นและให้คุณค่าในคำพูดของผู้ต้องขัง						
6.15	การเล่าเรื่องแสดงตัวตนแต่ละคน						
6.16	การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ						
6.17	อื่นๆโปรดระบุ						
	ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
6.18	รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน						
6.19	เครื่องคอมพิวเตอร์						

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					0 ไม่เห็นด้วย
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
6.20	ใบความรู้,ใบงานกิจกรรม						
6.21	หนังสือพิมพ์,นิตยสาร,วารสาร,แผ่นพับ						
6.22	ห้องสมุด						
6.23	บอร์ดจัดนิทรรศการ						
6.24	อื่นๆโปรดระบุ						
ด้านการประเมินผลโดยนักเรียน							
6.25	ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน						
6.26	ประเมินผลโดยการสนทนา						
6.27	ประเมินโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม						
6.28	อื่นๆโปรดระบุ						
ด้านการประเมินผลโดยวิทยากร							
6.29	ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้ต้องขัง						
6.30	ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม						
6.31	ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้						
6.32	ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมผู้ต้องขัง						
6.33	อื่นๆโปรดระบุ						

คำชี้แจง ขอให้ผู้ต้องขังพิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็นและใส่เครื่องหมาย✓เลือกตามความเหมาะสม ดังนี้

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	รายละเอียด		
		ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่
7	ท่านคิดเห็นว่าเนื้อหากิจกรรมดังต่อไปนี้ มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในด้านใด			
7.1	การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา			
7.2	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน			
7.3	ข้อควรระวังในการสักร่างกาย			
7.4	ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน			

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	รายละเอียด		
		ด้านการมี ระเบียบวินัย ในตนเอง	ด้านการ เห็นคุณค่า ในตนเอง	ด้านการสร้าง แนวทางการ ดำเนินชีวิต ใหม่
7.5	โทษของการเสพติดและสิ่งของมีนเมา			
7.6	กฎระเบียบ ข้อบังคับของทัศนสถาน			
7.7	สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัศนสถาน			
7.8	วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย			
7.9	การเลื่อนชั้นและการลดชั้น			
7.10	โทษของการแตกความสามัคคี			
7.11	การสร้างสามัคคี			
7.12	คุณค่าของการทำงานเป็นทีม			
7.13	การสร้างหลักการทำงานเป็นทีม			
7.14	วิธีการจัดการความเครียด			
7.15	การฝึกทักษะการจัดการความเครียด			
7.16	วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์			
7.17	การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์			
7.18	ความฉลาดทางอารมณ์			
7.19	ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์			
7.20	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์			
7.21	การคิดเชิงบวก			
7.22	พลังของการคิดเชิงบวก			
7.23	การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์			
7.24	ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล			
7.25	การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์			
7.26	บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง			
7.27	การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง			
7.28	การตระหนักในคุณค่าแห่งตน			
7.29	การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง			
7.30	ความหมายของทักษะชีวิต			
7.31	ทักษะชีวิต			
7.32	ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง			
7.33	แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง			
7.34	แนวทางการพึ่งพาตนเอง			
7.35	การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน			

ข้อ	เนื้อหากิจกรรม	รายละเอียด		
		ด้านการมี ระเบียบวินัย ในตนเอง	ด้านการ เห็นคุณค่า ในตนเอง	ด้านการสร้าง แนวทางการ ดำเนินชีวิต ใหม่
7.36	การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง			
7.37	การพัฒนาทักษะอาชีพ			
7.38	การค้นหาแนวทางการประกอบอาชีพตามความถนัด และความสนใจ			
7.79	อื่นๆโปรดระบุ			

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมิน
รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบยืนยันเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ที่ผู้วิจัยได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. การตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเลือกระดับตามความคิดเห็นของท่าน หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณابันทึกลงในช่องข้อเสนอแนะด้านขวาของแบบประเมิน

5 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	มีความเหมาะสมระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	มีความเหมาะสมระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ ข้อเสนอแนะ
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
1.องค์ประกอบวัตถุประสงค์						
1.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่						
1) มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง						
2) มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่						
1.2 การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง						
1) มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง						
1.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง						
1) มีจิตสำนึกความสามัคคี						
2) มีระเบียบวินัยในตนเอง						
3) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						
4) มีการทำงานเป็นทีม						
2.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร						
1) เป็นกันเอง						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ ข้อเสนอแนะ
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
2) สร้างแรงจูงใจ						
3) ให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วม						
4) ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบ						
5) ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม						
6) ให้ความสำคัญกับปัญหาผู้ต้องขัง						
7) เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขังได้						
3.องค์ประกอบ ปรัชญา						
1) การคืนคนดีสู่สังคม						
2) มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่						
3) พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี						
4) ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก						
5) คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล						
6) เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง						
4.องค์ประกอบ การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน						
1) สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน						
2) กฎ ระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน						
5.องค์ประกอบ การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
1) ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว						
2) กำหนดโทษ โทษคงเหลือ						
3) การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ						
4) ประเภทคดี						
6.องค์ประกอบ การจัด						
6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม						
1) ขั้นนำ : ชี้แจงอย่างชัดเจน						
2) ขั้นจัด : ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดตามความเหมาะสม						
3) ขั้นสรุป : สรุปการเรียนรู้ มอบหมายงาน						
6.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
1) รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน						
2) ห้องสมุด						
3) เครื่องคอมพิวเตอร์						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ ข้อเสนอแนะ
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
4)หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ						
5)บอร์ดจัดนิทรรศการ						
6)ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม						
6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
1) สุนทรีสนทนา						
2) การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ						
3) การระดมความคิด						
4) การอภิปรายกลุ่ม						
5) การสนทนาเชิงวิพากษ์						
6.4 วิธีการจัดกิจกรรม						
1) สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน						
2) เวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น						
6.5 การประเมินผล						
โดยวิทยากร						
1) ประเมินพฤติกรรม						
2) ประเมินทักษะ						
3) ประเมินความรู้						
4) การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม						
โดยผู้ต้องขัง						
5) โดยมติเพื่อน						
6) การสนทนา						
7) การเขียนบันทึกประจำวัน						
7.องค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม						
7.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่						
1) ทักษะชีวิต						
2) ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง						
3) แนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง						
4) การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน						
5) การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง						
6) การพัฒนาทักษะอาชีพ						
7) การค้นหาแนวทางประกอบอาชีพตามความถนัด/ความสนใจ						
7.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง						
1) การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ ข้อเสนอแนะ
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
2) ข้อควรระวังในการสักร่างกาย						
3) ข้อควรระวังการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน						
4) โทษของการเสพยาเสพติดและสิ่งของมีนเมา						
5) การสร้างความสามัคคี						
6) วิธีการจัดการความเครียด						
7) การฝึกทักษะการจัดการความเครียด						
8) วิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์						
9) การฝึกทักษะการจัดการอารมณ์						
10) ความฉลาดทางอารมณ์ และลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์						
11) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์						
12) การคิดเชิงบวก						
13) พลังของการคิดเชิงบวก						
14) การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์						
15) ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล						
16) การปฏิบัติการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์						
17) บุคคลต้นแบบการเห็นคุณค่าในตนเอง						
18) การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง						
19) การตระหนักในคุณค่าแห่งตน						
20) การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง						
21) ความหมายของทักษะชีวิต						
22) แนวทางการพึ่งพาตนเอง						
7.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง						
1) การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน						
2) กฎระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน						
3) สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัศนสถาน						
4) วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย						
5) การเลื่อนขั้นและการลดขั้น						

**แบบประเมินขั้นตอนการพัฒนาแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม**

คำชี้แจง

1.วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบยืนยันเกี่ยวกับการพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ที่ผู้วิจัยได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นขั้นตอนการพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2.การตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดแสดงความคิดเห็นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเลือกระดับตามความคิดเห็นของท่าน หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณابันทึกลงในช่องข้อเสนอแนะด้านขวาของแบบประเมิน

5 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการพัฒนาแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ ข้อเสนอแนะ
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องขัง และทัศนสถาน						
1.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม						
2.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน						
ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม						
1.องค์ประกอบปรัชญา						
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์						
2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่						
2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง						
2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง						
ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล						
1.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร						
2.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม						
2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม						
2.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
2.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
2.5 วิธีการจัดกิจกรรม						
2.6 การประเมินผล						

แบบประเมิน
แผนภาพแสดงรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คำชี้แจง

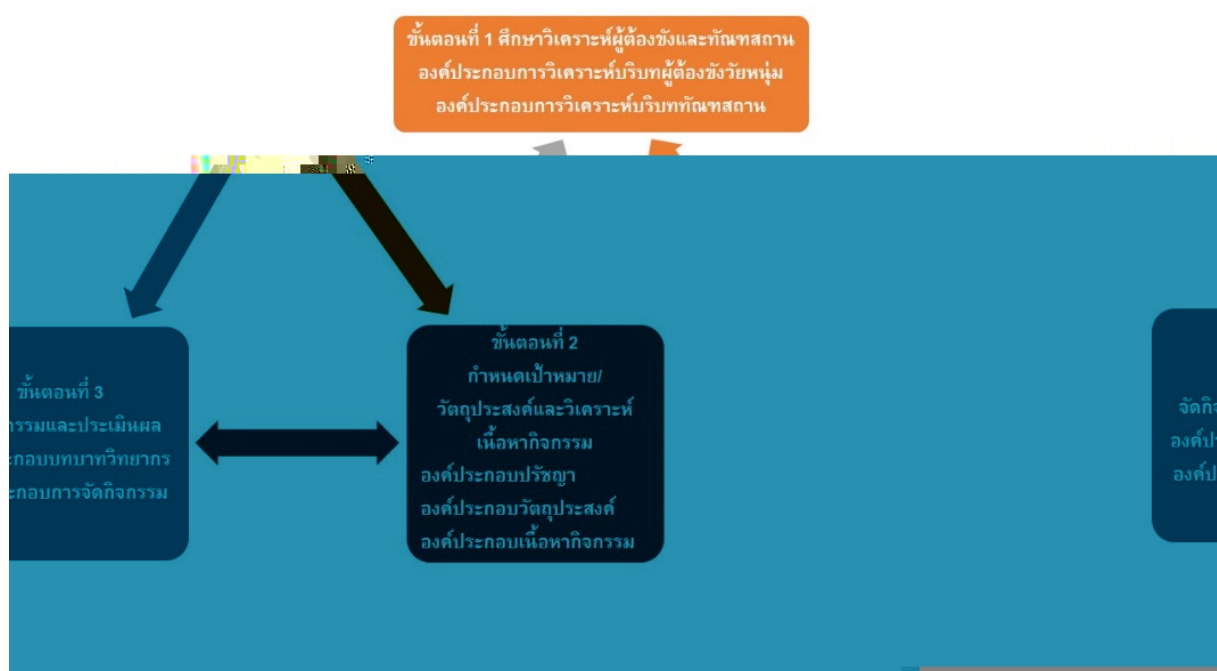
1. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบยืนยันเกี่ยวกับแผนภาพแสดงรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ที่ผู้วิจัยได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

2. การตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดแสดงความคิดเห็นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเลือกระดับตามความคิดเห็นของท่าน หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณabanที่ลงในช่องข้อเสนอแนะด้านขวาของแบบประเมิน

5 คะแนน	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วย	ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	“	ระดับมาก
3 คะแนน	“	ระดับปานกลาง
2 คะแนน	“	ระดับน้อย
1 คะแนน	“	ระดับน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	

ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	

ภาคผนวก จ
คู่มือการทดลองในงานวิจัยเรื่อง
การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนียภาพผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คู่มือการทดลองการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

สำหรับผู้วิจัย

ในงานวิจัย

เรื่องการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

จัดทำโดย

นางสาววันทนา เนืองอห์

นิสิตการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	3
ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	5
หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	6
- หลักการและเหตุผลของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	6
- วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	7
- โครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	7
- สารสำคัญ	7
- หน่วยการเรียนรู้	7
แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	9
- ตัวอย่างแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	15
หน่วยการเรียนรู้ การปฐมนิเทศ กิจกรรมที่ 1	
- ตัวอย่างแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	19
หน่วยการเรียนรู้ การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา กิจกรรมที่ 1 time life	
- ตัวอย่างแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	19
หน่วยการเรียนรู้ การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา กิจกรรมที่ 2 Open box	
- ตัวอย่างแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	23
หน่วยการเรียนรู้ ข้อควรระวังเรื่องการสักร่างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน กิจกรรมที่ 3 Hero or Zero	
- แบบประเมินความรู้ก่อนและหลังหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	28
- แบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิทยากร	41
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม	43
- แบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยผู้ต้องขัง	44

1. รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ หมายถึง ผลที่พึงประสงค์ของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีเจตคติในการดำเนินชีวิตใหม่
- 2) การเห็นคุณค่าในตนเองและมุ่งพัฒนาตนเอง: มีพฤติกรรมเห็นคุณค่าในตนเอง
- 3) การมีระเบียบวินัยในตนเอง: มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

องค์ประกอบที่ 2 บทบาทวิทยากร หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของวิทยากรในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย เป็นกันเอง สร้างแรงจูงใจ ให้โอกาสผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบตนเอง ให้ผู้ต้องขังร่วมวางแผนกิจกรรม ให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้ต้องขัง เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ผู้ต้องขัง

องค์ประกอบที่ 3 ปรัชญา หมายถึง จุดมุ่งหมายของการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย คือนคนดีสู่สังคม มีแนวทางการดำรงชีวิตใหม่ พัฒนาพฤติกรรมและทักษะชีวิตที่ดี ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 การวิเคราะห์บริบททัศนสถาน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเฉพาะของทัศนสถานตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย สถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัศนสถาน กฎระเบียบข้อบังคับของทัศนสถาน

องค์ประกอบที่ 5 การวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเฉพาะของผู้ต้องขังวัยหนุ่มตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย ข้อมูลอายุ ภูมิสำเนาเดิมครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี

องค์ประกอบที่ 6 การจัดกิจกรรม หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

6.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน 2) ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกลุ่มอย่างเหมาะสม 3) ขั้นสรุป: สรุปผลการเรียนรู้ มอบหมายงาน

6.2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ดจัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม

6.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ สุนทรียสนทนา การใช้เกม กิจกรรมเน้นหนัก การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิงวิพากษ์

6.4 วิธีการจัดกิจกรรม ได้แก่ สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและทัณฑสถาน เวลาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น

6.5 การประเมินผล ได้แก่ 1) โดยวิทยากร : ประเมินพฤติกรรม ประเมินทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม 2) โดยผู้ต้องขัง : จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึก

องค์ประกอบที่ 7 เนื้อหากิจกรรม หมายถึง สารความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ประกอบด้วย

ด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่: ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง การพึ่งพาตนเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง: การวิเคราะห์ตนเองในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา ข้อควรระวังในการสร้างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน การจัดการความเครียด การควบคุมอารมณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงบวก สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ บุคคลต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะและตระหนักคุณค่าแห่งตน การค้นหาข้อดีและความถนัดของตนเอง ทักษะชีวิต

ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง: กิจวัตรประจำวัน กฎระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน สิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย การเลื่อนชั้นและการลดชั้น โทษของการแตกความสามัคคีและการสร้างความสามัคคี

รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

แผนภาพแสดงรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้ต้องขัง และทัณฑสถาน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มและองค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบปรัชญา องค์ประกอบวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบเนื้อหากิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมและประเมินผล ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบทบาทวิทยากร และองค์ประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2) สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 3) เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 4) วิธีการจัดกิจกรรม 5) การประเมินผล

แผนภาพแสดงขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

หลักการและเหตุผล

ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (Young offenders) คือผู้กระทำความผิดครั้งแรกและต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล มีอายุ 18 – 30 ปี ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ได้ระบุว่าต้องคำนึงถึงการศึกษาอบรมเป็นพิเศษ และนโยบายของกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยมุ่งเน้นให้การศึกษาอบรม พัฒนาจิตใจ ตลอดจนจัดกิจกรรมนันทนาการ ประเภท ดนตรี กีฬา ผู้ต้องขังวัยหนุ่มถือเป็นทรัพยากรมนุษย์กลุ่มหนึ่งที่ก้าวพลาดกระทำความผิดหรือขาดการยั้งคิดและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ด้วยช่วงอายุที่คงเหลืออีกมากและกำลังกายยังสามารถสร้างประโยชน์ให้กับประเทศได้ จึงควรได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้ ซึ่งจากข้อมูลการหวนกลับมากระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายของกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 เมษายน 2558 พบว่ามีผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำครั้งที่ 2 จำนวน 43,135 คน กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 3 จำนวน 8,661 คน กระทำผิดครั้งที่ 4 จำนวน 2,295 คน และกระทำผิดซ้ำ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 1,483 คน และเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดการจัดการพัฒนาพฤตินิสัยพบว่ากรมราชทัณฑ์ไม่มีหลักสูตรสำหรับการพัฒนาพฤตินิสัยต้องอาศัยหลักสูตรของหน่วยงานที่เข้าไปดำเนินการร่วม เช่น สำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สถาบันอาชีวศึกษา ซึ่งหลักสูตรเหล่านี้เป็นหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียน/นักศึกษาทั่วไป ที่เน้นการพัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะ แต่ในสภาพความเป็นจริงลักษณะของหลักสูตรที่จัดให้ผู้ต้องขังควรจะมีเฉพาะและแตกต่างไปจากสถานศึกษาอื่นๆ เพราะองค์ประกอบทางด้านบริบทของผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังกับนักเรียนโดยทั่วไป มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ตลอดจนหลักสูตรภายนอกไม่ได้เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวพบประเด็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอจึงมีบางส่วนหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก กล่าวคือการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถพัฒนาผู้ต้องขังได้อย่างเต็มศักยภาพ ปัญหาการหวนกลับมากระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม หลักสูตรการพัฒนาพฤตินิสัยที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีความแตกต่างกันด้านภูมิหลัง อายุ ภูมิสำเนาเดิม การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ สถานะตนเอง และครอบครัว ประเภทคดี กำหนดโทษ โทษคงเหลือ และควรเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการสร้างเจตคติที่ดี แนวทางปฏิบัติในการใช้เรือนจำ ทัณฑสถาน เพื่อการแก้ไขพัฒนาผู้กระทำความผิดให้เป็นคนดีเพื่อกลับคืนสู่สังคม จึงควรได้มีรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นที่จะพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านความคิด ด้านทักษะชีวิตเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความตระหนักในการพัฒนาตนเอง

จากมูลเหตุประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและได้ดำเนินการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิด สร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการส่วน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาอบรมผู้ต้องขัง และผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ทักษสถานวัยหนุ่มกลาง ทักษสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทักษสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช และนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้ประเมินรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีระดับผลการประเมินในระดับมาก และนำมาสร้างเป็นหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ถูกต้องในการพัฒนาตนเองเพื่อการดำเนินชีวิตใหม่
2. เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมการแสดงออกถึงการรักและภาคภูมิใจในตนเอง
3. เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึก รู้รักสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สาระสำคัญ

การพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เป็นการทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวความคิด มีความรู้ มีความเข้าใจ และมีเจตคติที่ถูกต้องในการพัฒนา โดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง มีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

หน่วยการเรียนรู้

- เรื่องที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา
- เรื่องที่ 2 ข้อควรระวังในการสร้างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน
- เรื่องที่ 3 กิจวัตรประจำวันของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
- เรื่องที่ 4 วินัยของผู้ต้องขัง การลงโทษทางวินัย และการเลื่อนชั้นการลดชั้น
- เรื่องที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของทัณฑสถานและสิ่งของต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน
- เรื่องที่ 6 โทษของการแตกความสามัคคีและการสร้างความสามัคคี
- เรื่องที่ 7 การจัดการความเครียด
- เรื่องที่ 8 การควบคุมอารมณ์

- เรื่องที่ 9 ความฉลาดทางอารมณ์ และลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์
- เรื่องที่ 10 การคิดเชิงบวก
- เรื่องที่ 11 การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
- เรื่องที่ 12 บุคคลต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะและการตระหนักในคุณค่าแห่งตน
- เรื่องที่ 13 ทักษะชีวิต
- เรื่องที่ 14 เศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง
- เรื่องที่ 15 การพึ่งพาตัวเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน
- เรื่องที่ 16 การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

แผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ระยะเวลา	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	วัตถุประสงค์	สาระเนื้อหา	กิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรม	การประเมินผล
ครั้งที่ 1 (3 ชั่วโมง)	1. ปฐมนิเทศผู้ต้องขัง 2. ชี้แจงวัตถุประสงค์/ กฎกติกากการเข้าร่วม	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย กฎระเบียบ กติกากการเข้าร่วมกิจกรรม	การแนะนำจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ กฎ กติกาของหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ตลอดจนการสร้างความคุ้นเคยเพื่อไปสู่การเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ในลำดับต่อไป	ละลายพฤติกรรม ดำเนินการประเมินความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	การใช้เกม กิจกรรม นันทนาการ	-	1. ประเมินความรู้ 2. ประเมินพฤติกรรม
ครั้งที่ 2 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้ทบทวนเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของตนเองโดยผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ด้านการวาด และการเขียนข้อความ	การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ภูมิหลัง บุคลิกลักษณะและสภาพทั่วไป รวมถึงบริบทเฉพาะของผู้ต้องขังในด้านการกระทำ ความผิด	กิจกรรมที่ 1 time life (การเดินทางชีวิตฉัน)	สุนทรียสนทนา	สื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 3 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้ทบทวนเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของตนเองในโจทย์หรือหัวข้อที่กำหนด โดยผ่านการเล่าเรื่อง และการเขียนข้อความ	ผลของการวิเคราะห์ประวัติผู้ต้องขัง จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการบำบัดรักษา อบรม แก้ไข พื้นฟูจิตใจปรับเปลี่ยนทัศนคติทัศนคติผู้ต้องขังได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและตรงเป้าหมาย	กิจกรรมที่ 2 Open box (กล่องเปิดใจ)	สุนทรียสนทนา	สื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 4 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 2 ข้อควรระวังของการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำของบุคคล กลุ่มคนในสังคมภายนอก โดยผ่านสื่อ ภาพยนตร์สั้น หรือ	ช่วงอายุของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม(18-25ปี) ถือเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายซึ่งมีความสับสนทางความคิดและจิตใจ ความอยากรู้อยากลอง ขาดการยั้งคิดในการกระทำ และอาจนำมาซึ่งปัญหาด้านสุขภาพ และส่งผลกระทบต่ออนาคตในระยะยาวได้ การเรียนรู้เรื่องคุณและโทษของการสัก และการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	กิจกรรมที่ 3 Hero or Zero (ถอดบทเรียนชีวิตก้าวผิดพลาด)	การระดมความคิด	สื่อรายการโทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ สื่อภาพยนตร์สั้น หรือ Clip ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ	สังเกตพฤติกรรม

ระยะเวลา	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	วัตถุประสงค์	สาระเนื้อหา	กิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรม	การประเมินผล
		Clip ที่มีเรื่องราวการกระทำ ความผิดต่าง ๆ				การกระทำ ความผิดของวัยรุ่น	
ครั้งที่ 5 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 3 กิจวัตรประจำวันของผู้ต้องขัง เรื่องที่ 2 กฎระเบียบข้อบังคับ เรื่องที่ 3 สิ่งที่ต้องห้ามนำเข้าทัณฑสถาน เรื่องที่ 4 วินัยของผู้ต้องขังและการลงโทษทางวินัย เรื่องที่ 5 การเลื่อนชั้นและการลดชั้น	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้และทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกฎระเบียบ ข้อบังคับ และการปฏิบัติตนตามบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	ทัณฑสถานวัยหนุ่ม คือสถานที่ควบคุมเฉพาะผู้ต้องขังที่มีอายุ 18-25 ปี ที่กระทำความผิดตามคำสั่งพิพากษาของศาลเป็นครั้งแรก ด้วยบริบทที่มีลักษณะเฉพาะของทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จึงได้มีการกำหนด ตารางการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันกฎ ระเบียบ ข้อบังคับสำหรับผู้ต้องขัง เพื่อเป็นการฝึกปฏิบัติด้านระเบียบวินัย เพื่อการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ	กิจกรรมที่ 4 Am young prisoner	การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม	เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อวีดิทัศน์เรื่อง Am young prisoner	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 6 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 6 โทษของการแตกความสามัคคี และการสร้างความสามัคคี	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้เรื่องความสามัคคี โทษของการแตกความสามัคคี การแสดง ความมีน้ำใจ เอื้ออาทร เพื่อให้สามารถอยู่รวมกัน ขณะต้องโทษได้อย่างสงบสุข	ความสามัคคีคือการรวมพลังกับคนอื่นเพื่อทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยความพร้อมเพรียง ให้สำเร็จสมประสงค์ ด้วยบริบทของผู้ต้องขังวัยหนุ่มการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสามัคคีเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่มีการทะเลาะวิวาทและขัดข้องใจกัน	กิจกรรมที่ 5 Unity (ความสามัคคี)	การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม	เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ นวนิยายเรื่องไฟแดง	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 7 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 7 การจัดการความเครียด	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้และทำความเข้าใจใน ความเป็นตัวตน ภายนอกของตนเอง เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมและ	บุคคลช่วงอายุ 18-25 ปี ถือเป็นวัยรุ่นตอนปลาย และวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอ่อนไหวต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศจนถึงระดับโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ค่านิยม และวัฒนธรรมล้วนมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของ	กิจกรรมที่ 6 Check (อารมณ์)	สุนทรียสนทนา	เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ	สังเกตพฤติกรรม

ระยะเวลา	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	วัตถุประสงค์	สาระเนื้อหา	กิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรม	การประเมินผล
		อารมณ์ของตนเองเพื่อการปรับตัวในเข้ากับบริบทของทัศนสถานและการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนผู้ต้องขังได้อย่างสงบสุข	บุคคลในช่วงวัยนี้เป็นอย่างมากการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดสาเหตุหลักประการหนึ่งคือไม่สามารถจัดการความเครียดให้กับตนเองได้				
ครั้งที่ 8 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 8 การควบคุมอารมณ์	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล จากการตั้งประเด็นปัญหาของวิ ท ย า ก ร ที่ เกี่ยว เนื่ อ ง กับ ประสบการณ์ชีวิตก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อ ใ้ ทบ ทวน ต้นเหตุปัญหาของตนเอง และสร้างความตระหนักรู้เพื่อนำสู่การแก้ไข และการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม	ปัญหาประการหนึ่งที่พบในทัศนสถานคือการทะเลาะวิวาท อัยนเนื่องมาจากการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละคนมีความหลากหลายแตกต่างที่มา การควบคุมอารมณ์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อให้การอยู่ร่วมกันขณะต้องโทษเป็นไปอย่างสงบและถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ วินัยของทัศนสถาน	กิจกรรมที่ 7 Gu รู้ (ปัญหามา ปัญญาเกิด)	สุนทรียสนทนา	เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ	สังเกตพฤติกรรม

ระยะเวลา	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	วัตถุประสงค์	สาระเนื้อหา	กิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรม	การประเมินผล
ครั้งที่ 9 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 9 ความฉลาดทางอารมณ์ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ เรื่องที่ 10 การคิดเชิงบวก เรื่องที่ 11 สื่อสารเชิงสร้างสรรค์	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ การปรับสภาวะทางอารมณ์ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การสร้างภาวะผู้นำตามธรรมชาติ โดยผ่านการระดมความคิดจากปัญหาหรือเรื่องราวใกล้ตัวและนำมาสร้างสรรค์เป็นโครงการที่สามารถปฏิบัติงานได้จริงภายในทัณฑสถาน	การพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและนำไปสู่การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึงความสามารถในการรับรู้ การระบุ การประเมิน และการควบคุมอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งสามารถช่วยให้การดำเนินชีวิตให้ไปในแนวทางที่สร้างสรรค์ มีความสุข และจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ตลอดจนการเรียนรู้กระบวนการเพื่อให้เกิดความคิดเชิงบวก ให้ผู้ต้องขังได้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ การคิดไปในทิศทางที่ดี มองและรับรู้สิ่งต่างๆตามความเป็นจริง ด้วยอารมณ์ที่ผ่อนคลาย ส่งผลให้แสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม และการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้คำพูดที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการเสริมสร้างสัมพันธที่ดีและความไว้วางใจความเชื่อมั่นต่อกัน	กิจกรรมที่ 8 สุมหัวหาเรื่อง	การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม	คอมพิวเตอร์ สื่อรายการโทรทัศน์	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 10 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 12 บุคคลต้นแบบ การพัฒนาคุณลักษณะและการตระหนักคุณค่าแห่งตน	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การเห็นคุณค่าในตนเอง จากบุคคลต้นแบบที่ดีในสังคมไทย ตลอดจนเรียนรู้คุณลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อสร้างความตระหนักในการเร่งพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและพร้อมจะกลับคืนสู่สังคม	การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการประเมินตนเองตามความรู้สึกของ ตนว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีความสำคัญ มีการประสบความสำเร็จในการทำงานรวมทั้งการยอมรับ การเห็นคุณค่าจากคนในสังคมที่มีต่อคน ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่จะมีต่อการปรับตัวทางอารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ต้นแบบของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้	กิจกรรมที่ 9 Idol in my heart	การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม	สื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อรายการโทรทัศน์	สังเกตพฤติกรรม

ระยะเวลา	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	วัตถุประสงค์	สาระเนื้อหา	กิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรม	การประเมินผล
		สามารถดำเนินชีวิตอย่างสุจริตชน ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก					
ครั้งที่ 11 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 13 ทักษะชีวิต	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การสร้างแนวคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิตใหม่จากสื่อภายนอกประเภทหนังสือพิมพ์และสื่อสารสนเทศ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ของสังคมภายนอกในปัจจุบันและสร้างมุมมองแนวคิดในการพัฒนาตนเอง	ทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถเผชิญปัญหาต่างๆที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตในอนาคตได้ ทักษะชีวิตประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาให้ผู้ต้องขังมีแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	กิจกรรมที่ 10 Hot news & Clip (กรณีศึกษาจากสื่อหนังสือพิมพ์สื่อสารสนเทศ)	การระดมความคิด	สื่อรายการโทรทัศน์ สื่อห้องสมุด	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 12 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 14 เศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้ถึงแนวคิดการปฏิบัติตนสู่การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงเพื่อสร้างทักษะชีวิตและแนวคิดการใช้ชีวิตตลอดจนแนวทางการประกอบอาชีพที่สุจริต	เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่แสดงถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล ซึ่งจะเป็นการสร้างระบบคุ้มกันให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มในการดำเนินชีวิตเพื่อไม่ให้ก้าวผิดพลาดอีก	กิจกรรมที่ 11 Future way (หนทางในอนาคต)	การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม	เครื่องคอมพิวเตอร์ รายการโทรทัศน์ วีดิทัศน์การประกอบอาชีพในสังคมปัจจุบันและภาพสไลด์ประกอบการบรรยาย	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 13 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 15 การพึ่งพาตัวเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การพึ่งพาตัวเอง และ	การพึ่งพาตัวเองและการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน ด้วยกรณีศึกษาจากบุคคลที่ดำเนินชีวิตด้วยหลักการพึ่งพาตัวเอง เป็นต้นแบบของการ	กิจกรรมที่ 12 The letter (จดหมายถึงบ้าน)	สุนทรียสนทนา	เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ	สังเกตพฤติกรรม

ระยะเวลา	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	วัตถุประสงค์	สาระเนื้อหา	กิจกรรม	เทคนิคการจัดกิจกรรม	สื่อการจัดกิจกรรม	การประเมินผล
		การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยผ่านการเขียนจดหมายถึงครอบครัว เพื่อแสดงแนวคิดและแนวทางการกลับตนเป็นคนดี พร้อมจะดำเนินชีวิตใหม่หลังพ้นโทษ	สร้างแนวทางการปฏิบัติตนของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนจะสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงเหมาะสม และสามารถพึ่งพาตัวเองให้ดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันได้			MV เพลงความผูกพันครอบครัว การสร้างกำลังใจ	
ครั้งที่ 14 (3 ชั่วโมง)	เรื่องที่ 16 การพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้เรียนรู้การสร้างแนวทางด้านการประกอบอาชีพ ภายหลังพ้นโทษ จากการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสร้างมุมมองการพัฒนาด้านอาชีพที่สุจริต	ความพร้อมในการพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้รับความรู้เพื่อนำไปวิเคราะห์และวางแผนกำหนดแนวทางการประกอบอาชีพที่ตนเองถนัดและมีความสนใจภายหลังพ้นโทษ	กิจกรรมที่ 13 Go home (ทางกลับบ้าน)	สุนทรียสนทนา	เครื่องคอมพิวเตอร์ วัสดุทัศนศิลป์ ประกอบอาชีพ และภาพสไลด์ ประกอบคำบรรยาย	สังเกตพฤติกรรม
ครั้งที่ 15 (3 ชั่วโมง)	1.อภิปรายและสรุปผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 2.การประเมินความรู้หลังการจัดกิจกรรม และรวมผลการประเมินพฤติกรรม	เพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม	หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม สรุปประเด็นสำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการมีระเบียบวินัยในตนเอง ซึ่งจะพัฒนา “ทุนมนุษย์” ให้กลับเข้าสู่สังคม เป็นกำลังของประเทศชาติได้ต่อไป	อภิปรายและสรุปผล ดำเนินการประเมินความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรม	การอภิปรายกลุ่ม		1. ประเมินความรู้ 2. ประเมินพฤติกรรม
40 ชั่วโมง							

ตัวอย่าง

แผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ครั้งที่ 1

วันที่ 18 เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

ชื่อหน่วยการเรียนรู้: ปฐมนิเทศ

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การปฐมนิเทศเป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบเขตของการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มได้มีความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างวิทยากรและผู้ต้องขังเพื่อผลที่จะเกิดในการเปิดรับการพัฒนาพฤตินิสัยในกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

2.2 เพื่อให้ผู้ต้องขังเข้าใจถึงกฎ กติกา ตารางเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม

การเรียนรู้

3. สาระเนื้อหา

3.1 วัตถุประสงค์การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

3.2 กฎ กติกา ตารางเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

4. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

4.1 ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน

4.1.1 วิทยากรกล่าวแนะนำตัว และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

4.1.2 วิทยากรชี้แจงรายละเอียด กฎ กติกา และตารางเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

4.2 ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง

4.2.1 วิทยากรนำเข้าสู่กิจกรรมนันทนาการ เพื่อเป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างความคุ้นเคยกับผู้ต้องขัง เวลา 1 ชั่วโมง

4.2.2 ให้ผู้ต้องขังได้แนะนำชื่อตนเอง วิทยากรสังเกตการแสดงออกของผู้ต้องขังแต่ละคนและจดบันทึกพฤติกรรม

4.2.3 วิทยากรให้ผู้ต้องขังประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 50 ข้อ เวลา 30 นาที

4.2.4 วิทยากรให้ผู้ต้องขังประเมินพฤติกรรมตนเองก่อนเข้าร่วมกิจกรรมตามแบบประเมินพฤติกรรมของผู้ต้องขังตามแบบที่กำหนด เวลา 10 นาที

4.2.5 ระหว่างที่ผู้ต้องขังประเมินพฤติกรรมตนเองให้วิทยากรประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังแต่ละคน

4.3 ขั้นสรุป: สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

4.3.1 วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ซักถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เวลา 20 นาที

4.3.2 วิทยากรกล่าวสรุปการเรียนรู้และนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้การจัดกิจกรรม

5.1 แบบทดสอบความรู้ จำนวน 50 ข้อ

5.2 แบบประเมินพฤติกรรมโดยวิทยากรและผู้ต้องขังก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

5.3 ปากกาลูกกลิ้ง คนละ 1 แท่ง

5.4 ตารางเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

6. การประเมินผล

6.1 ความรู้ ใช้แบบทดสอบความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

6.2 กระบวนการใช้แบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วม

6.3 เจตคติ ตรวจสอบประเด็นการซักถาม

ตัวอย่าง

แผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ครั้งที่ 2

วันที่ 19 เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

ชื่อหน่วยการเรียนรู้: การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

เรื่องราวการดำเนินชีวิตของแต่ละคนแตกต่างกัน ทุกคนมีจุดดี และจุดด้อยในตัว จุดดีควรรักษาและสร้างให้เป็นประโยชน์สำหรับจุดด้อยควรนำมาปรับปรุง เพื่อการดำเนินชีวิตข้างหน้าจะได้ไม่ก้าวผิดพลาด บทเรียนชีวิตของแต่ละคนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังอื่น ๆ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง
- 2.2 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเขียนข้อความเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง
- 2.3 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้แสดงออกถึงเจตคติในการดำเนินชีวิตของตนเองทั้งที่เป็นจุดดีและจุดด้อย ตลอดจนมีความเข้าใจเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของเพื่อนผู้ต้องขังแต่ละคน

3. สาระเนื้อหา

- 3.1 นิยามการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง
- 3.2 นิยามการวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้ต้องขัง
- 3.3 ประโยชน์ของการวิเคราะห์ประวัติของผู้ต้องขัง

4. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

4.1 ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน

4.1.1 วิทยากรตั้งประเด็นคำถามถึงการใช้ชีวิตของวัยรุ่น และกระตุ้นให้ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่องการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา ได้แก่ ข้อมูลด้านอายุ ภูมิฐานะเดิม ครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี

4.2.2 วิทยากรนำความสับสนเรียนเรื่องการทำ Mind map และชี้แจงขั้นตอนและตัวอย่างการสร้าง

4.2 ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง

4.2.1 วิทยากรแจกกระดาษ A4 คนละ 2 แผ่น และให้ผู้ต้องขังเลือกอุปกรณ์ประเภท ดินสอ ดินสอสี ปากกาปากกาสี หรือปากกาเมจิก คนละ 1 แท่ง ตามความถนัดสำหรับการทำผลงานกิจกรรม time life (การเดินทางของชีวิตฉัน)"

4.2.2 ให้ผู้ต้องขังวาดรูป Mind map time life (การเดินทางของชีวิตฉัน) ในหัวข้อที่กำหนด ได้แก่ ข้อมูลด้านอายุ ภูมิสำเนาเดิม ครอบครัว กำหนดโทษ โทษคงเหลือ การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทคดี

4.2.3 วิทยากรใช้เทคนิคสุนทรียสนทนาโดยเข้าไปพูดคุยรับฟังเรื่องราวในชีวิตของผู้ต้องขังอย่างเห็นคุณค่าในถ้อยคำที่สนทนาเพื่อให้ผู้ต้องขังผู้ต้องขังให้ถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นเชิงลึกและแสดงตัวตนที่แท้จริง ทั้งนี้จะสร้างความเป็นกันเองและผู้ต้องขังจะสามารถกล้าแสดงออกและความเชื่อมั่นในการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับผู้ต้องขัง

4.3 ขั้นสรุป: สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

4.3.1 เมื่อผู้ต้องขังทุกคนปฏิบัติกิจกรรมแล้วเสร็จ ให้ผู้ต้องขังนำชิ้นงาน Mind map time life (การเดินทางของชีวิตฉัน) มาจัดแสดงที่บอร์ดนิทรรศการ

4.3.2 วิทยากรคัดเลือกผู้ต้องขังเพื่อออกนำเสนอชิ้นงาน time life (การเดินทางของชีวิตฉัน) ซึ่งในขณะที่ผู้ต้องขังได้เล่าเรื่องราวชีวิตในกลุ่มกิจกรรมรับฟังและวิทยากรต้องจับประเด็น และจุดเด่น จุดด้อย ในตัวผู้ต้องขัง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้ต้องขังในกิจกรรมอื่นๆต่อไป

4.3.3 วิทยากรกล่าวสรุปการเรียนรู้

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้การจัดกิจกรรม

5.1 เครื่องคอมพิวเตอร์

5.2 เครื่องฉายภาพ

5.3 กระดาษ A4 คนละ 2 แผ่น

5.4 ดินสอ ดินสอสี ปากกาปากกลิ้ง หรือปากกาเมจิก คนละ 1 แท่ง

6. การประเมินผล

6.1 ความรู้ ใช้แบบฝึกหัด

6.2 กระบวนการใช้แบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรม

6.3 เจตคติ ตรวจประเมินการนำเสนอชิ้นงาน

7. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

กิจกรรม time life (การเดินทางของชีวิตฉัน) เหมาะสำหรับกลุ่มผู้ต้องขังที่มีปัญหาไม่กล้าแสดงออก การสร้างสรรค์ผลงานจากการวาด การเขียน จะเป็นสื่อที่สามารถเชื่อมโยงเปิดประตูใจ และช่วยให้วิทยากรได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกของผู้ต้องขังได้

ตัวอย่าง

แผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ครั้งที่ 3

วันที่ 20 เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

ชื่อหน่วยการเรียนรู้: การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ในแต่ละบุคคลมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง เรื่องราวความประทับใจหรือสิ่งที่ทำให้สะท้อนความรู้สึก ของแต่ละคนก็แตกต่างกันไปด้วย การเข้าถึงตัวตนที่แท้จริงของผู้ต้องขังเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่/วิทยากรควรต้องมีข้อมูลเชิงลึก เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง
- 2.2 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเขียนข้อความเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง
- 2.3 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้แสดงออกถึงเจตคติในการดำเนินชีวิตของตนเองทั้งที่เป็นจุดดีและจุดด้อย ตลอดจนมีความเข้าใจเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาของเพื่อนผู้ต้องขังแต่ละคน

3. สาระเนื้อหา

- 3.1 นิยามการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง
- 3.2 นิยามการวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้ต้องขัง
- 3.3 ประโยชน์ของการวิเคราะห์ประวัติของผู้ต้องขัง

4. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

4.1 ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน

4.1.1 วิทยากรนำเสนอให้ผู้ต้องขังได้ตั้งคำหลัก (key word) ที่มาจากประสบการณ์การดำเนินชีวิตของผู้ต้องขัง เช่น พ่อ แม่ แฟน ความรัก รถมอเตอร์ไซด์ สถานที่เที่ยว ฯลฯ

4.2.2 วิทยากรนำความสับสนเรียน โดยแบ่งกลุ่มการตั้งคำหลักที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ต้องขัง นำมาเขียนบนกระดาน และใส่ลงในกล่องกระดาษขนาดกลางที่จัดเตรียมได้

4.2 ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง

- 4.2.1 วิทยากรแจกกระดาษ post it หลากสี ให้กับผู้ต้องขังคนละ 1 แผ่น
- 4.2.2 อธิบายการปฏิบัติกิจกรรม Open box (กล่องเปิดใจ) ให้ผู้ต้องขังรับฟัง โดยผู้ต้องขังแต่ละคนต้องออกมาเลือกหัวข้อที่อยู่ในกล่องกระดาษ

4.2.3 วิทยากรใช้เทคนิคสุนทรียสนทนาเมื่อผู้ต้องชั่งได้หัวข้อแล้วให้เขียนข้อความสั้นๆ ที่ผ่านการคิดจากประสบการณ์การดำเนินชีวิตที่ผ่านมา และนำกระดาษ post it ที่เขียนข้อความเฉพาะแต่ละคนไปติดบนกระดาษไวน์บอร์ดตามหมวดหมู่ที่วิทยากรกำหนด

4.3 ขั้นสรุป: สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

4.3.1 เมื่อผู้ต้องชั่งทุกคนปฏิบัติกิจกรรมแล้วเสร็จ วิทยากรต้องคัดเลือกข้อความที่มีความโดดเด่นแต่ละหัวข้อ และให้ผู้ต้องชั่งเจ้าของกระดาษ post it ได้อธิบายขยายความหรือเล่าเรื่องจากประสบการณ์ ผ่านคำหลัก (key word) ที่เขียนดังกล่าว ซึ่งวิทยากรต้องจับประเด็นความรู้สึกละให้ความสำคัญกับถ้อยคำที่ผู้ต้องชั่งได้แสดงออกมา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้ต้องชั่งในกิจกรรมอื่นๆ

4.3.2 วิทยากรกล่าวสรุปการเรียนรู้

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้การจัดกิจกรรม

5.1 เครื่องคอมพิวเตอร์

5.2 เครื่องฉายภาพ

5.3 กล่องกระดาษขนาดกลาง จำนวน 3 กล่อง และกระดาษ post it หลากสี

5.4 ปากกาเมจิก 30 - 50 แท่ง และกระดานไวน์บอร์ด

5.5 ใบความรู้เรื่องการวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

5.6 แบบฝึกหัดเรื่องการวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

6. การประเมินผล

6.1 ความรู้ ใช้แบบฝึกหัด

6.2 กระบวนการใช้แบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรม

6.3 เจตคติ ตรวจสอบประเด็นการนำเสนอชิ้นงาน

ตัวอย่าง ใบความรู้

เรื่องที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ภูมิหลัง บุคลิกลักษณะและสภาพทั่ว ๆ ไปของผู้ต้องขัง รวมทั้งประวัติการกระทำผิดและสาเหตุแห่งการกระทำผิด

การวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้ต้องขัง หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ต้องขัง ด้านอายุ ประเภทคดี กำหนดโทษ สถานะภาพตนเองและครอบครัว และระดับการศึกษาขณะต้องโทษ

ด้านอายุ หมายถึง อายุปัจจุบันของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ด้านประเภทคดี หมายถึง มูลเหตุการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง โดยสามารถแบ่งได้ 4 ประเภทตามลักษณะการกระทำความผิด ได้แก่

- 1.ความผิดต่อชีวิต (ทำร้ายร่างกาย,พยายามฆ่า,ฆ่า)
- 2.ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (ปล้นทรัพย์,ชิงทรัพย์,ลักทรัพย์,รับของโจร)
- 3.ความผิดเกี่ยวกับเพศ (โทรม,ข่มขืน,กระทำชำเรา,พรากผู้เยาว์)
- 4.ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด (เสพ,จำหน่าย,ครอบครอง)

ด้านกำหนดโทษ หมายถึง ระยะเวลาการต้องโทษตามคำพิพากษาคัดสินของศาล

ด้านสถานภาพตนเองและครอบครัว หมายถึง สถานะก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

ด้านการศึกษา หมายถึง การศึกษาของผู้ต้องขังในขณะต้องโทษ

ผลจากการวิเคราะห์ประวัติผู้ต้องขัง จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการบำบัดรักษา อบรม แก้ไข พื้นฟูจิตใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติผู้ต้องขังได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและตรงตามเป้าหมาย

ตัวอย่าง

แบบฝึกหัดเรื่องที่ 1 การวิเคราะห์ตนเองในชีวิตที่ผ่านมา

ข้อ 1 การจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง มีประโยชน์ต่อผู้ต้องขังอย่างไรบ้าง

[illegible]

ข้อ 2 ข้อมูล “ภูมิหลังของผู้ต้องขัง” หมายถึงข้อมูลด้านใดบ้าง

This image shows a single sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

ตัวอย่าง

แผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ครั้งที่ 3

วันที่ 22 เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

ชื่อหน่วยการเรียนรู้: ข้อควรระวังเรื่องการสร้างร่างกายและ
การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเรียนรู้โดยการสะท้อนเรื่องราวผ่านคลิปวิดีโอ หรือสารคดีที่ใกล้ตัวกับกลุ่มผู้ต้องขัง เป็นการให้ผู้ต้องขังได้ย้อนคิดถึงอดีต การกระทำที่ผิดพลาด ผิดกฎหมาย จนก้าวเข้ามาอยู่ในทัณฑสถานและมีสถานะเป็นผู้ต้องขัง เพื่อทบทวนและรับทราบความคิด มูลเหตุของการกระทำของผู้ต้องขัง และเข้าสู่ข้อมูลเชิงลึกของผู้ต้องขังเพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาพหุปัญญาเฉพาะบุคคล

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวการทำความผิดต่าง ๆ จากการชมสื่อภาพยนตร์สั้น หรือ Clip
- 2.2 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นใน
- 2.3 เพื่อให้ผู้ต้องขังได้แสดงออกถึงเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองผ่านเรื่องราวการทำความผิดต่าง ๆ จากการชมสื่อภาพยนตร์สั้น หรือ Clip

3. สาระเนื้อหา

- 3.1 ความเป็นมาและข้อควรระวังเรื่องการสร้างร่างกาย
- 3.2 ข้อควรระวังเรื่องการมีความสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

4. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

4.1 ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน

- 4.1.1 วิทยากรชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

4.2 ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง

- 4.2.1 เปิดภาพยนตร์สั้น หรือ Clip ที่มีเรื่องราวการทำความผิดต่าง ๆ เช่น นักเรียนอาชีวศึกษาทุกคน การแข่งรถของกลุ่มวัยหนุ่ม เป็นต้น
- 4.2.2 อธิบายการปฏิบัติกิจกรรม ให้ผู้ต้องขังรับฟัง โดยผู้ต้องขังแต่ละคนต้องออกมาเลือกหัวข้อที่อยู่ในกล่องกระดาษ
- 4.2.3 เมื่อรับชมจบวิทยากร ตั้งโจทย์เพื่อให้ผู้ต้องขังได้แสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถาม เช่น รู้สึกอย่างไร/เห็นอะไร/ถ้าเราเป็นคนในคลิป เราจะทำอย่างไร/คิดว่าเราเป็นใคร บทบาทใดในคลิป/เราจะทำอะไรได้บ้าง)

4.2.4 วิทยากรกระตุ้นให้ผู้ต้องขังได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตามโจทย์คำถามโดยใช้เทคนิคการระดมความคิดและการอภิปรายกลุ่ม

4.3 ขั้นสรุป: สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

4.3.1 วิทยากร ให้ผู้ต้องขังได้ทบทวนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์สั้น และ Clip มีได้เปิดให้ชม โดยให้เขียนความคิดเห็นลงในกระดาษ A4 ที่ได้แจกให้ไป

4.3.2 วิทยากรกล่าวสรุปการเรียนรู้

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้การจัดกิจกรรม

5.1 เครื่องคอมพิวเตอร์

5.2 เครื่องฉายภาพ

5.3 กระดาษ A4 คนละ 2 แผ่น

5.4 ดินสอ ดินสอสี ปากกาปากกลิ้ง หรือ ปากกาเมจิก คนละ 1 แท่ง

5.5 ใบความรู้เรื่องข้อควรระวังของการสร้างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศ

เดียวกัน

5.6 แบบฝึกหัดเรื่องข้อควรระวังของการสร้างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศ

เดียวกัน

6. การประเมินผล

6.1 ความรู้ ใช้แบบฝึกหัด

6.2 กระบวนการใช้แบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรม

6.3 เจตคติ ตรวจสอบประเด็นการนำเสนอชิ้นงาน

ตัวอย่าง ใบความรู้

เรื่องที่ 2 ข้อควรระวังของการสักร่างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

ความหมายของการสัก คือการนำเหล็กแหลมจุ่มน้ำหมึก (เรียกสักหมึก) หรือน้ำมัน (เรียกสักน้ำมัน) แล้วแทงลงที่ผิวหนังเพื่อให้เป็นลวดลาย อักษร เครื่องหมาย เลขยันต์ ต่างๆ และผู้ที่ทำ หน้าทีสักยันต์ให้ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ ชำนาญในการสักที่สืบทอดวิชาความรู้ต่อๆ กันมาส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพระสงฆ์หรือผู้อาวุโสที่ร่ำเรียนวิชาสักยันต์มา การสักในสมัยโบราณ มีอยู่ 2 รูปแบบ

1.การสักเป็นเครื่องหมายหรือหลักฐานแสดงตัว เช่น สักเลขที่ข้อมือของชายหนุ่ม เพื่อเป็นการขึ้นทะเบียนตามสังกัด กรมกองต่างๆ ซึ่งมีหลักฐานว่าการสักเลขนี้มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น แผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991 – พ.ศ. 2031)

2.การสักตามความเชื่อ ขวัญกำลังใจ เสน่ห์ เมตตามหานิยม แคล้วคลาด ป้องกันอันตรายต่างๆ แพร่หลายในหมู่ชาวบ้านทั่วไปที่นิยมสักเลขยันต์ต่างๆ ที่หน้าอก แผ่นหลัง หรือแขน โดยจะมีการประกอบพิธีควบคู่ไปด้วย เช่น ก่อนทำการสักจะต้องทำพิธีไหว้ครู มีการรำยเวทมนต์ คาถา ลวดลายที่ใช้สักมีให้เลือกแล้วแต่สำนักสัก ซึ่งการสักประเภทนี้แต่ละคนก็จะมีลวดลายไม่เหมือนกัน

ความเชื่อ ความศรัทธาในการสักแม้จะมีอยู่ แต่ลดน้อยลง เนื่องจากชาดผู้ชำนาญมีความรู้ ความเชี่ยวชาญแท้จริง รวมทั้งความเชื่อที่ว่าคนที่มีลายสักมักจะเป็นนักเลงหัวไม้ เป็น “คนคุก” “คนตาราง” มาก่อน ปัจจุบันได้เปลี่ยนการสักมาเพื่อความสวยงาม หรือเป็นงานศิลปะบนเรือนร่างเท่านั้น และได้รับความนิยมทั้งชายและหญิง

ข้อควรระวังโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดจากการสักร่างกาย

- 1.มีโอกาสดูดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี และเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ วัณโรค
- 2.อาจเกิดการติดเชื้อที่ผิวหนัง เช่น ฝี เป็นต้น

การลบรอยสัก การสักเป็นการทำให้เกิดสีถาวร การลบรอยสักอาจจะลบออกไม่หมดดังนั้นก่อนที่จะสักต้องคิดให้รอบครอบก่อน สำหรับวิธีการลบรอยสัก มีดังนี้

- 1.การใช้ Laser surgery เป็นวิธีที่นิยมและมีราคาแพง พลังงานจากแสงจะทำให้สีหลุดออกมา สีที่หลุดง่ายคือสีดำและน้ำเงิน ส่วนสีที่หลุดยากคือสีส้ม การลบอาจจะต้องทำหลายครั้ง
- 2.การตัดรอยสักทิ้งแล้วเย็บ เหมาะสำหรับรอยสักที่ไม่ใหญ่
3. การขัดผิว โดยการใช้ น้ำ เกลือ หรือโดยการฉีดน้ำยาที่ผิวหนังให้เย็นแล้วใช้เครื่องขัดผิว มีเลือดออกหลังขัดต้องทำแผล

ข้อควรระวังในการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

ด้วยช่วงอายุของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม (18 – 25 ปี) ถือเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายและเป็นที่มีความสับสนทางจิตใจ เนื่องจากเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการ

เปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และมีความสนใจเรื่องเพศ ซึ่งในวัยรุ่นทั้งชายและหญิงอาจมีความรู้สึกรักเพศเดียวกัน และด้วยความคึกคะนอง อยากรู้ อยากทดลอง ขาดการยั้งคิดไตร่ตรอง เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ อาจนำมาซึ่งปัญหาสุขภาพทางเพศ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมของทัศนสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังแบ่งตามเพศสภาพ (ชายหรือหญิง) อาจเกิดปัญหาเรื่องการรักในเพศเดียวกัน และนำมาซึ่งปัญหาเรื่องโรคติดต่อทางเพศได้ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันให้กับผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ตลอดจนสร้างความตระหนักในการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับผู้ต้องขัง ข้อควรระวังในการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันจะทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดังนี้

1.โรคเอดส์ (AIDS) หรือกลุ่มอาการภูมิคุ้มกันเสื่อม เกิดจากการรับเชื้อ Human Immunodeficiency Virus หรือ HIV เข้าไปทำลายเม็ดเลือดขาว ที่เป็นแหล่งสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคลดน้อยลง และเกิดโรคแทรกซ้อนเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น เช่น มะเร็ง วัณโรค และสาเหตุการเสียชีวิตจะเกิดจากโรคติดเชื้อเหล่านี้ ทำให้อาการรุนแรงและเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว

2.แผลริมอ่อน ทำให้เกิดแผลที่อวัยวะเพศ บวมและเจ็บ บางคนมีต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบหรือที่ขาบ้านเรียกไขว้ต้นบวม หากไม่รักษาหนองจะแตกออกจากต่อมน้ำเหลือง มักมีหลายแผล ขอบแผลนุ่มและไม่เรียบ ก้นแผลสกปรกมีหนอง มีเลือดออกง่าย เวลาสัมผัสเจ็บปวดมาก บางรายต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบจะบวม และเป็นฝี เมื่อฝีแตกจะเป็นแผล

3.ริมที่อวัยวะเพศ ทำให้เกิดอาการปวดแสบบริเวณขา ก้นหรืออวัยวะเพศ และจะเป็นผื่นตุ่มน้ำใส แผลหายได้เองภายใน 2-3 สัปดาห์ แต่เชื้อยังอยู่ในร่างกาย เมื่อร่างกายอ่อนแอ เชื้อก็จะกลับเป็นใหม่

4.หูดหงอนไก่ ลักษณะเป็นติ่งเนื้ออ่อนๆ สีชมพูคล้ายหงอนไก่ ขอบขึ้นที่อุ่นและอับชื้น ในผู้ชายมักพบที่อวัยวะเพศบริเวณใต้หนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชาย และบริเวณรอบรอยเปิดขอบท่อน้ำปัสสาวะ

5.หิด เกิดจากตัวไร ลักษณะจะมีตุ่มน้ำใสและตุ่มหนองคันขึ้นกระจายทั่ว 2 ข้างของร่างกาย มักพบตามง่ามนิ้วมือ ข้อศอก รักแร้ รอบหัวนม รอบสะดือ อวัยวะสืบพันธุ์ ข้อเท้า หลังเท้า กัน ผู้ป่วยมักมีอาการคันมาก โดยเฉพาะเวลากลางคืน สามารถติดต่อได้จากการสัมผัสใกล้ชิด สัมผัสทางเพศหรืออยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย

(อ้างอิงข้อมูลจาก <http://health.kapook.com>)

ตัวอย่าง

แบบฝึกหัดที่ 2 ข้อควรระวังของการสร้างกายและการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

ข้อ 1 การสร้างกายด้วยอุปกรณ์ที่ไม่มีคุณภาพและกระบวนการสักที่ไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน มาจำนวน 5 ประเภท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ: รายละเอียดตัวอย่างกิจกรรมตามแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม
นิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มทั้งหมดหากสนใจให้ติดต่อผู้วิจัยโดยตรง

แบบประเมินความรู้

หลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
1.ข้อใดไม่ใช่สิ่งของต้องห้ามนำเข้าภายในทัณฑสถาน	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ง
ก. โทรศัพท์มือถือ		
ข. ของหมักดอง		
ค. สัตว์มีชีวิต		
ง. หนังสือเรียน		
2.กรมราชทัณฑ์กำหนดให้มีการสอบเลื่อนชั้นของผู้ต้องขังปีละกี่ครั้ง	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ข.
ก. 1 ครั้ง		
ข. 2 ครั้ง		
ค. 3 ครั้ง		
ง. 4 ครั้ง		
3.ข้อใดคือช่วงเดือนที่ถูกต้องในการสอบเลื่อนชั้นของผู้ต้องขังในแต่ละปี	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ค.
ก. 30 เมษายน และ 31 ตุลาคม		
ข. 31 มกราคม และ 31 ธันวาคม		
ค. 30 มิถุนายน และ 31 ธันวาคม		
ง. 31 กรกฎาคม และ 31 พฤษภาคม		
4.ชั้นของนักโทษเด็ดขาดมีกี่ชั้น	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ค.
ก. 4 ชั้น		
ข. 5 ชั้น		
ค. 6 ชั้น		
ง. 7 ชั้น		
5.ข้อใดเรียงลำดับชั้นของนักโทษเด็ดขาดได้ถูกต้อง	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ง.
ก. ชั้นเยี่ยม ชั้นกลาง ชั้นเลว		
ข. ชั้นเยี่ยม ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว		
ค. ชั้นเยี่ยม ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว ชั้นเลวมาก		
ง. ชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว ชั้นเลว		

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
มาก 6. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับระเบียบการตัดผมของผู้ต้องขัง ก. การตัดผมควรกระทำเดือนละครั้ง ข. ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมสามารถไว้ผมยาวได้ ค. คนฝากขังไม่ต้องตัดผมสั้น ง. ทรงผมนักโทษเด็ดขาดเรียกว่าทรงดอกกระพุ่ม ด้านหน้ายาว 1 เซนติเมตร	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ง.
7. นักโทษเด็ดขาดชั้นดีจะเลื่อนชั้นได้ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นดีมาแล้วไม่น้อยกว่าระยะเวลาใด ก. 3 เดือน ข. 6 เดือน ค. 1 ปี ง. 2 ปี	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ค.
8. ระเบียบกรมราชทัณฑ์กำหนดให้ผู้ต้องขังลงและขึ้นเรือนนอนเวลาใด ก. ลง 05.30 ขึ้น 16.00 นาฬิกา ข. ลง 06.00 ขึ้น 16.00 นาฬิกา ค. ลง 06.00 ขึ้น 15.30 นาฬิกา ง. ลง 05.30 ขึ้น 16.30 นาฬิกา	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ค.
9. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งของที่อนุญาตตามระเบียบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในทัณฑสถาน ก. เครื่องการรักษานามัยของผู้ต้องขัง เช่น สบู่ ข. อนุญาตให้ผู้ต้องขังมีสิ่งของตามสมควร ค. ผู้ต้องขังสามารถเก็บสะสมอาหารปรุงเสร็จได้ ง. ผ้าเช็ดตัว เป็นเครื่องรักษานามัยของผู้ต้องขัง	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ค.
10. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการความเครียด ก. การพยายามควบคุมอารมณ์ ความคิดพฤติกรรม ข. การแก้ปัญหาด้วยอารมณ์ ค. การพยายามค้นหาต้นเหตุของปัญหา ง. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ก.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
11.ข้อใดคือแสดงออกถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ก.นช.ทัศนัย นั่งร้องไห้หลังห้องเรียนคนเดียว เมื่อได้อ่านจดหมายแจ้งข่าวจากครอบครัว ข.นช.อาทร บอกเพื่อนผู้ต้องขังให้เข้าแถวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเสียงที่นุ่มนวล ค.นช.ณัฐพร หัวเราะเสียงดังมาก ในการชมโทรทัศน์หน้าฝ่ายปกครองแดนวันหยุด ง.นช.ไกรฤกษ์ กล่าววาทะหยาบคายเมื่อมีเพื่อนผู้ต้องขังเดินแซงแถวรับอาหารที่โรงเลี้ยง	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ข.
12.ลักษณะใดไม่ใช่บุคลิกที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ก.ยอมรับในการกระทำที่ผิดพลาดของตนเอง ข.มีความจริงใจต่อการคบเพื่อน ค.เลือกที่จะทำกิจกรรมตามความพอใจของตนเอง ง.กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมของทัณฑสถาน	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ค.
13.ข้อใดคือกล่าวถึงประโยชน์ของการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ที่ไม่ถูกต้อง ก.สร้างสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกันทางสังคม ข.ส่งเสริมทักษะด้านการใช้ภาษาให้กับผู้สื่อสาร ค.เพิ่มปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ง.เพิ่มความเชื่อมั่นความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ค.
14.บุคคลใดแสดงออกถึงพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองได้ถูกต้องที่สุด ก.นช.ตะวันฉาย เล่นตะกร้อในช่วงวันหยุดเสมอเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงและพร้อมในการร่วมกิจกรรม ข.นช.ลักษณะ ไม่เข้าร่วมปฐมนิเทศนักเรียนเพราะรับทราบข้อมูลการเรียนจากบอร์ดประกาศแล้ว ค.นช.วรุต สมัครฝึกอบรมทุกกิจกรรมเพื่อต้องการรับใบประกาศนียบัตรไปทำพักการลงโทษ ง.นช.ชัยพร เรียนผู้ไม่รู้หนังสือเป็นเทอมที่ 3 เหลือโทษ	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ก.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
จำ 5 ปี จึงยังไม่อยากขึ้นเรียนชั้นประถม 15.ข้อใดกล่าวถึงความหมายของทักษะชีวิตได้ถูกต้อง ก.ความสามารถในการปรับตัวตามกระแสสังคม ข.ความสามารถในการปรับตัวเมื่อเผชิญปัญหา ค.ความสามารถในการแก้ปัญหาให้ผ่านไป ง.ความสามารถในการแก้ปัญหาให้ยุติลง	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ข.
16.ข้อใดคือโรคติดต่อที่เกิดจากการสร้างร่างกายด้วย เครื่องมือที่ไม่ได้มาตรฐาน ก.โรคเอดส์ โรคไวรัสตับอักเสบ โรควัณโรค ฝี ข.โรคเอดส์ โรคผิวหนัง โรคเบาหวาน โรควัณโรค ค.โรคเอดส์ โรควัณโรค โรคหนองใน โรคฝี ง.โรคเอดส์ โรคหิด โรคหูด โรคแผลริมอ่อน	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ง.
17.บุคคลใดไม่แสดงออกถึงผู้ที่มีแนวคิดในการปฏิบัติ ตนอย่างถูกต้องและพอเพียง ก.วิรัชได้นำวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้จาก การเรียนภายในทัศนสถาน ไปสมัครงานเป็นพนักงาน ส่งเอกสารได้รับเงินเดือน 7,000 บาท และพยายามเก็บ ออมเงินเดือนละ 7,000 บาท ข.หลังพ้นโทษวิกิจได้ช่วยแม่ขายอาหารตามสั่ง โดยทำ ความรู้จากการอบรมเรื่องความพอเพียงมาทำบัญชี ครัวเรือนรายรับรายจ่ายทุกวัน ค.วิโรจน์ สมัครอบรมการฝึกวิชาชีพพระยะสัน “การทำ กล้วยเตี๋ยไก่อ๊ะระ” โดยคาดหวังว่าจะนำทักษะความรู้ ไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ ง.วีระ บริหารเงินฝากที่แม่ส่งธนาคารให้เดือนละ 1,000 บาท โดยซื้อของทุกวันๆละ 50 บาท	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ง.
18.ข้อใดคือปัจจัยของความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการ ทำงานกลุ่ม	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ข.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
ก.ความสามารถของผู้นำกลุ่ม ข.ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม ค.ความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ง.ความพร้อมของอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการทำงาน 19.ข้อใดกล่าวถึงแนวการปฏิบัติตนสู่วิถีความพอเพียง ไม่ถูกต้อง	การสร้างแนว ทางดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ค.
ก.สละความฟุ้งเฟ้อทุกประเภทในการดำรงชีพอย่าง จริงจัง ข.ประกอบอาชีพสุจริตแม้ต้องเผชิญกับภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีพ ค.ขวนขวายไฝ่หาความรู้และสร้างอาชีพให้มีรายได้และ ทำไรให้ได้นานตลอดเวลา ง.ลดละการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันทางการ ค้าขาย		
20.ข้อใดกล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ได้ถูกต้องที่สุด ก.ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ข.ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของตนเอง ค.ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ผู้อื่น และของกลุ่ม ง.ความสามารถในการประเมินอารมณ์ของตนเองและ ผู้อื่น	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ข้อ ค.
22.บุคคลในข้อใดไม่แสดงออกถึงการมีความฉลาดทาง อารมณ์ ก.อนุชิต นั่งวาดภาพอย่างมีสมาธิทั้งวันโดยมีความ ตั้งใจว่าจะส่งผลงานเข้าประกวด ข.ป้อมปราการกล่าวขอโทษเพื่อนในชั้นเรียนที่เข้าเรียน สายและทำให้ทั้งชั้นเรียนโดยลงโทษวิ่งรอบสนาม ฟุตบอล ค.ลำยอง เดินเลี้ยวออกจากกลุ่มเพื่อนที่กำลังเล่นกีตาร์ เนื่องจากต้องการสมาธิในการอ่านหนังสือสอบ	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ข้อ ง.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
ง.ไกรฤกษ์แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อเพื่อนผู้ต้องขังวิ่งมา ขณะรีบเดินไปเข้าแถว		
23.ในการเข้าสังคมสิ่งใดมีความสำคัญมากที่สุด	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ก.
ก.การสนทนา ข.การรับประทานอาหาร ค.การควบคุมอารมณ์ ง.มารยาทในการฟัง		
24.จากหัวข้อข่าว แสดงว่าบุคคลดังกล่าวมีความ บกพร่องด้านใด “นักเรียนนักเลงเปิดศึก! ยิ่งโหดเด็ก ช่างยนต์อาชีวะชื่อดังย่านหัวหมาก ดับ 1 ราย เจ็บ 1 ราย สายวันเดียวกันเพื่อนร่วมสถาบันตามล้างแค้นให้ เพื่อนทันที ตามไล่ยิง 2 เด็กช่างโรงเรียนคู่อริ แต่ไหว ตัววิ่งหนีทันรอดหวุดหวิด เพื่อนเด็กพาณิชย์อาสาขับ จักรยานยนต์ มาส่งดวงช่วยรับเคราะห์แทนถูกยิงตาย คาที่ 1 ราย”	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ข้อ ก.
ก.การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ข.การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ค.การเห็นคุณค่าในตัวเอง ง.การมีระเบียบวินัยในตนเอง		
25.จากหัวข้อข่าว แสดงว่าบุคคลดังกล่าวขาดการ พัฒนาตนเองด้านใดมากที่สุด “บุกจับลูกชายพนักงาน รัฐวิสาหกิจพร้อมแฟนสาวนักเรียนนอกปริญญาตรี 2 ใบ ชวนกันเปิดห้องเสพยาไอซ์ ที่จังหวัด นครศรีธรรมราช”	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ข้อ ค.
ก.การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ข.การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ค.การเห็นคุณค่าในตัวเอง ง.การมีระเบียบวินัยในตนเอง		
26.วิชัยมาจากครอบครัวแพทย์ โดยมีพ่อ ปู่ และทวด เป็นแพทย์ ทุกคนคาดหวังว่าเขาจะเจริญรอยตามบรรพ	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ข้อ ง.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
บุรุษ แม้ว่าเขาจะใช้เวลาส่วนใหญ่เล่นกีตาร์และตั้งวงดนตรี โดยวิชัยมีแนวคิดที่ว่าความสามารถและความต้องการเป็นแพทย์ของเขาไม่เด่นชัด แต่เขารู้ตัวว่าตนเองชอบและเล่นกีตาร์ได้ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าวิชัยเป็นอย่างไร ก.มีความรับผิดชอบในตนเอง ข.เป็นคนมีเหตุผล ค.มีความสามารถพิเศษ ง.เห็นคุณค่าในตนเอง		
27.เมื่อเพื่อนในที่ทำงานของท่านได้รับเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นทั้ง ๆ ที่ท่านเองเป็นคนหนึ่งที่เป็นผู้ได้รับการพิจารณาเช่นนั้น แต่ก็พลาดตำแหน่งนั้นไป ข้อใดเป็นการแสดงถึงทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ก.เก็บความรู้สึกผิดหวัง และหาโอกาสไปแสดงความยินดีกับเขา ข. รีบสำรวจข้อด้อยของตนเองทันที ค. ปรับปรุงการทำงาน เพื่อหาโอกาสที่จะก้าวหน้าในตำแหน่งอื่น ง.ไม่แสดงออกใด ๆ เพราะยอมรับว่าเป็นเรื่องที่อยู่เหนือการควบคุมของตน	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ก.
28.ข้อใดเป็นลักษณะการพูดแบบ “บัวไม่ให้ข้า น้ำไม่ให้ขุ่น” ก.จำคนผิดหรือเปล่า ผมไม่เคยรู้จักคุณมาก่อน ข.นายคงจำคนผิดแน่เราไม่เคยพบกันมาก่อน ค.ผมคงเคยพบคุณมาก่อน แต่จำไม่ได้ว่าที่ไหน ง.ผมไม่แน่ใจว่าเคยพบคุณมาก่อนหรือเปล่า	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ค.
29.การกระทำในข้อใดเป็นการแสดงถึงความรักห่มุ่ คณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ก.เพื่อให้กองเชียร์ทีมสีฟ้าชนะการประกวดในงานกีฬาของโรงเรียนทุกคนพร้อมใจกันเสียสละลงทุนตัดเสื้อทีม	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ข.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
ข.นายวัชร เรียกเพื่อนร่วมทีมมาซ้อมดนตรีตอนเย็น ทุกวันตลอดสัปดาห์ เพื่อให้ทีมได้ชนะเลิศในการ แข่งขันดนตรีระหว่างโรงเรียน ค.นายขจร เดินหน้าไปเป็นตัวแทนในการเจรจายุติ ปัญหาขัดแย้งกับกลุ่มวัยรุ่นอีกกลุ่มหนึ่งถึงแม้จะต้อง เสี่ยงภัย ง.นายสรารุท เสนอตัวเป็นผู้ทำรายงานของกลุ่มเพียง คนเดียว เพราะมั่นใจในฝีมือที่จะทำให้รายงานได้ คะแนนสูงพอที่จะช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อนอีกหลายคน		
30. บุคคลใดที่สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้มากที่สุด ก.ผู้ที่เตรียมอุปกรณ์การเรียนไว้อย่างครบถ้วน ข.ผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน ค.ผู้ที่มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน ง.ผู้ที่มีความสนใจช่างซักช่างถามตลอดเวลา	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ค.
31. ถ้าเพื่อนของท่านมีปัญหาเรื่องการปฏิบัติตัวใน เรือนจำ ท่านจะอย่างไร ก.เต็มใจให้ความช่วยเหลือเมื่อเขาเอ่ยปาก ข.พาไปปรึกษาเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชา ค.หาข้อมูลแล้วแนะนำช่วยแก้ปัญหา ง.แนะนำให้ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ต้องขังที่ผู้ที่มี ประสบการณ์มาก่อน	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ข.
32. สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับทุกคนที่จะต้องฝึกฝนตนเองคือ ด้านใด ก.ทักษะการเอาชนะคู่แข่ง ข.ทักษะการสื่อสารทางเทคโนโลยี ค.ทักษะการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ง.ทักษะชีวิต	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ง.
33. น.ช.ป๋องได้แสดงความคิดเห็นว่า "เราไม่เห็นว่าคุณ	การมีระเบียบวินัย	ข้อ ง.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
จะเข้าแถวรับอาหารในโรงเลี้ยงมากเท่าไรเลย แล้วจะมากะเกณฑ์ให้ฉันเข้าแถวทำไมไร้สาระ ไม่มีเหตุผล " ถ้าท่านเป็นเพื่อนจะให้เหตุผลกับ น.ช.ป๋อง นี้อย่างไร ก.การเข้าแถวเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ เรายังทำได้ไม่จริงจัง ต้องช่วยกัน ข.เป็นการปฏิบัติของการเป็นพลเมืองดีที่มีวินัย ค.เป็นการปฏิบัติของคนที่เจริญแล้ว ง.เพื่อความเสมอภาคกันไม่เอาเปรียบผู้อื่น	ในตนเอง	
34.หากท่านพบว่าเพื่อนที่ใช้เงินทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาไปซื้อโทรศัพท์รุ่นใหม่ที่เป็นที่นิยมแต่ราคาแพง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ก.เป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลเพราะในที่สุดเขาก็ต้องใช้หนี้เงินกู้ยืมนั้น ข.เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเพราะเป็นการใช้เงินผิดประเภทและฟุ่มเฟือย ค.เป็นเรื่องที่ต้องรีบแจ้งให้อาจารย์ทราบ เพื่อดำเนินการตามข้อสัญญา ง.เป็นเรื่องที่ต้องเข้าใจเพื่อน เพราะเขาอาจจะประหยัดเงินส่วนอื่นแทน	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ข.
35.ท่านขับรถอยู่กลางถนน ปรากฏว่ามีรถคันหนึ่งขับด้วยความเร็วสูงแซงซ้ายแซงขวาจนน่ากลัวจะเกิดอุบัติเหตุ ท่านจะทำอย่างไร ก.เปิดกระจกรถออกไปดำด้วยความโกรธ ข.สาปแช่งในใจว่าขอให้เกิดอุบัติเหตุจะได้เช็ด ค.โกรธแต่ไม่แสดงอาการและขับรถต่อไปอย่างระวัง ง.เฉย เพราะทุกคนมีสิทธิของตนที่จะทำอะไรก็ได้	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ค.
36.ข้อใดเป็นความเข้าใจถึงการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ได้ดีที่สุด ก.ควรคบกับคนที่อารมณ์ดีเพื่อเราจะได้อารมณ์ดี ข.บุคคลที่มีอารมณ์ดี ก็จะมีสุขภาพดีตามไปด้วย ค.คนที่หัวเราะบ่อยๆ แสดงว่าเป็นคนอารมณ์ดี ง.อารมณ์ของคนเราสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ง.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
37. ถ้าพ่อของท่านขายยาบ้า และถูกตำรวจตามจับกุม ท่านจะอย่างไร ก. ช่วยหาที่หลบซ่อนที่ปลอดภัยให้พ่อ ข. ปฏิบัติตนให้ดีที่สุดหากพ่อโดนจับกุม ค. ปิดบังตำรวจ หากถูกสอบถามถึงพ่อ ง. พร้อมทั้งจะรับโทษแทนพ่อถ้าถูกจับกุม	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ข.
38. ท่านตั้งใจจะชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่งพบว่าคนเข้าคิวซื้อตั๋วเป็นแถวยาวมาก ท่านมีเพื่อนอยู่ในคิวต้น ๆ อาสาจะซื้อตั๋วให้แต่ท่านก็จะเข้าคิวซื้อเองด้วยเหตุผลใด ก. ต้องการให้คนอื่นเห็นว่าเป็นคนมีวัฒนธรรม ข. เป็นการรักษาความยุติธรรม ค. ถ้าฝากเพื่อนซื้อ คนในแถวคงไม่ยอม ง. เป็นความภาคภูมิใจที่สามารถซื้อตั๋วด้วยตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	ข้อ ข.
39. “คนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกที่จะเป็นได้” ประโยคดังกล่าวแสดงถึงคุณลักษณะของบุคคลด้านใด ก. ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ข. ด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง ค. ด้านการมีความเชื่อมั่นในตนเอง ง. ด้านการปฏิบัติตนของตนเอง	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ก.
40. บุคคลที่ไม่มีปัญหาในการทำงานน่าจะมีลักษณะอย่างไร ก. เมื่อเพื่อนชวนไปไหนก็ตามเขาก็ไม่เคยปฏิเสธเลยสักครั้ง ข. เขาเข้าใจได้ทันทีว่า ขณะนั้นเพื่อนต้องการให้เขาทำอย่างไร ค. เมื่อมีการลงมติเรื่องใดเขาก็เห็นด้วยทุกครั้ง ง. เขาสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ง.
41. “เตือนสติตนเองไว้ว่า วินัยในตนเองต้องเกิดจากสำนึกในตนเองมีอาจเกิดได้ด้วยข้อกำหนด ข้อบังคับ	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	ข้อ ง.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
จากภายนอกขอตั้งปณิธานไว้ว่า ฉันจะ.....มากขึ้น และก็มากขึ้น” ข้อความในช่องว่างควรเป็นข้อใด ก.ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ข.ใช้พลังงานทดแทน ค.ปฏิบัติตามกฎหมาย ง.มีวินัยและรับผิดชอบในตนเอง		
42.ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง ก.ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง ข.มีความเคารพและเชื่อฟังเหตุและผล ค.มีความรับผิดชอบสูงไม่ปล่อยปละละเลยในหน้าที่ของตนเอง ง.มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ง.
43.ข้อใดถือเป็นการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ก.พูดจาเสียงเบาๆภายในห้องสมุด ข.เร่งเครื่องจักรยานยนต์ทุกครั้งที่เข้าซอยบ้าน ค.ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ง.จอดรถในที่จอดสำหรับคนพิการ	การมีระเบียบวินัย ในตนเอง	ข้อ ก.
44.ข้อใดถือเป็นการใช้เวลาให้มีคุณค่าต่อชีวิตสูงสุด ก.ทุ่มเทเวลาทำงานให้ได้ค่าตอบแทนสูงสุด ข.ให้เวลาสำหรับเรื่องของตนเองให้มากที่สุด ค.ใช้เวลาเพื่อส่วนรวมและสังคมให้มากที่สุด ง.แบ่งเวลาให้กับงานครอบครัวและสังคม	การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	ข้อ ง.
45.ปัจจุบันปัญหายาเสพติดในชุมชนและโรงเรียน ท่าน คิดว่าวิธีใดที่จะทำให้เราแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ก.สร้างระบบประกันคุณภาพในชุมชนและโรงเรียน ข.ประชาสัมพันธ์ถึงผลการจับกุมอย่างสม่ำเสมอ ค.โรงเรียนและชุมชนต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างจริงจัง ง.ใช้มาตรการปราบปรามที่เด็ดขาดรุนแรงทั่วประเทศ	การสร้างแนว ทางการดำเนิน ชีวิตใหม่	ข้อ ค.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
46.ข้อใดเป็นความเข้าใจถึงการเตรียมความพร้อมด้านสังคม ก.การยอมรับและปฏิบัติตามมติส่วนร่วมตามหลักของระบอบประชาธิปไตย ข.การให้ความเคารพยำเกรงผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าเรา ค.การเลือกคบเพื่อนที่จริงใจและพร้อมจะร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเราในทุกเรื่อง ง.การอุทิศเวลากับการทำงานเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตครอบครัวในอนาคต	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ก.
47.กรณีเด็กวัยรุ่นแยกพวกตีกัน และได้รับโอกาสให้เข้าค่ายสร้างความสามัคคี แต่หลังจากกลับจากเข้าค่ายเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้ก็ยังคงพวกตีกันอีก ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำเดิมอีก ก.ยังไม่เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ข.ขาดความควบคุมอย่างต่อเนื่อง ค.เป็นนิสัยที่แก้ไม่ได้ของวัยรุ่น ง.ขาดการลงโทษอย่างเด็ดขาด	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ก.
48.บุคคลใดควรเป็นคู่สนทนาที่ดีที่สุด ก. น.ช.เอ เดือนเพื่อนทันทีที่สนิทหาผู้อื่น ข. น.ช.บี จ้องหน้าคู่สนทนาไม่ว่างตา ค. น.ช.ซี ยิ้มแย้มไม่ว่าสนทนาเรื่องใด ง. น.ช. ดี ชักถามและขานรับเป็นระยะ	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ง.
49.ปัจจุบันในเวลากลางคืนวัยรุ่นมักจับกลุ่มแข่งรถหรือแข่งมอเตอร์ไซด์ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ถนนและส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ก.เป็นค่านิยมวัยรุ่น เมื่อเวลาผ่านไปโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเลิกไปเอง ข.เป็นเรื่องที่ทั้งผู้ปกครองและตำรวจควรร่วมมือกันหาทางแก้ไข	การเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อ ข.

แบบประเมินความรู้	พฤติกรรม	เฉลยแบบทดสอบ
ค.เป็นเรื่องราวที่ควรหลีกเลี่ยงอย่าไปยุ่งด้วยเพราะวัยรุ่นพวกนี้อันตราย		
ง.เป็นเรื่องที่ต้องจัดการลงโทษสถานหนักหรือจับเข้าคุกให้หมด		
50.ปัจจัยใดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสติปัญญาได้ดีที่สุด	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	ข้อ ก.
ก.การเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง		
ข.การเรียนรู้จากหนังสือที่ได้รับความนิยม		
ค.การเรียนรู้จากคำบอกเล่าต่อๆกันมา		
ง.การเรียนรู้จากการลอกเลียนแบบผู้อื่น		

ประเมินโดยวิทยากร

แบบประเมินพฤติกรรมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ข้อมูลของผู้ต้องขัง

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง ระดับคะแนนการสังเกตพฤติกรรมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ระดับ	5	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับดีมาก
ระดับ	4	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับดี
ระดับ	3	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับพอใช้
ระดับ	2	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับต่ำ
ระดับ	1	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับต่ำที่สุด

คนที่	การประเมิน	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง
1.	ก่อน			
	หลัง			
2.	ก่อน			
	หลัง			
3.	ก่อน			
	หลัง			
4.	ก่อน			
	หลัง			
5.	ก่อน			
	หลัง			
6.	ก่อน			
	หลัง			
7.	ก่อน			
	หลัง			
8.	ก่อน			
	หลัง			
9.	ก่อน			
	หลัง			
10.	ก่อน			
	หลัง			
11.	ก่อน			
	หลัง			
12.	ก่อน			
	หลัง			
13.	ก่อน			
	หลัง			
14.	ก่อน			
	หลัง			
15.	ก่อน			
	หลัง			

ประเมินโดยวิทยาการ

แบบประเมินพฤติกรรมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ข้อมูลของผู้ต้องขัง

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง ระดับคะแนนการประเมินพฤติกรรมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ระดับ	5	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับดีมาก
ระดับ	4	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับดี
ระดับ	3	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับพอใช้
ระดับ	2	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับต่ำ
ระดับ	1	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับต่ำที่สุด

คนที่	การประเมิน	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง
16.	ก่อน			
	หลัง			
17.	ก่อน			
	หลัง			
18.	ก่อน			
	หลัง			
19.	ก่อน			
	หลัง			
20.	ก่อน			
	หลัง			
21.	ก่อน			
	หลัง			
22.	ก่อน			
	หลัง			
23.	ก่อน			
	หลัง			
24.	ก่อน			
	หลัง			
25.	ก่อน			
	หลัง			
26.	ก่อน			
	หลัง			
27.	ก่อน			
	หลัง			
28.	ก่อน			
	หลัง			
29.	ก่อน			
	หลัง			
30.	ก่อน			
	หลัง			

ประเมินโดยวิทยากร

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้ต้องชั่งกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องชั่งวัยหนุ่ม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คนที่	การสังเกตพฤติกรรม
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	

ประเมินโดยผู้ต้องขัง

แบบประเมินพฤติกรรมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม
คำชี้แจง

1. ให้ผู้ต้องขังกรอกข้อมูลเบื้องต้นตามความเป็นจริงของตนเองตามหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ชื่อ-นามสกุล.....

1.2 อายุ..... ปี

1.3 ภูมิลำเนาเดิม.....

1.4 อาชีพก่อนต้องโทษ.....

1.5 สถานะตนเอง ☐ โสด ☐ มีครอบครัว

1.6 ประเภทคดี.....

1.7 กำหนดโทษ.....ปี.....เดือน

1.8 โทษคงเหลือ.....ปี.....เดือน

2. ให้ผู้ต้องขังพิจารณาความประพฤติของตนเอง 3 ด้าน และประเมินตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ หมายถึง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจมุ่งมั่นและมีเจตคติที่ถูกต้องในการพัฒนาตนเองเพื่อดำเนินชีวิตใหม่

2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมการแสดงออกถึงการรักตนเอง เข้าใจและภาคภูมิใจในตนเอง

2.3 การมีระเบียบวินัยในตนเอง หมายถึง ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีความรู้ ความเข้าใจมีจิตสำนึกความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการทำงานเป็นทีม

โดยมีระดับคะแนนการประเมินพฤติกรรมดังนี้

ระดับ	5	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับดีมาก
ระดับ	4	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับดี
ระดับ	3	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับพอใช้
ระดับ	2	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับต่ำ
ระดับ	1	คะแนน	หมายถึงระดับพฤติกรรม	ระดับต่ำที่สุด

การประเมิน	การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม			
หลังเข้าร่วมกิจกรรม			

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 37 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังวัยหนุ่มรายรวมและรายข้อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

องค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	สถานะการศึกษาระดับ	N	X	S.D	Sig.
1.องค์ประกอบปรัชญา	เรียน	86	4.23	.470	.026
	ไม่เรียน	298	4.08	.546	.016
2.องค์ประกอบวัตถุประสงค์	เรียน	86	4.05	.527	.038
	ไม่เรียน	298	4.18	.533	.038
3.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	เรียน	86	4.00	.553	.894
	ไม่เรียน	298	4.01	.701	.880
4.องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัศนสถาน	เรียน	86	4.14	.738	.170
	ไม่เรียน	298	4.01	.752	.167
5.องค์ประกอบบทบาทวิทยากร	เรียน	86	4.39	.516	.053
	ไม่เรียน	298	4.23	.704	.023
6.องค์ประกอบการจัดกิจกรรม	เรียน	86	4.05	.455	.510
	ไม่เรียน	298	4.01	.529	.474
รวม	เรียน	86	4.14	.371	.317
	ไม่เรียน	298	4.09	.460	.262
องค์ประกอบปรัชญา					
1.การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่มเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	เรียน	86	4.33	.694	.370
	ไม่เรียน	298	4.24	.746	.352
2.การพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิตใหม่อย่างสุจริตชนภายหลังพ้นโทษให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	เรียน	86	4.22	.773	.915
	ไม่เรียน	298	4.21	.719	.919
3.การพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและทักษะชีวิตไม่ให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก	เรียน	86	4.21	.784	.589
	ไม่เรียน	298	4.16	.778	.591
4.การพัฒนาสติปัญญาและความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	เรียน	86	4.12	.832	.524
	ไม่เรียน	298	4.05	.794	.536
5.ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	เรียน	86	4.09	.761	.187
	ไม่เรียน	298	3.96	.814	.172
6.การใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	เรียน	86	4.42	.759	.000
	ไม่เรียน	298	3.95	.847	.000
7.การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม	เรียน	86	4.22	.788	.052
	ไม่เรียน	298	4.02	.874	.041
รวม	เรียน	86	4.23	.470	.026
	ไม่เรียน	298	4.08	.546	.016

องค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	สถานะการศึกษาระดับ ต้องโทษ	N	X	S.D	Sig.
องค์ประกอบวัตถุประสงค์					
1.มีระเบียบวินัยในตนเอง	เรียน	86	3.91	.697	.022
	ไม่เรียน	298	4.11	.732	.020
2.มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	เรียน	86	3.88	.803	.011
	ไม่เรียน	298	4.12	.742	.016
3.รู้จักสามัคคี	เรียน	86	3.77	.863	.000
	ไม่เรียน	298	4.17	.703	.000
4.มีการทำงานเป็นทีม	เรียน	86	3.80	.865	.010
	ไม่เรียน	298	4.06	.820	.014
5.เห็นคุณค่าในตนเอง	เรียน	86	4.26	.706	.354
	ไม่เรียน	298	4.34	.777	.330
6.มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	เรียน	86	4.20	.700	.003
	ไม่เรียน	298	3.91	.816	.002
7.มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	เรียน	86	4.29	.701	.334
	ไม่เรียน	298	4.38	.725	.326
8.มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตใหม่	เรียน	86	4.26	.672	.277
	ไม่เรียน	298	4.35	.739	.253
รวม	เรียน	86	4.04	.526	.038
	ไม่เรียน	298	4.18	.532	.038
องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม					
1.ข้อมูลด้านอายุ,ภูมิสำเนาเดิม,ครอบครัว	เรียน	86	4.05	.78	.482
	ไม่เรียน	298	4.12	.83	.466
2.ประเภทคดี	เรียน	86	3.94	.74	.683
	ไม่เรียน	298	3.90	.88	.654
3.กำหนดโทษ,โทษคงเหลือ	เรียน	86	4.14	.81	.219
	ไม่เรียน	298	3.99	1.01	.168
4.การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ	เรียน	86	3.87	.72	.121
	ไม่เรียน	298	4.03	.88	.083
รวม	เรียน	86	4.00	.55	.894
	ไม่เรียน	298	4.01	.70	.880
องค์ประกอบการวิเคราะห์บริบททัณฑสถาน					
1.ข้อมูลด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน	เรียน	86	4.12	.91	.202
	ไม่เรียน	298	3.99	.80	.236
2.ข้อมูลด้านสถานที่ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน	เรียน	86	4.16	.84	.348
	ไม่เรียน	298	4.07	.83	.352
รวม	เรียน	86	4.14	.74	.170
	ไม่เรียน	298	4.01	.75	.167

ตาราง 37 (ต่อ)

องค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	สถานะการศึกษาระดับ ต้องโทษ	N	X	S.D	Sig.
องค์ประกอบบทบาทวิทยากร					
1.สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เรียน	เรียน	86	4.56	.64	.034
	ไม่เรียน	298	4.36	.81	.017
2.สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	เรียน	86	4.43	.66	.055
	ไม่เรียน	298	4.24	.82	.032
3.ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผนกิจกรรม	เรียน	86	4.24	.73	.705
	ไม่เรียน	298	4.20	.88	.676
4.สามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้	เรียน	86	4.36	.73	.042
	ไม่เรียน	298	4.14	.93	.021
5.ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	เรียน	86	4.42	.69	.111
	ไม่เรียน	298	4.26	.87	.072
6.ให้ความสำคัญในปัญหาตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน	เรียน	86	4.43	.89	.041
	ไม่เรียน	298	4.19	.95	.035
7.ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	เรียน	86	4.29	.80	.571
	ไม่เรียน	298	4.23	.87	.552
รวม	เรียน	86	4.39	.52	.053
	ไม่เรียน	298	4.23	.70	.023
องค์ประกอบการจัดกิจกรรม					
1.ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตการเข้าร่วมกิจกรรมให้รับทราบอย่างชัดเจน	เรียน	86	4.41	.621	.163
	ไม่เรียน	298	4.27	.880	.093
1.2 ควรให้ผู้ต้องขังได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	เรียน	86	4.23	.697	.992
	ไม่เรียน	298	4.23	.897	.991
1.3 ควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง	เรียน	86	4.16	.824	.586
	ไม่เรียน	298	4.22	.894	.569
1.4 ภายหลังการจัดกิจกรรมควรมีการมอบหมายงาน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ	เรียน	86	4.10	.812	.859
	ไม่เรียน	298	4.08	.993	.843
รวม	เรียน	86	4.22	.506	.774
	ไม่เรียน	298	4.20	.799	.714
2.ด้านวิธีการจัดกิจกรรม					
2.1 การจัดแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง	เรียน	86	3.97	.818	.125
	ไม่เรียน	298	4.16	1.09	.073
2.2 ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์	เรียน	86	3.57	.940	.138
	ไม่เรียน	298	3.77	1.10	.106

องค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	สถานะการศึกษาระดับ ต้องโทษ	N	X	S.D	Sig.
2.3 ควรจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนปกติ	เรียน	86	3.94	1.34	.166
	ไม่เรียน	298	3.76	.964	.248
2.4 ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางเวลาการปฏิบัติงาน ของผู้ต้องขัง	เรียน	86	4.15	.775	.118
	ไม่เรียน	298	3.99	.837	.104
รวม	เรียน	86	3.91	.639	.868
	ไม่เรียน	298	3.92	.657	.866
3.ด้านเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
3.1 เทคนิคการระดมความคิด (การร่วมระดมความคิดของ นักเรียน)	เรียน	86	4.20	.764	.146
	ไม่เรียน	298	4.06	.747	.153
3.2 เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม (การแบ่งกลุ่มนักเรียน เพื่อแสดงความคิดเห็น)	เรียน	86	4.12	.726	.253
	ไม่เรียน	298	4.00	.827	.221
3.3 เทคนิคการสนทนาเชิงวิพากษ์ (การสนทนาเพื่อแสดง แนวคิดที่สมเหตุสมผล)	เรียน	86	4.01	.804	.791
	ไม่เรียน	298	3.99	.761	.797
3.4 เทคนิคสุนทรียสนทนา (การรับฟังความคิดเห็นและให้ คุณค่าในคำพูดของนักเรียน)	เรียน	86	4.34	.679	.015
	ไม่เรียน	298	4.11	.777	.009
3.5 เทคนิคการเล่าเรื่องแสดงตัวตนของนักเรียนแต่ละคน	เรียน	86	3.63	.868	.030
	ไม่เรียน	298	3.86	.883	.030
3.6 เทคนิคการใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ	เรียน	86	4.36	.734	.111
	ไม่เรียน	298	4.17	1.00	.060
รวม	เรียน	86	4.11	0.52	.286
	ไม่เรียน	298	4.03	0.58	.257
4.ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
1.รายการโทรทัศน์ภายในทัณฑสถาน	เรียน	86	4.29	.919	.620
	ไม่เรียน	298	4.35	.902	.624
2.เครื่องคอมพิวเตอร์	เรียน	86	4.29	.931	.415
	ไม่เรียน	298	4.19	1.01	.394
3.ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม	เรียน	86	4.10	.767	.169
	ไม่เรียน	298	3.95	.934	.127
4.หนังสือพิมพ์,นิตยสาร,วารสาร,แผ่นพับ	เรียน	86	4.03	1.07	.669
	ไม่เรียน	298	4.09	1.05	.672
5.ห้องสมุด	เรียน	86	4.47	.715	.042
	ไม่เรียน	298	4.24	.957	.018
6.บอร์ดจัดนิทรรศการ	เรียน	86	4.08	.948	.630
	ไม่เรียน	298	4.02	.990	.622
รวม	เรียน	86	4.21	0.65	.444
	ไม่เรียน	298	4.14	0.78	.402

องค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	สถานะการศึกษาระดับ ต้องโทษ	N	X	S.D	Sig.
5.ด้านการประเมินผลโดยผู้ต้องขัง					
1.ประเมินผลโดยการเขียนบันทึกประจำวัน	เรียน	86	3.69	.830	.455
	ไม่เรียน	298	3.77	.965	.417
2.ประเมินผลโดยการสนทนา	เรียน	86	3.86	.722	.360
	ไม่เรียน	298	3.76	.921	.297
3.ประเมินผลโดยมติเพื่อนร่วมกิจกรรม	เรียน	86	3.84	.893	.738
	ไม่เรียน	298	3.88	.958	.729
รวม	เรียน	86	3.79	.647	.930
	ไม่เรียน	298	3.80	.830	.920
6.ด้านการประเมินผลโดยวิทยากร					
1.ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน	เรียน	86	4.10	.752	.102
	ไม่เรียน	298	3.94	.864	.079
2.ประเมินพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม	เรียน	86	4.08	.785	.346
	ไม่เรียน	298	3.99	.793	.344
3.ประเมินโดยแบบทดสอบความรู้	เรียน	86	4.06	.817	.172
	ไม่เรียน	298	3.91	.883	.156
4.ประเมินผลโดยการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรม นักเรียน	เรียน	86	3.90	.854	.925
	ไม่เรียน	298	3.91	.952	.921
รวม	เรียน	86	4.03	0.66	.262
	ไม่เรียน	298	3.94	0.73	.235

ตาราง 38 แสดงค่าจำแนกความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

รายละเอียด	จำนวนข้อที่ตอบถูก		ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ผลการพิจารณา
	กลุ่มคะแนนสูง N=15	กลุ่มคะแนนต่ำ N=15			
ข้อที่ 1	14	10	0.80	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 2	15	15	1.00	0.00	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 3	11	6	0.57	0.33	ใช้ได้
ข้อที่ 4	14	9	0.77	0.33	ใช้ได้
ข้อที่ 5	12	8	0.67	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 6	12	11	0.77	0.07	ใช้ได้
ข้อที่ 7	13	10	0.77	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 8	12	2	0.47	0.67	ใช้ได้
ข้อที่ 9	6	0	0.20	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 10	10	7	0.57	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 11	12	6	0.60	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 12	12	8	0.67	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 13	13	7	0.67	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 14	13	10	0.77	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 15	7	3	0.33	0.27	ใช้ได้

รายละเอียด	จำนวนข้อที่ตอบถูก		ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ผลการพิจารณา
	กลุ่มคะแนนสูง N=15	กลุ่มคะแนนต่ำ N=15			
ข้อที่ 16	7	4	0.37	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 17	6	2	0.27	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 18	0	1	0.03	-0.07	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 19	9	1	0.33	0.53	ใช้ได้
ข้อที่ 20	14	9	0.77	0.33	ใช้ได้
ข้อที่ 21	13	10	0.77	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 22	5	8	0.43	-0.20	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 23	12	9	0.70	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 24	11	7	0.60	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 25	9	3	0.40	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 26	12	12	0.80	0.00	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 27	13	6	0.63	0.47	ใช้ได้
ข้อที่ 28	13	4	0.57	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 29	10	11	0.70	-0.07	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 30	9	3	0.40	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 31	14	13	0.90	0.07	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 32	8	5	0.43	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 33	8	5	0.43	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 34	6	2	0.27	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 35	12	6	0.60	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 36	10	7	0.57	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 37	14	9	0.77	0.33	ใช้ได้
ข้อที่ 38	13	8	0.70	0.33	ใช้ได้
ข้อที่ 39	11	3	0.47	0.53	ใช้ได้
ข้อที่ 40	14	10	0.80	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 41	7	9	0.53	-0.13	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 42	11	4	0.50	0.47	ใช้ได้
ข้อที่ 43	13	10	0.77	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 44	8	12	0.67	-0.27	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 45	14	3	0.57	0.73	ใช้ได้
ข้อที่ 46	11	8	0.63	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 47	14	9	0.77	0.33	ใช้ได้
ข้อที่ 48	14	10	0.80	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 49	15	8	0.77	0.47	ใช้ได้
ข้อที่ 50	15	11	0.87	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 51	8	6	0.47	0.13	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 52	14	7	0.70	0.47	ใช้ได้
ข้อที่ 53	13	10	0.77	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 54	9	6	0.50	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 55	5	1	0.20	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 56	8	1	0.30	0.47	ใช้ได้
ข้อที่ 57	14	11	0.83	0.20	ใช้ได้
ข้อที่ 58	14	10	0.80	0.27	ใช้ได้
ข้อที่ 59	14	8	0.73	0.40	ใช้ได้
ข้อที่ 60	13	11	0.80	0.13	ใช้ไม่ได้

ตาราง 39 แสดงข้อมูลสถานภาพผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิผลรูปแบบ
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คนที่	ชื่อ	อายุ	ภูมิลาเนาเดิม	อาชีพก่อนต้องโทษ	สถานะตนเอง	ประเภทคดี	การศึกษา	กำหนดโทษ		โทษคงเหลือ	
								ปี	เดือน	ปี	เดือน
1	ครรชิต	25	ชัยภูมิ	นักศึกษา	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	7	6	3	-
2	ฉัตรชัย	24	สมุทรปราการ	ค้าขาย	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	9	4	6	2
3	ชาติชาย	27	สมุทรปราการ	รับจ้างทั่วไป	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	9	9	6	9
4	ณัฐวุฒิ	24	สมุทรปราการ	พนักงานโรงงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	4	6	2	2
5	เด่นศักดิ์	23	เชียงใหม่	พนักงานโรงงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	4	6	2	-
6	ธงชัย	29	ชัยภูมิ	รับจ้างทั่วไป	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	8	-	4	-
7	ธวัชชัย	23	ชลบุรี	ว่างงาน	มีครอบครัว	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	7	6	2	7
8	นรินทร์	24	ชลบุรี	ว่างงาน	โสด	ความผิดต่อชีวิต	เรียน	18	-	1	11
9	นระม	26	สุพรรณบุรี	พนักงานโรงงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	5	3	3	1
10	บดินทร์	20	ชลบุรี	พนักงานโรงงาน	มีครอบครัว	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	4	3	1	9
11	ประทีน	26	สุพรรณบุรี	ว่างงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	5	3	3	6
12	ประสิทธิ์	26	สุพรรณบุรี	ว่างงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	2	8	-	10
13	ปิยะพงษ์	30	กรุงเทพมหานคร	ช่างเชื่อม	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	9	-	2	-
14	พงษ์ธร	22	สระแก้ว	พนักงานส่งของ	โสด	ความผิดต่อชีวิต	ไม่เรียน	11	8	8	-
15	พิชิต	29	กรุงเทพมหานคร	พนักงานร้านอาหาร	มีครอบครัว	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	8	3	4	8
16	ไพรวลัย	24	พระนครศรีอยุธยา	นักศึกษา	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	3	9	2	2
17	ภาณุพงศ์	27	กรุงเทพมหานคร	นักศึกษา	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	3	8	-	2
18	ภาณุ	27	สระแก้ว	รับจ้างทั่วไป	มีครอบครัว	ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	ไม่เรียน	5	8	3	-
19	รังสี	24	สมุทรปราการ	ว่างงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	4	6	2	4
20	วิโรจน์	24	ปราจีนบุรี	รับจ้างทั่วไป	โสด	ความผิดต่อชีวิต	ไม่เรียน	10	-	7	-
21	สถาพร	27	ชัยนาท	พนักงานโรงงาน	มีครอบครัว	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	5	3	2	5
22	สมพร	24	กรุงเทพมหานคร	รับจ้างทั่วไป	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	4	6	2	5
23	สมสกุล	25	สมุทรปราการ	ว่างงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	3	9	1	2
24	สยามภู	28	กรุงเทพมหานคร	ค้าขาย	โสด	ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	เรียน	5	3	2	-
25	สุทธิศักดิ์	26	สมุทรปราการ	ค้าขาย	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	3	-	8	8
26	สุประกิจ	24	นครราชสีมา	พนักงานส่งของ	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	4	-	-	8
27	สุรเดช	27	ปทุมธานี	ซ่อมจักรยานยนต์	มีครอบครัว	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	8	3	5	-

ตาราง 39 (ต่อ)

คนที่	ชื่อ	อายุ	ภูมิลาเนาเดิม	อาชีพก่อนต้องโทษ	สถานะตนเอง	ประเภทคดี	การศึกษา	กำหนดโทษ		โทษคงเหลือ	
								ปี	เดือน	ปี	เดือน
28	สุรพงษ์	25	นครนายก	ธุรกิจส่วนตัว	มีครอบครัว	พ.ร.บ.ยาเสพติด	ไม่เรียน	8	-	6	8
29	สุรศักดิ์	26	อ่างทอง	รับจ้างทั่วไป	โสด	ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	เรียน	3	4	2	-
30	เอกลักษณ์	26	ชลบุรี	ว่างงาน	โสด	พ.ร.บ.ยาเสพติด	เรียน	6	8	2	4

ตาราง 40 แสดงผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คนที่	ชื่อ	คะแนนเต็ม 50 คะแนน	
		ประเมินก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม
1.	ครรชิต	35	48
2.	ฉัตรชัย	42	45
3.	ชาติชาย	42	48
4.	ณัฐภูมิ	36	45
5.	เด่นศักดิ์	31	44
6.	ธงชัย	34	42
7.	ธวัชชัย	38	46
8.	นรินทร์	39	42
9.	นระม	33	40
10.	บดินทร์	40	45
11.	ประทีน	30	46
12.	ประสิทธิ์	38	39
13.	ปิยะพงษ์	35	48
14.	พงษ์ธร	40	45
15.	พิชิต	36	40
16.	ไพรวลัย	30	49
17.	ภาณุพงศ์	32	43
18.	ภาณุ	24	47
19.	รังสี	39	41
20.	วิโรจน์	37	47
21.	สถาพร	43	46
22.	สมพร	38	46
23.	สมสกุล	41	45
24.	สยมภู	42	39

ตาราง 40 (ต่อ)

คนที่	ชื่อ	คะแนนเต็ม 50 คะแนน	
		ประเมินก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม
25.	สุทธิศักดิ์	42	42
26.	สุประกิจ	40	42
27.	สุรเดช	38	42
28.	สุรพงษ์	46	44
29.	สุรศักดิ์	42	47
30.	เอกลักษณ์	39	45

ตาราง 41 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย
วิทยาการ

ลำดับ	ชื่อ	ประเมินก่อน			
		การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	ค่าเฉลี่ยรวม
1.	ครรชิต	2	2	2	2.00
2.	ฉัตรชัย	2	2	2	2.00
3.	ชาติชาย	2	1	1	1.33
4.	ณัฐวุฒิ	2	2	1	1.67
5.	เด่นศักดิ์	2	2	1	1.67
6.	ธงชัย	2	2	1	1.67
7.	ธวัชชัย	3	3	2	2.67
8.	นรินทร์	2	1	1	1.33
9.	นระม	3	3	3	3.00
10.	บดินทร์	2	2	1	1.67
11.	ประทีน	1	1	1	1.00
12.	ประสิทธิ์	2	1	1	1.33
13.	ปิยะพงษ์	2	1	1	1.33
14.	พงษ์ธร	1	1	1	1.00
15.	พิชิต	1	1	1	1.00
16.	ไพรวลัย	2	2	1	1.67
17.	ภาณุพงศ์	1	1	1	1.00
18.	ภาณุพงศ์	2	2	1	1.67
19.	รังสี	1	1	1	1.00
20.	วิโรจน์	2	1	1	1.33
21.	สถาพร	1	1	1	1.00
22.	สมพร	2	2	1	1.67
23.	สมสกุล	1	1	1	1.00
24.	สยามภู	2	2	1	1.67
25.	สุทธิศักดิ์	1	1	1	1.00
26.	สุประกิจ	1	1	1	1.00
27.	สุรเดช	1	1	1	1.00
28.	สุรพงษ์	1	1	1	1.00
29.	สุรศักดิ์	1	1	2	1.33
30.	เอกลักษณ์	2	2	2	2.00

ตาราง 42 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย
วิทยาการ

ลำดับ	ชื่อ	ประเมินหลัง			
		การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	ค่าเฉลี่ยรวม
1.	ครรชิต	5	5	5	5.00
2.	ฉัตรชัย	5	5	5	5.00
3.	ชาติชาย	3	3	3	3.00
4.	ณัฐวุฒิ	2	3	3	2.67
5.	เตนศักดิ์	4	4	4	4.00
6.	ธงชัย	2	2	2	2.00
7.	ธวัชชัย	4	4	5	4.33
8.	นรินทร์	4	4	4	4.00
9.	นระม	3	3	5	3.67
10.	บดินทร์	4	4	4	4.00
11.	ประทีน	2	2	2	2.00
12.	ประสิทธิ์	2	2	2	2.00
13.	ปิยะพงษ์	3	2	3	2.67
14.	พงษ์ธร	3	2	3	2.67
15.	พิชิต	3	2	3	2.67
16.	ไพรวลัย	4	4	4	4.00
17.	ภาณุพงศ์	2	2	2	2.00
18.	ภาณุพงศ์	2	2	2	2.00
19.	รังสี	3	3	3	3.00
20.	วิโรจน์	3	3	2	2.67
21.	สถาพร	4	4	4	4.00
22.	สมพร	3	3	3	3.00
23.	สมสกุล	4	3	3	3.33
24.	สยมภู	4	4	4	4.00
25.	สุทธิศักดิ์	4	4	4	4.00
26.	สุประกิจ	3	3	3	3.00
27.	สุรเดช	3	3	3	3.00
28.	สุรพงษ์	2	2	1	1.67
29.	สุรศักดิ์	2	2	1	1.67
30.	เอกลักษณ์	4	4	5	4.33

ตาราง 43 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย
ผู้ต้องขังประเมินตนเอง

ลำดับ	ชื่อ	ประเมินก่อน			
		การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	ค่าเฉลี่ยรวม
1.	ครรชิต	3	3	2	2.67
2.	ฉัตรชัย	3	3	2	2.67
3.	ชาติชาย	3	2	2	2.33
4.	ณัฐวุฒิ	2	1	1	1.33
5.	เด่นศักดิ์	2	1	1	1.33
6.	ธงชัย	2	1	1	1.33
7.	ธวัชชัย	2	3	2	2.33
8.	นรินทร์	2	1	1	1.33
9.	นระม	3	3	2	2.67
10.	บดินทร์	2	1	1	1.33
11.	ประทีน	2	1	1	1.33
12.	ประสิทธิ์	2	1	1	1.33
13.	ปิยะพงษ์	2	1	1	1.33
14.	พงษ์ธร	2	2	2	2.00
15.	พิชิต	2	2	1	1.67
16.	ไพรวลัย	2	2	2	2.00
17.	ภาณุพงศ์	2	2	2	2.00
18.	ภาณุพงศ์	2	2	1	1.67
19.	รังสี	2	2	1	1.67
20.	วิโรจน์	2	1	1	1.33
21.	สถาพร	2	2	1	1.67
22.	สมพร	2	1	1	1.33
23.	สมสกุล	2	2	1	1.67
24.	สยมภู	3	3	2	2.67
25.	สุทธิศักดิ์	3	3	2	2.67
26.	สุประกิจ	2	2	1	1.67
27.	สุรเดช	2	1	1	1.33
28.	สุรพงษ์	3	2	1	2.00
29.	สุรศักดิ์	2	2	1	1.67
30.	เอกลักษณ์	2	2	1	1.67

ตาราง 44 แสดงคะแนนการประเมินพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดย
ผู้ต้องขังประเมินตนเอง

ลำดับ	ชื่อ	ประเมินหลัง			
		การสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่	การเห็นคุณค่าในตนเอง	การมีระเบียบวินัยในตนเอง	ค่าเฉลี่ยรวม
1.	ครรชิต	5	5	5	5.00
2.	ฉัตรชัย	3	3	3	3.00
3.	ชาติชาย	3	3	3	3.00
4.	ณัฐวุฒิ	2	2	2	2.00
5.	เด่นศักดิ์	3	3	3	3.00
6.	ธงชัย	2	2	2	2.00
7.	ธวัชชัย	5	5	5	5.00
8.	นรินทร์	4	4	5	4.33
9.	นระม	4	4	5	4.33
10.	บดินทร์	3	3	3	3.00
11.	ประทีน	2	2	2	2.00
12.	ประสิทธิ์	1	1	1	1.00
13.	ปิยะพงษ์	4	3	3	3.33
14.	พงษ์ธร	3	3	3	3.00
15.	พิชิต	3	3	3	3.00
16.	ไพรวลัย	3	3	3	3.00
17.	ภาณุพงศ์	3	3	3	3.00
18.	ภาณุพงศ์	3	3	3	3.00
19.	รังสี	3	3	3	3.00
20.	วิโรจน์	4	4	4	4.00
21.	สถาพร	5	5	5	5.00
22.	สมพร	3	3	3	3.00
23. □ สม สกุล	3	3	3	3.00	□24.□ 24.
25.	สุทธิศักดิ์	5	5	5	5.00
26.	สุประกิจ	3	3	3	3.00
27.	สุรเดช	2	2	2	2.00
28.	สุรพงษ์	2	2	2	2.00
29.	สุรศักดิ์	2	2	2	2.00
30.	เอกลักษณ์	5	5	5	5.00

ตาราง 45 แสดงการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มกลุ่มทดลองการประเมิน
ประสิทธิผลรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

คนที่	บันทึกการสังเกตพฤติกรรม
1.	มีความกระตือรือร้น ตั้งใจ กล้าแสดงออก
2.	มีความตั้งใจ แสดงออกถึงความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล
3.	แสดงออกเกินไป สมาริสนั ไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
4.	เป็นผู้ตามที่ดี ตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่กล้าแสดงออก
5.	มีความตั้งใจ ตรงต่อเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ ร่าเริง ยังมีความคิดเป็นเด็กอยู่
6.	เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ดีแต่ไม่กล้าแสดงออก
7.	ตรงต่อเวลา ตั้งใจ มีความคิดเป็นเหตุเป็นผล ชอบทำงานเดี่ยว ไม่ค่อยกล้าแสดงออก
8.	มีระเบียบ ตั้งใจ มีความคิดเป็นเหตุเป็นผล
9.	ตั้งใจ ตรงต่อเวลา ช่วยเหลือ สุขภาพไม่ค่อยดี
10.	เป็นผู้ตามที่ดี ไม่กล้าแสดงออก แต่มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนและเข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลา
11.	เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ดี ไม่กล้าแสดงออก
12.	เป็นคนคิดมาก ในบางกิจกรรมไม่มีสมาธิ อารมณ์ขึ้นๆลงๆ หากตั้งใจก็ทำได้
13.	แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีระบบความคิดที่ซับซ้อน
14.	มีความคิดเกินวัย ตรงต่อเวลา มีการนำตนเองสูง
15.	กล้าแสดงออก เปิดเผย ให้ความร่วมมือ
16.	เรียบร้อย เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ดี
17.	ไม่มีภาวะผู้นำ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก
18.	กล้าแสดงออก เปิดเผย ให้ความร่วมมือแต่สมาริสนั
19.	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมที่ดีแต่ไม่กล้าแสดงออก
20.	ร่าเริง เรียนรู้ได้รวดเร็ว เอาตัวรอดเก่ง
21.	มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ มีความคิดอย่างสมเหตุสมผล ตรงต่อเวลา
22.	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมที่ดีแต่ไม่กล้าแสดงออก
23.	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมที่ดีแต่ไม่กล้าแสดงออก
24.	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมที่ดีแต่ไม่กล้าแสดงออก
25.	กล้าแสดงออก เปิดเผย ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
26.	เป็นผู้ร่วมกิจกรรม ไม่กล้าแสดงออก
27.	เจียม ไม่เปิดเผย ไม่มีภาวะผู้นำ ไม่กล้าแสดงออก
28.	ไม่เป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ตาม จิตใจอ่อนไหวสมาริสนั ไม่ตรงต่อเวลา ยังไม่แสดงออกถึงความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลแต่เป็นคนมีน้ำใจชอบช่วยเหลือเพื่อน
29.	ต่อปากต่อคำ ไม่มีสมาธิในการทำงาน
30.	ตั้งใจ ตรงต่อเวลา มีวินัยในตนเอง เป็นระเบียบ แต่ไม่กล้าแสดงออก

ภาพประกอบ 11 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนีย์ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววันทนา เนื่องอนันต์
วัน เดือน ปีเกิด	3 ธันวาคม 2513
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 10 ซอยรามอินทรา 53 ถนนรามอินทรา แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10230
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน	พ.ศ. 2555 : นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง กรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2557 : นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายการศึกษาตามอัยยาศัย สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ศิลปบัณฑิต (ศ.บ.) สาขาเครื่องเคลือบดินเผา คณะศิลปกรรม จาก มหาวิทยาลัยรังสิต
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2559	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ